HARALAMB ZINCĂ

DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI

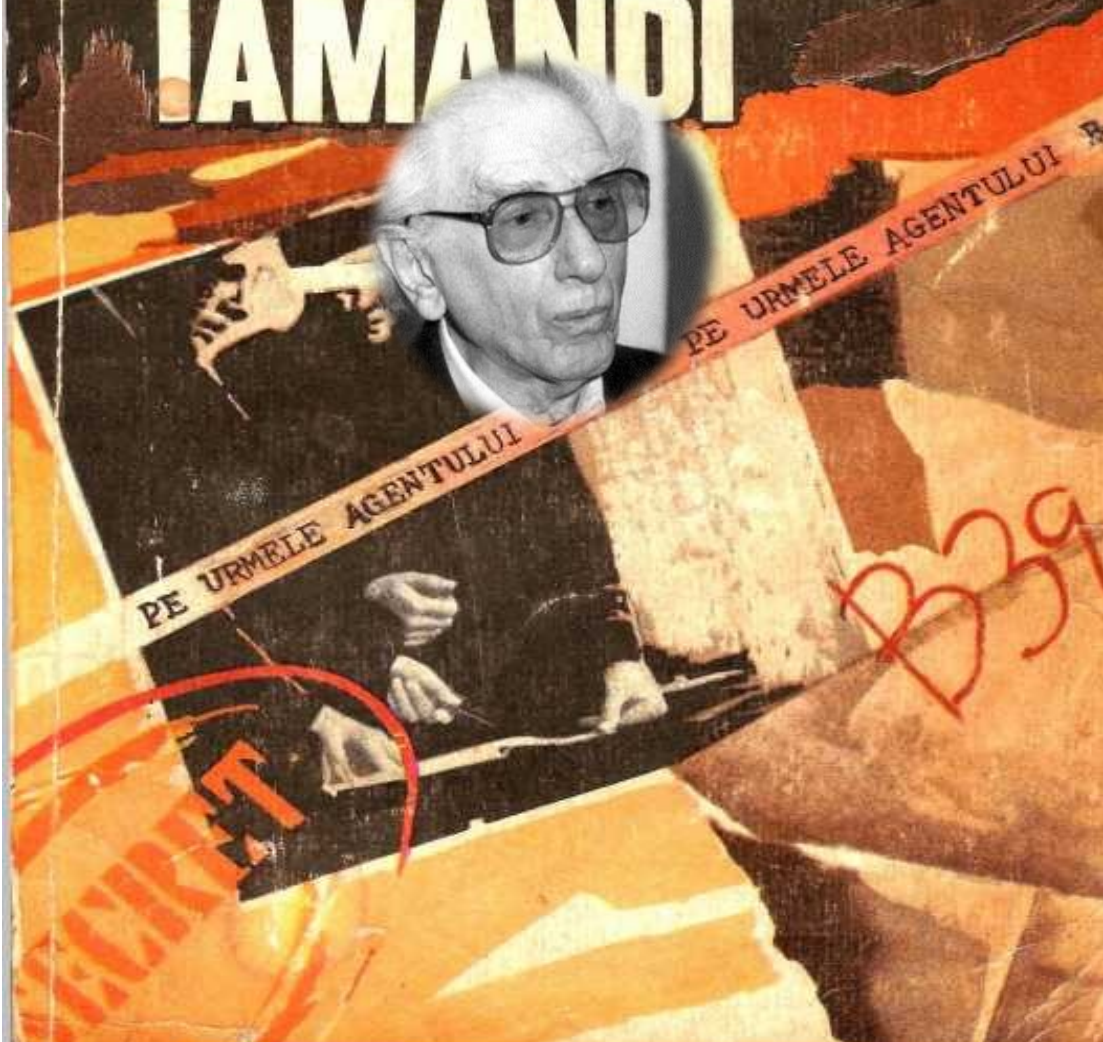

HARALAMB ZINCĂ

DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI

(Pe urmele agentului „B-39“)

ROMAN

Cartea a patra

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1982

PARTEA ÎNTÂI

I. Nebuna din Sărindar (II)

1

Documente

Grupul operativ
„Sappho“ 5—03—42

NOTĂ

Ziarista Luiza Văitoianu a fost văzută, din nou, la restaurantul „Athénée Palace“, în compania căpitanului Gregor von Meisner. După miezul nopţii, amândoi au părăsit localul îndreptându-se spre locuinţa ofiţerului neamţ, unde ziarista şi-a petrecut restul nopţii. Este pentru prima oară când Luiza Văitoianu face acest pas…

În aceeaşi ordine de idei, reamintim că în urmă cu două zile, L. V. a fost zărită la barul restaurantului, în vecinătatea ziaristului elveţian Albert Kraft de la „Neue Züricher Zeitung“, sosit de curând în ţară, cu care a schimbat „în *as*cuns“, câteva cuvinte.

Continuaţi misiunea. Adăugaţi-l
în schemă şi pe elveţian
M.

……

NOTĂ

Grupul operativ
„Sappho“ 16—03
—42

La conferinţa cu corespondenţii străini, organizată de Biroul de presă al Legaţiei germane, a apărut, pentru prima oară, şi ziaristul elveţian Albert Kraft. Deşi era în sală şi Luiza Văitoianu, cei doi s-au comportat ca şi când nu s-ar fi cunoscut. „Trică“ a aflat dintr-o sursă sigură că ziarista a început să manifeste un viu interes pentru dl. Hermann von Rittgen, consilier al Legaţiei germane. Subliniez că acesta nu era de faţă la conferinţa de presă.

„Trică“ să verifice informaţiile
cu privire la diplomat
M.

.....

Grupul operativ
„Sappho“ 28—03
—42

NOTĂ

După înapoierea sa de la Berlin, Edith von Koller manifestă un interes crescând faţă de „Nebuna din Sărindar“. Deseori pot fi văzute împreună la „Athenee Palace“ şi „Capşa“, la expoziţii, la diverse soiréuri. Au ieşit şi glume pe seama lipsei lor de apetit pentru bărbaţi. „Trică“ însă ne asigură că sunt răutăţi lipsite de temei, ziarista germană apelând aproape noapte de noapte la

serviciile chelnerului M. I.

Continuă de asemenea corespondenţa amoroasă dintre Luiza Văitoianu şi cpt. Gregor von Meisner.

……

Grupul operativ „Sappho“ 6—04—42

NOTĂ

A fost identificată pe calea Văcăreşti nr. 29, la farmacia ovreiului Iacob Finchelştein, o căsuţă poştală secretă a ziaristului elveţian Albert Kraft. Luiza Văitoianu a fost reperată intrând de câteva ori în această farmacie, departe de locuinţa ei sau de redacţia ziarului „Opinia Capitalei“ din Sărindar. Până acolo, a trecut prin dreptul a cinci farmacii în care n-a intrat. S-a mai constatat că există o anumită oră când ziarista intră în farmacie.

Marţi, 5 aprilie 1942, ora 10,30, odată cu Luiza Văitoianu a intrat în farmacie şi „Scunda“. A văzut cum ziarista i-a prezentat farmacistului câteva reţete. Două au rămas acolo, spre a fi făcute, două i-au fost înapoiate „Nebunei“. „Scunda“ a auzit clar când ovreiul Finchelştein a zis: „Domnişoară, astă-seară în jurul orei şase, puteţi să treceţi să vă ridicaţi medicamentele.“ Dar ziarista n-a trecut să le ridice nici atunci, nici în zilele următoare.

Pus imediat sub urmărire, farmacistul Finchelştein ne-a condus chiar în seara zilei de 25 martie a.c. pe Bulevardul Domniţei nr. 173, unde a lăsat un plic într-una din cutiile poştale de la intrarea blocului, aparţinând unui oarecare Marcu

Gheorghe, agent la Bursă.

Atenţie. Nu care cumva vreun agent al grupului să se desconspire. Să se verifice cu mare grijă dacă agenţii lui „Acbar“[1] n-au luat urma „cutiuţei poştale“
M.

……

Grupul operativ „Sappho“

NOTĂ

Astăzi, 26 martie 1942, ziaristul elveţian Albert Kraft, preocupat de cursul curent al acţiunilor, a trecut pe la Bursă. După ce a intervievat mai mulţi agenţi de bursă, făcându-şi tot felul de însemnări, s-a apropiat şi de Marcu Gheorghe. Acesta, împreună cu câteva buletine de bursă, i-a transmis şi un plic. Nu arătau că se cunosc. Ziaristul elveţian a mai stat vreo zece minute şi a plecat la hotel.

……

NOTĂ

Conform ordinului nr. 373/942, vă comunic următoarele date extrase din Documentul de acreditare în ţara noastră a ziaristului elveţian Albert Kraft:

Născut la 5 martie 1918, la Zürich, fiul lui Kraft Emil, un activ om de afaceri, Kraft A. a absolvit studiile superioare la Berlin (Facultatea de

[1] *Acbar,* denumire codificată dată de maiorul Medoiu serviciilor germane de spionaj şi contraspionaj.

filosofie). Începând din 1934 se consacră ziaristicii. În 1937 devine corespondentul ziarului de limbă germană din Elveţia „Neue Züricher Zeitung“ şi este trimis la Berlin.

Ziarist de prestigiu, cunoscut pentru vederile sale prohitleriste. Corespondenţele sale din România se bucură de o bună apreciere din partea Direcţiei presei din cadrul Ministerului Afacerilor Străine.

.....

Berna
către
Centrala Bucureşti 20—01—12

NOTĂ

— extrase —

În legătură cu persoana ziaristului Albert Kraft, vă comunicăm următoarele:

— Tatăl său, Kraft Emil, cunoscut om de afaceri, este membru marcant al Partidului naţional-socialist din Elveţia.

Se bucură de o mare autoritate în cercurile guvernamentale. De asemenea, patronează manifestările Asociaţiei Elveţia-Germania al cărei preşedinte de onoare este.

Fiul său, K. A., încă din anii studenţiei, s-a făcut cunoscut prin vederile sale de dreapta. Reîntorcându-se de la studii, a fost unul dintre animatorii Mişcării naţional-socialiste în rândurile tineretului din Elveţia.

Un intelectual fin, cu un condei excelent şi de

prestigiu.

Cercurile diplomatice germane din Berna au apelat de multe ori la talentul său pentru a întări propaganda naţional-socialistă a guvernului de la Berlin.

.....

Grupul operativ „Sappho“ 22—04—42

NOTĂ

Vă raportăm că astăzi, la orele 10,30, Luiza Văitoianu a fost văzută la farmacia din Calea Văcăreşti, colţ cu str. Ghenadie Petrescu (fostă Labirint), unde i-a înmânat farmacistului Finchelştein câteva reţete.

Până la această dată nu se semnalează niciun agent „Acbar“ pe urmele lui Albert Kraft – Luiza Văitoianu – I. Finchelştein şi Marcu Gheorghe.

Asiguraţi „cutiuţei poştale“ o securitate deplină. Orice prezenţă străină ce se va interesa de cei patru de mai sus să-mi fie urgent raportată.

M.

.....

Grupul operativ „Sappho“ 24—04—42

NOTĂ

Colaboratorul nostru „Laicul“, aflat în preajma d-lui ministru Radu Lecca, ne semnalează că comisarul german cu problemele evreieşti din România, d-l Gustav Richter, i s-a plâns într-o

convorbire particulară că deţine informaţii cum că mesaje ale unor lideri ai obştii evreieşti din ţară ajung în Anglia şi S.U.A. printr-un canal pe care ar dori să-l identifice.

*Chestiunea interesează***.**
Urmăriţi-o cu grijă!

.....

Grupul operativ
„Sappho“ 12—05—42

NOTĂ

Hermann von Rittgen, consilier al Legaţiei germane, a trecut astăzi, cu maşina sa personală, pe la locuinţa ziaristei Luiza Văitoianu. Aveau probabil întâlnirea perfectată din vreme. „Nebuna“ a coborât şi a plecat cu H. V. R. spre Ploieşti, au luat prânzul la „Berbec“ şi s-au înapoiat în Capitală. Consilierul german pare atras de farmecul „Nebunei“.

.....

CARNETUL CIFRAT AL MAIORULUI MEDOIU

— extras —

● 25.05.42. **Luiza Văitoianu. Inteligentă. Talentată. Plină de farmec. Comportarea ei îmi aminteşte de un cartofor incurabil, dispus să pună pe masa de joc totul. Doinaş mi-a atras atenţia asupra personalităţii ei complexe, rugându-mă s-o feresc, s-o împiedic să o ia pe calea spionajului. Or, eu urmăresc s-o atrag în serviciul meu. Am acest drept? Nu calc promisiunea luată faţă de mine însumi – de a o ocroti, aşa cum m-a rugat „B**

39“ în ultimul său mesaj? Poate! Să înceapă să-ţi placă o femeie prin mijlocirea unor note informative?! Ce absurditate!

2

Luiza Văitoianu stătea în capul oaselor, sprijinindu-se de perna albă, îndesată cu puf, şi fuma ţinând într-o mână scrumiera, în cealaltă ţigara.

— Ascultă, tu, Hermann von…

— Rittgen! interveni amuzat cel căruia „Nebuna din Sărindar“ îi rostise numele pe un ton acuzator.

Luiza îl privi prin fumul subţire al ţigării cu un interes ivit abia în momentul acela: învins de oboseala dulce a amorului, diplomatul se răsuci pe burtă, cu capul pe braţul drept şi îi admira hoţeşte, pe sub pleoape, sânii pe care îi ştia perfecţi în rotunjimea lor aţâţătoare. „De ce or fi nemţii ăştia atât de albi?“ îşi aminti ea de Gregor von Meisner şi de prima noapte petrecută cu el.

— Ascultă, tu, Hermann… zise ziarista din nou, la fel de sentenţios, avertizându-l că nu-i va pronunţa numele altfel decât aşa cum va dori.

— … von Rittgen!

Bărbatul îşi ridică o clipă capul pentru a-i arăta un surâs mucalit; părul, răvăşit, era mai des şi mai auriu decât cel al lui Gregor.

Indispusă parcă de imaginea căpitanului care se strecurase nechemată între ei, Luiza strivi cu un gest nervos ţigara şi simţi nevoia de a fi rea:

— Am cunoscut evrei cu numele ăsta – Hermann…

Luiza puse scrumiera pe covorul de lângă studio. Diplomatul, fără a-şi lua ochii somnoroşi de pe tremurul sânilor ei, ripostă neaşteptat de calm:

— Hermann, da, nu te contrazic, nu însă şi von Rittgen!…

Şi, ca să-i facă dovada că avea chef să se joace şi

nicidecum să-i prezinte arborele genealogic, întinse mâna liberă spre pieptul femeii, dar Luiza îl pocni peste dosul palmei.

— Au! ţipă el în glumă, ce faci? Mă doare!

— Dacă dă nevastă-ta buzna şi ne găseşte aici, goi-puşcă, într-un aşternut ales pe gustul ei şi nu pe al meu?

Deşi sesizase o uşoară schimbare în tonul amantei, von Rittgen nu renunţă la voioşia sa:

— Cum să dea buzna? Fără să bată la uşă?! Aşa ceva nu se poate, pisicuţo, e şi ea dintr-o familie nobilă, a urmat pensionul, are o educaţie aleasă… Susanne von Wölbrich!

„Băga-v-aş pe toţi în… înjură Luiza în gând, că mulţi *foni* mai sunteţi!“

Spre bucuria bărbatului, femeia se trase totuşi voluptoasă spre el şi şopti rugător:

— Hermann…

Diplomatul îi tălmăci întocmai chemarea:

— Eşti îngrijorată… Ce-i cu tine?

— Să nu râzi de mine, mi-e teamă, mărturisi ea şi începu să-şi plimbe degetele pe faţa lui cu trăsături plăcute.

— Doar ţi-am spus că Susanne von Wölbrich e plecată într-un lung voiaj în Spania…

— Nu la Susanne a ta mă gândesc, ripostă Luiza, necăjită că nu fusese înţeleasă, şi vru să se depărteze.

— Atunci, Luiza, fii te rog mai clară! o reţinu el, iar ziarista se văzu silită să recunoască în sinea sa că nu-i displăcea ori de câte ori Rittgen îi rostea numele fără să-i caute vreun diminutiv.

— Hermann… ca să continue trebui să-şi înfrângă mai întâi o şovăire. Mi-e teamă că suntem urmăriţi.

Se aştepta să-l vadă sărind din pat sau cel puţin alarmându-se. El însă rămase nemişcat, privind-o mai departe drăgăstos, pe sub pleoape.

— Ştiu asta, Luiza, răspunse el într-un târziu, fără a

manifesta nici cel mai vag interes faţă de dezvăluirile româncei.

— Cum?! Ştii?! zvâcni Luiza, îndepărtându-se de el. Şi nu mi-ai spus nimic?

Bărbatul şi-o apropie din nou, încântat parcă de întrebare, şi, îmbrăţişând-o ceva mai hotărât, îşi mărturisi nedumerirea.

— De ce să-ţi fi spus? Ce te priveşte asta pe tine? Cel urmărit sunt eu şi nu tu.

Precizările lui o derutară. O tăcere firavă se clădi între ei, pe care Luiza, când pricepu adevărul, o spulberă:

— Chiar nu ţi-e frică?

— De ce mi-ar fi? zâmbi von Rittgen, arătându-se, în continuare, încântat de cursul conversaţiei lor postamoroase. De ce mi-ar fi frică de agenţii lui Cristescu?

— Agenţii lui Cristescu?! tresări ziarista. Îngrijorarea îi pulsă iarăşi în sânge o undă fierbinte care-i aminti, subit, de întâlnirea avută cu şeful Serviciului secret. Ar trebui să-ţi fie, doar eşti diplomat, adăugă cu o voce joasă.

— Ca diplomat mă bucur de imunitate…

— Tu, dar eu nu, preciză Luiza.

— Suntem însă aliaţi, nu-i aşa?

Ca şi cum ar fi dorit să-i demonstreze că alianţa este o realitate, von Rittgen o îmbrăţişa fără să întâmpine vreo rezistenţă.

— Nu vreau să-ţi fie teamă… o încurajă diplomatul în şoaptă.

— Uşor de spus, oftă ea.

— Păi sunt de-ai tăi, români, de ce ţi-ar fi? dori să afle von Rittgen.

Numai când discuţia lor ajunsese în acest punct, Luiza Văitoianu înţelese absurdul situaţiei: povestea cu urmăritorii o născocise ea, acolo, în dormitorul doamnei von Rittgen, fără un scop precis, în timp ce el se refugiase pentru câteva minute în baie. În momentul

acela se gândise – asta îşi amintea cu exactitate – la funcţia ce o deţinea în ierarhia Legaţiei Germaniei noul ei amant. „Cum de nu se sinchiseşte de rangul lui, să mă aducă în casa lui? se întrebase. Să nu-i fie chiar deloc jenă sau teamă?“ Încolo, Luiza nu observase copoi pe urmele ei. Probabil, misterul dispariţiei lui Radu Doinaş se elucidase, iar ea nu mai prezenta pentru serviciul lui Cristescu niciun interes. Născocise, aşadar, o poveste tâmpită, de pe urma căreia aflase, spre stupoarea sa, că agenţi ai Serviciului secret se ţineau după fundul diplomatului – în privinţa asta von Rittgen nu avea cum să se înşele! – şi, implicit, după al ei.

— Hei! o scutură el jucăuş. Bună dimineaţa! Ce-i cu tine, pisicuţo? Pe unde-mi umbli?

Îi sărută sfârcul răsărit parcă dintr-o pastilă de ciocolată a sânului şi izbucni într-un râs ştrengăresc.

Gestul o înfiorase; venea din partea unui bărbat care îşi cunoştea bine rosturile lângă o femeie, nu ca Gregor von Meisner. Amintirea lui Grig o ajută să-i dea diplomatului un răspuns la întrebarea pusă cu puţin timp înainte:

— De ce mi-e teamă? Poate din pricina legăturii mele cu căpitanul von Meisner, acum cu tine, fără a rupe cu celălalt… Hai că spun prostii, recunosc, încercă ea să schimbe vorba.

— Nu, nu, nu spui prostii! interveni bărbatul manifestând, de astă dată, un oarecare interes faţă de temă.

— Nu uita că sunt ziaristă şi că în mediul în care mă învârtesc… Luiza se strâmbă a lehamite şi tăcu.

— Aşa e… Cunosc problema, ziariştii din Sărindar nu prea iubesc Germania.

Luizei îi veni pe limbă replica: „Te înşeli, diplomatule, «sărindariştii» iubesc Germania, dar nu şi pe germani!“, dar şi-o înghiţi, contrazicându-l:

— Ce tot dai tu acolo din gură? se înveseli ea teatral.

Dacă ar fi să-i luăm pe cei de la „Porunca vremii” şi încă…

— Lasă, lasă, o întrerupse el moale, scârbit sau poate de-acum plictisit de discuţie, cred că ştii şi tu cât ne costă sentimentele unor ziarişti români… Dacă totuşi nu ştii, întreab-o pe domnişoara Angela Lehmann sau pe buna ta prietenă, Edith von Koller… Plătim bani grei şi unde mai pui că le dăm şi articolele gata scrise.

Von Rittgen tăcu brusc, spre mulţumirea Luizei Văitoianu, decisă şi ea să pună punct unei conversaţii idioate, iscată de mintea ei aiurită. De ce ar minţi? Se simţise bine în braţele blondului diplomat… incomparabil mai bine decât în cele ale lui Grig şi ar fi fost normal să nu tulbure cu nicio trăsnaie noaptea lor de amor. Ieşise însă la suprafaţă un adevăr şi, instinctiv, îşi dădea seama că nu trebuia să treacă uşor peste el. De aceea întrebă:

— Hermann, tu de unde ştii că eşti urmărit de agenţii lui Cristescu?

Von Rittgen râse scurt, firesc, se ridică în coate ca să-i vadă mai bine mutrişoara. Înainte de a-i răspunde, îi mângâie cu degetele bretonul:

— Te frământă chestiunea…

— Ţi-am spus şi de ce…

— Draga mea, chestiunea-i foarte simplă. Agenţii noştri au luat urma agenţilor lui Cristescu şi e de datoria lor să mă pună în gardă.

— Aliaţii germani se ţin după…

Diplomatul o întrerupse, râzând:

— Şi invers, draga mea, şi invers…

Cu o mişcare bruscă, lipsită de violenţă, von Rittgen o acoperi tandru cu trupul său puternic şi suplu şi o sărută pe gură cu o voluptate nedisimulată. Luiza se tulbură, găsi însă în ea tăria de a i se împotrivi fără ostentaţie – diplomatului nu i se cuvenea încă o asemenea pedeapsă –, cu delicateţea cu care bărbatul îşi exprimase dorinţa. El îi decodifică imediat rezistenţa şi nu făcu greşeala să

stăruie. Se lăsă mângâiat, închise ochii când ea îşi petrecu degetele prin părul său moale cu reflexe aurii şi nu schiţă niciun gest când femeia îl îndepărtă, scuzându-se, şi coborî din pat. Îşi întoarse doar privirile ca s-o mai vadă intrând în baie.

Luiza se redescoperi multiplicată la infinit în oglinzile ce îmbrăcau de sus şi până jos două laturi ale unei băi imense cât un salon, dar efectul, de data asta, o nemulţumi. „De ce-ai fugit? se întreba căutând răspuns în apele oglinzilor. Se văzu îmbujorată, cu trupul radiind o lumină pe care numai ochii ei verzi o puteau determina… era ca o aureolă aprinsă de bucuriile reale şi inedite ale unor nopţi de dragoste. Trebuia să rămâi lângă el… Discuţia? Doar tu ai provocat-o… Tu ai strecurat-o între voi ca pe un şarpe viclean… Ce te mai sâcâie acum? Că eşti urmărită… că cei care te urmăresc sunt la rândul lor urmăriţi şi aşa mai departe…“

Îi părea rău că îşi lipsise trupul de încă un ţipăt de bucurie şi, după ce îşi netezi cu palma bretonul ce-i desena pe fruntea albă o semilună, se înapoie în dormitorul doamnei şi domnului Susanne şi Hermann von Rittgen, decisă să refacă clipa fărâmiţată în chip inexplicabil. Nimeri parcă într-o altă încăpere, plutind mai mult în lumină decât în întuneric, în pat cu un alt Hermann von Rittgen; îşi adunase genunchii la piept şi vorbea în germană la telefonul albastru cu un interlocutor, fără doar şi poate apropiat. Văzând-o, el îi făcu şmechereşte cu ochiul, invitând-o astfel să-şi reia locul. Îi dădu ascultare, nu înainte de a-şi aprinde o ţigară. Lăsă între ei o anumită distanţă. Cunoştea gustul „supei reîncălzite“ şi se resemnă. Îşi aşeză scrumiera pe genunchii acoperiţi de cearşaf şi, în timp ce fuma, îl privea pe von Rittgen – în răstimpuri, diplomatul îi expedia câte un zâmbet complice. În cele din urmă stăpânul casei spuse în receptor: „Danke, Herr General!

… Auf wiedersehen!“[2] încheindu-şi astfel convorbirea. Abandonă aparatul lângă studio şi, preţ de câteva secunde, o cercetă pe Luiza lung, drăgăstos, cu o tainică bucurie sclipind în albastrul ochilor.

— Să bem! propuse el deodată. Fără să-i mai aştepte consimţământul părăsi patul, îndreptându-se spre frapiera unde pusese din vreme la gheaţă două sticle de „Cordon Rouge“.

Luiza îşi cercetă ceasul de la mână. Trecuse de miezul nopţii. Se pomeni întrebându-se: „O fi fost chemat la telefon sau… a dat dumnealui telefon?“ Nu ştia la ce-i putea folosi un eventual răspuns, dar gândul îi răsărise fără voie.

— Să bem, pisicuţa mea cu păr acaju!

Aceleaşi cuvinte ieşite din gura lui Gregor von Meisner ar fi enervat-o. Diplomatul însă, dracu să-l ia, le pronunţa ca pe un vers dintr-o poezie celebră.

Von Rittgen veni cu două cupe aşezate pe o tavă de argint, pe care o depuse ca un omagiu pe pulpele ei dezvelite. Luiza, înfiorată brusc de răcoarea tăvii, tresări şi scoase un ţipăt ca de copil speriat, ceea ce-l făcu pe von Rittgen să râdă patern şi să-i întindă cu blândeţe cupa.

— Ei, acum să te aud, zise ea, pentru, ce bem?

Era convinsă că ştia dinainte ce-i va spune; va fi, desigur, o urare de amant fericit că n-a fost dezamăgit şi că, la rândul său, n-a dezamăgit-o; că, în felul acesta, au deschis amândoi o poartă către un univers pe care numai spasmele trupurilor lor îl mai pot crea.

Von Rittgen se aşeză cuminte pe marginea studioului, apropie cupa lui de cea din mâna ei, o privi cu interes, ca pe un tablou original, şi rosti:

— Mă întrebi, pisicuţă cu păr acaju, pentru ce bem? Uite, bem pentru victorie… Cu câteva minute în urmă, mi s-a comunicat la telefon că armata germană a repurtat la

[2] „Vă mulţumesc domnule general! La revedere.(în lb. germană)

Harkov o victorie strălucită.

— Nu înţeleg! explodă ea dezamăgită.

Diplomatul nu-i dădu răgazul să continue; se aplecă, îi sărută vârful nasului şi vorbi mai departe:

— Pentru războiul care mâine sau poimâine se va încheia cu victoria alianţei noastre!

Luiza Văitoianu se regăsi pe sine când în dormitor răsună ecoul cristalin iscat de atingerea cupelor şi zise cu năduf:

— Să te ia toţi dracii, Hermann… Tăcu, îşi aminti subit că pe Calea Văcăreşti îşi avea dugheana un pastramagiu evreu, Hermann Natansohn, gras cât un poloboc, vesel din fire şi maestru în pastramă de gâscă. Cât pe-aci s-o pufnească râsul. „Nu mai pot să-i pronunţ numele, trebuie să-i găsesc o poreclă.“

— Fie! se învoi von Rittgen cu drăcuiala ei şi-şi mai ciocniră o dată cupele.

Şampania era rece, pişca limba şi umplea gura cu o aromă ameţitoare. Luiza clipi des din pleoape, exprimându-şi astfel mulţumirea.

— Nu pari prea încântată de perspectiva păcii, observă diplomatul, deloc mâhnit de constatare.

— Te înşeli… („Uf, de unde să iau o poreclă?“ gândea ea). Abia aştept ziua când o să-l văd pe Gregor von Meisner trecând pe sub Arcul de Triumf!

— Nu fi o pisicuţă rea!

O îndemnă să mai bea. Ea îl ascultă: ţinu un timp şampania în gură, visătoare, cu ochii închişi, apoi o înghiţi încet, savurând-o.

— Îţi mai scrie?

— Cum să nu! Mă consideră doar logodnica lui, mărturisi Luiza dând pe gât, dintr-o suflare, restul băuturii. Iar eu mor când îl aud spunându-mi de pe acum Frau Luiza von Meisner.

— E un căpitan brav, aminti von Rittgen, oarecum stingherit că un ofiţer german, despre care auzise numai

laude, devenise ţinta unei discuţii ironice.

— Maior, îl corectă Luiza.

— Poftim, un brav maior al armatei germane!

Seriozitatea cu care diplomatul rostise ultimele cuvinte aduse pe chipul Luizei un surâs sarcastic. Îşi aminti de pastramagiul de pe Calea Văcăreşti şi exclamă cu duioşie:

— Hermann, o să te superi dacă o să-ţi găsesc o poreclă? Nu-i aşa că n-o să te superi? O să-ţi zic *Ermy*… Tu să ştii că eu te prefer pe tine lui… Şi pentru *aia…* ştii tu… Eşti şi mai inteligent. Simţi deodată nevoia să se joace şi continuă: Numai cu numele tău, Hermann, nu prea mă împac… Ce-i aia Hermann? Am cunoscut un… Hai că te-am supărat. Mai dă-mi un strop de şampanie!

Von Rittgen umplu numai cupa ei: într-adevăr, ceva îl mâhnise, însă nu ştia ce anume.

Luiza sorbi o gură de şampanie, după care se aruncă peste el, surprinzându-l, îşi lipi gura de a lui. Rittgen înţelese, întredeschise uşor buzele şi nectarul trecu dintr-o gură în cealaltă, unindu-le sărutul şi aţâţându-i. Luiza nu-l eliberă din îmbrăţişare până ce nu-l simţi venind peste dânsa.

— O să-ţi zic *Ermy,* îi şopti ea la ureche.

— Spune-mi cum vrei, numai iubeşte-mă, Luiza!… Am mare nevoie de tine, Luiza, murmură înfundat bărbatul.

Năduşind şi răsuflând anevoie, von Rittgen se desprinse de trupul femeii şi rosti cu o bucurie abia sesizabilă: „Gata! M-ai învins… Mă predau…“ Apoi, clătinându-se uşor, se îndreptă spre baie. Luiza Văitoianu se ridică în coate, atentă, cu ochii aţintiţi pe uşa pe unde dispăruse bărbatul. Când auzi explozia duşului, coborî din pat, luă cupa, o umplu din nou cu şampanie. Rămase un timp locului fără să se sinchisească de goliciunea sa şi-şi roti privirile încet, cu interes. Îşi descoperi umbra reflectată ici şi colo de veioza aprinsă nu departe de studio. Era un dormitor spaţios, cât întregul ei

apartament, cu mobilă aleasă, vădind gustul rafinat al stăpânilor. Zări o uşă şi se îndreptă spre ea în vârful picioarelor, mai mult dintr-un reflex natural decât din teamă. O deschise fără să ezite; ochii obişnuiţi oarecum cu întunericul desluşiră un birou, fotolii, rafturile unei biblioteci şi înţelese că acolo îşi avea von Rittgen camera de lucru. Nu insistă în a-şi satisface curiozitatea, închise uşa şi iscodi din nou spaţiul dormitorului. Se lăsă acum atrasă de draperia de catifea ce acoperea de sus până jos, ca o cortină, întregul perete. Ajunse acolo călcând tot în vârful picioarelor pe covorul moale şi gros. Nimeri despărţitura draperiei şi-şi creă, ca la teatru, o „ferestruică“. *Dincolo* se lumina de ziuă şi-i trebui câtva timp să înţeleagă că o uşă glisantă, de sticlă, despărţea dormitorul de o terasă care înainta într-o grădină învăluită încă în umbrele nopţii. Din nou îşi aminti de Eugen Cristescu şi vila sa conspirativă, de grădina muiată în zloată şi de terasa străbătută pentru a ajunge într-un living. De astă dată amintirea nu o întristă. Era într-atât de fermecată de lumina diafană a zorilor ce urca anevoie, încât simţi de îndată nevoia să înlăture draperia şi să iasă goală pe terasă. „Ce linişte, şi câtă ticăloşie poate să ascundă! murmură în gând Luiza Văitoianu. Dracu s-o ia!“

Vila se afla situată la Şosea, între cele două artere – Şoseaua Jianu şi Calea Dorobanţilor. Asta o aflase chiar de la von Rittgen în timp ce îşi conducea „Mercedes“-ul. Mai reţinuse atunci că nu departe se găseau vila generalului Alfred Gerstenberg, apoi vila consilierului Steltzer, apoi vila lui von…

„Când naiba, s-au strecurat în ţară? se întrebă Luiza Văitoianu ţinându-şi acum cupa cu ambele mâini şi privind încordată cum lumina zilei răsărea, ca un miracol, din întunericul grădinii. Când au prins nemţii să se întindă? Să ne ocupe şoselele, străzile, casele, sufletele…“

Nu auzi când diplomatul cu trupu-i alb, bine legat, lucind ca o marmoră bine lustruită, revenise în dormitor şi se apropiase îmbrăţişând-o ca pe un copil.

— La ce se gândea pisicuţa mea?

— La tine, la mine, se grăbi ea să-i răspundă. La agenţii lui Cristescu care, cu siguranţă, stau la pândă…

— Ooo! izbucni el cu veselie, nu te gândeşti la prea multe în faptul dimineţii, după o noapte de dragoste?

— *Ermy,* nu vreau încurcături.

— N-o să le ai, te asigur! încercă el să-i izgonească obsesia. O întoarse cu faţa spre el şi o sărută pe frunte. Vai, ce fierbinte ţi-e fruntea! glumi el şi o sărută din nou. Uite, îţi promit să cer explicaţii, să elucidez chestiunea.

Von Rittgen nu glumea şi Luiza sesiză uşor acest lucru.

— Poate că le este teamă să nu te omor! murmură ziarista.

— Eşti oare atât de periculoasă? surâse von Rittgen, înălţându-şi sprâncenele a mirare şugubeaţă. Dacă-i aşa, hai, desăvârşeşte-ţi chiar acum opera!

Luiza se înfrigură şi se ghemui, căutând căldură, la pieptul bărbatului. Din pricina asta, el abia îi auzi întrebarea:

— O să lipsească mult?

Ziarista îşi dădu seama că întrebarea nu fusese clară şi arătă cu capul în direcţia fotografiei doamnei von Rittgen.

— Până la terminarea războiului…

— Deci până mâine sau poimâine, după spusele tale?

— Nu uita, draga mea, că mai există şi o Anglie… chiar şi o Americă… Nu se ştie dacă n-o să traversăm şi oceanul ca să le administrăm şi ăstora, neam pestriţ, fără istorie, o lecţie de… istorie…

Glumea, desigur, dar ziarista deosebi în vorbele lui şi un ton de trufie şi se enervă.

— Hai că eşti prost! Se desprinse din braţele lui, goli cupa de şampanie. Am obosit… Vreau să plec.

— Te-ai supărat? De ce? o alintă diplomatul. Dacă-i aşa, uite, îţi promit că n-o să mai traversăm oceanul.

Luiza repetă cuvintele, fără sentenţiozitatea dinainte:

— Am obosit… Vreau să plec.

Von Rittgen se îndreptă spre ea şi, apucând-o de umeri, o reţinu lângă el, fixându-i ochii verzi cu duioşia îndrăgostitului.

— M-ai întrebat cât o să lipsească? Arătă şi el, cu capul, în direcţia fotografiei de pe noptieră. Nu-mi pasă de ea… Nici de von Meisner nu-mi pasă… Nu-mi pasă nici cât va arde capriciul „Nebunei din Sărindar“ pentru mine… I-am spus Susannei să se întoarcă în România când strugurii se coc, cum frumos vă exprimaţi voi, românii. Hai, acum vino să ne odihnim. Eu trebuie să fiu la legaţie abia pe la unu.

O apucă de mână şi o conduse spre patul cu cearşafurile vraişte şi mototolite.

3

De cum intră în biroul strâmt, ca o carceră rezervată deţinuţilor recalcitranţi, Luiza se repezi la fereastră: Sărindarul, mereu fără soare din pricina îngustimii sale şi a imobilelor prea înalte, era animat. Se apropia ceasul apariţiei ziarelor de prânz. Atât cât îi îngăduia locul de pândă, ziarista, trăgând nervoasă din ţigară, iscodi trotuarul de peste drum, în speranţa că va izbuti să-i identifice pe agenţii lui Cristescu.

„Uite cum se leagă omu’ la cap fără să-l doară! se certa, pradă nemulţumirii de sine. Ce-mi trebuiau mie von Meisner, von Rittgen?!“

Nu putea bagateliza informaţia pe care noul ei amant i-o servise la aşternut, deşi nu vedea, oricât şi-ar fi chinuit mintea, de ce copoii lui Cristescu ar fila-o. Oare din pricina elveţianului? Ori a întâlnirilor de la Clubul corespondenţilor de presă străini? Ar fi fost o nerozie…

„Am născocit o istorioară cretină şi acum fierb prosteşte în sosul meu, conchise ca pentru a se linişti. Poate că von Rittgen are dreptate… poate că numai el e cel vizat de Serviciul secret.“

Mai cercetă o dată strada, strivi plictisită mucul ţigării de pervazul ferestrei, când, deodată, cineva deschise cu forţa uşa…

— Ah, aici îmi erai! exclamă ironic *don Calandru,* trecând imediat la atac. Ai venit? Te-ai îndurat?! Mulţumesc dumneavoastră! începu el să facă plecăciuni servile. Mulţumesc dumneavoastră!

„Nebuna“ nu se pierdu cu firea; cabotinismele secretarului de redacţie de mult n-o mai impresionau. Îi intră însă în joc. Înălţă capul cu dispreţ ciocoiesc şi-i întinse mâna, drept pomană, să i-o sărute.

Don Calandru se îndreptă din şale şi o cercetă peste ochelarii cu lentilele pătate de cerneală ca pe o slujnică şi nu ca pe o boieroaică:

— Ascultă, fă, răcni el, vrei să mă îngropi cu zile?! Să-mi laşi familia pe drumuri?!

Luiza i-o reteză tăios, cu energie:

— Ho, curvar bătrân, ia-o mai încet! Sau iar ţi-ai prins balerina în braţele unuia mai tânăr?!

— Să zicem că de mine nu ţi-e milă, continuă *don Calandru* ceva mai împăciuitor. Eu sunt o hoaşcă bătrână… un tartor, da’ la gazetă nu te gândeşti, la pâinea colegilor?

— Ia ascultă, ce-am mai făcut? se burzului Luiza. De scris, am scris. Ţi-am lăsat zece reportaje. Le-ai publicat? Nu! Atunci…

Secretarul îşi împinse maşinal ochelarii pe nas, apoi îi ridică pe fruntea îmbrobonită şi o sfredeli cu ochii lui congestionaţi de lectura şpalturilor.

— Mă, tu eşti chiar descreierată? Nu te prefaci? rânji batjocoritor. Sau poate că războiul te-a tâmpit?

— Te bag în… mă-ti, dacă mă mai… mult la cap! îi sări

„Nebunei“ ţandăra.

— În noaptea când te… numai tu ştii pe unde… băieţii tăi au dat buzna aici.

— Băieţii mei?! şuieră ziarista şi se înfipse în el gata să-l înşface de cămaşa murdară şi să-l împingă în uşă.

— Că doar nu sunt ai mei?! Au năvălit în redacţie şi ne-au cotrobăit prin sertare, prin dulapuri, prin coşurile de hârtie, prin vrafurile de şpalturi de la zeţărie… Că de când eşti aşa – *don Calandru* îşi frecă degetele arătătoare pentru a-i sugera *cât era ea de aşa* – cu alde Cristescu numai de necazuri avem parte.

Luiza simţi cum i se urcă sângele la cap, apucă poşeta cu o mişcare fulgerătoare.

— Mă p… moartă, când te-oi pocni o dată cu poşeta asta, te pupă mă-ta rece! Mă, bestie a presei româneşti, când şi de unde ai aflat că *eu sunt aşa* cu copoii?

— La *Capşa*… toţi vorbesc, mărturisi *don Calandru,* speriat totuşi de izbucnirea „Nebunei“.

— Şi ce, mă, dacă vorbesc? Ce-i costă? Tu nu ştii că la *Capşa* se mănâncă şi căcat?!

— Fie! ridică bărbatul braţele, ca şi când ar fi vrut să se predea. Atunci spune-mi şi mie, aşa ca să nu mor prost, de ce n-au percheziţionat biroul şi dulapul tău? De ce le-au lăsat neatinse? De ce unul din ei a zis cu glas tare: „Cu domnişoara Văitoianu n-avem probleme!“. Dragă doamne, cu noi, „Opinia Capitalei“, ziar independent, controlat de Ică, au…

Deodată *don Calandru* tăcu deconcertat; doar buzele-i groase continuau să-i tremure, trădându-i perplexitatea. Vedea cum ochii Luizei, ai celei mai talentate şi mai inteligente ziariste de pe Sărindar, se înlăcrimau. Ochii aceia verzi, cu sclipiri când dulci şi binevoitoare, când rele şi înfricoşătoare, prinseră să plângă, uluindu-l pe bătrânul făcător de ziare care, ani în şir, şi-o imaginase ca pe o fiinţă fără lacrimi. În minutul următor se zăpăci şi mai mult, ca în faţa unei minuni, incapabil să înţeleagă

ce se petrecuse sau dacă trebuia să întreprindă ceva. Aşa cum încremenise la un pas de el, Luiza părea o statuie peste care se abătuse harul Domnului, învăţând-o să plângă.

Puţin mai târziu, Luiza înţelese şi ea ce se întâmplase şi socoti situaţia înjositoare. Făcu un efort, se răsuci retrăgându-se spre fereastră. Fără voia sa, privirile i se opriră pe trotuarul de peste drum. Tresări şi, în clipa următoare, încetă să mai plângă. Şopti:

— Ia vino-ncoa, *Calandrule!*

Bărbatul înaintă prudent spre fereastră, contrariat acum de tonul misterios al „Nebunei“.

— Îl vezi pe tipul ăla?

Don Calandru se uită în stradă peste umerii femeii şi zise:

— Ăla care se scarpină în ceafă?

— Ăla… Ăla… E blond sau nu văd eu bine?

— Vezi bine. Şi ce dacă-i blond?

— E copoi, nu-i aşa?

— Lizico, ce ţi s-a întâmplat?

Îngrijorarea secretarului răsunase atât de uman şi de dramatic, încât Luiza Văitoianu crezu că altcineva şi nu *don Calandru* se afla lângă ea.

— E copoi, nu-i aşa? repetă ea întrebarea.

— Aşa pare…

— Neamţ sau român?

— Mai mult ca sigur că e neamţ… Ţi s-a întâmplat ceva, Lizico?

— Încă nu… Dar presimt că o să mi se întâmple. Şi acum ieşi, cară-te, lasă-mă singură, îi ordonă, fără să-şi întoarcă însă privirile, dintr-un simţământ de jenă.

Don Calandru dădu să se retragă, dar când apucă clanţa uşii, auzi din nou glasul stins al ziaristei.

— Stai!… Aseară, când cu percheziţia, au ridicat ceva?

— Ce să ridice? Praful de pe tobă? Ce, sunt tâmpit să ies din directivele lui Ică? Nu vă lasă *don Calandru* fără

pâine.

Nici de data asta Luiza Văitoianu nu se întoarse. În schimb, o zări scoţându-şi din poşetă o oglinjoară şi începând să-şi tamponeze ochii cu o batistă înflorată. O întrebă:

— Pot să plec?

— Încă nu. Vreau să-ţi cer un serviciu.

— Cui?!… Mie?!… De necrezut! „Nebuna din Sărindar“ să apeleze la serviciile mele! Secretarul de redacţie, sincer nedumerit, îşi înălţă ochelarii pe frunte, ca şi cum astfel ar fi izbutit s-o admire mai bine. Trăii o minune… Acu o trăiesc şi pe a doua…

Luiza nu se împiedică de tonul său zeflemitor, se uită peste umăr la el şi-l rugă:

— Eu o să cobor în stradă şi o s-o iau spre *Capşa*. Coboară şi tu… Caută să observi dacă tipul de jos se ia sau nu după mine. Asta mi-e rugămintea… Telefonează-mi pe urmă la *Capşa.* De acord?

În aşteptarea răspunsului, Luiza se întoarse de-a binelea spre secretarul de redacţie: ochii îi mai erau tulburi.

Don Calandru dădu din cap afirmativ, apoi declară cu glas tare:

— Te iubim cu toţii, Lizico… însă nu fi chiar… nebună. Să ştii că niciunul dintre noi nu crede că tu te-ai dat cu copoii.

— Te-aş pupa, *Calandrule,* dar miroşi îngrozitor a transpiraţie…

Secretarul de redacţie rânji, ochelarii îi alunecară pe nas şi zise prietenos:

— Aşa te vreau, Lizico. Nebună, nu lacrimogenă, şi ieşi trăgând uşa după el.

În stradă. Luiza Văitoianu aruncă mai întâi o privire maşinală spre clădirea „Universului“ – înaltă şi cenuşie, părea să închidă, ca o baricadă arhitectonică, Sărindarul. Apoi o luă agale în sus, spre Calea Victoriei, fără a acorda

prezumtivului agent vreo atenţie. Era o zi caldă, dulce, de sfârşit de mai. Ca întotdeauna, mirosul acru de cerneală tipografică, cu care se obişnuise, o izbi în nări. Mersul ei, pe cât de elegant, pe atât era de firesc. Se gândea în scârbă la rolul întâmplării în viaţă. Mai mult ca sigur că dacă nu s-ar fi apucat aşa, în dorul lelii, să pălăvrăgească cu von Rittgen despre o imaginară urmărire, n-ar fi aflat niciodată că-i urmărită, ceea ce n-ar fi fost chiar atât de rău. Şi iată că la toate astea se mai adăuga acum şi percheziţia, un incident grav şi scandalos, cu consecinţe imprevizibile, şi care, până la un punct, dezminţea părerile diplomatului german. Descinderea din ajun venea să confirme o realitate de netăgăduit, că de la o vreme Siguranţa manifesta un interes nejustificat faţă de ziarul „Opinia Capitalei“, foaie independentă, lipsită în ultimii doi ani de orice opinie. Cine oare se ascundea în culisele acestei manevre? Eugen Cristescu? Să nu fi renunţat la ideea de a transforma ziarul, prin stipendieri substanţiale, într-o fiţuică condusă din umbră de Serviciul secret şi-i caută, astfel, pricină? Poate… Însă cu ce scop agenţii îi ocoliseră atât de ostentativ biroul? De ce nu-i cotrobăiseră dulapul în care, uneori, colegii ei, neavând nimic mai bun de făcut, ascundeau printre manuscrise şi şpalturi prezervative noi perforate ca o stropitoare? Doar ca s-o compromită definitiv şi s-o silească să accepte propunerile lui Cristescu? „Cu domnişoara Văitoianu nu avem probleme!“ Unde era logica acestor presiuni?

Se opri în dreptul Cercului Militar, şovăind parcă să traverseze strada străbătută de trăsuri cu birjari vânjoşi şi bărboşi pe capră. Îşi amintise fulgerător de agent şi devenise curioasă. Să se uite oare peste umăr? Nu cedă pornirii. Nu era ea femeia cea slabă, gata să se frângă de la prima adiere de vânt. „Cu domnişoara Văitoianu nu avem probleme!“

Prin luna martie, după memorabila întâlnire cu şeful

Serviciului secret, mai circulase printre ziariştii de toate nuanţele zvonul că devenise o *aia* a lui Cristescu, prin *aia* lăsându-se să se înţeleagă că acceptase să-i devină fie amantă, fie agentă, fie amândouă la un loc. Atât la *Capşa,* cât şi prin alte cafenele din jur, inşi dubioşi încercaseră, mai mult sau mai puţin subtil, să acrediteze ideea că „Nebuna“ – respectându-şi legile trupului – îl devora, în prezent, pe şeful Serviciului secret, riscând prin vlăguirea acestuia să aducă foloase capitale serviciilor vrăjmaşe de spionaj, căci o lege implacabilă făcea din orice amantă a unei căpetenii de spionaj şi o spioană a inamicului.

Şi deodată, bomba descinderii exact în noaptea în care ea se hotărâse să-l însoţească pe von Rittgen la el acasă.

„Cu domnişoara Văitoianu nu avem probleme!“

Aşadar, copoii lăsaseră „la faţa locului“ o confirmare.

Luiza traversă strada, înjurând mânioasă printre dinţi, decisă să înfrunte la *Capşa* o atmosferă, uşor de presupus, „împuţită“.

Încă de la intrare o întâmpină glasul baritonal şi mulţumit de sine al lui Rudeni, de la „Porunca vremii“:

— Sal’tare, Mata Hari!

De la câteva mese izbucniră aplauze. Obişnuită cu aiurelile colegilor de breaslă, Luiza răspunse aşa ca să fie auzită:

— Iar eu deocamdată te bag în mă-ta mare! Şi dacă mai scoţi o vorbă, scrib ordinar, le spun nenorociţilor ăstora de la mese cât ai încasat pentru ultimul articol scris şi tradus de altul şi iscălit de tine.

Râsetele şi aplauzele trecură de partea „Nebunei“, ceea ce-l forţă şi pe Rudeni să bată în retragere, apărându-se:

— Ho! Copăcel, fecioară din Sărindar! Ce, nu mai ştii de glumă? Sau de când cu înaltul tău…

Luiza, bănuind unde voia să ajungă Rudeni, i-o reteză:

— Ascultă, mă, cerneală de cameleon, înghite-ţi vorba

până nu-i prea târziu!

— Fain epitet! exclamă un ziarist de la „Timpul“. Bravo, Luizo! Dacă nu am fi în război cu America, te-aş fi propus pentru Oscar.

— Vrei să zici pentru premiul… Pulitzer! râse înfundat un alt ziarist de la „Timpul“.

Luiza nu se aşezase încă; mai avea ceva de spus, de astă dată întregului local:

— Bă, băgaţi-vă minţile în cap! Dacă continuaţi să mâncaţi pe seama mea, cu aceeaşi poftă, căcat, o să devin într-adevăr Mata Hari şi atunci să vă ţineţi. Mă, Piţulea, ia ridică-te în picioare! Ridică-te, mă, când îţi spun! îi porunci.

Piţulea, un ziarist slăbănog, mistuit de ulcer, se ridică, spre hazul tuturor, în picioare.

— Ei, ce-ai zice tu, Piţulea, de la „Tempo“, dacă… Luiza făcu o pauză şi privi lung, bănuitor şi ameninţător. Ei, ce-ai zice? Ştii tu la ce mă refer…

Se lăsă o tăcere neobişnuită, pe care tot „Nebuna“ o risipi:

— Şezi, Piţulea! Şi ia aminte! Iar voi… voi ăştia care nu vă mai săturaţi stând la mese şi bând şvarţ cu guler alb, aţi face mai bine să plecaţi pe front şi să muriţi acolo… Poate după asta, prin ferparele îndoliate să deveniţi mai talentaţi… Ne-am înţeles?

Izbucniră aplauze. Un mucalit de la „Piţigoiul“ o strigă să vină la masa lui.

— Vino, dragă, lângă mine… Că văd că toţi ceilalţi se pregătesc să plece imediat pe front, iar eu, cum sunt reformat…

Ziarista izbucni în râs şi, fără a înainta spre vreo masă, îl înfruntă:

— Mă, „Piţigoiule“, mă… Dă-o-n pisici de treabă! Tu aşa mă ştii? De reformaţi am eu nevoie?

Luiza s-ar fi dus totuşi la masa satiristului care nu era lipsit de haz, dar se apropie de ea *maître* Apostol şi-i

şopti ceva la ureche, după care o însoţi în biroul său. *Maître* îi arătă receptorul şi o lăsă singură:

— Lizico, tu eşti?

— Da, eu…

Auzi respiraţia greoaie a lui *don Calandru:* era, cu siguranţă, tulburat.

— E de rău, Lizico! Tipul s-a luat după tine.

— Sigur?

— Nicio îndoială, a rămas în stradă… Cred că te aşteaptă.

— De unde telefonezi?

— De peste drum, de la *Café de la Paix*.

— Ai observat pe un al doilea care să se ia după primul? îi veni Luizei în minte informaţia lui von Rittgen.

— Nu înţeleg!

„Nici n-ai cum“, i se adresă Luiza în gând, oftând.

— Îţi mulţumesc, *Calandrule,* mi-ai făcut un mare serviciu.

— Păzeşte-ţi pielea, fetiţo…

„Nebuna“ simţi, pe neaşteptate, nevoia de a-l linişti pe acest gazetar uns cu toate alifiile:

— Auzi, să nu-ţi pui la inimă percheziţia… Toată treaba asta-i un rahat…

— Dacă zici tu… Pa! Că am treabă… Tu nu fi proastă, caută să ieşi pe uşa cealaltă…

4

Ziarista nu se mai întoarse în local, ieşi, aşa cum o sfătuise *don Calandru*, prin strada Edgar Quinet, deşi problema urmăritorului n-o mai sâcâia atât de intens ca înainte. În schimb, constată că strada, trecătorii, acel du-te-vino al automobilelor, al birjelor şi tramvaielor de pe Bulevardul Elisabeta, chiar şi căldura dulce a soarelui, îi făceau acum rău, sufocând-o şi îngreţoşând-o. Simţi nevoia să se desprindă de tumultul străzii şi să se

refugieze în propriul ei cuib.

Luă un taxi din Piaţa Universităţii şi zece minute mai târziu trecea fericită pragul apartamentului său. În fine, nimerise în oaza odihnitoare a regatului ei. Cuprinse lucrurile din casă, atât de familiare, dintr-o privire. Îşi azvârli neglijentă pantofii din picioare, răcoarea covorului urcată în trup prin tălpile picioarelor îi smulse un geamăt de mulţumire. Îşi trase fermoarul de la spatele rochiei din pichet azuriu, care o prindea atât de bine. Nu obişnuia să-şi constrângă sânii în sutiene, aşa că rămase doar în chiloţi. Semiobscuritatea apartamentului, asigurată de jaluzelele lăsate, o făcu să se gândească la dormitorul soţilor von Rittgen, la acel revărsat de ziuă ce îşi avea parcă izvorul în grădina vilei. Plonjă pe studio, apoi se întinse pe spate cu braţele şi picioarele desfăcute, ca pentru o crucificare, alta decât cea tradiţională. Acum, da, plutind în izolarea locuinţei, putea să mediteze în voie la cele întâmplate la redacţie, iar apoi, la o altă scară, la *Capşa.* Aşadar, agenţii lui Cristescu sau ai nemţilor îi călcau pe urme. Din ce considerente? Nu avu nevoie să-şi stoarcă prea mult creierii ca să le găsească, erau în număr de trei: a) Radu Doinaş, b) relaţiile cu von Meisner şi von Rittgen, c) colaborarea cu Intelligence Service-ul, prin mijlocirea ziaristului elveţian Albert Kraft.

Moartea lui Radu Doinaş în condiţii atât de vitrege fusese oficial elucidată. În acest sens, convorbirea cu maiorul Medoiu de la Marele Stat Major fusese elocventă. Şi Edith von Koller îi confirmase cruntul adevăr că Radu căzuse victima unei sângeroase răzbunări legionare. Nici Cristescu n-o mai invitase în vilele sale conspirative pentru a o chestiona în cazul acesta.

Von Meisner, von Rittgen?... Cine cuteza să se amestece în viaţa ei particulară, şi mai ales pentru ce? Până şi Constituţia mareşalului o asigura că avea dreptul, dacă nu chiar şi datoria să folosească nestingherită proprietatea trupului ei. Că se încurcase cu doi nemţi

deodată, unul ofiţer, celălalt diplomat? Doar idilele cu aliatul german erau la modă. Şi invers… Dovadă – Edith von Koller cu multiplele sale legături.

Ajunsese astfel la ultimul considerent. Prin natura gândurilor retrăi cu o amarnică melancolie ultima întâlnire de la Berlin, cu Radu Doinaş. În câteva rânduri el o avertizase direct, iar ultima oară prin acel testament păstrat de maiorul Medoiu în arhivele sale, să nu cumva să accepte ofertele lui Thompson, să nu se vâre în treburi de spionaj, exact acolo unde vocaţia îi era minimă, dacă nu chiar nulă. Ea însă nu ţinuse seama de avertismentele lui. De ce oare? Din aiureală, din spirit de aventură sau poate din dorinţa de a-şi manifesta simpatia pentru valorile Occidentului?

„Nu din direcţia lui Kraft mă pândeşte marea primejdie, încercă ea să se îmbărbăteze. E prea bine pus la punct mecanismul colaborării cu el, iar acoperirea conspirativă nu poate fi pusă sub semnul îndoielii. “

Păreau mai plauzibile explicaţiile lui von Rittgen: copoii lui Cristescu pe el îl aveau în vedere, de vreme ce chiar dânsul îi descoperise şi, fireşte, prin tangenţă, se ajunsese şi la ea. Să-şi fi depăşit diplomatul prea mult prerogativele? În ce zonă? în niciun caz, nu în cea a relaţiilor lor intime. În privinţa asta şi mâine l-ar fi dat dracului pe von Rittgen, dacă elveţianul nu i-ar fi cerut să cultive relaţiile cu el fără să-l abandoneze însă pe Meisner.

Ziarista oftă adânc, ca după un plâns cu efect întârziat, şi-şi schimbă poziţia, răsucindu-se într-o rână; se ghemui toată cu genunchii la piept, o deprindere din copilărie, şi-şi lăsă capul pe mâinile devenite perniţă. Oftă iar… Deşi concluziile păreau liniştitoare, o vagă presimţire, asemenea unei bile miniaturale, îi alunecă sinuos prin suflet. Descinderea de la ziar, zvonurile compromiţătoare lansate pe seama ei ce rost aveau? Să ajungă la urechile diplomatului german şi să-l pună în gardă că s-a încurcat

cu o „agentă“ a S.S.I.-ului? S-o defăimeze definitiv în ochii colegilor, care, cu puţine excepţii, nu-i înghiţeau pe copoii Siguranţei sau ai Serviciului secret?

Dacă a ajuns zvonul şi la urechile lui von Rittgen? Mai mult ca sigur că da, că doar din cauza asta îşi pusese propriii agenţi pe urmele celor ai lui Cristescu. N-ar fi fost exclus ca mâine sau poimâine diplomatul să ceară şi câteva explicaţii părţii române. Şi i s-ar da: „V-aţi încurcat cu o agentă a S.S.I.-ului, care până mai ieri cocheta cu ziariştii englezi şi americani.“

Închise ochii şi se revăzu în braţele pătimaşe ale lui von Rittgen, în prezenţa fotografiei soţiei sale, şi nu o încercă nicio jenă, deşi, la un moment dat, avusese impresia că Frau von Rittgen îi aruncase din ramă o privire mustrătoare. „Doamnă, îi răspunsese şi ea în gând, peste umărul bărbatului, fiecare cu războiul său.“

Soneria de la uşă ţârâi atât de puternic, încât Luiza se sperie şi-şi auzi pe neaşteptate bătăile inimii. Nu aştepta pe nimeni, cine putea să fie? Persoana de la uşă mai sună o dată, iar Luiza i se adresă fără glas: „Poţi să suni până poimâine, că tot nu-ţi deschid.“ Soneria tulbură pentru a treia oară liniştea apartamentului. Luiza se enervă, se dădu jos din pat, bodogănindu-şi nemulţumirea. Doar când ajunse în vestibul îşi dădu seama că era goală.

— Cine sună? se interesă.

— Sunt comisionarul de la florăria „Orhideea“. Am adus pentru domnişoara Luiza Văitoianu un coş cu flori.

— Aşteaptă dumneata o clipă!

Se întoarse în dormitor, îşi acoperi trupul cu un halat şi reveni la uşă, deschizând-o. Din pricina coşului cu garoafe din braţele comisionarului Luiza nu văzu chipul acestuia.

— Dumneavoastră sunteţi? Unde să-l pun?

Luiza îl conduse în sufragerie şi-i arătă bufetul.

— Pune-l acolo! zise ea acru.

— Duduie, aveţi şi o scrisoare printre flori.

Precizarea o socoti inutilă: observase din prima clipă un plic alb, din hârtie japoneză, cu un scris necunoscut. Nu-şi exterioriză curiozitatea.

Comisionarul, un bătrânel îmbrăcat îngrijit, care fără doar şi poate văzuse multe la viaţa lui, îşi înălţă respectuos şapca, uitându-se întrebător în ochii femeii. „Ce faci, cocoană, nu-mi dai şi dumneata un ban?“

Dar *cocoana* era prea absorbită de propriile-i gânduri ca să-i priceapă „graiul mut“. Numai după ce închise uşa în urma lui şi-i auzi paşii coborând scara, Luiza îşi dădu seama că nu-şi onorase obligaţia. Nu catadicsi să-şi îndrepte greşeala. Se întoarse în sufragerie şi deschise plicul. Mirarea i se accentua brusc: expeditorul coşului de flori îşi bătuse la maşină epistola. Citi:

Stimată domnişoară Văitoianu:

Din capul locului vă cer scuze pentru deranj. Îmi pare sincer rău, dar altfel nu am cum ajunge la dv. Trebuie neapărat să vă văd; este în interesul amândurora. Întâlnirea noastră – iertaţi-mi stilul categoric – vă propun să aibă loc mâine dimineaţă la ora opt. Oră prea matinală pentru o femeie, nu însă şi pentru o ziaristă. Locul întâlnirii: Prefectura poliţiei, biroul comisarului Victor Stanciu, pe care dv. prin mijlocirea mea, l-aţi cunoscut mai bine. Am ales anume acest loc, deoarece mi-am imaginat că prezenţa unui reporter pe culoarele poliţiei, şi la o oră matinală, nu va da nimănui de bănuit. În acelaşi timp, acolo vom putea discuta nestingheriţi. Dacă sunteţi de acord şi, sincer vorbind, nu văd de ce n-aţi fi, vă rog ca în seara asta să-i telefonaţi comisarului Stanciu şi să-l întrebaţi dacă are un caz gras pentru dv. Dacă vă răspunde afirmativ, să-i cereţi să vă stabilească ora la care să veniţi şi el o să vă răspundă: „Mâine la ora opt dimineaţa. În caz că dv. nu puteţi răspunde invitaţiei,

îi propuneţi ziua şi ora când aţi fi disponibilă. Atrag respectuos atenţia că-i o chestiune urgentă.

Vă sărut mâinile,
al dv. Medoiu

P.S. Vă rog să aduceţi cu dv. prezenta scrisoare, iar dacă refuzaţi oferta, vă cer insistent s-o distrugeţi. Contez mult pe discreţia dv.

Cu mulţumiri, M.

Surpriza, în adevărata sa accepţiune, o realiză abia după cea de-a doua lectură a scrisorii. Maiorul Medoiu, ca *şi* Eugen Cristescu, nu era un ins oarecare, pe care să-l dai repede uitării. Medoiu o impresionase atunci printr-o afecţiune sinceră faţă de Radu, ce nu izbutea să şi-o ascundă. Se despărţiseră ca doi oameni civilizaţi care, din întâmplare, descoperiseră că aveau un prieten comun – pe Radu Doinaş. Din ziua aceea (ce mirată fusese când, în garsoniera unde se întâlniseră, zărise fotografia frumoasei actriţe Lisette Vrancea!) maiorul Medoiu nu-şi mai trădase în niciun fel interesul faţă de persoana ei. Nici Luiza nu avusese vreun motiv să-l caute. Radu nu-i bătuse la uşă, nici nu-i trimisese vreo scrisoare. Atunci de ce avea Medoiu nevoie de dânsa? Ce semnificaţie să acorde neobişnuitei sale invitaţii? Să fi intervenit oare vreun element nou în problema morţii lui Radu? Să-i fi apărut stafia în Bucureşti? Ce alt motiv dacă nu Radu Doinaş ar fi putut să explice scopul unei invitaţii concepute atât de conspirativ?

Îi venea greu să accepte ideea că maiorul prinsese de veste că o paşte o primejdie dinspre serviciul lui Eugen Cristescu şi că dorea, în numele memoriei lui Radu Doinaş, s-o pună în gardă. Oameni ca Medoiu, în vreme, de război, aveau destule pe cap ca să-şi mai îngăduie şi luxul de a se ocupa de o „Nebună“.

Se întunecase; aprinse veioza, despachetă coşul de

flori. Numai garoafe roşii care răspândeau în sufragerie o luminozitate neobişnuită, mângâietoare. Luiza Văitoianu cercetă ceasul, se îndreptă spre telefonul aflat pe masa de lucru, ridică receptorul şi formă un număr, rămânând în picioare. Auzi după câteva secunde glasul comisarului Stanciu.

— Bună, şefule! îi ură ziarista.

— Ia te uită! o recunoscu fără niciun efort şeful „Moravurilor”. Ce faci, domnişoară? Tot „nebună“, tot „nebună“?

Tonul vesel şi prietenos al comisarului Victor Stanciu o înveseli brusc şi Luiza îi răspunse:

— Nu pentru oricine, şefule… Aşa că nu-ţi fă iluzii… Auzi, şefule, îmi crapă condeiul după o treabă mai senzaţională. *Ai un caz gras pentru mine?*

— Pentru tine, cum să-ţi zic, continuă bucuros comisarul, am cazuri grase care, zău aşa, le păstrez într-un răcitor să nu se altereze. *Vino mâine dimineaţă la opt*. O să-i mulţumeşti lui *nenea moravistul* pentru *marfă.* Numai să-mi *vii la opt…*

— Gata, şefule, la opt fix trecute, am, n-am treabă, sunt la Prefectură… Pa!

— Stai, stai! o opri brusc comisarul. Unde am mai auzit eu chestia asta cu am, n-am treabă, la ora opt fix trecute sunt la Prefectură?

Luiza Văitoianu se înveseli de-a binelea şi-i răspunse râzând:

— Şefule, acum… de la mine, pentru prima oară…

— Nu, nu… de la un client de-al meu… Că mi-a plăcut replica şi n-am uitat-o… Trebuie să umblu la Fişier…

— Foarte bine! Foarte bine! Pa!

Puse receptorul în furcă, relaxată oarecum după convorbirea cu moravistul nr. 1 al Capitalei, care nu era chiar un ins incult, dar, uneori, trăda cu o inocenţă de bătrânel senil nişte zone nu prea favorabile intelectului său. Totuşi nu de cultura sa literară ţinea priceperea lui

de necontestat în ale „Moravurilor“, făcând din el un şef temut de lumea interlopă a proxeneţilor.

Neîndoios, florile, coşul cu flori, scrisoarea, convorbirea cu Stanciu avuseseră darul de a-i reda buna dispoziţie, încrederea în seara care abia începuse să învăluie oraşul de dincolo de zidurile casei. Şi totuşi scoase telefonul din priză şi se hotărî să-şi petreacă noaptea în patul ei, recitindu-l pe Baudelaire şi sorbind când şi când câte un strop de „Metaxa”.

5

La ora opt dimineaţa, Luiza Văitoianu intră cu un aer familiar în biroul comisarului.

— A! Presa! sări şeful „Moravurilor“ în picioare, pregătit s-o întâmpine. Era în uniforma sa neagră, ce-i întuneca şi mai mult faţa obosită de nesomn.

Luiza îi întinse mâna peste birou, iar comisarul continuă cu patos:

— Sărut mânuţele celei mai talentate…

— Fără vrăjeli, nea Stanciule, îi stăvili ea avântul. Nu ţine şi, zău, am la treabă!…

Comisarul însă nu renunţă la jocul său. Dădu din cap a compătimire:

— Mă uit la tine… Drăguţă foc, apetisantă, tot să duci un trai… Şi tu ce faci, cu ce-ţi omori zilele, cu apărarea şi salvarea curvelor! Mai bine ai pleca şi tu la munte sau la mare.

— Ia ascultă, comisare, ce-i cu tine? A dat adventismul şi-n sufletul tău?… Am venit la *Moravuri,* nu la un birou de turism!

— De asta te iubesc eu pe tine, declară comisarul radios şi, înainte de a-i elibera mâna, i-o mai sărută o dată. Până ce o să-ţi pregătesc cazul cel gras, te poftesc să treci dincolo… Arătă cu mâna către o uşă neagră, scorojită, din dreapta sa. Intră şi aşteaptă-mă acolo!

Luiza nimeri într-o cameră mică, strâmtă, cu pereţii afumaţi, neîncăpătoare mai ales din pricina unui birou vechi, pătat cu cerneală, şi a două scaune, vechi şi ele. Lumina unei zile însorite pătrundea printr-o fereastră fără perdele, îngustă şi înaltă, închisă pe dinafară cu o sită metalică solidă.

Medoiu o aştepta în picioare, lângă unul din scaune. Venise la întâlnire îmbrăcat civil, într-un costum maro în dungi, cu o croială demodată. O întâmpină cu cuvintele:

— Vă foarte mulţumesc că aţi venit!

Îi sărută mâna şi, când îşi ridică fruntea, îi văzu ochii verzi, cu un licăr intens în adâncul lor.

— Aţi aflat ceva de Radu? Tot mai sunteţi convins că n-a murit, că trăieşte?

Maiorul Medoiu reţinu interpretarea dată de ziaristă scrisorii sale, îi susţinu privirile şi răspunse printr-un „Nu“ al capului.

— Stimată domnişoară Văitoianu, să mă bată Dumnezeu dacă ştiu cu ce să încep. Să luăm loc… biroul ăsta nu-i prea agreabil, în schimb reprezintă un teren bun pentru întâlniri secrete.

Medoiu îi arătă scaunul. Introducerea, fie ea şi sinceră a ofiţerului, trezi în ziaristă o indispoziţie ce ameninţa să se accentueze. Luiza se aşeză şi scaunul scârţâi sub greutatea trupului ei. Maiorul luă şi el loc.

— Dacă-i aşa, să începem prin a ne aprinde ţigările, propuse Luiza deschizându-şi poşeta.

— Nu-i rea ideea, aprecie Medoiu.

Încăperea se umplu repede de un fum gros, devenind parcă şi mai mohorâtă.

— Constat, zise Luiza, că sunteţi la fel de misterios ca şi la prima noastră întâlnire.

— Vă rog frumos să mă iertaţi.

Maiorul tăcu, parcă intimidat, şi ziaristei nu-i scăpă acest amănunt.

— Domnişoară Văitoianu…

— E grav? îi sări Luiza în ajutor.

Medoiu înălţă din umeri stingherit, nepricepând prea bine dacă invitata doreşte să audă ieşindu-i din gură cuvinte grave. Răspunse:

— Mi-a fost dat să am de-a face numai cu fapte grave deoarece, mai întotdeauna, sunt legate de soarta ţării… a acestui neam năpăstuit.

„Mă ia pe departe, gândea Luiza, receptând totuşi ca pe o undă invizibilă timiditatea inexplicabilă a militarului. Unde o fi vrând să ajungă?“

— Noi…

— Care noi? vru ea să ştie, căutându-i privirea.

Medoiu nu rezistă decât o clipă străfulgerării ochilor ei şi se prefăcu preocupat să risipească norii de fum ce se instalaseră între ei.

— Chiar aţi uitat calitatea mea? îi aruncă el un zâmbet ca pe o punte.

— Constat că mă perpeliţi… Zău aşa… Îi admir pe bărbaţii care, după ce mi-au sărutat mâna, mă întreabă dacă nu vreau să mă… cu ei… Ceea ce nu înseamnă că eu le răspund tuturor afirmativ.

Femeia simţi cum stilul ei direct de a vorbi îl dezorientează pe maior. Şi superioritatea asta, desigur efemeră, îi dărui un dram de bucurie răutăcioasă.

La rândul său, Medoiu nu se aştepta ca revederea cu ziarista, a cărei comportare intriga pe mulţi din jur, să trezească în el o timiditate ce o ştia de mult abandonată undeva, departe, în lada şcolii militare.

„Oare nu greşesc? se întrebă el trăgând din ţigară prea des şi prea nervos, pentru a nu-i căuta mereu ochii. Oare nu-i prea uşuratică pentru ceea ce vreau să-i propun?“

Declanşase un angrenaj complicat, dar nu era prea târziu pentru a-l opri. Chiar dacă generalul Belcea îi aprobase operaţia „Sappho“. Se hotărî totuşi să meargă înainte, să rişte.

— Domnişoară Văitoianu, eu o să intru, aşa cum vă

place, direct în fondul problemei. Noi, adică cei care lucrăm în cadrul Biroului 2, suntem la curent cu colaborarea dumneavoastră cu ziaristul elveţian Albert Kraft. Ştim că punctul terminus al acestei colaborări se află în Anglia.

Luiza păli, ca şi cum sângele i se scursese într-o clipă datorită tensiunii încărcate create de vorbele incandescente ale maiorului. Reacţia femeii îl înduioşa pe Medoiu şi se grăbi să precizeze:

— Vă rog să nu vă fie teamă. Nu sunteţi în primejdie… în privinţa asta am ţinut seama de rugămintea expresă a lui Radu Doinaş de a vă fi înger păzitor.

Maiorul strivi mucul ţigării în tăcere, urmărit de ochii îngrijoraţi ai Luizei Văitoianu. Fusese direct, aşa cum îi ceruse ziarista, numai că cele auzite o dezorientaseră. Îi dădu, nu fără un simţământ de milă, răgazul de a se aduna.

Luiza îşi lăsă privirile în jos; pe dinaintea ochilor îi trecu chipul speriat şi mereu pătat de cerneală al lui *don Calandru*, al omului care, în dragostea sa pătimaşă pentru ziar, numai că nu-i căzuse în genunchi implorând-o să nu se joace cu focul, iar ea, ca o fudulă nenorocită ce era, stăruise mai departe în acest joc.

Într-un târziu, maiorul Medoiu sparse tăcerea, începu cu o voce egală să povestească în ce zi, la ce oră şi unde se întâlnise ultima oară cu Albert Kraft, îi mai dezvălui că ştia modul cum transmitea informaţiile, pomeni astfel şi de farmacia lui Finchelştein din Calea Văcăreşti. Când tăcu, auzi oftatul adânc al femeii, o mai văzu dându-şi capul uşor pe spate, scuturându-şi bretonul, ca apoi, trăgând aer în piept, să poată avea temeritatea de a declara cu demnitate:

— Da, recunosc, fac spionaj! Poftim, vă stau la dispoziţie… Arestaţi-mă! Cineva trebuie să încerce să spele ruşinea asta a unui război împotriva Rusiei, Angliei şi Americii… Eu, „Nebuna din Sărindar“, am încercat…

Se ridică în picioare şi spuse cu o voce gâtuită de emoţie:

— Sunt gata să răspund pentru faptele mele. Prezentaţi-mi mandatul de arestare!

Medoiu o rugă să-şi reia locul şi o pofti să-şi aprindă o nouă ţigară – atitudinea ziaristei îl încântase. După ce o văzu fumând, i se adresă cu un calm bine drămuit:

— Domnişoară Văitoianu, vă cer să mă ascultaţi cu atenţie. În tot ce o să vă spun, mă bizui, în primul rând, pe inteligenţa dumneavoastră ascuţită, pe faptul că în acest război complex simpatiile ziaristei Luiza Văitoianu nu înclină către aliatul german… într-un cuvânt, pe noi deocamdată nu ne deranjează colaborarea dumneavoastră cu elveţianul.

Luiza făcu ochii mari, vru să-şi exprime uluirea, dar Medoiu o opri:

— Mai întâi ascultaţi-mă până la capăt! Anumite informaţii le-aţi dobândit de la căpitanul Gregor von Meisner pe când se mai afla în Bucureşti, la Misiunea militară germană… Altele vi le-a furnizat un oarecare Petreanu de la Propagandă, nu-i aşa?

— Doamne, cum, şi asta o ştiţi?! nu se mai putu stăpâni Luiza.

— Cum să nu ştim când şi Petreanu este un ofiţer de-al meu, iar informaţiile furnizate au fost aprobate de…

— Au fost informaţii false?! răsună glasul disperat şi parcă înecat în ruşine al Luizei.

— Nicidecum, o temperă maiorul Medoiu. Se ivesc situaţii când şi noi suntem interesaţi în transmiterea unor informaţii reale.

Luiza îl fixă pe maior neîncrezătoare; gândul că, fără să vrea, transmisese Londrei informaţii false, ticluite în birourile secrete conduse de acest ofiţer cenuşiu, pe deasupra şi chel, îi aprinse obrajii de ruşine. Medoiu îi înţelese frământarea şi încercă s-o convingă că realitatea era cea pe care el i-o prezenta şi nu alta, presupusă de

ea.

— Vă dau cuvântul meu de onoare că n-aţi transmis informaţii eronate!

— Mă rog… şi de ce-mi dezvăluiţi mie acum acest secret? răsună timid întrebarea Luizei. Dumneavoastră lucraţi cu secrete şi, dintr-o dată, tam-nesam, mă încărcaţi cu unul al Biroului 2?

„Domnişoară, îi vorbea Medoiu în gând, din inimă aş fi dorit să nu vă amestec decât în propriile-mi sentimente… Să vă caut când şi când la telefon, să vă mai întreb ce mai faceţi şi, eventual, să ieşim undeva şi să pălăvrăgim, la o cafea sau la un «Martini». S-o ţinem în felul ăsta până la terminarea războiului.“

— Pentru că, domnişoară, avem mare nevoie de ajutorul dumneavoastră.

— Al meu?! Uluirea o făcu să-şi înalţe capul şi să-l învăluie pe ofiţer cu o privire care parcă spunea: „Dom’le, cine-i – «nebun» în discuţia asta, eu sau dumneata?“

Medoiu surâse trist, în timp ce îşi netezea maşinal, de câteva ori, meşa de păr ce-i traversa chelia.

— Da, de ajutorul dumneavoastră! De ce nu?

— Hai, că-mi vine să râd… Aţi ajuns să aveţi nevoie de sprijinul meu! Pentru ce? Ca să câştigaţi cât mai repede războiul paranoicului Hitler? Râse, cu plăcere chiar.

Maiorul o seconda bucuros, spunându-şi că ceea ce aprecia mai presus de orice la această teribilă muieruşcă erau nu numai totala sa independenţă faţă de valorile morale ale societăţii înconjurătoare, ci şi spiritul ei acid, neîndurător chiar şi cu persoana ei. Participând totuşi stăpânit la veselia spontană a ziaristei, îi scăpă:

— Aşa vă vrem!

Alarmată de precizarea ofiţerului, Luiza se întunecă puţin câte puţin.

— Ce-i asta, aşa mă vreţi? ceru ea explicaţii şi se încruntă. Folosiţi mereu pluralul. Zâmbi vulgar, intuind că

ofiţerului îi repugnă vulgaritatea femeilor, şi urmă: Când *mă dau*, *mă dau* unui bărbat şi nu unui pluton… Aşadar, nu Cristescu şi-a trimis dulăii pe urmele mele?

— Aţi dedus perfect, nu se feri Medoiu să-i dea dreptate, cu o singură corectivă: îmi respect „dulăii“ în subordine, căci, întocmai ca şi mine, sunt legaţi de Tron şi Ţară prin Înalt jurământ.

— Mă rog… vă interesează… Aş vrea însă să aflu cu ce scop v-aţi pus colaboratorii pe urmele mele?

Medoiu nu-i răspunse decât în momentul în care privirile lor se întâlniră şi se fixară datorită unei încordări lăuntrice:

— Ca să văd cum o să reacţioneze Hermann von Rittgen, îi dezvălui el. A reacţionat aşa cum m-am aşteptat.

— Adică? se interesă Luiza.

— Domnişoară, suntem în pragul verii anului 1942. Începând din toamna lui ’40, Reichul ne consideră aliatul său atât pe front, cât şi în spatele frontului. Dacă aşa stau lucrurile, atunci se pune întrebarea – desigur, aria preocupărilor dumneavoastră vă ţine departe de întrebările noastre –, repet, se pune întrebarea de ce „scumpul“ nostru aliat a organizat în interiorul legaţiei o adevărată poliţie, cu agenţi versaţi care-şi permit, fără autorizaţia părţii române, să urmărească nu numai pe colaboratorii mei, ci şi personalităţi române din diferite domenii de activitate politică şi socială.

Luiza Văitoianu asculta destăinuirile revelatoare ale maiorului cu ochii închişi şi cu vaga senzaţie că scaunul de sub ea prinde a se legăna. Când interlocutorul ei tăcu, deschise ochii şi, clipind des din pleoape, spuse:

— Domnule Medoiu. Mulţi bărbaţi şi-au propus să mă zăpăcească. Eu mă laud că puţini au izbutit. Vă număraţi printre aceştia. Vă felicit! La urma-urmei, ce vreţi de la mine? Când i-aţi adus pe nemţi în ţară nu-mi amintesc să-mi fi cerut cineva părerea… Nu! Acum îmi povestiţi cu

ce se îndeletniceşte „aliatul“…

Medoiu îşi lăsă capul în piept, strângându-şi buzele până aproape de dispariţie. Dacă un bărbat şi nu o femeie i-ar fi servit o asemenea opinie, s-ar fi simţit mai puţin stânjenit. I-ar fi plăcut să-i răspundă parafrazând-o: „Multe femei au încercat să mă zăpăcească, puţine au izbutit. Vă felicit!“ Oftă adânc şi îşi aprinse o nouă ţigară.

— Domnişoară, n-o să vă răspund decât la o singură întrebare şi anume: ce vrem de la dumneavoastră. Vă asigur că pe noi diplomatul Hermann von Rittgen ne interesează mult mai mult decât elveţianul Albert Kraft.

Faţa bine rasă a maiorului cu cele două cute adânci în jurul gurii încremenise parcă anume ca Luiza să i-o poată cerceta în voie. Nu era un bărbat frumos, nici măcar n-avea desenate pe chip acele tainice trăsături care, eventual scăpate de sub control, l-ar fi putut face simpatic. În expresia arborată se putea citi o asprime susţinută de gânduri ştiute numai de el… Hm! Şi von Rittgen, care credea că asmuţise Cristescu agenţii pe urmele sale!

— Şi de ce, mă rog frumos, vă interesează noul meu amant Hermann von Rittgen?

În mod voit introdusese în întrebare expresia „noul meu amant“, căci nu mai avea niciun fel de îndoială că maiorul Medoiu se crispa ori de câte ori se exprima vulgar. Spiritul ei de observaţie n-o înşelase nici de data asta.

Într-adevăr, ofiţerul se încruntă:

— Vă mulţumesc iar… Prin nuditatea întrebărilor dumneavoastră îmi uşuraţi mult misiunea. Hermann von Rittgen, noul dumneavoastră amant, ne interesează din mai multe motive. Dar ca să mă înţelegeţi mai bine, mă văd obligat să deschid o paranteză. Aveţi ceva împotrivă?

Flerul Luizei o informă că nu departe de ea şedea, de fapt, un bărbat timid cu femeile şi, dacă şi-ar fi propus,

ar fi putut să se joace puţin cu el. Dintr-o anumită parşivenie a firii, nu-şi refuză plăcerea, oricât de scurtă ar fi fost ea.

— Sunteţi pe terenul dumneavoastră, domnule maior, şi puteţi deschide oricâte paranteze doriţi, fără să-mi cereţi aprobarea.

Medoiu nu se luă după traiectoria săgeţii. Se hotărî să înainteze pe calea propusă. Începu:

— Există trei războaie…

Luiza îl întrerupse cu o replică acidă:

— Dar unul singur e mondial, dacă nu mă înşel! Ăla pe care Hitler ni l-a vârât pe gât, iar voi, militarii, în loc să vă bateţi la vreme, acolo unde trebuia…

Medoiu nu se feri de privirile ironice ale femeii; de la o replică la alta, de la un minut la altul, descoperea înăuntrul fiinţei sale un simţământ necunoscut, ciudat şi dureros în acelaşi timp. Îşi aminti că în adolescenţă văzuse încolţind un fir crud de iarbă, pământul se crăpase abia vizibil, lăsându-l să iasă la lumina şi căldura soarelui. Zise cu asprime în glas, reprimându-şi propriile simţăminte:

— Să lăsăm istoria războiului pentru mai târziu. Biroul 2 vă cere sprijinul, într-un cuvânt, colaborarea. În acest sens, am primit dezlegarea comandanţilor să vă…

— Cum, şi dumneavoastră aveţi un comandant?

— Nu cum e *don Calandru* al dumneavoastră, ripostă maiorul fără a-şi îndulci glasul, dar am şi eu un comandant. Deci am dezlegarea de a vă da câteva explicaţii, pentru a vă arăta cadrul general în care aţi urma să vă mişcaţi, dacă aţi binevoi să vă daţi consimţământul.

Luiza se hotărî să redevină sobră. Ce rost aveau toate prostiile astea? La urma-urmei, dorea ca discuţia să se încheie cât mai repede şi să se vadă odată în stradă sau, cine ştie, altundeva.

— Reţineţi această realitate, există trei războaie,

fiecare dintre ele cu o particularitate distinctă. Mă urmăriţi?

Era un automatism verbal care-şi croia drum numai în şedinţele de lucru cu colaboratorii. Luiza nu-şi putu stăpâni limba:

— Sigur că vă urmăresc… Nu aşa cum mă urmăriţi dumneavoastră, dar vă urmăresc, răspunse Luiza în timp ce umbla la cutia de „Regale“, ca să-şi scoată o ţigară.

Asprimea lui Medoiu cedă, zâmbi cu zgârcenie şi vorbi mai departe:

— Un prim război e cel de pe câmpul de luptă, devastator şi sângeros. Al doilea este cel diplomatic, cu formele sale stabilite de dreptul internaţional. Cel de-al treilea îl numim războiul din umbră… războiul nostru, al Biroului 2, războiul inteligenţelor anonime, al spionajului şi contraspionajului. De pildă, Radu Doinaş, Dumnezeu să-l ierte, a fost un luptător al războiului din umbră, un ofiţer curajos al armatei române… Şi pe dumneavoastră Thompson v-a atras de partea lui, în acest război din umbră… un război ce aparţine Intelligence Service-ului. Sper că am fost clar şi m-aţi înţeles?

Luiza Văitoianu răspunse afirmativ şi, printr-o clătinare scurtă şi nervoasă a capului, îşi flutură bretonul. Medoiu reţinu ca pe un secret gestul ziaristei încărcat de un farmec ştrengăresc.

— Ca să revin la o idee iniţială: aşa cum pe Thompson, în cadrul acestei înfruntări din umbră, îl interesa von Meisner – cu care încă mai corespondaţi –, tot aşa pe noi acum ne interesează von Rittgen, diplomatul…

— … şi aliatul! îl completă Luiza, cu gândul către cel pe care-l poreclise *Ermy.* La început întrevăzuse în imperturbabilul diplomat german un exerciţiu. Prea i-l descrisese Edith ca pe o „cetate inexpugnabilă” iar ea, sclavă a jocurilor din înalta societate, îşi propusese să-şi încerce forţele, căci se lăuda, prosteşte ce-i drept – dar asta era una din regulile jocului –, că nu exista „cetate“

să-i reziste. Înălţase steagul victoriei mult mai uşor decât îşi imaginase, „cetatea“ capitulase la picioarele ei. Performanţa fusese înregistrată, iar Luiza, victorioasă, s-ar fi putut retrage… Ce vremuri! filosofa Luiza cu o ironie îndreptată împotriva persoanei sale. Ce vremuri! Te avânţi şi cucereşti un bărbat şi, când colo, cucereşti un obiectiv bun atât pentru englezi, cât şi pentru ai tăi, «inamicul» acestora. Cum să mai ieşi din dilemă, nene Iancule?“

— Domnişoară! o strigă Medoiu.

Ziarista tresări cu o inocenţă ce iscă un surâs în ochii maiorului.

— Poftim…

— Voiam să ştiu dacă mai sunteţi aici.

— De ce vă interesează von Rittgen? încercă ea să restabilească echilibrul discuţiei.

Maiorul se îngândură, întârziindu-şi răspunsul, iar ziarista deduse lesne că întrebarea îl pusese pe ofiţer în faţa momentului-cheie. Suspinul acestuia îi întări convingerea.

— Domnişoară Văitoianu, pentru ca discuţia noastră să poată continua, este necesar să vă ştim poziţia: *da* sau *nu*. De aceea, precizăm că, oricare va fi opţiunea dumneavoastră, noi suntem decişi să vă ocrotim şi pe mai departe relaţiile cu Albert Kraft. Totodată, ţin însă să vă pun în gardă că din clipa în care contraspionajul german vă va dibui şi veţi intra în raza lui vizuală, ajutorul nostru va fi minim. M-aţi înţeles?

— De unde şi de ce această generozitate?

— Din mai multe motive: respectăm o dorinţă a lui Radu Doinaş; raporturile dumneavoastră cu englezii nu ne deranjează; aţi avansat pe o cale de unde puteţi fi de un mare folos Biroului 2 al armatei române.

— Dacă-mi aduc bine aminte, Radu vă cerea să mă împiedicaţi să întru în universul spionilor, iar dumneavoastră mă împingeţi într-acolo…

În forul său intim, maiorul Medoiu recunoscu că, elaborându-şi planul întâlnirii cu „Sappho“, se temuse cel mai mult de această dojana a ziaristei.

— Aşa e… Iar mie, personal, nu-mi este deloc la îndemână că am fost adus în situaţia de a acţiona contrar scrisorii lui Radu Doinaş. Dar aşa cum, după prima noastră discuţie, dumneavoastră n-aţi ţinut seama de ultima dorinţă a lui Doinaş şi aţi stăruit pe direcţia intensificării legăturii cu englezii, tot aşa şi noi ne-am gândit să vă cerem sprijinul şi colaborarea. Doar sunteţi româncă, nu-i aşa?

— Nu mă luaţi în felul ăsta, domnule maior, că pierdeţi partida. Oare a fi român înseamnă a accepta războiul lui Hitler?

Maiorul Medoiu lăsă iarăşi capul în piept, copleşit de adevărul părerilor acestei fiinţe neobişnuite. Lăsă un timp să se scurgă în tăcere, după care se hotărî să reia convorbirea.

— Aţi pus, domnişoară, degetul pe rană şi de aceea vă implor să nu vă îndoiţi nicio clipă de sinceritatea punctului meu de vedere. Nu e chiar atât de simplu să explici situaţia de astăzi a României, a armatei sale. Tot ce pot să vă spun în prezent e că războiul nu se va termina nici la Harkov, nici la Rostov, că Germania va pierde războiul cu Naţiunile Unite, iar pacea şi zilele ce vor urma după semnarea păcii îi vor oferi României posibilitatea nu de a se disculpa în faţa Istoriei, ci de a demonstra că numai încâlcita politică a marilor puteri, dusă exclusiv în interesul propriilor lor state, ne-a împins în situaţia asta absurdă… către un aliat care ne-a trădat înainte de a ne declara aliaţi.

Medoiu surâse amarnic de trist, ridică braţul drept şi făcu un gest care voia să sugereze că a luat-o razna. Se explică:

— V-am vorbit în numele zilei de mâine, iar noi avem de rezolvat o problemă curentă… Aş vrea, în încheiere,

să mai adaug ceva. Şi eu, şi alţii ca mine cu responsabilităţi mari în armată, precum şi dumneavoastră, suntem români pentru că nu încetăm nicio clipă să căutăm soluţiile da a-i scoate pe români din ghearele unui război în care am fost târâţi. M-aţi înţeles? …

Mişcată de sinceritatea maiorului, Luiza clătină din cap, semn că l-a înţeles, apoi îndrăzni să vorbească:

— Dacă am înţeles bine, dumneavoastră, ca militar de carieră, luptaţi pe două fronturi, cel al zilei de astăzi şi cel al zilei de mâine.

Medoiu se ridică de pe scaun, poate prea repede, se repezi la Luiza, îi apucă mâna şi i-o sărută, speriind-o. Izbucnirea sa spontană îl făcu să se simtă prost şi se retrase jenat la locul său.

— Vă rog frumos să mă scuzaţi. Nu mi-am îngăduit decât să omagiez o femeie care a sesizat atât de plastic complexitatea misiunii noastre.

— Aveţi consimţământul meu, spuse Luiza simplu, ca şi când ar fi răspuns la un „Bună ziua!“

— Vă foarte mulţumesc în numele Biroului 2.

— Ieri, la *Capşa,* în groapa cu lei a ziariştilor, un coleg m-a blagoslovit, strigându-mă „Mata Hari“… Astăzi nu mai pot să-l bag în aia mă-si, aşa cum am făcut-o ieri, sunt chiar o Mata Hari. Acum lămuriţi-mă de ce vă interesează *noul meu amant,* Hermann von Rittgen.

Elaborând operaţia codificată ad-hoc „Sesam“, maiorul Medoiu studiase cu răbdare şi conştiinciozitate fişa şi dosarul – Luiza Văitoianu. Îi asemuise viaţa intimă cu aceea a unei prostituate cu un statut aparte, întocmit de ea şi destinat numai ei. Ziarista nu se vindea, ci se dăruia după bunul său plac, de cele mai multe ori dintr-o mare patimă a trupului ei micuţ şi pietros, alteori, parcă dintr-o neînţeleasă şi iresponsabilă sete de răzbunare. Aşadar, îi studiase firea, inteligenţa, talentul, virtuţile şi viciile. Se afla la dosarul femeii şi o listă cu numele unor

amanţi mai mult sau mai puţin pasageri. Îi racola cu uşurinţă, îi expedia cu uşurinţă, trăindu-şi viaţa sexuală cu o fervoare şi personalitate ieşite din comun. Într-un cuvânt, ştia, şi încă foarte bine, cui adresase propunerea de a colabora cu Biroul 2… Atunci de ce-i suporta atât de greu vulgaritatea? De ce la auzul zgrunţuroaselor cuvinte „noul meu amant“, ceva dureros, greu de identificat se răsucise în sufletul său?

Întrebările îl contrariară, ca şi cum n-ar fi fost ale sale, ci ale altcuiva, ale unui străin rătăcit nu se ştie cum prin fiinţa lui. Se încruntă, iar tonul îi deveni rece:

— Poate ştiţi, poate nu ştiţi, dar Hermann von Rittgen este fratele mai mic al lui Otto von Rittgen, directorul general al A.D.N.-ului, figură marcantă în ierarhia Reichului. Între cei doi fraţi există o corespondenţă secretă peste capul lui Killinger. Asta ar fi o primă chestiune. A doua: deşi este consilier de legaţie, noi încă nu ştim cu ce se ocupă el de fapt şi de drept. Să nu vă mire ce vă spun. Mai târziu, când o să vă mai familiarizaţi cu misiunile noastre, o să vă mai explic eu câteva lucruri în legătură cu membrii Legaţiei germane şi cu aşa-zisa lor diplomaţie. Să ne întoarcem însă la von Rittgen. Deşi nu e ofiţer de carieră, noi deţinem o informaţie cum că ar avea misiunea să urmărească activitatea ofiţerimii române şi să observe moralul populaţiei. În acelaşi timp, o altă informaţie, neverificată, ne dă de înţeles cum că von Rittgen menţine contacte cu ofiţeri superiori şi generali ai armatei germane ostili lui Hitler şi dictaturii sale.

— Cum, sunt printre nemţi şi din ăştia?! îşi exprimă Luiza mirarea. Taman când războiul e pe terminate?

— Nu e pe terminate, domnişoară, vorbi maiorul Medoiu ceva mai rar şi mai răspicat, ca şi când în felul acesta i-ar fi uşurat ziaristei înţelegerea, există un grup de ofiţeri români, printre ei mă număr şi eu, care, analizând temeinic situaţia, a ajuns la concluzia că

războiul e departe de a se încheia.

— Von Rittgen e de altă părere, îl întrerupse ziarista şi-i relată modul cum interpretase diplomatul ştirea victoriei de la Harkov.

— Noi avem informaţiile şi interpretările noastre… ei le au pe ale lor. Desigur, ne interesează ce gândeşte von Rittgen. De aceea şi apelăm la serviciile dumneavoastră. Pentru început, v-am cere să urmăriţi, fireşte cu precauţie, trei teme. Mă ascultaţi?

— Cu cel mai mare interes!

— Ne bizuim mult pe memoria dumneavoastră. Prima temă: rosturile lui von Rittgen în cadrul legaţiei, al cui om e, al lui Ribbentrop sau al lui Himmler? Care sunt raporturile sale cu colegii de diplomaţie? Cu cine este în relaţii bune şi cu cine se are prost? Cu ce români şi cu ce germani originari din România se întâlneşte?

Luiza înveselită subit, ridică două degete ca la şcoală ca să ceară lămuriri.

— Nu prea pricep eu cum vine chestia cu al cui om e von Rittgen, al lui Ribbentrop sau al lui Himmler…

Faţa lui Medoiu se destinse într-un surâs larg, prietenos şi plin de înţelegere faţă de viitoarea lui colaboratoare.

— O să fiu foarte succint, rămânând ca la alte întâlniri ale noastre, dacă va fi nevoie, să răspund mai amplu. Hitler a introdus în cel de-al treilea Reich al său câteva noutăţi care au surprins statele cu care avea să se înfrunte pe tărâm politic şi militar. Pe de o parte, el a întărit organele represive, serviciul său de spionaj şi contraspionaj, iar, pe de altă parte, a creat în paralel, prin mijlocirea partidului nazist, un al doilea aparat represiv, un al doilea aparat de spionaj şi contraspionaj, mult mai dur şi mai primejdios decât cel al statului. Acest imens aparat îl are în frunte pe Himmler.

— Unchiul lui Edith von Koller, şeful Gestapoului?! sări Luiza Văitoianu mirată.

— Comandantul Gestapo-ului, al SS-ului, al uniformelor negre cu cap de mort, organizatorul „coloanei a cincea“, al lagărelor de concentrare şi aşa mai departe. De exemplu, între el şi amiralul Canaris…

— De ăsta ştiu că este şeful Abwehr-ului, îşi arătă ziarista cunoştinţele. L-am cunoscut şi personal, la o recepţie, când a fost în ’40 la Bucureşti. De, şi presa mai ştie câte ceva!

— Cum ziceam, între ei se dă o luptă surdă pentru supremaţie. Se spionează reciproc, o tabără încearcă s-o compromită pe cealaltă. De fapt, Himmler vrea să preia controlul şi asupra Abwehr-ului… De aici, nu numai lupte intestine, aşa cum uşor puteţi să vă imaginaţi, ci şi acţiuni secrete în organizarea legaţiilor. În afara schemei clasice, prevăzută în acordurile internaţionale unanim recunoscute, ei au mai introdus sub acoperire diplomatică şi reprezentanţi ai Serviciului de spionaj şi contraspionaj al partidului nazist, adică ai Gestapoului, ai lui Himmler. Oficial, pe linia noastră, numai Abwehr-ul are dreptul să activeze… Celelalte forme sunt neoficiale sau semioficiale.

— Şi care-i noutatea?

— Că statele cu care naziştii au intrat în conflict nu au apucat să-şi creeze un contraserviciu, apt să cuprindă atât activitatea lui Canaris, cât şi pe cea a lui Himmler… Ca să înţelegeţi mai bine: serviciul nostru secret ştia că are un front cu serviciul omolog al Germaniei şi era pregătit în acest sens. Şi, deodată, s-a pomenit cu un al doilea front, necunoscut în toate datele sale particulare, de aceea şi foarte primejdios, căci în primul rând agenţii acestui front şi-au propus să pătrundă în rândurile populaţiei de origine germană din ţară, să o agite, să o organizeze, să creeze un *cal troian*… „o coloană a cincea“… Şi-au mai propus apoi să intre în contact cu partidele de extremă dreaptă din ţările ce urmau să fie ocupate şi chiar le-au ocupat. În Norvegia – Quisling; în

Slovacia – Tiso… La noi… Codreanu, apoi Horia Sima… Deci vă rog să reţineţi acest element – nu toţi cei din Legaţia germană sunt diplomaţi de carieră. Mulţi dintre ei, sub acoperire diplomatică, sunt în realitate agenţi ai lui Himmler…

— Trebuie să deduc că organizarea etnicilor germani din România, aşa cum apare astăzi, cu al ei partid, este opera aparatului lui Himmler…

Maiorul Medoiu îşi arătă satisfacţia pentru capacitatea Luizei de a sesiza şi aspectele politice. Zise:

— Iar eu care credeam că, dincolo de universul precar al prostituţiei şi proxenetismului, refuzaţi să mai sesizaţi alte laturi ale vieţii social-politice… Dacă doriţi să ştiţi, au nu numai uniforme brune şi negre, dar deţin şi depozite de armament, câmpuri de instrucţie… Iar de la o vreme, sub influenţa instrucţiunilor clandestine primite de la Berlin, unii omit că sunt cetăţeni ai României, supuşi legilor României…

Luiza Văitoianu îşi netezi bretonul cu gândul parcă dus în altă parte şi când, în fine, îşi îndreptă privirile în direcţia ofiţerului, murmură ca pentru sine:

— Ribbentrop… Himmler…

— În momentul de faţă, sub acoperişurile Legaţiei germane şi ale consulatelor sale, au luat fiinţă un număr de birouri ale Abwehr-ului şi Gestapo-ului, pe urmă şi o poliţie a lui Kllinger, de fapt, tot un aparat de spionaj aflat în contact obligatoriu cu Ribbentrop care, la rândul său, a pus şi el la punct în cadrul ministerului un serviciu propriu de informaţii, ca să nu se lase surprins şi atacat pe la spate de Himmler.

— Doamne, abia acum înţeleg în ce mă bag! exclamă ea, de astă dată ca o fiinţă slabă, lipsită de apărare.

Medoiu, sub impulsul unei stări până nu demult străine vieţii şi activităţi sale cotidiene, îi ieşi în întâmpinare, cu dorinţa până atunci bine ascunsă ca ziarista să renunţe asupra deciziei ce o luase.

— Domnişoară Văitoianu, mai aveţi timp să retractaţi cele hotărâte de dumneavoastră… Nu mă voi supăra. Voi considera convorbirea ca una din cele mai agreabile avute în ultimii ani.

— Domnule maior… Tonul afectuos al Luiziei îi aduse pe chip acel farmec natural care mai întotdeauna o înfrumuseţa. Domnule maior, m-am născut cu câţiva drăcuşori în mine. De o măsea stricată ai cum scăpa, de drăcuşori însă nu. Un drăcuşor m-a silit să intru în horă. Am zis *da* şi nu mai dau înapoi… cu atât mai mult, cu cât încep să pricep că nu numai eu sufăr pentru ceea ce i se întâmplă ţării. Deci, daţi-i drumul mai departe! trecu ea din nou la un ton mai puţin agreabil auzului lui Medoiu… Să revenim la *noul meu amant*…

Maiorul se prefăcu a risipi cu palma fumul dinaintea sa, pentru a-şi masca astfel crisparea.

— A doua temă: propaganda germană acreditează prin toate mijloacele de care dispune ideea că, încă în vara asta, printr-un efort comun, războiul din Răsărit va lua sfârşit. A început să se vânture ideea viitoarei Conferinţe de pace, fireşte, sub înaltul patronaj al lui Hitler, doctrinarul noii ordini în Europa. Ne interesează tot ce-i scapă lui von Rittgen în această problemă.

— De ce?

— Domnişoară, eu voi reprezenta pentru dumneavoastră ceea ce în limbajul celor de la Biroul 2 se numeşte *ofiţer de dirijare*. Numai eu voi ţine legătura cu dumneavoastră şi numai de la mine veţi primi instrucţiuni. Fac această precizare, ca să nu-mi luaţi în nume de rău faptul că nu întotdeauna o să pot răspunde întrebărilor. Ca, de exemplu, în cazul de faţă. Ştiu, sunteţi o femeie cu o judecată profundă, cu o personalitate stăpânită de anumiţi drăcuşori şi nu doriţi să colaboraţi orbeşte. Însă trebuie să convenim, fără să pierdeţi încrederea în mine, ca acolo unde nu o să pot să vă răspund, să nu mi-o luaţi în nume de rău.

— Am înţeles…

— În culisele diplomaţiei germane, ca şi ale celei italiene, se agită conceptul unei Conferinţe de pace. Agitaţia asta ar putea să contureze adevărata poziţie a Reichului faţă de mareşal, de România, faţă de Ardeal. Se înţelege, orice amănunt în chestia asta ne interesează.

Luiza Văitoianu simţi nevoia unui respiro, a unei glume. Interveni surâzând cu voie bună:

— Domnule Medoiu, nu cumva sub masca dumneavoastră de maior se ascunde un lider politic… şeful vreunui partid?

— Nu suntem în niciun caz o *Mare mută*… surâse şi Medoiu, închipuindu-şi-o pe „Nebuna din Sărindar” într-un alt loc, ştiut numai de el, şi unde, ori de câte ori ar simţi nevoia organică de a se odihni conversând, ar căuta-o şi ar afla-o. Armatei îi este interzis prin lege să facă politică, dar viitorul, cu siguranţă, îi va modifica statutul… Trec la cel de-al treilea subiect şi ultimul: Ardealul de Nord. Ne interesează tot ce se vântură pe această delicată temă, chiar şi ceea ce dumneavoastră nu vi se pare că are valoare. Eu închei prin a mai stabili că vom menţine reciproc legătura prin comisarul Stanciu. Când o să aveţi să-mi comunicaţi chestiuni importante, îi daţi comisarului un telefon şi-l întrebaţi de *un caz gras.* Iar când o să am eu nevoie de dumneavoastră, o să vă caute el ca să vă propună un *caz gras.* Am ales acest mijloc de legătură, pentru că prezenţa ziaristei Luiza Văitoianu la „Moravuri“ e un fapt frecvent, nu-i aşa?, şi nu bate la ochi. Aveţi probabil, la despărţire, câteva întrebări?

— Aţi ghicit… în primul rând, ce este cu agenţii puşi pe urma mea şi cu descinderea de la ziar?

— Vă spun doar atât: nimic din toate aceste acţiuni nu trebuie să vă neliniştească… Nici chiar faptul că se insinuează că sunteţi Mata Hari a lui Cristescu. Să ne

gândim puţin, ce agentă secretă aţi putea fi, din moment ce toată lumea vă cunoaşte?

— În al doilea rând, ce fac cu „iubitul“ meu de pe front? E şi mai înamorat de mine decât înainte…

— Menţineţi mai departe legătura cu el. Maiorul von Meisner ne interesează… e o cioară albă. A fost decorat cu „Crucea de fier“, dar, ca aristocrat ce e, îl dispreţuieşte pe Hitler. Şi încă un amănunt pe care dumneavoastră n-aveţi cum să-l cunoaşteţi, conduce o secţie de informaţii pe front.

Luizei îi scăpă un oftat cumplit şi puţin hilar. Medoiu, fără voie, se lumină.

— Domnişoară, avem mare nevoie de aportul dumneavoastră. Aţi cucerit, fără să vă ceară nimeni, poate datorită drăcuşorilor, trei cote, ca să mă exprim în termeni militari, pe care ar fi nedrept să le folosească exclusiv Intelligence Service-ul. Aceste poziţii sunt: Edith von Koller, Gregor von Meisner şi Hermann von Rittgen.

— Ajung la ultima întrebare legată de cele spuse înainte: relaţiile mele cu ziaristul elveţian rămân aceleaşi?

— Acum, după ce v-aţi dat asentimentul să colaboraţi cu noi, relaţiile cu Kraft se vor modifica. De altfel, nici el n-o să vă mai caute.

— Cum asta? sări Luiza ca arsă. Nu cumva a păţit ceva rău?

Medoiu izbucni într-un râs ostenit.

— Nu, nu… din contră, cred că-i vom face un bine. E necesar să cunoaşteţi adevărul. Ziaristul, printre altele, a intrat în legătură, conspirativă desigur, cu preşedintele Centralei evreilor, preluând din partea acestuia mesaje către anumite organizaţii evreieşti din America, via Zürich… Un oarecare „diplomat“ Gustav Richter, comisar cu problemele evreieşti la Legaţia germană, prin agenţii săi, a mirosit şi el ceva. Aşa că am găsit o cale să-l alarmăm. Îl vom sfătui pe elveţian să plece, altfel îl paşte

o mare primejdie.

— Sunteţi formidabil! explodă „Nebuna din Sărindar“.

— Am dori… dar nu întotdeauna izbutim, clătină maiorul Medoiu din cap şi dădu să se ridice.

— O clipă! îl opri ziarista. Ce-i totuşi cu urmărirea asta a mea sau a lui von Rittger? Are în ea ceva de comedie bufă. Îl urmăriţi pe von Rittgen, el şi-a pus agenţii pe urmele agenţilor români.

— Aşa e… Dar dacă n-ar fi fost aşa, noi nu am fi putut constata că şi von Rittgen e în putere să scoată în stradă agenţi germani să-l ocrotească…

Maiorul se ridică în picioare odată cu Luiza.

— Aţi izbutit să mă zăpăciţi! recunoscu Luiza, întinzându-i mâna.

Medoiu i-o sărută galant, încălzit brusc de un val de emoţie şi-i mărturisi:

— E mult de când n-am mai zăpăcit o femeie, iar când această femeie se mai numeşte şi Luiza Văitoianu, cu atât victoria mea e mai strălucită.

6

…….
……Document……

CARNETUL CIFRAT
AL MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

● Iunie 1942. **Harkovul a căzut. Sevastopolul rezistă. Călduri mari, toride… Adevărul gen. Iacobici se confirmă. Soldatul român s-a depărtat mult de vatra lui. Legenda lui Anteu desprins de pământ. Pierderi grele. În ciuda înaintărilor victorioase, moralul armatei e din ce în ce mai**

scăzut.

● Nebuna – **„B-40“, conform indicativului – se descurcă bine. Mi-a dat numele unor generali germani căzuţi în dizgraţie, dar cu care amantul ei ţine legătura. Deşi membru al partidului nazist. Rit. nu-l poate suporta pe Richter.**

O idee a lui Rit.: „În concepţia Führerului, o nouă ordine în Europa, după victorie, înseamnă, în primul rând, revizuirea noţiunii de suveranitate…“

Nu-i o idee gratuită. De ce atâtea state europene ocupate sau îngenuncheate ar recăpăta, prin încheierea păcii, independenţa şi suveranitatea? Oare ce altceva ar însemna planul hegemonic „Deutschland über alles“?

● **Un nou conflict între comandamentele noastre şi cele germane. Scandalul a ajuns la urechile Führerului, aflat la Viniţa. Ar trebui să am mai multe cadre în subordine pentru a analiza ca lumea, cu răbdare, istoricul unor incidente. După părerea germană, victoria e aproape. Dacă-i aşa, de ce conflictele cu partea română se înteţesc? Se înteţesc şi acuzaţiile de nesupunere. Pierderile noastre în oameni şi materiale sunt în creştere, iar ei ne acuză din ce în ce mai des de nesupunere. Oare nu suntem în faţa unei stratageme politice a lui Hitler în legătură cu „pacea de mâine?“**

7

Deşi trecuse de ora nouă, Luiza Văitoianu continua să lenevească în pat, alături de von Rittgen. Fumau amândoi în tihnă, aproape în acelaşi ritm. O rază de soare pătrundea în dormitor printr-o deschizătură a imensei draperii ce acoperea uşile glisante dinspre terasă, aşternând pe covorul persan o linie de lumină.

— Ar trebui să mă ridic şi să plec, zise Luiza fără vlagă.

Ce mă fac eu cu lenea asta? Mă simt atât de bine aici!

— Şi eu ar trebui să fac acelaşi lucru, zise şi bărbatul, dar şi mie mi-e lene şi mă simt straşnic lângă tine.

— O să te dea afară din diplomaţie…

— Iar pe tine de la ziar, se bucură bărbatul.

— *Ermy…*

— Ce-i, pisicuţă?

— Trec zilele… oftă femeia.

— Mai ales nopţile, o ironiză el tandru.

— Iar când n-o să ne mai putem întâlni aici…

— Ia te uită la ce se gândeşte dumneaei! fu sincer mirat von Rittgen, dar nu făcu niciun efort pentru a se smulge din moliciunea lenei. Mai e până atunci…

— Ce va fi atunci?

Întrebarea răsunase sincer, poate din pricina unei uşoare intonaţii melodramatice care o uimi şi pe Luiza.

— Ce-i cu tine?

— Mă sâcâie fotografia *aia…*

— Dacă vrei, o scot din dormitor.

— Nu, nu… Las-o acolo… Să aibă şi iubirea noastră un martor. Barem de ea să nu ne ascundem. *Ermy!* îl chemă ea după o scurtă tăcere.

— Ce-ţi mai doreşte inima?

— Mi-ai promis ceva…

— Ce ţi-am promis?

— Victoria… Pacea…

— Sunt aproape… sunt, cum ziceţi voi, românii, la o aruncătură de băţ.

— Vreau pace, *Ermy…* oftă Luiza. Povesteşte-mi cum va fi când războiul se va sfârşi…

— Vom continua să ne iubim, râse el, privind-o, zâmbăreţ, cu coada ochiului.

— Cum va fi mâine lumea-n care trăim?

— Aşa cum e acum.

— Nu înţeleg…

— E şi greu să înţelegi.

— Dacă te iubesc, înseamnă că sunt chiar o proastă! protestă ziarista bosumflându-se.

Von Rittgen abandonă scrumiera şi se întoarse cu faţa spre Luiza, pentru a-i admira profilul ştrengăresc, sânii rotunzi şi tari tresărind în ritmul regulat al respiraţiei.

— Lumea de mâine? Nici eu nu o prea întrevăd, recunoscu el. Ce-ai zice dacă mâine, de exemplu, Europa s-ar numi continentul Germania? Brusc însă diplomatul schimbă vorba: Glumesc, pisicuţa mea, glumesc…

— Eu, din toate, aş vrea ca în acest continent Ardealul să se întoarcă la ţara-mumă. Am pleca amândoi în Maramureş, ştiu o stână pe acolo… Am locui la un baci, ne-am hrăni cu urdă şi caş, am face amor pe unde am apuca, în mijlocul naturii.

— Göring susţine că Ardealul nu-i nici al ungurilor, nici al românilor, ci al saşilor.

— Ardealul?! Ştii ce, spune-i tipului ăstuia că-l bag în p… mă-si…

— Tu-l bagi, dar dacă el iese din nou la lumină şi se prezintă la Conferinţa de pace şi începe să demonstreze cu documente în regulă eroarea deopotrivă a istoricilor maghiari şi români?

— Tu glumeşti, *Ermy*? îl dojeni Luiza, dornică să nu lase discuţia să-i scape din mână.

— Glumesc, desigur, se învoi von Rittgen fără voioşia dinainte. Intenţionă s-o sărute hoţeşte pe obraji şi să se dea jos din pat. Sună însă telefonul şi sări să ridice receptorul. Un necunoscut, cu glas cam grosolan, îl rugă totuşi respectuos, în româneşte, să i-o dea pe ziarista Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei“ la aparat.

— Pe tine te caută, nu pe mine, i se adresă femeii pe un ton insinuant.

— Pe mine?!

— Nu eşti tu Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei“?

N-ar fi trebuit să se arate atât de mirată; doar cu consimţământul lui *Ermy* îi dăduse lui *don Calandru*

numărul de telefon al diplomatului. Luiza luă receptorul din mâna lui von Rittgen şi auzi ironia secretarului de redacţie:

— Sper că nu te-am deranjat din exerciţiul funcţiunii?

— Nu te lungi la vorbă, spune-mi de ce m-ai chemat!

— Te-au prădat hoţii. Ce zici, e bun începutul?

— Cuuum? Ai căpiat?

— Aşa cum ai auzit… Ţi-au intrat hoţii în casă.

Von Rittgen se tolănise iar în pat, cu capul sprijinit pe braţul drept şi urmărea de acolo, amuzat, cum amanta lui se enerva din ce în ce mai mult, gata parcă să urle.

— Tu eşti nebun!

— Poate… Ai o vecină… una, madam Mierlescu, ea mi-a telefonat… mi-a zis să te găsesc şi să te trimit acasă, că ea a şi anunţat poliţia.

— Poliţia?! ţipă Luiza, căutându-l din priviri pe von Rittgen. Bine, bine…

În fine, stăpânul casei înţelese că se petrecuse un eveniment neliniştitor, se ridică brusc în picioare şi veni lângă Luiza.

— Auzi, *Ermy* dragă, mi-au intrat hoţii în casă!

— Cum asta?! Stupefacţia cu care primise ştirea îi aduse pe chip o expresie caraghioasă de nedumerire.

— Foarte bine… În timp ce eu mă zbenguiam cu tine aici, hoţii mă prădau. Trebuie să ajung urgent acasă. O vecină a şi chemat poliţia. Luiza începu să se îmbrace în mare grabă. Tu ce faci? Nu te îmbraci? Nu vrei să mă repezi cu maşina? Doamne, dacă mi-au luat caseta cu bijuterii!

Numai când auzi cuvântul bijuterii, von Rittgen realiză nenorocirea care căzuse pe capul iubitei sale şi se hotărî să-i sară în ajutor.

Puţin mai târziu, un „Mercedes“ alb, decapotabil, străbătea în viteză străzile Capitalei; lângă von Rittgen, îmbrăcat într-un elegant costum crem din şantung, cu un

papion negru la gât, Luiza Văitoianu urmărea încordată îndemânarea sa în conducerea maşinii. Ziarista, deşi ţinea o batistă în mână, pe care o ducea mereu la ochi, nu plângea.

— Nu vreau să plângi, spuse von Rittgen cu blândeţe şi doar pentru o secundă îşi luă privirile de la volan.

— Aş râde, iubitule, mi-e însă peste puteri. Dacă hoţii s-au atins de bijuterii – toată averea mea –, înţelegi, bijuterii de familie, de la mama, de la bunica… m-au nenorocit pe viaţă…

Ziarista îşi tamponă uşor ochii umeziţi.

— De ce să te necăjeşti de pe acum? îşi manifestă diplomatul optimismul, poate că nu le-au furat.

— Pe dracu! reacţionă ziarista grosolan.

Von Rittgen schiţă un zâmbet, mărturisindu-şi în gând că tocmai felul ăsta de a fi al românceі, când delicată, când vulgară, îl atrăsese. O iubea şi era încântat că şi-o supusese aproape pe nesimţite. Ca s-o liniştească, dar, în acelaşi timp, pentru a-i face şi dovada sentimentelor sale, îi spuse că nu voia s-o lase singură şi că o să vină cu ea, sus, în apartament.

— Nu, nu, te rog, protestă ea cu vehemenţă. Nu vreau ca tu să fii amestecat într-o treabă ca asta.

— Nu mă voi amesteca, pisicuţo, se explică condescendent diplomatul. Pur şi simplu nu vreau să te las singură…

— Tu, *Ermy,* ai înnebunit! încercă Luiza să-i taie avântul. Ce-ţi veni să mă „vizitezi“ taman astăzi?!

— Pe cine ţii ascuns în casă şi ţi-e teamă să nu dau ochii cu el? glumi bărbatul răsucind brusc volanul la dreapta şi intrând pe o stradă străjuită de tei bătrâni în floare. Umbre răcoroase îmbibate cu suflarea dulce a polenului se aşternură în calea impunătorului automobil decapotabil.

— Căcat! Pe cine să ţin? Lasă gelozia, *Ermy,* că, dacă mi-au dispărut bijuteriile de familie, sunt în stare să…

— De ce ai tăcut? De ce-ai fi în stare? Nu cumva să te sinucizi? Abia acum înţeleg că trebuie cu orice preţ să urc cu tine, conchise von Rittgen fără să mai aştepte răspunsul.

— Doamne, suspină ea decepţionată, că greu de cap mai eşti uneori! Uiţi că eşti diplomat? Ce să cauţi la mine, când poliţia anchetează?

Von Rittgen nu încetă niciun moment să trateze cu mirare argumentele femeii.

— Tot nu înţeleg de ce nu vrei să urc… Slavă Domnului, îmi cunosc obligaţiile!

— De ce?! De ce?! se răsti ziarista. *Ermy,* legătura noastră nu mai e o taină… o ştiu şi agenţii tăi, aliaţi cu cei români. Dar sus, la uşa spartă, e poliţia, şi unde e poliţia, trebuie să fie şi un tânăr ziarist de la faptul divers, dacă nu mai mulţi, puşi pe ştiri scandaloase… Pricepi, cap blond, ribbentropian?

Năstruşnica formulare a „Nebunei din Sărindar“ pe seama părului său blond şi a trăsăturilor ariene o mai auzise în câteva rânduri şi, ca orice om inteligent şi cu spirit, se amuzase şi se amuza ori de câte ori expresia ţâşnea ca o petardă din gura iubitei.

— Vin cu tine, şi nu mă mai contrazice! proclamă el autoritar. Există ziarişti dornici de scandal, dar mai există şi o cenzură. Iar dacă „faptul divers“ se va dovedi obraznic, am şi eu posibilitatea de a fi nu numai obraznic.

Epuizată de acest ridicol dialog, Luiza mai apelă, ce-i drept fără prea multă convingere, la un argument:

— Of, Doamne, cât căcat o să se mănânce la *Capşa* pe seama mea! Ceea ce-i mai dificil de cenzurat.

— Îi priveşte dacă nu găsesc ceva mai agreabil de consumat.

„Mercedes“-ul opri în spatele unui vehicul negru, uriaş, a cărui marcă – „Chevrolet“ – diplomatul o reţinu abia după ce coborî de la volan.

— E maşina poliţiei, îi şopti Luiza, intrând în clădire secondată de von Rittgen.

Nu ajunseseră încă la etajul întâi, când Luiza auzi de sus, de la doi, glasul mereu în panică al vecinei sale. Doamna Argentina Mierlescu.

— Slavă Domnului, vine domnişoara Văitoianu!

Palierul de la etajul doi nu prea era luminat. Luiza văzu lângă uşa întredeschisă a apartamentului ei un bărbat în vreo patruzeci de ani, cu o mustaţă stufoasă sub un nas subţire şi cu nări prelungi – intui deîndată cine putea să fie.

— Bine că aţi venit – o întâmpină bucuroasă doamna Mierlescu, cu ochii însă aprinşi de curiozitate îndreptaţi înspre bărbatul elegant care o însoţea pe ziaristă. Doamne Dumnezeule, ce spaimă am tras! începu să se lamenteze vecina. Să mor, nu alta…

Luiza Văitoianu se apropie de poliţist. Acesta puţea îngrozitor a benzină.

— Sunt comisarul Stavrache de la circa treia… Doamna, arătă scurt cu capul spre vecină, ne-a alarmat şi ne-am deplasat, aşa cum vedeţi, la locul faptei.

Comisarul avea o voce răguşită de fumător, sau de băutor, sau de amândouă la un loc şi vorbea plictisit, în scârbă chiar, ca şi când ar fi fost deranjat fără ca o asemenea pedeapsă să i se cuvină.

— Domnişoară Văitoianu, prima constatare e că hoţul, sau hoţii au intrat în casă prin efracţie… Au forţat broasca cu chei potrivite şi au intrat…

Deodată, amintindu-şi parcă de ceva, comisarul Stavrache întrebă, studiind fără jenă eleganţa lui von Rittgen:

— Dumnealui cine e?

Luiza răspunse direct, fără să se ruşineze:

— Este concubinul meu şi mi-am petrecut noaptea la el acasă…

Doamna Mierlescu, înaltă, sfrijită, duse speriată mâna

la gură.

— Atunci, pe dumnealui, o informă comisarul, n-o să-l trec pe lista bănuiţilor. Spargerea ne-a fost comunicată de doamna…

— Mierlescu Argentina, interveni vecina cu un glas subţiat de spaimă. Mierlescu Argentina… Eu aş vrea să plec…

— Nu, nu, ridică poliţistul glasul, mai am încă nevoie de dumneavoastră.

Von Rittgen, ceva mai retras, îşi încrucişase braţele la piept şi urmărea, cu o faţă imperturbabilă, ancheta.

— Eu încă n-am intrat în câmpul infracţional, declară profesional comisarul. Doamnă Mierlescu, povestiţi cum…

Jenată de faptul că discuţia se purta pe palier, Luiza, suportând de asemenea cu greu mirosul de benzină degajat de hainele poliţistului, îl întrerupse:

— N-ar fi bine să intrăm în…

— Nu, nu, încă nu… Povestiţi, doamnă Mierlescu, cum aţi descoperit infracţiunea.

Doamna Mierlescu, ai cărei ochi se pierdeau în adâncul găvanelor, îşi făcu semnul crucii şi murmură:

— Când te gândeşti că aş fi putut să nimeresc peste hoţi în casă şi să-mi dea cu ceva în cap şi să mă omoare! …

— N-aţi dat însă de ei, zise comisarul. Vă rog, mai pe scurt, doamnă!

Luiza se apropie de von Rittgen şi-i şopti în franceză: „De ce nu vrei să mă asculţi? Pleacă! E penibil spectacolul!“ Dar acesta nu se clinti.

— La ora şapte am ieşit să mă duc la piaţă, să cumpăr zarzavat de supă, începu doamna Argentina Mierlescu să povestească, înviorată de îndemnul comisarului. Şi, când să cobor, văd uşa de la apartamentul domnişoarei Văitoianu deschisă. Uite, îmi zic, domnişoara Văitoianu a uitat să închidă uşa. Mă apropii. Să arăt cum m-am

apropiat? întrebă femeia.

— Nu, nu-i cazul.

Doamna Mierlescu se întoarse spre ziaristă şi se explică:

— Vă rog frumos să mă scuzaţi. Am crezut că sunteţi acasă, am intrat în vestibul şi v-am strigat. Şi nu mi-aţi răspuns, vai ce spaimă am tras! Am intrat atunci şi în sufragerie, şi în dormitor. Nu ştiu de unde am luat atâta curaj, că, dacă-i găseam în casă, nu-mi dădeau cu ceva în cap? Îmi dădeau… şi…

Comisarul interveni iar, enervat:

— Doamnă, da’ nu ia-ţi găsit şi, aşa cum puteţi constata şi dumneavoastră, nu v-au omorât!

— Asta-mi mai trebuia! se ofensă femeia. Domnişoară, ce-i în casă! E vraişte… Am anunţat poliţia, am telefonat şi la ziar…

Comisarul, dând semne de nerăbdare, ridică braţul, stopând martora din avântul ce şi-l luase.

— Domnişoară Văitoianu, în afară de infractori şi de curajoasa doamnă Mierlescu…

— Argentina…

— Argentina… Nimeni altcineva n-a intrat în casă. Acum e rândul dumneavoastră… Intraţi! Vă vom urma…

— Eu plec, anunţă doamna Mierlescu.

— Nu, nu, mai rămâneţi, o opri energic reprezentantul autorităţilor.

— Da’ n-o să mai găsesc în piaţă morcovi, dezvălui femeia cu un glas dramatic.

Înainte de a trece pragul propriei locuinţe, Luiza Văitoianu îl sfătui din nou pe von Rittgen să plece sau, în cel mai bun caz, să coboare şi s-o aştepte jos, în maşină. Diplomatul însă, prea captivat de spectacolul anchetei, îi respinse sfatul.

— De ce să plece? interveni comisarul, făcând dovada cunoştinţelor sale de franceză. Lăsaţi-l să rămână… Nu mă deranjează…

Luiza Văitoianu înaintă câţiva paşi spre sufragerie; încremeni cu privirile perplexe spre dormitor: i se înfăţişă un tablou nemaiîntâlnit încă în aventurile sale de reporter, darămite în propria gospodărie. Hoţii îi răscoliseră şifonierul, azvârlind de-a valma, în mijlocul încăperii, pe covor, rochii, pardesie, combinezoane, chiloţi, poşete scotocite ca nişte buzunare şi întoarse pe dos. Luiza fu cuprinsă brusc de o mânie oarbă: trăi senzaţia apăsătoare că mâini străine, bolnave, perverse, îi cotrobăiseră nu numai printre cele mai intime lucruri, ci şi în suflet, într-un moment când organismul îi refuzase orice reacţie de autoapărare.

Într-un plan secund, înregistra prezenţa lui von Rittgen, îi aprecie delicateţea. Contactul cu o locuinţă devastată de hoţi îl impresionase.

— Domnişoară, răsună deodată vocea răguşită a comisarului, eu nu mai am ce face aici... Controlaţi, vedeţi ce vă lipseşte, veniţi la circă apoi cu o reclamaţie. Eu plec.

— Staţi! răcni disperată Luiza. Mai staţi un moment…

Şi fără să mai rostească un cuvânt, intră ca o apucată în dormitor, împiedicându-se de lucrurile azvârlite la întâmplare pe podea, călcându-le în picioare. Nimeni nu încearcă s-o oprească, nici s-o urmeze. Luiza ieşi într-un coridor care unea apartamentul cu camera de serviciu şi se repezi la dulăpiorul din odăiţa destinată servitoarei pe care, din principiu, n-o angajase. Îl împinse deoparte cu uşurinţă şi când, de sub ascunzătoarea mascată de un covoraş, ieşi la suprafaţă caseta de fier, izbucni într-un râs nervos. Hoţii n-o descoperiseră. Dacă ar fi fost furată, fără doar şi poate că şi-ar fi pus capăt vieţii. Ce altă explicaţie i-ar fi putut da maiorului Medoiu? Făcu un efort să-şi redobândească sângele rece şi se înapoie abătută în sufragerie. Prinse privirea întrebătoare a lui von Rittgen şi acesta, mai mult ca sigur, tălmăci din clipirea pleoapelor ei că nenorocirea nu era prea gravă.

— Domnule comisar, vă mulţumesc, vorbi ziarista, o să procedez aşa cum m-aţi sfătuit.

— Vedeţi ce vă lipseşte, inventariaţi, o sfătui comisarul, mulţumit că nu i se cereau lămuriri suplimentare. Şi v-o declar direct, să ştiţi că prea mult n-avem cum să vă ajutăm… Suntem puţini, hoţii, să-i ia dracu’, s-au înmulţit… Vă sărut mânuţa…

Luiza nu-i întinse „mânuţa“ să i-o sărute: din scârbă dar şi din pricina forţei de atracţie exercitate de lucrurile azvârlite la întâmplare peste tot.

— Mă duc şi eu, domnişoară, o anunţă doamna Mierlescu, neputând să-şi ia ochii de la bărbatul în costum de şantung.

— Vă rămân recunoscătoare…

Cei doi ieşiră. Numai atunci Luiza se aruncă la pieptul lui von Rittgen şi murmură:

— Nici nu-ţi dai seama prin ce-am trecut!

Bărbatul o ţinu în braţele sale până ce femeia se linişti, apoi o întrebă de casetă.

— Nu s-au atins de ea, *Ermy*, spuse ea bucuroasă. N-au găsit-o… Ce mi-au făcut din casă!

— Zi mersi…

— Stai să-ţi arăt caseta, să vezi şi tu pentru ce am tremurat. Trecu în dormitor şi reveni cu caseta deschisă.

— Bijuterii moştenite de la mama care, la rândul ei le-a moştenit de la maică-sa. Valoarea lor actuală… circa un milion.

Vom Rittgen o cercetă pe Luiza ca pe o ieşită din minţi. Nu se sfii să-i spună:

— Într-adevăr, eşti nebună! Scuză-mă… Ţii asemenea valori în casă... Sunt asigurate?

Luiza, fericită din cale-afară, îşi împinse ştrengăreşte gura înainte, iar buzele-i senzuale se umeziră parcă de la sine:

— Nu, iubitule…

— Depune-le, dragă, la bancă! Să fii sigură de ele. O

comoară ca asta nu se ţine în casă.

Luiza puse caseta pe noptiera de lângă studio, lăsându-se absorbită de strălucirea unor nestemate: „De ce oare s-a hazardat maiorul Medoiu, încredinţându-mi spre păstrare bijuteriile? se întrebă ea. Ca să-mi dovedească încrederea pe care o are în mine? Dar dacă astăzi, Doamne!“… La amintirea celor petrecute, se cutremură. Cum se legase la cap fără să o doară!

— Pisicuţo, eu o să plec…

Se răsuci încet în direcţia lui von Rittgen: din nou îi aprecie discreţia. Nu fusese deloc curios să cerceteze conţinutul casetei. Zise:

— Îţi mulţumesc, *Ermy…* Ai avut dreptate, ai făcut bine că ai venit cu mine.

— Vezi ce faci cu valorile familiei! Dacă te-au călcat hoţii, înseamnă că ştiau de existenţa casetei. N-ar fi exclus ca tentativa lor să se repete, îi vorbi el ca unui copil.

— *Ermy!*

— Ăsta-i adevărul. Şi eu am valori în casă – bijuterii, pachete de acţiuni, documente –, dar le ţin într-un seif care nu poate fi tăiat de nicio gură de lup. Dacă ştii ce-i unealta asta, du-te şi depune caseta la o bancă…

— Mulţumesc, *Ermy,* o să mă mai gândesc.

— Sau până iei tu o hotărâre şi ca să nu tremuri pentru casetă, pot să ţi-o păstrez eu… Insist însă, n-o ţine în casă. Cel mai bun loc e tot în subsolul Băncii Naţionale.

— Chiar crezi că mi se mai poate întâmpla ceva? Îngrijorarea i se putea desluşi uşor în adâncul ochilor ei verzi.

— Pisicuţă. Eu nu vreau să te sperii… Dar pot nimeri peste tine când eşti acasă şi să te oblige cu forţa să le arăţi ascunzătoarea.

Luiza simţi că păleşte, nu din pricina celor ce i s-ar putea întâmpla, ci a unui gând reprobabil în esenţă. „Oare asta urmăreşte Medoiu? Să fiu atacată, să mi se

fure bijuteriile care nu-mi aparţin?“

— Aş vrea, la despărţire, să-ţi fac o mărturisire deşi nu e momentul cel mai potrivit. Îmi place apartamentul tău. Îţi seamănă… Te sărut… Te caut spre seară la telefon.

— Pa! Nu te mai conduc… Trage yala de la uşă!

Când îl văzu pe von Rittgen dincolo de uşă, Luiza Văitoianu se lăsă ostenită pe marginea studioului, cu rochia de mătase trasă peste genunchi şi, preţ de zece minute, fixă cu ochi tâmpi grămada de lucruri de pe jos. Toate acestea erau ale ei, de la chiloţi şi port jartiere şi până la taioare, cordoane şi poşete. Niciodată nu-i trecuse prin gând că adunase de-a lungul anilor atâtea lucruri şi că se găsise cineva să-i scotocească cu atâta răbdare poşetă cu poşetă. Acum ar fi trebuit, în mod normal, să se apuce şi să le adune, să le rânduiască la loc, cu acurateţe. În cazul acela ar fi avut nevoie de răbdarea hoţilor.

De unde s-o ia, când ei îi lipsea până şi dorinţa de a constata ce i se furase. Caseta exista, şi încă neatinsă, iar asta o mulţumea până în străfundul inimii. „Uf, aş fi gata să-i iert pe hoţi, gândea Luiza cu o toleranţă născută din lene, dacă ar binevoi să-mi pună toate lucrurile la loc, în şifonier, aşa cum au fost ele înainte! I-aş…“

Sună telefonul. În primul moment îşi propuse să nu răspundă, dar ţârâitul aparatului o exasperă. Ridică receptorul:

— *Milea* la aparat. Am auzit…

— Cum, atât de repede? Vreau să vă spun…

Maiorul îi luă vorba din gură:

— … că de casetă nu s-au atins?

— Nu vă supăraţi, luaţi-o de aici!… Sau trimiteţi pe cineva… Chiar astăzi… Altfel, după povestea asta, mă îmbolnăvesc de inimă.

Medoiu râse în receptor, ceea ce o supără pe ziaristă şi o determină să riposteze:

— Vă credeam un bărbat manierat.

— Şi sunt, îi confirmă maiorul. Mă interesează să ştiu cum a reacţionat diplomatul la toată povestea asta?

— Ca un adevărat cavaler.

Ofiţerul o rugă să-i povestească mai pe larg cum se manifestase acest cavalerism, o ascultă fără să-i întrerupă succinta informare, ca, în final, să se intereseze asupra unei singure probleme.

— Aşadar, s-a oferit să vă păstreze caseta?

— Da, până voi decide s-o depun la Bancă, sublinie Luiza. Repet, mi-e frică s-o mai ţin în casă. De altfel, nu ştiu de ce mi-aţi pus-o în cârcă şi ce legături are caseta cu sprijinul ce mi l-aţi cerut…

— Are… o să vedeţi, o temperă Medoiu. A manifestat von Rittgen vreun interes pentru bijuterii?

— Nu… Chiar m-am simţit ofensată că nu-l interesau nestematele „mele“ de familie.

— Domnişoară Văitoianu, vă rog să-i acceptaţi propunerea şi să-i daţi în păstrare caseta.

Luiza simţi cum i se urcă sângele la cap şi o pleoapă prinse să-i zvâcnească:

— Să i-o dau în păstrare?! Domnule Medoiu…

— Procedaţi cu tact, aşa cum vă sfătuiesc… Poate că ar fi bine să inventaţi o poveste… că plecaţi la o mătuşă pentru două-trei zile, ca să vă sfătuiţi cu ea… şi până atunci… ca bijuteriile să nu rămână în casă, i le daţi lui să vi le păstreze…

— Bine. Exclamă Luiza cu aceeaşi exasperare, dar mi-aţi dat bijuteriile ca să vi le ţin eu un timp! Am dreptul să vă întreb ce-i cu ele, de unde le aveţi? Nu cumva bijuteriile astea au fost…

Medoiu o împiedică să rostească acel cuvânt care l-ar fi stingherit. Zise:

— Nu e ceea ce credeţi, domnişoară. Va veni şi ziua când vă voi da cuvenitele explicaţii. Până atunci, caseta trebuie să intre în seiful lui personal, dar numai în

prezenţa dumneavoastră. E de presupus că la încrederea ce i-o arătaţi, el o să vă răspundă cu aceeaşi încredere…

— Am înţeles, explodă Luiza pe neaşteptate, seiful lui vă interesează de fapt…

— Exact… Camera unde-l ţine… ce fel de seif e. Dacă-i cu cifru sau simplu. V-aş ruga să reţineţi tot ce-i omeneşte posibil.

— În legătură cu seiful?

— Desigur…

— Unde vreţi să ajungeţi? vru Luiza să ştie.

— O să vedeţi… căci dumneavoastră, cel puţin aşa îmi place să cred, o să ajungeţi la obiectiv mult înaintea noastră. Spuneţi-mi că nu sunteţi supărată pe mine… trecu Medoiu la un ton dornic să i se ierte păcatele.

— De ce aş fi tocmai pe dumneavoastră? spuse ziarista într-o doară, cu gândul, de fapt, la destinul ei sinuos.

— Pentru că v-am spart casa…

— Aud bine?

— Pentru că eu v-am „spart“ casa… Bineînţeles, nu eu personal, ci nişte „băieţi“ de meserie, care datorită „limbuţiei“ mele, au aflat că ţineţi bijuterii în şifonier…

La celălalt capăt al firului, maiorul râse din nou, prieteneşte, fără intenţia de a-şi ironiza interlocutoarea. Luizei însă îi sări ţandăra, trase o înjurătură grosolană şi închise telefonul. Îşi roti mânioasă privirile în jur, în căutarea unui punct de sprijin; îl găsi: – barul. Se repezi la el, îşi umplu un pahar cu „Pipperment“, îl goli pe jumătate, gura i se umplu de aroma dulce şi răcoroasă a izmei, se încălzi.

„Ei, mama mă-sii de treabă! se răzvrăti „Nebuna“ împotriva lui Medoiu. Îmi sparge casa, îmi devastează locuinţa şi nici măcar n-are bunul simţ să mă prevină… Ei, ce sunt eu, m-a câştigat la belciuge?!“ Goli şi restul paharului exact în clipa când cineva, în loc să sune, ciocăni discret de câteva ori la uşă. Curioasă, se apropie de vestibul şi întrebă cine bate.

— Om bun!

Înlemni. Ce dracu, nu auzise bine? Doar ce vorbise cu Medoiu la telefon! Puse încă o dată întrebarea, iar de dincolo glasul maiorului răsună clar, fără echivoc. „Doamne! îi veni Luizei să urle. Cu ce diavol m-am încurcat?“ Deschise şi, într-adevăr, în semiobscuritatea palierului desluşi statura lui Medoiu: era îmbrăcat civil, cu o pălărie de panama în mână.

— Iertaţi-mă că vă deranjez.

— Că mă deranjaţi?! mârâi Luiza roşie de mânie. Mai întâi intraţi…

Maiorul Medoiu nu se codi să-i răspundă, dar suporta greu ideea de a se şti într-o postură ridicolă; nu trebuia să se vadă într-o oglindă ca să constate că hainele îi cădeau de parcă le-ar fi primit de pomană, că nodul de la cravată era prea mare faţă de triunghiul format de gulerul cămăşii, că pe sub rarele fire de păr, care-i ornau chelia de-a curmezişul creştetului, răsăriseră broboane de sudoare. Peste toate astea, i se mai furişase printre bătăile inimii un fior prea civil de timiditate.

— M-am prezentat personal să vă cer scuze, înţelegându-vă indignarea. Nu am avut altă soluţie. Dacă v-aş fi informat din vreme că locuinţa vă va deveni scena unei spargeri simulate, dumneavoastră n-aţi fi reacţionat atât de spontan şi de convingător când vi s-ar fi adus la cunoştinţă ştirea. Sunt convins că, în ciuda efortului pe care l-aţi fi făcut, nu v-aţi fi comportat atât de natural cu von Rittgen (cât pe-aci să spună amantul dumneavoastră!), cu comisarul Stavrache şi chiar cu neagreata de dumneavoastră doamnă Mierlescu, dar care, şi aici trebuie să recunosc, şi-a jucat foarte bine rolul… În acest răstimp, bănuind reacţia dumneavoastră firească, am urmărit totul din apartamentul vecin, deşi, drept să vă spun, sunt năpădit de treburi până peste cap. Vă cer încă o dată, la fel de respectuos, scuze…

Uluirea, o făcuse pe Luiza şi mai atrăgătoare: ochii i se

dilatară, se rotunjiră, parcă pentru a atrage atenţia asupra acelui verde care, în contrast cu părul ei acaju, iradia şi mai intens. Mormăi un „domnule“, apoi tăcu şi, ca şi cum în momentul acela l-ar fi văzut pentru întâia oară, începu, spre profunda jenă şi nemulţumire a ofiţerului, să-l cerceteze cu o curiozitate sporită.

„Ciudată arătare! se gândea ziarista. N-aş zice nicio clipă că-i un ofiţer de carieră. Dacă i-aş atrage atenţia că şi-a pus ciorapi de culori diferite şi că se văd din pricina pantalonilor cam scurţi, ar intra, de ruşine, în pământ, cu tot cu chelia lui îmbrobonită!“ Zise, oftând relaxată:

— Deci asta a fost?

— Dincolo de necazurile ce vi le-am pricinuit, ne interesa reacţia lui von Rittgen faţă de necazul dumneavoastră, faţă de casetă…

— Aveţi de gând să-mi pregătiţi şi în viitor asemenea necazuri? se interesă Luiza cu o tristeţe care-l mişcă pe Medoiu. Uitaţi-vă ce mi-aţi făcut!!…

— Nu, nu, de asemenea necazuri n-o să mai aveţi parte.

— Încurajatoare vorbe! Vin, precum se vede, altele la rând.

— Domnişoară Văitoianu, pregătiţi-vă sufleteşte! Aşa cum am mai spus, suntem interesaţi ca bijuteriile – luate şi de mine cu inventar, de la cine, nu vă pot spune – împreună cu caseta să ajungă în seiful lui von Rittgen.

— Dacă o să fugă cu ele?

Întrebarea atât de copilărească a ziaristei desenă pe faţa ofiţerului un surâs duios.

— N-o să fugă…

— Sau o să susţină că i-a fost prădat seiful sau că nu i-am dat în păstrare nicio casetă?

— N-o să recurgă la asemenea procedee. Iar dacă o să recurgă, vom înregistra paguba alături de altele mai mari, Suntem informaţi că von Rittgen aduce acasă documente secrete de mare însemnătate, pentru a le

studia în liniştea biroului său. Se înţelege, le păstrează în seif. Şi acum, vă rog să fiţi foarte atentă: când familia consilierului von Rittgen a închiriat vila de pe aleea Modrogan, nu exista nicio casă de fier. Deducem de aici că el şi-a adus un seif din Germania, căci şi mobila a adus-o de la Berlin. Ne interesează orice amănunt în legătură cu seiful – cum să vă explic –, ca şi cum am avea de-a face cu o armă secretă.

Luiza clătină tristă din cap, rotindu-şi privirile prin camera devastată… oficial. Oftă:

— Şi iată-ne din nou ajunşi la vorbuliţa: scopul scuză mijloacele! Ridică de jos un furou din mătase naturală cu dantelă albă la decolteu, îl studie în zare ca pe un obiect descoperit atunci şi spuse complet relaxată: ştiţi cât am căutat zilele trecute furoul ăsta?!… O bănuisem pe menajeră. Vă rog să transmiteţi mulţumiri „băieţilor“, pentru că m-au ajutat să-l regăsesc. Deveni brusc vulgară: Ştiţi, domnule, îmi găsisem chiloţii, da’ nu mai dădeam de furou…

Medoiu roşi fără să vrea şi cu o voce joasă replică:

— „Băieţii“ au fost, în realitate, două fete… N-am vrut să împing prea departe îndrăzneala mea.

Şi din nou Luiza Văitoianu se întoarse uluită spre musafirul ei, parcă pentru a-l mai descoperi o dată. Pentru a câta oară? De astă dată simţurile ei, încordate la maximum, detectară precis timiditatea acestui militar care, undeva, într-un apartament conspirativ, ţinea la mare vedere şi cinste fotografia frumoasei actriţe Lisette Vrancea, lansată de Tănase nu numai ca pe o vedetă talentată, ci şi ca pe o foarte pricepută slujitoare a Aphroditei. În iatacul ei se putea ajunge doar lăsând în urmă bancheri sau moşieri îmbogăţiţi de război… Îl cercetă iarăşi: era roşu la faţă, iar îmbrăcămintea sa amintea pe aceea a unor funcţionari publici amărâţi. Lăsă obosită bărbia în piept şi şopti:

— Am înţeles… O să fac tot ce o să depindă de mine,

vă rog însă ca acum să mă lăsaţi singură…

8

Von Rittgen îşi eliberă braţul pe care până atunci Luiza îşi sprijinise capul, intenţionând să aprindă veioza din stânga, dar ea îl opri.

— Te rog, *Ermy,* e mai plăcut aşa…

Draperiile şi uşile glisante ce dădeau spre terasă şi grădină erau date în lături. Întunericul dormitorului se unea astfel cu cel al nopţii. Aşa cum stăteau întinşi, unul lângă altul, simţeau boarea stârnită de legănarea molcomă a unor copaci răcorindu-le trupurile încinse.

— Pisicuţo…

— Te rog, taci…

Von Rittgen o ascultă cuminte, tulburat mai întotdeauna de micile ei surprize, amantă greu de comparat cu altele din viaţa lui. Nu se îndoia că reveria femeii avea o explicaţie, nu se grăbi însă s-o afle. Amuţi şi nici de mişcat nu mai îndrăzni să se mişte. Îi auzea distinct respiraţia, iar când ochii i se obişnuiră cu întunericul, desluşi dincolo de terasă tufele de liliac, boschetele de trandafiri. Puţin mai târziu, când trupul Luizei tresări uşor, lui von Rittgen i se păru că, în fine, izbutise să-i înţeleagă starea. Luna! Numai ea era de vină; de o rotunjime perfectă, urcase pe cerul senin, iar de acolo, de la înălţimea atinsă, revărsa cu dărnicie peste pământ o lumină aurie, stranie, de basm. „Minunată fiinţă! îşi spusese von Rittgen, gândindu-se la Luiza. Mi se dăruieşte cu o patimă mereu alta… O, şi ce lună e pe cer! De când n-am mai admirat o noapte ca asta!“ Dori să-i mulţumească Luizei, dar femeia, intuindu-i intenţia, îl rugă din nou să tacă.

El îi căută mâna, o găsi şi o reţinu tandru într-a sa.

Luiza se lăsase într-adevăr fascinată de luminozitatea ireală a lunii; aşteptase, de fapt, s-o vadă răsărind.

Amor?! Poezie?! Cu von Rittgen?! Meritau oare întrebările astea vreun răspuns? Tresări iar… În trecerea sa înceată şi fără zgomot, lumina lunii ajunse în dreptul fotoliului şi smulse întunericului, şi aşa subţire, conturul casetei cu bijuterii. Îşi aţinti cu încordare privirile într-acolo şi, la un moment dat, avu iluzia că-l vede în fotoliu pe Medoiu, într-o ţinută cu totul ieşită din comun; purta o haină civilă încărcată de decoraţii, contrastând cu chipiul ofiţeresc de pe cap; zâmbi, iar von Rittgen, care o pândise cu coada ochiului, o surprinse:

— Ce-ai văzut frumos?

— Am avut un vis, minţi Luiza cu ochii pe casetă.

— Eram şi eu acolo, în ţesătura visului?…

— Erai… prezenţă copleşitoare… *Ermy…* eşti sigur că n-o să ai necazuri din pricina mea?

Von Rittgen observă că luna dispăruse ducând cu ea şi vraja care-i copleşise. Întunericul dormitorului se refăcu şi dintr-o dată grădina, cu boarea sa răcoroasă, se făcu şi mai simţită. Zise:

— Nu înţeleg…

— Mă refer la casetă.

— Uf, ce copilă eşti! Doar eu m-am oferit, ce-i drept, cu o oarecare jenă… să nu-mi tălmăceşti greşit propunerea.

— O las pentru câteva zile… Am la Craiova o mătuşă. Vreau să mă sfătuiesc cu ea. Cred că tu ai dreptate… Banca Naţională reprezintă locul cel mai sigur pentru păstrarea unor bijuterii. Să văd însă ce o să zică şi mătuşă-mea… Până atunci, caseta o să rămână la tine… Nu port bijuterii, nu-mi plac…

— Văd. Dar să rămâi fără ele ţi-ar plăcea? o ironiză cu blândeţe von Rittgen.

— Ce-i drept e drept… Nu mi-ar plăcea. Îi dădu un sărut fugar, ca el să n-o reţină în braţele lui puternice, şi se dădu jos din pat. Nu rămân la tine, *Ermy…* În zori am aranjat să plec cu o maşină la Craiova.

Îşi puse furoul, chiloţii. La rândul său, von Rittgen intră

în baie, de unde ieşi cu un halat japonez pe el. O găsi pe Luiza cu caseta în mână: de mâner era legat un lănţişor. La al cărui capăt atârna o cheiţă.

— Ce-i cu asta? se interesă el oarecum intrigat.

— E cheia casetei, răspunse Luiza cu o nonşalanţă dezarmantă.

— Şi ce caută acolo?

— Cum ce caută?

— „Pisicuţă cu păr acaju“, constat de la o noapte la alta ca tu eşti chiar „Nebună“, ceea ce, sincer să-ţi spun, nu mă supără. Totuşi, cheiţa păstreaz-o.

Luiza se apropie de el ca o felină; se înălţă în vârful picioarelor şi-l sărută pe gură.

— Dacă nu ţi-aş fi adus şi cheia, te-aş fi jignit. Aşa am socotit… Vreau în felul ăsta să-ţi dovedesc câtă încredere am în tine. Precum vezi, *Ermy*, şi o nebună raţionează ca un om normal…

— Dumnezeu cu tine! glumi diplomatul. Ia cheiţa! N-am nevoie de ea.

Luiza nu-l contrazise; îl urmă, cu inima zvâcnindu-i de emoţie, în camera lui de lucru. Diplomatul aprinse lumina: singura fereastră – dădea probabil tot în grădină – era acoperită ermetic cu jaluzele.

— Aici lucrezi tu?

Luiza îşi roti cu încântare ochii. În dreptul ferestrei văzu un birou masiv, sculptat, din lemn de nuc; din acelaşi lemn era construită şi biblioteca, ticsită de cărţi, ce acoperea de sus şi până jos doi pereţi. Îţi luau ochii operele complete ale lui Goethe şi Schiller îmbrăcate într-o piele de culoarea ciocolatei şi marcate cu o monogramă aurie. Căută să vadă seiful, nu-l găsi. În schimb, întâlni pe trei pânze florile lui Luchian, alcătuind un triptic cu un viu efect cromatic, deasupra unei măsuţe rotunde, secondate de două fotolii.

„Poate că ar trebui să-mi modific părerea despre amantul meu, se gândea Luiza, şocată de modul cum i se

înfăţişa von Rittgen, în ambianţa camerei de lucru, sau poate ar trebui să-mi întregesc părerea…“

— Eşti un rafinat, *Ermy!*

— Te referi desigur la tablourile lui Luchian. De această calitate a mea s-ar fi cuvenit să-ţi dai seama din clipa în care am întins mâna spre tine, floare rară… asemenea celor pictate de Luchian al vostru. E adevărat că a fost bolnav de sifilis?

— Nu cunosc amănuntul ăsta…

Von Rittgen aşeză caseta pe o măsuţă şi, scrutând-o pe Luiza enigmatic, o întrebă cu făloşenie:

— Ce zici de biblioteca mea?

— Bogată, aprecie ea venind şi mai aproape. Se prefăcu interesată de descifrarea unor titluri. Regret că nu cunosc germana.

— Tot ce vezi a fost adus de la Berlin. Până şi seiful… se lăudă cu sobrietate von Rittgen.

— Dacă vrei, nu mă uit, îşi calculă Luiza cu precizie efectul vorbelor.

— Pisicuţă, uneori mă uimeşti… îmi laşi bijuterii în valoare de aproape un milion de lei şi nici măcar nu eşti curioasă să vezi unde le ascund!

Von Rittgen se opri exact în centrul bibliotecii din stânga mesei de lucru, scoase din raftul al treilea, numărat de jos în sus, o ediţie de lux din „Mein Kampf“. Urmărindu-i cu luare-aminte mişcările, Luiza reţinu că „opera“ lui Hitler ascundea în realitate butonul unui mecanism pe care diplomatul îl declanşa printr-o simplă apăsare. În secunda următoare o parte din interiorul bibliotecii prinse a se înălţa încet, fără zgomot. Ochii râzători ai bărbatului se fixară pe faţa perplexă a amantei.

— Ca-n filme… murmură ea.

— Ei bine, află că dintr-un film m-am şi inspirat când i-am fixat locul…

Treptat, se formă în bibliotecă o „fereastră“, nu mai

lata şi mai înaltă de optzeci de centimetri, dezvăluind uşa de fier a unui seif.

— Grozav! îşi manifestă Luiza uimirea, concentrată să nu-i scape nimic. Să nu-mi îndrugi verzi şi uscate că-i cu cifru!

Von Rittgen o privi scurt, cu o căutătură superioară.

— Nu, zise, e bine ferită şi fără cifru.

Luiza Văitoianu îşi dădu repede seama că bunul şi drăgăstosul ei amant o minţea. De unde se fixase, îl văzu răsucind singurul buton al uşii: formă mai întâi două litere, A şi H, apoi cinci cifre în următoarea ordine 2—8—9—0— 7. Luiza le repetă şi le reţinu, dintr-o practică cotidiană, ca pe un număr de telefon: 2 89 07…

Următoarea mişcare a lui von Rittgen fu să scoată din buzunarul halatului două chei. Alese una dintre ele, cam boantă, o introduse în broască şi o răsuci uşor, de două ori. Dar nu spre dreapta, cum ar fi fost normal, ci în sens contrar. Trase uşa, căutând privirea Luizei, dar ziarista se arăta mai interesată de un roman de Hoffmann decât de seif. Indiferenţa ei îl supără:

— Tu chiar nu eşti curioasă să vezi unde-ţi pun bijuteriile?

— Lasă-mă, dragă, că ai la bijuterii în bibliotecă mult mai valoroase decât cele din caseta mea. Hai, nu te supăra. Uite că mă uit! cedă ea împăciuitoare.

Luiza se aplecă puţin şi constată că seiful mai avea înăuntrul său un al doilea seif. Pentru a-l deschide, von Rittgen se folosi de cealaltă cheie, mai mică şi parcă mai obişnuită.

— Uite, aici o pun!

— Ei, acum că ştiu, o să vin zilnic să-mi admir bijuteriile!

Von Rittgen luă caseta de pe fotoliu şi o puse în seif, lângă un vraf de dosare, fără îndoială oficiale.

— Gata, glumi von Rittgen râzând, s-au dus bijuteriile tale! închise uşa mică, apoi pe cea mare, iar cifrul îl porni

de la 7 spre iniţialele H.A. Nu mai ai bijuterii! Mi-ai dat mie ceva? Apăsă pe buton şi raftul de camuflare al casetei de fier începu să alunece fără să producă nici cel mai mic zgomot. Von Rittgen continuă să glumească la fel de şmechereşte. Mi-ai dat mie ceva? Hai, spune! Când? Ai martori? N-ai! Te-ai ars, pisicuţo!

Prefăcându-se a-l lua în serios, Luiza se apropie de el şi începu să-l lovească cu pumnii în piept, strigându-i:

— Nu glumi, *Ermy!* Nu vreau să glumeşti aşa!

Von Rittgen îi apucă pumnii în menghinea palmelor sale, o strânse uşor, atent.

— Te-am întrebat: ai martori? N-ai… O lipi de el şi o sărută jucăuş. Aşa-ţi trebuie… eşti o pisicuţă nesăbuita.

— Uf, ce m-ai speriat, *Ermy!* Aş vrea să plec, se apără ea de insistenţa, lui, dar fără prea multă convingere.

— N-o pierzi tu pe mătuşa ta dacă o să pleci cu jumătate de oră mai târziu. Ce zici, nu merit şi eu o răsplată? Am aşezat bijuteriile tale lângă circularele Führerului şi ale lui Himmler! Fii mândră, pisicuţo!

Luiza Văitoianu se opri: era numai în fustă. Îşi încolăci braţele în jurul gâtului lui vânjos şi, înainte de a se ridica în vârful picioarelor pentru a-i întoarce sărutul, zise:

— Ştii, noi românii avem o vorbă, care, dacă aş parafraza-o, ar suna cam aşa: păduchii trag la păduchi, iar *bijuteriile mele,* în fine, şi-au găsit locul lângă alte bijuterii.

Acoperi fulgerător gura bărbatului cu propria sa gură, răpindu-i astfel orice posibilitate de a-i răspunde.

Totuşi Luiza Văitoianu îşi petrecu restul nopţii în patul ei: nu se trezi prea târziu, dar primul lucru pe care-l întreprinse înainte de a intra în baie fu să-i telefoneze comisarului.

— „Nebuna“ la telefon, se prezentă ea bine dispusă. Ce mai e nou, Stanciule? Ce-ţi mai fac curvele? Dar „peştii“? Vreun caz pentru ziar, ceva *gras?*

— Pentru condeiul tău, gata oricând, răspunse comisarul cu gura plină. Avui o noapte, Lizico, la *Severică,* cu razie, cu reţineri… Am băgat jos, la beci, pe unu din Malta… Auzi tu… venise după un mic transport… Să-mi fii aici la *doișpe…* nu mai târziu… că altfel îl dau celor de la „Tempo“ sau „Credinţa“!

— Nu mă mai ameninţa, nene Stanciu, că vin.

— Gata! Dosarul te aşteaptă.

Deşi discuţia cu comisarul de la „Moravuri“ o mai înviorase un pic, Luiza Văitoianu rămase totuşi locului, pradă unei inapetenţe pentru programul zilei. Nu-i venea să se ridice din aşternut. Desigur, maiorul Medoiu va înregistra cu o foarte temperată bucurie ştirea că a doua etapă a misiunii se realizase: caseta cu bijuterii, culese de el dracu ştie de unde, se afla de aproape zece ore depusă în seiful lui Hermann von Rittgen, iar ea, dacă memoria nu-i jucase vreun renghi, memorase cifrul… Cu siguranţă că va mai urma o etapă. Nu întrezărea, poate din pricina stării de prostraţie, rosturile ei în dezvoltarea şi desăvârşirea operaţiei. Deocamdată, după întâlnirea cu Medoiu, va trebui să şteargă putina şi să dispară câteva zile din Bucureşti, ca să ceară la Craiova sfatul unei mătuşi imaginare în legătură cu nişte bijuterii reale. De ce la Craiova şi nu la Zimnicea? Sau la Socola… De ce nu? Dacă tot i se spunea „Nebuna“… Ce, vremurile nu erau şi ele demenţiale?

„Nu ştiu prin ce aia mă-si o fi trecut Mata Hari că a intrat în legendă, se frământa Luiza Văitoianu, dar pe mine mă ia cu greaţă.“

În ultima vreme îşi amintea tot mai des de convorbirile cu Thompson; cererea englezului – sprijinirea armatelor aliate împotriva ciumei naziste – i se păruse simplă şi raţională, în afara oricăror operaţii cu spargeri sau cu seifuri cifrate. Până la un punct, fusese convinsă că în aventura ei nu făcea altceva decât s-o imite pe Edith von Koller, situându-se, din capul locului, de partea cealaltă a

baricadei. Şi de ce să nu recunoască, treptat, treptat, ideea asta o cucerise, o amuzase chiar. Mai cu seamă când se pomenea în anturajul faimoasei nepoate a lui Himmler… care, uneori, nu se dădea îndărăt s-o tragă de limbă. Studiind-o, Luiza îi dejucase tehnica şi începuse şi ea, pe la petreceri, s-o descoasă. Deşi în ultima vreme Medoiu o rugase – da, da, acesta era cuvântul exact – o rugase să nu-i mai pună întrebări lui Edith, s-o lase să-şi dezlege singură limba, să nu uite nicio clipă că pentru ea, agenta „B-40“, obiectivul principal în zilele acelea nu-l reprezenta exaltata ziaristă germană, ci von Rittgen.

Căscă cu poftă şi stimulată de acest reflex, îşi aruncă o privire spre ceas: cât bătuse câmpii cu gândurile ei nătăfleţe, mai îmbătrânise cu o oră. Se cutremură şi se refugie în baie să-şi întindă tenul. Telefonul o întoarse în cameră; cât pe-aci să ridice receptorul şi astfel să săvârşească o gravă greşeală. Ar fi putut să fie chiar von Rittgen la celălalt capăt al firului. Lăsă telefonul să sune şi se îndreptă din nou, liniştită, spre baie.

Luiza Văitoianu ajunse la poliţie cu câteva minute înainte de ora douăsprezece. Comisarul Stanciu, în aceeaşi uniformă neagră, şifonată şi decolorată. Îi ieşi respectuos în întâmpinare:

— Cam palid, nenicule!

— Munca de noapte, Lizico dragă, ce să-i faci, ca liliecii… Se înmulţesc curvele ca ciupercile după ploaie. Şi nu te mai poţi înţelege cu ele decât în germană, zău aşa…

— I-auzi, bre!

Comisarul îi deschise chiar el uşa dinspre încăperea strâmtă şi sumbră ca o cameră de arest, unde o aştepta Medoiu, în picioare, cu capul descoperit. De cum intră, Luiza surprinse în ochii obosiţi ai ofiţerului o sclipire de bucurie, pe care experienţa ei de femeie o tălmăci deîndată – bărbatul se bucură, stăpânit, că se ivise iarăşi

prilejul s-o vadă.

— Am pregătit două cafeluţe faine, se lăudă comisarul, întocmai ca un bun amfitrion. Nu vă fie teamă, eu vi le servesc.

Medoiu sărută cu obişnuita-i eleganţă mâna ziaristei: o pofti să ia loc pe acelaşi scaun vechi şi scârţâitor. Luiza îşi aşeză poşeta pe birou şi, neluându-şi privirile de la ofiţer, îl întrebă pe un ton mai puţin oficial decât la celelalte întâlniri:

— Ce-i cu dumneata, nu arăţi prea strălucit!

Medoiu îi întinse tabachera, zâmbindu-i recunoscător pentru interesul ce-l manifesta faţă de persoana sa. Ziarista luă o ţigară şi o aprinse la flacăra brichetei maiorului.

— Numai ce m-am întors de pe front… Toată noaptea – ce-i drept, cam scurtă – mi-am petrecut-o într-un nesfârşit efort… Luiza – dă-mi voie să-ţi spun pe nume, căci exprimarea asta protocolară sau mai puţin protocolară mă agasează –, să nu te superi (îşi cercetă ceasul), ţin să te avertizez că avem la dispoziţie fix o jumătate de oră.

Luiza zâmbi parşiv şi vorbi intenţionat cu acea vulgaritate care-i displăcea lui Medoiu:

— Maiorule, sunt a ta… cât doreşti, o noapte, o jumătate de oră, tu decizi…

Obrajii ofiţerului se împurpurară, provocând Luizei o bucurie răutăcioasă: „Aşa-i trebuie, îşi spuse. Ia să mai fie şi puţin bărbat, nu numai «ofiţer de dirijare». Vine la întâlnire de parcă ar fi înghiţit înainte brom…“

Comisarul intră cu cele două cafeluţe, picând, fără să ştie, în ajutorul maiorului.

— Să le beţi sănătoşi! le ură el şi ieşi imediat din încăpere.

— Ai cerut să ne întâlnim, zise maiorul, frecându-şi pomeţii pentru a-şi explica roşeaţa. A intervenit ceva?

Luiza îşi coborî ochii pe ceasul de la mână şi, urmărind

minutarul, începu să povestească cât mai detaliat cum îşi îndeplinise misiunea. Nu prea agrea cuvinte ca *raportat, misiune,* dar nu avea încotro, după atâtea alte compromisuri cum să nu-l accepte şi pe cel terminologic!

— Luiza, ai făcut o treabă excepţională! o lăudă Medoiu fără să imprime aprecierii sale vreun dram de patos. L-ai convins? Scena a fost jucată veridic? La întrebările astea numai tu poţi să emiţi o judecată lucidă. Nu-ţi cer prea mult?

— Hai să fim serioşi, cum să-mi ceri prea mult atunci când e vorba să judec o situaţie! vorbi Luiza cu o siguranţă pe care maiorul o remarcă imediat. Eu cred că figura – începând cu „spargerea“ şi încheind cu cheiţa atârnată de mânerul casetei – a convins. Doar dacă acest *Hermănică…*

Lui Medoiu îi scăpă un zâmbet vesel: nu o dată se rătăcise şi el pe Calea Văcăreşti şi se ospătase cu pastrama de gâscă preparată de evreul Hermănică…

— … nu-i un actor cu ceva mai mult talent decât mine!

— Nu-i vorba de actorie – este şi ea necesară –, ci de experienţă într-ale spionajului. Deci ţi-a zis că seiful nu-i cu cifru, dar în realitate e…

— Aşa cum ţi-am spus, pardon, raportat, râse ea amuzată de propria-i rătăcire verbală.

După o scurtă tăcere, maiorul Medoiu îşi reluă ideea:

— Ştii, Luiza, amănuntul ăsta reprezintă pentru noi confirmarea că *Hermănică* s-a lăsat convins de scenariul nostru.

Luiza Văitoianu sorbi din ceşcuţă şi întrebă:

— Acum ce fac? I-am spus, aşa cum m-ai sfătuit, că plec la Craiova, la o mătuşă, să mă sfătuiesc cu ea… El mă ştie plecată…

— Barem, ai o mătuşă acolo?

— Auzi, maiorule, tu să ştii că eu m-am născut prin bunăvoinţa unei mame şi a unui tată. Chiar dacă nu-i mai am pe ei, totuşi neamuri mi-au mai rămas. Nu se prea

mândresc ele cu mine… Din „nebună“ şi „stricată“ nu mă scot. Singura care mă suportă e o rubedenie din Craiova.

Medoiu simţi nevoia să se ridice, se scuză, făcu câţiva paşi prin încăpere, îşi reluă apoi locul. Întâlni ochii Luizei Văitoianu şi o privi lung şi stăruitor, ca şi când ar fi căutat în adâncul lor un răspuns definitoriu la una din marile sale întrebări.

— Luiza, să pleci… cât mai repede posibil, aş zice urgent. Mi-ar plăcea să-l chemi încă în seara asta pe von Rittgen la telefon… Să te ştie acolo… dă-i şi adresa unde ai tras. Iar cât timp o să stai la Craiova, te rog să te gândeşti cam cum ai putea să realizezi mulajele după cele două chei de la seiful neamţului.

— Ce-ai zis? Mulaje?! Eu?! Maiorule, încotro mă împingi? Era în izbucnirea ei spontană o deznădejde amestecată cu revoltă. Drept cine mă iei? Nu săvârşi eroarea de a confunda modul de viaţă al spiritului şi trupului meu cu o aventură primară oarecare a unor tipi primari din născare!…

— Luiza, departe de noi gândul de a te jigni. Îşi înălţă fruntea, aruncându-i o privire plină de înţelegere. E normal să te supere ceea ce îţi cerem. Te rog să înţelegi însă că un gest de cutezanţă din partea dumitale…

— … *ta,* că tot mă tratezi ca pe un subordonat… dar e adevărat, cu aprobarea mea, zise ea cu o voce tremurândă.

Medoiu nu se lăsă abătut de la ideea ce voia s-o susţină:

— … un gest cutezător din partea ta poate salva, pe front, mii de vieţi… Nu exagerez, mii de vieţi ale ostaşilor români. Ăsta este şi unul din nenumăratele scopuri ale războiului din umbră. Tu singură mi-ai mărturisit că von Rittgen s-a lăudat că ţi-a pus bijuteriile lângă circularele Führerului. Noi, prin tine, Luiza, trebuie să ajungem la seiful lui von Rittgen. Jumătate din drum e străbătut. Ne-a mai rămas să străbatem cealaltă jumătate – mulajele.

Dacă le faci, seiful va intra strict în preocuparea noastră, iar tu vei fi scutită de a mai colabora cu spărgători ca alde mine… Gândeşte-te!

Medoiu se uită la ceas şi mărturisi, roşind:

— Am obosit, Luiza, şi tare mi-ar fi plăcut să mai stăm de vorbă la o cafea şi la o ţigară.

Luiza îi răspunse cu premeditare:

— Mie, sinceră să fiu, nu…

Îl văzu pe ofiţer înghiţind în sec un nod şi făcând feţe-feţe. Asta şi urmărea – nu să-l rănească, ci să-i scoată şi mai bine la lumină timiditatea: „Oare cu toate femeile e atât de timid? Şi cu Lisette Vrancea?“

— Am văzut că nu ţi-ai notat cifrul, schimbă ea vorba, ca să-l scoată din încurcătură.

Ferindu-se s-o privească, îi răspunse, găsindu-şi de lucru cu scrumiera:

— A.H., 2,8,9,0,7… Mi-a scăpat ceva?

— Ai o memorie excelentă, maiorule… Suntem înţeleşi, de aici plec direct la gară. Vrei să-ţi las adresa, „mătuşii“?

— Nu, n-am nevoie!… Nu uita să-i telefonezi lui von Rittgen… E important. O să facă impresie bună. Încolo, totul o să depindă de răspunsul tău.

Se ridică în picioare; urmărindu-l, Luiza îi remarcă faţa urâţită de oboseală.

— Îţi foarte mulţumesc… Oricare îţi va fi răspunsul, te rog să mi-l comunici. Nu lua ca pe un act de impoliteţe faptul că voi ieşi eu primul de aici.

— Vai de mine! Aşa se şi cuvine: ofiţerul înainte şi soldatul după…

Maiorul Medoiu îşi strânse buzele îndârjit, în timp ce îşi aranja chipiul pe cap; se pregătea tocmai să ducă mâna la cozoroc şi să bată din călcâi, când îi auzi întrebarea:

— De ce eşti în cizme şi cu diagonală la centiron?

— E ţinuta de campanie… După-amiază mă deplasez din nou în zona frontului, explică Medoiu laconic, evitând

din nou s-o privească. O salută şi se îndreptă spre singura uşă a încăperii. Acolo îl ajunseră din urmă cuvintele ziaristei, ca nişte săgeţi muiate în acid:

— Ce să vă fac, voi aţi băgat ţara-n război, voi s-o scoateţi! A, şi încă un lucru, maiorule: să nu care cumva să-mi rămâi pe acolo, că dacă nu te întorci, zău, nu ştiu cum să mă mai decuplez de von Rittgen.

Puţin mai târziu, comisarul Stanciu deschise uşa şi o găsi pe „Nebuna din Sărindar“ fixând deznădăjduită un punct de pe podea văzut numai de ea.

— Mi-a spus don’maior că dacă ai nevoie de o maşină să te ducă nu ştiu unde, la Craiova parcă, să ţi-o pun la dispoziţie.

Luiza se ridică oftând de pe scaun, îl cercetă absentă pe omul în uniformă neagră şi cu eghileţi albi şi-l întrebă:

— Ia ascultă, bătrâne, tu ce crezi, există în lume şi femei deştepte?

— Oho! îşi strigă comisarul răspunsul. Numai câte am întâlnit eu printre curvele din *Cruce!*

Faţa drăgălaşă a ziaristei se lumină brusc, ca la apariţia unui soare prietenos, până atunci, strivit de nori negri. Exclamă cu eleganţă:

— Mersi, comisare! Eşti un deliciu!

9

— Poate ar fi fost mai bine să fi mers la „Flora“ sau la „Bordei“, fu de părere von Rittgen în timp ce parcurgea lista de mâncăruri propusă de oberul restaurantului de vară „Mon Jardin“.

— N-am mai fost de mult pe aici, zise Luiza, şi-ţi mărturisesc că-mi place.

Se înserase, căldura din timpul zilei slăbise, iar grădina reprezenta o adevărată oază de răcoare. Pluteau în văzduh, ca o poezie nocturnă şi discretă, acordurile unui pian. Orchestra urma să se dezlănţuie mai târziu.

— Sau poate la „Pescăruş“, pe malul lacului, mai spuse o dată von Rittgen, studiind, la nesfârşit, lista.

De când se aşezaseră la masa rezervată din vreme, Luiza observase, de fapt încă de la intrare, o anumită modificare în conduita amantului: ceva îl nemulţumise şi încerca într-un mod stângaci să găsească motiv ca să părăsească localul. Luizei îi era indiferent dacă rămâneau acolo sau plecau la „Cina“. Îl auzi pe neamţ exclamând supărat: „Ce listă săracă!“, ceea ce nu corespundea deloc realităţii.

— Aş fi de părere să mergem în altă parte, conchise von Rittgen.

Luizei i-ar fi fost uşor să-i satisfacă dorinţa, dar tocmai această nemulţumire nejustificată, izbucnită din senin, născu în ea o împotrivire infantilă. „Ei, mama lui de neamţ, îşi zise, ce nu-i place aici? Na, că mie-mi place…“

— Au stridii la gheaţă? întrebă ea ţuguindu-şi buzele.

— Au…

— Şampanie „Cordon Rouge“ au?

— Au…

— Orchestra e condusă de Sergiu Malagamba?

— E… se dădu bătut diplomatul, cu o nemulţumire de care nu izbutea să scape.

„Ce-o fi cu el? se întrebă Luiza oarecum intrigată. Până să fi intrat aici era *vesel şi bine mersi…* Nu voia decât la „Mon Jardin“, şi acum?! Ceva sau cineva nu-i convine. Ia mai dă-l în… N-o să-mi ratez eu seara pentru capriciile lui!“ îşi propuse să-l tachineze:

— Vrei să pleci? De ce?

— Nu-mi place…

— Pe dracu! zise Luiza cu parşivenie. Crezi că mă poţi înşela pe mine? Tu crezi că eu n-am văzut?

Von Rittgen lăsă să-i cadă lista din mână şi-şi înălţă uimit sprâncenele, mai închise la culoare decât părul.

— Ce să vezi?

— Pe femeia care te-a indispus…

— Pisicuţo…

— Lasă, lasă, *Ermy,* eu nu am numai ochi de reporter, ci şi de muiere… Ia spune-mi, ai trăit mult timp cu ea?

— Nu fi stupidă!

— Dacă vrei s-o ştergi de aici, înseamnă că nu ţi-ai încheiat prea frumos socotelile cu dumneaei…

— Pisicuţo, exclamă von Rittgen rugător, îţi jur că…

— Jurămintele voastre! Luiza îşi strâmbă mutrişoara a scârbă. Nu arată rău, e chiar frumoasă…

— Dacă te sâcâie, hai să plecăm…

— Recunoşti deci, e adevărat?

— Pisicuţo…

— E mai bună la pat decât mine? Hai, nu te ruşina!

Luiza întrerupse dialogul ce-l provocase, jucând însă în continuare, sub privirile stupefiate ale diplomatului, rolul femeii geloase şi rănite în amorul ei propriu. Nu-l mai băga în seamă pe von Rittgen, preferând să-şi plimbe privirile „supărate“ prin grădină: ofiţeri nemţi de grade diferite, bucureştence tinere şi vesele; afacerişti cu metresele lor, un cunoscut poet bucureştean adormit cu capul în piept, în faţa unei sticle de „Martel“. Deodată zâmbi cochet şi ademenitor.

— Cui i-ai zâmbit? sări von Rittgen indignat.

— E treaba mea!

— Nu uita că eşti totuşi la masă cu mine! bărbatul apăsase pe ultimele cuvinte.

— Ei, asta-i bună! reacţionă ziarista întocmai ca o femeie uşoară, gata să-i sară muştarul şi să facă scandal. Mi-a zâmbit un neamţ de-al tău, minţi ea. Să nu-i răspund unui aliat? Doar nu mi-a făcut decât cu ochiul.

Von Rittgen roşi de enervare; îşi scoase batista albă de la buzunarul hainei bleumarin cu nasturi metalici, argintii, şi-şi tampona faţa mârâind:

— Nu uita cu cine stai la masă!

— Ei, asta-i bună! reacţionă ofensată „Nebuna”, mângâindu-şi bretonul. Tu să nu uiţi cu cine stai la masă.

La urma-urmei sunt la mine acasă, iar numele ziaristei Luiza Văitoianu este mai cunoscut în ţara asta decât al diplomatului Hermann von Rittgen…

— Te rog să mă scuzi, recunosc că am spus o prostie, îmi retrag cuvintele, declară von Rittgen repliindu-se ca un adevărat diplomat. Te întreb însă direct: ce-i cu tine, nu te mai recunosc?

— Sunt geloasă, iar tu… cu tipa ăia… ce să mai vorbim…

Von Rittgen trase aer în piept, mai mult pentru a-şi stăpâni furia ce urca în el. Zise:

— Ar trebui să mă ridic şi să plec…

— N-ai decât… Oricum, tipul care-mi tot face cu ochiul abia aşteaptă să rămân singură. Crezi că sunt o proastă? Crezi că n-am văzut cum te-ai îngălbenit când femeia aia cu un decolteu până la buric a trecut pe lângă tine?

— Ai înnebunit, pisicuţo! exclamă el deodată, foarte dezamăgit de propria sa constatare.

— De-ai şti ce bine e să înnebuneşti! se îmbujoră ea subit, devenind astfel şi mai ademenitoare.

Se ivi oberul să ia comanda.

— Şampanie… iar ceva mai încolo – stridii…

Păreau acum două persoane străine care, din greşeală, nimeriseră la aceeaşi masă. Luiza Văitoianu nu încetă să-şi plimbe privirile prin grădină. În schimb, ochii diplomatului se fixară pe un zid din fundul grădinii, de unde se înălţa un imobil străin de restaurant.

— A fost multă vreme amanta ta? începu Luiza din nou să-l tachineze.

Von Rittgen nu se mai lăsă antrenat în provocările femeii. Asculta acum absent orchestra, care îşi începuse seara cu un program clasic de arii din operete. Tolerase cu răbdare izbucnirea Luizei, deoarece îi era imposibil să-i dezvăluie cauza reală a bruştei sale indispoziţii. Încă din prima clipă a intrării lor la „Mon Jardin“, îl văzuse pe colegul său de legaţie, doctorul Gustav Richter,

împuternicit de Himmler cu problemele evreieşti din România. Stătea la o masă ceva mai îndepărtată, nu singur, şi nu cu o femeie, ci cu un oarecare avocat român – Botea –, mâna dreaptă a ministrului Lecca… Von Rittgen se prefăcu a nu-l fi zărit, deşi era foarte sigur că arogantul de Richter, nedespărţit de uniforma sa neagră de maior SS, nu numai că-l văzuse, dar făcuse şi o tentativă neizbutită de a-l saluta. Neizbutită, fireşte, din pricina lui von Rittgen. Nu-l înghiţea pe Richter şi pace, iar prezenţa lui la câţiva metri de masa lor îi întreţinea indispoziţia. Grosolan cum îl ştia, presimţea că, mai devreme sau mai târziu, va veni la el, dacă nu cu scopul de a o cunoaşte personal pe Luiza, atunci cel puţin pentru a-i da de înţeles că îl mai avea cu ceva la mână; îl găsise în local nu cu Susanne, ci cu o altă femeie, şi aia româncă.

Deţineau ranguri egale în ierarhia corpului diplomatic al legaţiei, dar uniforma şi gradul, precum şi corespondenţa cu Himmler prin mijlocirea unui curier special, uneori peste capul baronului von Killinger, îi confereau o putere neoficializată de care cei mai mulţi din legaţie se temeau să se lovească.

— O să mă dansezi? îl întrebă deodată Luiza, cu o frivolitate cam groasă.

— De aceea am şi ieşit în seara asta împreună… se smulse von Rittgen din tăcere.

— Mă gândesc şi eu aşa… poate că nu mă mai vrei… poate că din pricina *ăleia.*

— Încetează! Nu mai există nicio *aia,* răspunse diplomatul ceva mai inspirat decât înainte. S-a dus, a părăsit localul. Mai mult ca sigur că din pricina ta.

— Zău?! se minună Luiza şi se uită peste umăr la o altă masă. Hai, că ai dreptate, nu-i mai zăresc decolteul.

— Până în seara asta am fost convins că o femeie inteligentă nu poate să fie geloasă, că posedă destule resurse intelectuale pentru a-şi domina crizele…

Luiza râse înveselită şi von Rittgen pricepu că momentul încordării dintre ei se risipise, iar bucuria de a fi împreună se reinstalase.

— *Ermy*, să ştii că nu sunt destul de inteligentă pentru a-mi înfrâna gelozia. Nu sunt perfectă, cum poate crezi…

Veni chelnerul cu măsuţa pe rotile şi-l întrebă respectuos pe von Rittgen dacă să deschidă sticla de şampanie. Acesta încuviinţă printr-o înclinare rece a capului.

Luiza îşi scutura mereu părul scurt, râdea ca o adolescentă scoasă în lume pentru prima oară de iubitul ei şi tresări speriată când auzi detunătura sticlei. Von Rittgen înălţă cupa, invitând-o pe Luiza să-i urmeze exemplul.

— Să-mi fii la fel de frumoasă şi de dulce precum eşti în seara asta! îi ură diplomatul surâzându-i misterios.

— Am fost cam urâcioasă, *Ermy*, vorbi ea cu un ton de copil vinovat. Mă ierţi? Nu-i aşa că mă ierţi?

— Te-am iertat, pisicuţo!

— … cu păr acaju, îi sugeră ea să-şi rostească alintul în întregime.

— … cu păr acaju, se supuse el.

Băură, recăpătându-şi buna dispoziţie iniţială cu care plecaseră să-şi petreacă seara.

— *Ermy,* i se adresă ea drăgăstoasă şi parcă topită datorită şampaniei, dacă ţii neapărat să plecăm de aici, sunt gata să te urmez…

— Nu… nu… Mai întâi stridiile la gheaţă… apoi un dans… şi abia după asta, ştii tu ce, sublinie el insinuant ultimele cuvinte.

— Spune-mi încă o dată că m-ai iertat! („Ce bine îmi joc rolul de femeie cretină! se gândi Luiza cu mândrie. Cu o naturaleţe!… Poate că sunt o cretină şi abia în vara asta am trăit, «marea revelaţie» “!). Ce să fac, *Ermy,* ca orice femeie, sunt şi eu o pisicuţă care, câteodată, mai scoate şi nişte gheruţe… Nu te-am zgâriat prea rău, nu-i

aşa?

Se prezentă la masă, nechemat, chelnerul – un tânăr năltuţ, mlădios, oacheş şi plăcut la înfăţişare, purtând cu distincţie un smoching, probabil din recuzita localului, şi i se adresă respectuos diplomatului:

— Stimate domn, vă rog să-mi permiteţi să mă adresez doamnei.

— Mă rog, poftim!

Chelnerul, care, dacă n-ar fi ţinut pe braţul drept tradiţionalul şervet alb apretat, putea fi oricând confundat cu unul din clienţii localului, se răsuci spre ziaristă:

— Doamnă, vă rog să-mi iertaţi îndrăzneala de a vă deranja. Dacă dumneavoastră sunteţi cunoscuta ziaristă Luiza Văitoianu de la „Opinia Capitalei“, vă comunic că sunteţi invitată de urgenţă la telefonul din biroul patronului nostru. Redacţia vă cheamă…

Luiza Văitoianu se uită sincer mirată la amantul ei şi găsi, pe dată, şi o explicaţie.

— O fi în legătură cu reportajul meu de mâine. O fi iar vreo problemă cu cenzura… Mă scuzi, *Ermy*.

— Îngăduiţi-mi să vă conduc la telefon. Îi propuse chelnerul.

Luiza Văitoianu se ridică şi-l urmă, însoţită de privirile lui von Rittgen, deloc indiferente la cele ce se petreceau în jurul său.

Luiza păşi în biroul patronului – acesta nu era acolo –, iar chelnerul avu grijă să închidă uşa în urma sa. Văzu receptorul aşezat lângă aparat, îl ridică şi rosti autoritară: „Luiza Văitoianu la telefon!“ Drept răspuns, auzi o voce necunoscută:

— Bună seara, domnişoară Văitoianu! Aş dori din capul locului să precizez că nu ne cunoaştem; precizez ca să nu vă impacientaţi… Vă vorbesc din partea lui *Milea*.

La auzul poreclei maiorului Medoiu, ziarista, instinctiv, se uită spre uşă, de parcă s-ar fi aşteptat să vină dintr-

acolo ceva neplăcut.

— Mă auziţi?

— Vă aud, domnule.

— Din ordinul lui *Milea* vă transmit următoarele: în grădină, la o altă masă, se găseşte un alt diplomat german: comisarul SS Gustav Richter. O să-l recunoaşteţi, căci e într-o uniformă neagră, de SS-ist… Nu e singur la masă, ci cu un civil, un român, un înalt funcţionar al guvernului. Mă auziţi?

Automatismul verbal al necunoscutului o enervă, totuşi reacţionă stăpânit:

— Vă aud.

— *Milea* doreşte neapărat să vă avertizeze, căci Gustav Richter, printre altele, deţine şi funcţia de şef al Poliţiei Legaţiei germane. Se ştie că între von Rittgen şi Richter există o ostilitate deocamdată în stare latentă. Cel puţin asta-i părerea lui *Milea*. Vă mai avertizează că n-ar fi exclus ca Richter să vină la masa dumneavoastră, să dorească să vă cunoască… Mă auziţi?

— Vă aud…

— *Milea* vă recomandă să vă purtaţi rece şi distant cu el. Să-l respingeţi cu tact dacă vă face vreun avans… Dar nici să nu daţi în prezenţa lui semne de mare intimitate între dumneavoastră şi von Rittgen. Asta-i tot.

— *Milea* e şi el în grădină? se interesă Luiza.

— Nu, domnişoară.

— Înţeleg că nu-mi puteţi spune numele.

— Exact, domnişoară… în numele lui *Milea*, vă doresc succes!

— Bună seara.

Răsună un declic metalic. Cu ochii pe aparat, ziarista suspină în voie, dureros. Înţelese – oare pentru a câta oară?! – că independenţa, mult invidiata independenţă a ziaristei Luiza Văitoianu se dusese pe apa sâmbetei… O pierduse, şi numai din vina ei, nimeni altcineva nu putea să fie acuzat pentru această pierdere ireparabilă. S-o

ridice de la masă un oarecare „agent invizibil“?! Să-i impună conduita?! Şi din partea cui? A lui *Milea!* Ordin?! Însă în urma acestui ordin mai înţelesese ceva… era urmărită. *Milea* pusese o *coadă* pe urmele ei… o *coadă* care şedea în grădină, la o masă, cu ochii când pe von Rittgen, când pe Richter. „Paştele mă-si, în ce m-am băgat!“

Deschise poşeta şi scoase din ea o oglinjoară rotundă şi din cale afară de binevoitoare cu dânsa: se vedea de parcă în ultima vreme ar fi avut parte numai de bucurii. Constatarea asta o ajută să se întoarcă liniştită la masa lui von Rittgen. Ieşi în grădină, o străbătu cu acel mers provocator care nu scăpa niciodată privirilor. Orchestra o ţinea întruna în potpuriuri – intra cu virtuozitate dintr-o arie de operetă într-alta. Avu deodată prima confirmare că necunoscutul de la telefon nu aruncase vorbele în vânt. În absenţa sa, Gustav Richter, diplomat de care până atunci abia auzise, venise la masa lor şi discuta liniştit cu von Rittgen. Înţelese dintr-o dată valoarea informaţiei transmise de Medoiu. Zărind-o de la distanţă, von Rittgen se ridică în picioare; acelaşi lucru îl făcu şi Gustav Richter, îndreptându-şi din obişnuinţă uniforma şi bombându-şi pieptul. Luiza nu trebui să întreprindă un prea mare efort pentru a da aripi farmecului ei. Înaintă veselă spre cei doi nemţi.

— Dă-mi voie, domnişoară Văitoianu, să ţi-l recomand pe domnul doctor Gustav Richter, colegul meu de legaţie. Ştie româneşte…

— Luiza Văitoianu, îşi rosti ea numele şi îi întinse mâna.

Richter i-o sărută şi declară într-o românească maltratată de accente uşor de determinat:

— Sunt bucuros să vă cunosc. Nu o dată, doamna Edith von Koller v-a lăudat şi v-a prezentat ca pe una dintre cele mai seducătoare femei din Bucureşti. Constat cu plăcere că nu s-a înşelat.

— O, mulţumesc! E plăcut să auzi asemenea complimente.

Îşi reluară locurile şi, din prima clipă, Luiza remarcă indispoziţia pe care von Rittgen încerca să şi-o tot ascundă.

— Ori de câte ori vă citeam reportajele, adevărate romane captivante, mă întrebam: oare cum o fi arătând autoarea? Că nu-i la îndemâna oricui să se cufunde în universul „negustorilor de carne vie…“ Şi ştiţi cum vă vedeam? Înaltă, atletică…

— … cu alură bărbătească, ca Max Schmelling…

— Da… În realitate însă sunteţi o Any Ondra, o complimentă Gustav Richter. De ce să nu recunosc? Îl invidiez pe colegul meu von Rittgen că v-a dobândit prietenia.

Ascultându-l, Luiza se nelinişti: nu cumva „uniforma asta neagră“ cu mutră de arian, fudulă că linia nasului se potriveşte cu culoarea ochilor şi a părului, se va lungi la vorbă stricându-le seara? Dar Richter, manierat şi el întocmai ca şi chelnerul care o invitase la telefon, se ridică declarând:

— Domnişoară… mi-a făcut o deosebită plăcere să vă cunosc… Şi, se înţelege, plăcerea mea s-ar ridica la pătrat dacă domnul consilier Hermann von Rittgen mi-ar permite, la momentul potrivit, să vă invit la dans…

Educaţia diplomatică îl ajută pe von Rittgen să obţină un zâmbet a cărui deferenţă nu putea fi pusă nicidecum la îndoială. Arătă spre Luiza:

— Precum va fi voia domnişoarei…

În aşteptarea răspunsului, Gustav Richter rămase surâzând în picioare, cu mâinile sprijinite de spătarul scaunului de pe care numai ce se ridicase.

— Sunteţi foarte drăguţ şi chiar vă mulţumesc anticipat pentru invitaţie, dar nu ştiu dacă la ora când o să înceapă dansul eu şi domnul consilier von Rittgen vom mai fi în grădină. Dacă da, cu plăcere…

— Chiar şi dăruirea unei iluzii poate ferici un bărbat! se arătă Richter mulţumit şi, după ce-i salută scurt, printr-o înclinare militărească a capului, se retrase.

După ce Richter se depărtă, Luiza se aplecă uşor peste masă şi-i şopti drăgăstoasă:

— Sunt eu „Nebună“, dar nu într-atât încât să te sărut aici precum aş dori…

— Şi, mă rog, de ce doreşti să mă săruţi?

— Eşti atât de diferit de colegul tău!…

— Ţi se pare, glumi diplomatul. Probabil că în uniformă arăt şi eu ca el. De ce te-au chemat la telefon? Ai neplăceri cu redacţia?

— Aşa cum am presupus… Probleme de cenzură. Subit, ca să schimbe vorba, îl întrebă: Spune-mi sincer – da sincer – vrei să dansez cu Richter?

— Nu! veni răspunsul lui categoric. Totuşi te-aş ruga să nu-l refuzi…

— Ei, asta-i bună!… Atunci hai s-o ştergem. Dă-le dracului de stridii. Mai bem o cupă de şampanie şi mă duci unde vrei tu, propuse Luiza, pusă pe concesii.

— Poate mai târziu…

— Ai ceva cu el? Luiza nu rosti numele omului în uniformă SS.

— Ar putea să înţeleagă greşit plecarea noastră… E cam mărginit şi…

— … rău, îl completă ziarista.

— Un fost funcţionar într-o dugheană de mărunţişuri, devenit peste noapte diplomat de carieră, ofiţer cu un înalt grad în SS. Bineînţeles, nu vrea să-şi oprească în acest punct cariera… Nu ştiu dacă poţi să înţelegi…

— Mă străduiesc. *Ermy*, răspunse ziarista cu seriozitate.

— Fii drăguţă cu el… E marea mea rugăminte din această seară, umbrită nu de acea femeie cu decolteul până la buric, ci de Richter…

— Ce înseamnă să fiu drăguţă? îl ironiză Luiza. Să te

las pe tine şi să mă duc cu el?

— Aş fi în stare să vă ucid pe amândoi!

— Aşadar nici tu nu eşti prea inteligent ca să-ţi stăpâneşti gelozia?

— Recunosc! Doar atâta te rog: dansează cu el şi cruţă-l de şfichiuirile tale ironice. Nu le-ar înţelege… iar pe deasupra suferă de un puternic complex de inferioritate. Devine rău şi sângeros şi nu prea dă socoteală nimănui pentru actele sale.

— Vrei să mă aperi, *Ermy,* zâmbi ziarista. Glumeşti, nu-i aşa?

Von Rittgen avu şi el deodată impresia că debitase prea multe pe seama lui Richter şi ieşi în întâmpinare prietenei sale:

— Ai ghicit, pisicuţo! îi făcu semn chelnerului să umple cupele cu şampanie. Să bem!

Băură. Serviră stridiile. Dansară. Se simţiră în largul lor, iar o vreme, şi unul, şi celălalt crezură că Richter uitase de ei. Se înşelaseră. Orchestra tocmai începuse un tangou languros, când Richter, surâzând, se prezentă la masa lor şi o invită pe Luiza Văitoianu la dans. Şi din nou educaţia diplomatului de carieră îl ajută pe von Rittgen să afişeze un surâs binevoitor.

Încă de la primii paşi, pe ringul de curând bine lustruit, Luiza constată că Richter era un dansator mai bun decât *„Ermy* al ei“; se mişca uşor, executa piruetele cu o dexteritate invidiată probabil de alţi dansatori. Luiza se lasă strânsă la pieptul partenerului ori de câte ori acesta simţea nevoia să-i tatoneze tăria sânilor, fără însă a exagera. După alte câteva figuri cerute de dans, Richter deveni vorbăreţ.

— Am auzit că aţi fost în bune relaţii de prietenie cu Radu Doinaş.

— Cu cel asasinat de legionari?… Da…

— A fost un om deosebit…

Tăcu apoi până aproape de sfârşitul dansului, când

spuse:

— Aş îndrăzni prea mult dacă într-una din zile v-aş căuta la redacţie?…

— Vai de mine, cu plăcere, îndrăzniţi!

— N-aş veni singur, ci însoţit de domnişoara Angela Lehmann… O cunoaşteţi desigur?

— Există oare ziarist român care să n-o cunoască pe domnişoara Lehmann de la Biroul de presă al Legaţiei germane?

— Am discuta, poate, la o cafea, probleme de colaborare propagandistică. Ştiu, ştiu, specialitatea dumneavoastră sunt aspectele sociale ale prostituţiei…

— Vă aştept cu plăcere…

Orchestra amuţi. Richter îi oferi braţul şi o conduse înapoi la masa lui von Rittgen. Mulţumi şi se întoarse radios la locul său. Câteva minute mai târziu, Luiza i se adresă amantului cu o voce dulce:

— Te văd gelos, dragule!… Hai să plecăm cât mai repede de aici!

10

În automobilul decapotabil care pornise prin noaptea caldă şi înstelată, Luiza îşi lăsă uşor capul pe umărul lui von Rittgen: era un gest premeditat, cum premeditat fu şi suspinul. Murmură:

— Eşti gelos, dragule! Mi-am dat seama.

Von Rittgen înţelese aluzia şi o întrebă direct:

— Spune-mi, Richter a insinuat ceva în legătură cu idila noastră?

— E mult mai bine crescut decât mi l-ai descris tu…

— Te-a cam strâns la pieptul lui, îi reproşă el.

— O face orice bărbat când dansează cu mine, se înveseli Luiza şi reveni la poziţia iniţială,. Scuturându-şi maşinal părul scurt. Ce, tu n-ai făcut-o? A, chiar cu mai multă obrăznicie decât el!… Te invidiază, zice că eşti un

muieratic norocos.

— Ţi-a zis aşa ceva?! se înfurie von Rittgen.

— Uite de cine m-am îndrăgostit eu! se „căină“ ziarista, amuzată că se pomenea jucând iar un teatru dubios. De un muieratic! Ah, ce ţi-aş mai scoate ochii!

— Tu l-ai luat în serios?

— Dragă, cum să nu iei în serios un diplomat german, şi încă pe unul în uniformă?

„Mercedes“-ul ieşi din Piaţa Romană, coti la dreapta pe bulevardul Cathargi şi merse un timp în paralel cu unul din tramvaiele care aveau capăt de linie în Piaţa Victoriei.

— M-aş mai plimba un pic, propuse Luiza, ghicind intenţia bărbatului de a o duce direct acasă la el. Ştii ce mi-a mai spus? Că nevasta ta o să mă vitrioleze.

— A pronunţat numele soţiei mele?… Mizerabilul!

— În fond de ce-l urăşti aşa de mult pe acest bărbat atât de semeţ în uniforma lui?

Von Rittgen întoarse capul spre ea şi-i aruncă o privire supărată:

— Pentru că-i un ticălos! Pentru că miroase a sânge… a sânge de om!

Diplomatul tăcu brusc, nemulţumit că-l luase gura pe dinainte şi rostise vorbe grele. Luiza sesiză starea de iritare a bărbatului şi înţelese că trebuie să umble în „vârful picioarelor“.

— S-o luăm pe şoseaua Jianu, înconjurăm lacul şi ne întoarcem la tine pe la Hipodrom. Vrei? E o noapte atât de frumoasă!…

Luiza îşi închipui că astfel discuţia va lua un alt curs, dar nu se întâmplă aşa.

— Ţi-a dat o întâlnire?

— Din punctul ăsta de vedere nu vă prea deosebiţi, aveţi acelaşi stil, reintră Luiza în joc, nu fără plăcere.

— Ai acceptat?

— Adu-ţi aminte, nici întâlnirea pe care tu mi-ai dat-o

n-am acceptat-o chiar din prima seară.

— Iar acum te gândeşti la el?

— De ce nu, e un bărbat bine, dacă asta-i era vrerea? L-am simţit viril…

— O, doamne, cu câtă dezinvoltură debitezi prostii!

Von Rittgen era mult prea inteligent ca să nu observe nivelul foarte coborât al dialogului; auzindu-se, se şi miră chiar cum de ajunsese, împotriva firii sale, să atingă asemenea performanţe.

— Sunt o femeie liberă, independentă, şi fac ce-mi place.

— Atunci ce cauţi lângă mine? Obrajii îi ardeau acum nu numai de furie, ci şi de ruşine. Voise să spună cu totul altceva, în orice caz nu o necuviinţă.

— Asta mă întreb şi eu… Ei bine, te rog să întorci şi să mă duci înapoi, la „Mon Jardin“! îi ceru Luiza.

Von Rittgen ştia că numai o tăcere impusă… o tăcere de cel puţin trei-patru minute îl va putea scoate din impas şi ajuta să restabilească echilibrul dintre ei. Apăsă pe accelerator, „Mercedes“-ul intră în viteză, curentul se înteţi, le răcori frunţile. Căzură amândoi într-o tăcere nefirească. Doar după un timp, când automobilul se înscrise din nou pe direcţia intrării în oraş şi lăsară în urmă Arcul de Triumf, Luiza i se adresă:

— Ai greşit drumul?

— Nu l-am greşit, vorbi von Rittgen cu un adevărat calm diplomatic. N-am înnebunit ca să te arunc chiar eu în braţele măcelarului…

În sinea sa, Luiza se bucură de întorsătura discuţiei, nu o arătă însă, ci, dimpotrivă, continuă să stăruie că vrea să fie abandonată în „braţele măcelarului“.

— Ba ai să mă duci!… Tipul îmi place la nebunie şi când îmi place…

— Eu unul nu te duc.

— Sar din maşină…

— Sunt cu şaizeci la oră, râse von Rittgen prietenos.

— Unde goneşti?

— La mine…

— De ce? Că doar între noi totul s-a terminat.

Von Rittgen n-o contrazise, ci îi vorbi mai departe liniştit, ca un amant care izbutise într-un timp relativ scurt să se împace cu gândul despărţirii.

— Te înţeleg… Dar tocmai pentru că între noi totul s-a terminat, ţin să-ţi înapoiez caseta încă în noaptea asta… ca orice legătură să înceteze…

— Ca întotdeauna, cavaler.

— Este o trăsătură a von Rittgen-ilor… nobilime prusacă, nu din Ruhr… Iar după ce o să reintri în posesia casetei, o să te duc unde doreşti, acasă sau la „Mon Jardin“. Şi iubirile când mor au un ultim drum al lor, nu-i aşa?

Luiza Văitoianu îl aprobă în tăcere: voia de-acum să se vadă cât mai repede, nu în vila diplomatului, ci în spaţiul dormitorului ei, teren unde, în mod cert, iniţiativa avea să treacă definitiv de partea ei, dându-i astfel posibilitatea de a reinstaura între ei *noua ordine*.

„Asta mi-ar mai trebui, se gândea ziarista, să-mi pună în braţe caseta şi să-mi dea un picior în fund!… M-ar ucide Medoiu… Ar fi oare în stare?“

— Tot la Richter te gândeşti?

— Tot… Că miroase a sânge şi îmi plac la nebunie bărbaţii în uniformă neagră…

După asta, ca şi cum amândoi ar fi primit unul şi acelaşi ordin, amuţiră. Solemni şi la fel de tăcuţi intrară în vilă, străbătură living-ul şi poposiră în dormitor. Ca în prima lor noapte de amor, îşi aminti Luiza. *Ermy al ei,* după ce aprinse lampa din spatele unui fotoliu, îi porunci şuierând printre dinţi:

— Intră în baie!

Luiza se uită ameninţător la el, ca la un adversar pe care ai dori să-l dobori dintr-o singură lovitură. Nu-i dădu ascultare.

— Nici gând… Dă-mi caseta!… Nu e nevoie să mă conduci, ajung şi singură acasă.

— Intră în baie când îţi zic! Glasul diplomatului deveni şi mai autoritar.

Pe chipul Luizei răsări un surâs dispreţuitor. Încă din prima lor noapte se statornicise între ei un soi de ritual iniţiat de ziaristă şi respectat de von Rittgen: mai întâi intra ea în baie, îşi făcea un duş călduţ, se parfuma cu „Chat Noir“ şi se strecura în aşternut, după care venea rândul lui să treacă sub duş. Aşadar, dorinţa bărbatului era evidentă, ceea ce pe Luiza n-o întrista deloc. Deocamdată însă nu renunţă la jocul ei:

— Nu mă poţi sili…

— Când e vorba de a sili pe cineva, să ştii că Richter se pricepe mai bine decât mine.

— Cred că Richter e mai priceput decât tine în multe, îşi continuă „Nebuna din Sărindar“ jocul.

— Eşti vulgară! îi aruncă el scârbit.

— Abia în seara asta ai observat?

— Cum poţi să mă compari cu un ucigaş?

— Că-i un ucigaş, eu n-am de unde să ştiu, îi replică ea, pe mine m-a ţinut în braţe un bărbat, şi încă ce bărbat!… Oho!… Numai când dansezi tango poţi…

— Taci! izbucni von Rittgen furios şi se îndreptă spre camera sa de lucru. Aşteaptă aici că îţi dau caseta…

— *Ermy,* rosti Luiza cu cel mai mieros glas. Eşti un prost! Doamne, cât de prost poţi să-mi fii! îşi azvârli pantofii din picioare şi se duse la el. Cum de ai crezut că unul ca Richter mă poate da gata cu o vorbă sau cu un tangou?… Îşi petrecu braţele pe după gâtul bărbatului şi-l sărată până ce-l simţi al ei. Apoi îl eliberă şi intră în baie cu paşi de pisică.

Când reveni, găsi dormitorul în întuneric, însă cu draperiile trase şi uşile glisante deschise; lumina instalată pătrundea discret dinspre terasă şi grădină. Von Rittgen îşi scosese haina, cămaşa şi fuma gânditor pe

terasă. Întoarse capul şi o văzu pe Luiza întinzându-şi goliciunea pe cearşaful alb. O admiră ca pe un nud de Goya. Femeia încremenise, conştientă că însăşi acea nemişcare iradia o chemare irezistibilă.

Von Rittgen străbătu dormitorul, plutind ca o fiinţă căzută în transă, şi se refugie în baie. În momentul următor, Luiza sări din pat, rămase apoi atentă locului. Când auzi explozia duşului, se repezi de îndată la uşa băii şi, cu cheia scoasă din broască nu cu mult în urmă, o încuie pe dinafară. Clipa asta şi-o imaginase de multe ori: se vedea mai totdeauna nervoasă, de aceea sângele rece de care dădea acum dovadă o uimea şi o bucura. Aprinse lumina, scoase din poşetă cele două cutii plate, metalice, pregătite de Medoiu, după care trecu la haina lui von Rittgen, aşezată pe un umeraş fix, şi căută în buzunare portcheiul seifului. Se mişca liniştită, de parcă l-ar fi auzit aievea pe Medoiu instruind-o. Nu avea niciun motiv să se grăbească sau să se teamă: Von Rittgen îi devenise „ostatic“. Fără bunăvoinţa ei nu mai putea ieşi din baie. Îşi concentra întreaga atenţie asupra executării mulajelor. Operaţia nu-i luă mai mult de cinci minute (Medoiu cronometrase, în timpul instruirii, şapte minute). Ascunse cutioarele, apoi exact când von Rittgen se lovi de uşa închisă, trecu la o altă operaţie asupra căreia maiorul insistase foarte mult: „Dacă mai ai timp, atunci caută să ştergi bine cheile., ca să nu rămână pic de ceară pe ele!“

— Luiza! o strigă von Rittgen din baie.

— Nu Luiza, ci domnişoară Luiza, îl corectă ea în timp ce freca de zor cheile seifului cu o batistă.

— Pisicuţo, ce mai e şi asta? începu el să chinuiască inutil clanţa.

— Te-am pedepsit! Şi cred că n-o să-ţi dau drumul de acolo decât mâine seară.

— Luiza !...

— Domnişoară Luiza, aşa să-mi spui de-acum înainte…

Ziarista stătea lipită de uşă şi urmărea râzând zbaterea clanţei. Cred că o să plec…

— Domnişoară Luiza…

— Aşa, da…

— … fie-ţi milă, te implor, de un îndrăgostit…

Luiza nu se dezlipi de lângă uşă: aburea cheile cu suflarea ei, ca apoi să le şteargă cu o înverşunare fără rost.

— M-ai jignit… Eu o să plec, spune-mi unde pot s-o găsesc pe nevastă-ta, ca să-i trimit o telegrama să vină să te scoată din baie.

— Pisicuţo, ai înnebunit de-a binelea?

— Eeei, vezi, trebuia de mult să-ţi dai seama că nu pe degeaba mi se spune „Nebuna din Sărindar“.

De dincolo, vocea bărbatului răsuna mai tandră, arătându-l mai dispus să-i accepte jocul.

— Pisicuţo, te iubesc… Nici eu nu ştiu de ce şi pentru ce… Mă auzi?

Luiza puse portcheiul înapoi, în buzunarul costumului.

— Luiza, unde eşti?

— Cum unde sunt? În dormitor… mă îmbrac… (În realitate, mai controlă o dată poşeta. Oare ascunsese bine mulajele?) Stinse lumina şi se duse din nou la uşă.

— Doar n-ai să pleci?

— *Ermy,* îşi înmuie ziarista vocea, de ce m-ai jignit? De ce m-ai obligat să fiu vulgară? De ce? De ce?

— Te iubesc, pisicuţo.

— Cereţi iertare, începu din nou ziarista joaca-i adolescentină.

— Te rog să mă ierţi.

— Nu aşa… Vreau să-mi cazi la picioare şi să-mi ceri iertare.

— Jur că o să-ţi cad la picioare şi o să-ţi cer iertare!

— Fie! se declară Luiza de acord; descuie uşa, se retrase câţiva paşi şi întinse braţele, de parcă s-ar fi răstignit singură pe o cruce invizibilă, aşa ca von Rittgen,

intrând, să-i vadă, pe neaşteptate, nuditatea în toată splendoarea.

Efectul fu cel calculat de Luiza: lui von Rittgen i se tăie respiraţia. Luase hotărârea să nu-şi respecte cuvântul, fermecat însă de poezia trupului ei de adolescentă în floare, îi căzu la picioare şi, cuprinzându-le cu braţele îşi ceru spăşit iertare. Apoi, ameţit de propria-i izbucnire, prinse s-o sărute încet, catifelat, de la glezne în sus…

Stăteau întinşi, cu faţa în sus, ţinându-se relaxaţi de mână, ca pe o plajă neobişnuită, în bătaia unui soare negru, cu raze negre, lipsite de căldură… Momentele de nebunie ale împreunării trupurilor lor se topiseră undeva, în atmosfera camerei, formând o aureolă fără culori. Îşi vorbeau tainic, în şoaptă.

— E un tip crud, fanatic, primejdios, nu numai pentru evreii din România, ci şi pentru voi, românii, ca şi pentru noi, germanii… Mă înţelegi, pisicuţo?

Luiza Văitoianu nu agrease niciodată viaţa politică, înfruntările partidelor, scandalurile din parlament; nici schimbările din lume n-o interesaseră până a fi izbucnit războiul. Ca ziaristă a faptului social, se înviora doar când câte un scandal scotea la lumină relaţiile unui politician cu o proxenetă consacrată.

Evenimentele din ultimul an însă o maturizaseră, îi schimbaseră mult optica asupra vieţii politice.

Diplomatul de lângă ea… bărbatul gol de lângă ea şi care o ţinea de mână ca un îndrăgostit, îi descria acum, datorită apariţiei neaşteptate a lui Richter în relaţiile lor, stări parcă dintr-o altă lume.

— Cum, chiar n-ai auzit de el?

— Nu, te rog să mă crezi… N-am auzit de el, aşa cum n-am auzit nici de tine…

— Mă cutremur la gândul că ţi-a sărutat mâna.

— E diplomat doar, ca şi tine…

— Da, numai că eu sunt un *von,* sunt un diplomat de

carieră, cu studii, am obligaţii care nu ucid oameni nevinovaţi… În timp ce el este împuternicit de SS ca, pe măsură ce înregistrăm victorii în Răsărit, să forţeze guvernul român să treacă la rezolvarea totală a problemei evreieşti în spiritul doctrinei naziste.

Luiza Văitoianu îşi înălţă puţin capul să se uite la profilul lui von Rittgen, dar şi-l lăsă din nou să cadă, spunând:

— Să mă bată Dumnezeu dacă pricep ceva… Ce treabă are el, Richter, cu evreii din România?!

— De cele petrecute anul trecut la Iaşi ai auzit?

Luiza îşi aminti că la o săptămână sau două după ce Antonescu dăduse ordin să se treacă Prutul, oficializând astfel intrarea în război, citise în „Opinia Capitalei“ un comunicat laconic al guvernului, cum că agenţi bolşevici, evrei la origine, ar fi ajutat prin semnale luminoase avioanele inamicului să bombardeze Iaşul, trupele germane şi române în marş spre front, drept care autorităţile române şi germane au ordonat operaţii de represalii. Era tot ce ştia de cele petrecute la Iaşi.

— Am citit un Comunicat…

— Ei bine, acolo au fost omorâţi civili, îi relată Rittgen, oameni nevinovaţi, evrei, iar marele regizor din umbră a fost doctorul Gustav Richter… Crucea de Fier cu Frunză de stejar care-i atârnă de gât pentru asta a primit-o.

— Iar acum ce mai vrea. Că, aşa cum spuneai tu. Războiul e pe terminate şi se pregăteşte o conferinţă de pace? Ce-l încurcă pe el evreii din România?

Von Rittgen rămase mut, cu ochii în tavan, gândindu-se parcă la cu totul altceva. Zise într-un târziu:

— Când ţi-am spus că Richter miroase a sânge, am vrut să te previn. Va încerca, mai mult din orgoliu, să mi te răpească… Numai pentru a mă umili pe mine, pe urmă va încerca să scape de tine târându-te într-o porcărie de-a sa. Am făcut-o din dorinţa de a te feri… din calea lui.

— Îţi mulţumesc, *Ermy*… Oricum l-aş fi evitat. Nu mi-ai

răspuns însă de ce Richter vrea să forţeze mâna guvernului în problema evreiască?

— O nouă ordine în Europa înseamnă o ordine a rasei superioare germane, o ordine fără evrei, slavi, ţigani…

— Bine, şi de ce noi, românii, trebuie să satisfacem cererile lui Richter?

— Uf, pisicuţo, îmi pare tare rău că am început discuţia asta.

— Acum nu mă lăsa neştiutoare.

— Mi-e şi ruşine să-ţi spun. După un plan al lui Himmler, lagărele de concentrare din Germania – de astea ai auzit sper – s-au transformat în lagăre de exterminare a raselor inferioare.

Von Rittgen făcu o pauză, găsi probabil în afirmaţiile sale ceva hilar, căci izbucni într-un râs nefiresc. Impresionată neplăcut, Luiza vru instinctiv să-şi retragă mâna, dar strânsoarea lui se dovedi mai puternică.

— Mai demult, am citit un reportaj semnat de tine, încercă bărbatul să-şi explice râsul, foloseai destul de des termenul „negustori de carne vie“… apropo de proxenetism şi prostituţie. Cred că sensul termenului ca atare ar trebui reconsiderat, revizuit. Cred că Richter şi tipii ca el, răspândiţi pe la legaţiile noastre din Europa, sunt adevăraţii negustori de carne vie… Cu voi, românii, lui Richter nu-i prea merg afacerile. Nu ştiu de ce, nici nu vreau să ştiu de ce, dar nu-i merg. Cică Antonescu i-ar fi spus: „Sunt jidanii noştri şi numai noi decidem când, cum şi în ce fel vom rezolva problema lor.“ Însă Richter insistă… căci până-n prezent n-a izbutit să trimită din România niciun transport la Auschwitz.

— Unde?!

— La Auschwitz, în Polonia. Măcelarul susţine că dacă legionarii ar fi fost la putere, problema evreilor, a ţiganilor, a slavilor din ţara voastră ar fi fost rezolvată de mult. Pisicuţo cu păr acaju…

Bărbatul îi eliberă mâna şi se răsuci pe o parte, către

ea:

— Mă auzi, pisicuţo?

Pentru întâia oară Luiza simţi că alintul lui Rittgen o îngreţoşa.

— Îţi cunosc de-acum firea. Mă aştept ca mâine sau poimâine să mă părăseşti. Promite-mi că nu vei avea niciodată de-a face cu Richter, că o să te fereşti de el…

— De ce-mi ceri să-ţi promit? se interesă ea nedumerită.

— Dintr-un sentiment de culpabilitate. Doar prin mine l-ai cunoscut pe Richter… Din cauza lui am vrut să mergem la un alt local…

— Ţi-e frică de el?

— Frică?! Nicidecum! Ori de câte ori îl văd, mă cuprinde scârba şi-mi vine să-mi pun capăt zilelor la gândul că, după victorie, s-ar putea ca Europa să se populeze cu asemenea arieni ca Richter.

Luizei i se făcu dintr-o dată teamă ca nu cumva von Rittgen să încerce, îmbrăţişând-o, să şi-o apropie de trupul său. Ar fi reacţionat atunci într-un mod iresponsabil. O cuprinsese brusc o stare depresivă. Cele auzite erau de vină: *lagăr de exterminare... transporturi de carne... noua ordine în Europa prin purificarea raselor.* Iar ea, în acel pat, făcând dragoste cu von Rittgen, având perspectiva, judecând după temerile diplomatului, să-i cedeze şi lui Richter, celui ce miroase a sânge de om…

Se ridică din pat cu mult mai multă vigoare decât îşi închipuise, el n-o opri. Nu-i fu greu să înţeleagă că dezvăluirile sale o tulburaseră.

— E timpul să plec, zise. N-aş vrea să mă conduci…

Von Rittgen nu protestă, nu încercă s-o convingă că pentru o femeie singură nu era ora cea mai potrivită de a umbla pe străzi cufundate în bezna nopţii şi a camuflajului.

— Vrei să iei şi caseta cu tine?

— Nu… Peste două-trei zile Banca Naţională o să-mi

răspundă la cererea depusă, îl informă ea în timp ce îşi trăgea fermoarul de la fustă.

— Chiar nu vrei să te conduc? insistă el, deşi ştia că-i va fi dat să audă un răspuns negativ.

— Doar până la uşă. Îmi cunosc oraşul şi apoi vreau să rămân singură cu gândurile mele…

Abia în stradă Luiza îşi aminti că, dincolo de toate, săvârşise în noaptea aceea un fapt a cărui însemnătate reală numai Medoiu o cunoştea. Ar fi trebuit deci să se bucure, dar bucuria îi dispăruse din suflet.

11

Ochii maiorului Medoiu căzură pe cele două cutii metalice, plate ca două tabachere, care închideau mulajele făcute de Luiza Văitoianu. Ascultase un raport neobişnuit, prezentat de o femeie neobişnuită: ori de câte ori îşi amintea de ea ofta şi se îngândura, căci de când o cunoscuse îi încolţise credinţa că, în sfârşit, destinul se îndurase de el şi-i scosese în cale o fiinţă mult aşteptată, pentru care el ar fi trebuit să facă totul ca să şi-o păstreze.

Instalată pe scaun picior peste picior, ziarista fuma liniştită, rătăcind cu privirile triste prin încăperea aceea de poliţie, cu pereţii afumaţi. Faţa ei nu exprima nici oboseală, nici blazare, nici dorinţa uneori făţişă de a se juca cu sine sau cu cei din jur. Se întreba, iscodind când şi când tăcerea maiorului, dacă o să-i răspundă la problemele ridicate, dacă se va arăta mulţumit de reuşita operaţiei şi îi va încredinţa o *nouă misiune*. Victoria pe front părea iminentă. Toată presa din Sărindar şi Brezoianu vuia răspândind una şi aceeaşi ştire: *înfrângerea colosului cu picioarele de lut,* încheierea victorioasă a războiului din Răsărit, deci pacea, căci englezilor nu le mai rămânea decât să-l recunoască pe Hitler drept un învingător de necontestat:

izbutise să se revanşeze cu brio, ruşinea de la Versailles şi Trianon fiind de-a pururi ştearsă din istorie. De-acum încolo se poate trece la statornicirea unei noi ordini în Europa, la reîmpărţirea coloniilor. Era desigur un vuiet încărcat cu bucurii. Numai maiorul Medoiu îşi refuza acest optimism, cel puţin aşa reţinea ochiul ager al ziaristei Văitoianu. De ce oare apropiata victorie nu-l bucura şi pe el? Asta să-i fie firea – de om acru? Sau o fi şi dumnealui un militar care nu poate trăi fără războaie? … Deodată maiorul vorbi, privind ţintă mulajele:

— Aşadar, eşti de părere că după discuţia cu von Rittgen legătura voastră ar fi bine să înceteze?

— Ai înţeles exact.

Urmă între ei o nouă tăcere, în care ziarista se întrebă iarăşi dacă maiorul va binevoi să-i răspundă întrebărilor. Se hotărî să-l provoace:

— Maiorule, de ce nu te bucuri că războiul se va sfârşi? Te-ai obişnuit atât de mult cu el?

Ochii lui Medoiu se întoarseră încet către colaboratoarea sa, mărturisindu-şi că pentru sufletul său ar fi fost o adevărată sărbătoare dacă i-ar descoperi în ochi o sclipire de interes feminin pentru dânsul, pentru bărbatul cel îndesat în uniforma hărăzită parcă din naştere. N-o descoperi şi-şi reprimă cu greu exteriorizarea acestui adevăr.

— Luiza Văitoianu – ce nume frumos ai! –, ne-ai făcut un serviciu de nepreţuit, vorbi el, ţintuind-o cu privirile, care, cu sau fără vrerea sa, îşi pierduseră din rigiditatea cazonă. Nu te măgulesc din ipocrizie, aşa cum o fac cu alţii, pentru că aşa cere tehnica spionajului.

— Atunci de ce?

— Pentru că eşti o fiinţă gânditoare…

— Mulţumesc, maiorule, îl ironiză ziarista.

Medoiu îi suportă neclintit şfichiuirea şi-şi urmă gândul.

— Pentru mine, pentru noi, cei din conducerea Biroului 2, nu treci drept o profesionistă în ale spionajului, n-ai

urmat cursuri speciale. Îţi îndeplineşti însă misiunile ca o adevărată profesionistă. Te apreciem şi pentru faptul că îţi pui şi ne pui întrebări. Alţi colaboratori ai noştri, nu mai puţin inteligenţi, îşi înăbuşă întrebările, ori, pur şi simplu, nu vor să şi le pună, lasă treaba asta pe seama şefilor, a comandanţilor. Tu, Luiza Văitoianu, ca să fiu în spiritul ironiei tale, erai desigur şi înainte o fiinţă gânditoare, dar acum – fără doar şi poate din pricina noastră – ai ajuns să forezi cu mintea în zone necunoscute ţie înainte. Şi nu ştiu dacă-i bine…

Luiza îl asculta cu interes, aprinse o nouă ţigară de la ţigara al cărei muc mai fumega, împrăştie cu mâna, ca orice fumător, fumul dinaintea sa şi-l întrerupse pe ofiţer:

— O spui, maiorule, ca şi când ai fi dorit să rămân la un stadiu anterior de gândire. Chiar aşa, crezi că prea multă minte strică? Sau zicala-i valabilă numai pentru femei?

Medoiu zâmbi şi şi-ar fi dorit ca zâmbetul să-i fie vesel şi fericit: doar conversa cu colaboratoarea pe care mai ieri, zăcând la cotul Donului într-o pâlnie de obuz încercuită de exploziile proiectilelor ruseşti, o chemase în gând lângă el, pentru ca eventuala moarte să-i fie mai uşoară.

— Luiza, mai toate zicalele care rezistă în timp îşi află mereu confirmări, de fapt, substanţa supravieţuirii lor… Ăsta-i adevărul: uneori, prea multă minte strică… Eu unul aveam nevoie de mulajele astea – executate excelent –, nu de noi întrebări.

Ziarista se revoltă subit, îmbujorându-se:

— Dar nu mă poţi lăsa să caut aiurea răspunsuri la întrebări iscate de cele două mulaje.

— Ai dreptate, se învoi maiorul, se aplecă spre ţigara ei şi şi-o aprinse, din câteva pufăituri scurte, pe a sa. Îţi voi răspunde succint doar la câteva din ele. Mai întâi, de ce nu mă bucur că războiul se va încheia şi că, în sfârşit, pacea va poposi în casele noastre? Pentru că eu cred, şi

nu numai eu, că războiul din Răsărit ne mai rezervă mari surprize. În al doilea rând, dacă prin absurd războiul se va încheia, aşa cum susţine presa, mâine sau poimâine noi, românii, suntem datori să ne întrebăm: A cui va fi oare victoria? Va fi victoria dreptăţii noastre naţionale sau a hegemoniei Reichului lui Hitler?

— Bine, dar mareşalul ne-a aliat cu acest Reich!

— Nu va fi pentru prima şi ultima oară în istorie când un aliat puternic îl trage pe sfoară pe unul mai slab. Eventuala pace de mâine – pacea noii ordini în Europa! — pune România în faţa unei întrebări dramatice: A fi sau a nu fi? Fundamentala întrebare a supravieţuirii! Nu trebuie să uităm că Hitler a iniţiat şi patronat cedarea Ardealului de Nord, nu trebuie să uităm că, după nedreptatea asta, Hitler, atotputernicul Europei, s-a „aliat“ cu noi – ce-i drept cu consimţământul unor oameni politici, al mareşalului, –, târându-ne în război, ca să ne măcinăm forţele. După părerea mea şi numai a mea, Conferinţa de pace – pentru care unii diplomaţi au şi început să se agite – va fi una în care Führerul Apusului şi al Răsăritului, al Nordului şi al Sudului îşi va dicta condiţiile după bunul său plac şi, mai ales, în conformitate cu interesele noului imperiu naţional-socialist, condiţiile *noii ordini.* Ne îndoim că aceste condiţii vor duce la restabilirea dreptăţii de la Versailles şi Trianon, adică la reîntregirea României. Ne îndoim că Hitler va dori o Românie care să dispună liber şi independent de poporul său şi de bogăţiile sale naturale.

Într-un gest de disperare, Luiza îşi acoperi faţa cu palmele, ca şi cum ar fi vrut să rupă orice legătură cu lumea exterioară.

— Doamne! murmură ea printre degetele uşor desfăcute. Atunci pentru ce aţi luptat? Pentru ce acest război? Doamne, cât e de absurd ce aud!…

Maiorul Medoiu se ridică şi, cu o mişcare delicată ce o surprinse pe Luiza, îi înlătură palmele, descoperindu-i

faţa, luminată mai intens decât oricând de ochii ei verzi.

— Luiza, ai pus câteva întrebări. Doreşti să-ţi mai răspund? Ai tăria să mă asculţi?

Ziarista clătină afirmativ din cap, iar Medoiu se reaşeză.

— Vreau adevărul… Niciodată nu m-a mistuit o sete mai arzătoare de adevăr.

— Nu e încă momentul să explicăm absurdul situaţiei României în acest război mondial – nici nu deţinem încă toate datele. Dar trebuie să ştii că situaţia absurdă a început cu mult înainte de 22 iunie 1941… Aşa cum ţi-am spus, nouă absurdul ne-a fost impus de marile puteri în jocul lor premergător războiului. Cu asta ţi-am răspuns la una dintre întrebări. Alta a fost în legătură…

— Cu Richter, cu planurile de eliminare a aşa-numitelor rase inferioare, cu existenţa unor lagăre de exterminare în masă, aminti Luiza cu glas moale, îndurerat.

— Mare trebuie să fie ura lui von Rittgen împotriva lui Gustav Richter dacă ţi-a vorbit de toate astea!

— Cred că ţine sincer la mine, că vrea să mă păstreze pentru el şi să nu mă sacrifice pe altarul lui Richter, preciză ea, ferindu-se de astă dată de ochii trişti ai ofiţerului.

Din nou Medoiu îşi reprimă un oftat încărcat cu o tainică suferinţă. Încercă şi izbuti să-şi izgonească din minte imaginea celor doi, îmbrăţişaţi în dormitorul conjugal al diplomatului.

— Prin Crucea roşie internaţională am primit şi noi unele informaţii cu privire la organizarea unor asemenea uzine ale morţii… Nu deţinem date concrete. „Aliatul” nu ascunde existenţa lagărelor, dar le proclamă lagăre de muncă. Adică aşa-numitele rase inferioare sunt puse la muncă, susţin ei, naziştii… E război, sacrificiile sunt mari. Deţinem date concrete că de pe teritoriile ocupate Gestapoul expediază către aceste lagăre convoaie de

civili, nu numai evrei, ci şi polonezi, ruşi, ucraineni. În general, Hitler a extins războiul şi asupra civililor. E vorba de un concept „inedit“ al Führerului: a creat şi o armată contra civililor – SS-ul –, al cărei ofiţer e şi Herr Gustav Richter.

— Maiorule, sunt pregătită sufleteşte să ascult adevărurile cele mai dure, îl încurajă ziarista.

Medoiu îşi înălţă fruntea brăzdată de riduri adânci şi o învălui, ca niciodată, cu o privire duioasă: „De ce ne-a fost dat să ne întâlnim atât de târziu? o întrebă el în gând, pe ce meleaguri mi-ai umblat, Luizo, femeie binecuvântată şi blestemată de Dumnezeu?“

— Nu-i vorba de duritatea unor adevăruri. Simbolic vorbind, aş vrea să-ţi atrag atenţia că tot lui Richter îi datorăm şi moartea a zeci de mii de ostaşi români, dincolo de Nistru.

— Cum a fost posibil?!

— Şi noi ne-am întrebat cum a fost posibil! Problema este ceva mai complexă. Un lucru însă îmi este foarte limpede şi aş vrea să-l reţii şi tu. Mâine, mai mult ca sigur că istoricii vor căuta şi un răspuns la întrebarea „Cum a fost posibil?“. Iar eu, acestora, de pe acum le-aş spune: Nu se va înţelege niciodată corect drama de la Iaşi, dacă nu va fi analizată în contextul tragediei României în acest război. Militari, civili, o naţiune, o ţară au fost deopotrivă victimele aceluiaşi asasin – Hitler, cu monstruoasa sa doctrină.

Ziarista îşi lăsă capul în piept şi şopti:

— Maiorule, convorbirea cu tine îndreaptă o gravă eroare din mintea mea: credeam că nu există militari de carieră… inteligenţi.

— Aş râde, Luiza, cu plăcere, fireşte, dar n-am putere s-o fac, în ciuda „apropiatei victorii“. Uite, îţi dezvălui acum un secret. Datorită lui Radu Doinaş, Biroul 2 a intrat, încă din 1940, în posesia unui document nazist în care se spune textual că noi, românii, civili şi militari,

suntem o rasă inferioară şi ca atare autorul documentului propune, nici mai mult, nici mai puţin, transformarea României într-un ţinut, aşa cum e acum Polonia, condus, se înţelege, de gauleiterii lui Hitler[3]. Imaginează-ţi-l pe Richter în calitate de gauleiter al ţinuturilor Bărăgan şi Valea Prahovei, punând la cale, de astă dată la scară naţională, ceea ce a înfăptuit la Iaşi. De aici dilema mea şi a camarazilor mei. Ce-i de preferat: victoria de mâine sau înfrângerea de poimâine? Vezi, un război absurd nu poate să dea naştere decât la dileme absurde. Medoiu trase aer în piept, simţind că altfel nu va mai fi în stare să-şi continue gândurile. Iar acum te întreb: doreşti să mai colaborezi cu noi? Precizez că un răspuns negativ din partea ta nu ar ştirbi cu nimic sentimentele noastre de profundă recunoştinţă.

Se aşternu o tăcere care, contopindu-se cu fumul gros de ţigară, deveni parcă şi mai apăsătoare. Ziarista înmărmurise cu capul în piept, privindu-şi vârful ascuţit al pantofului. Urmărindu-i reacţiile, maiorul se pomeni rugând-o: „Luiza, dacă firea mea, vorbele mele, poate, uneori, intonaţiile mele ţi-au transmis câte ceva din simţămintele care le am pentru tine, refuză, întrerupe colaborarea! Şi dăruieşte-mi, în felul acesta, privilegiul de a te vedea, de a te admira, de a mă bucura de mintea ta isteaţă în alte condiţii, într-altă intimitate.“

— Nu obişnuiesc să mă întorc din drum, răspunse Luiza într-un târziu, ridicându-şi capul şi scuturându-şi părul, decât atunci când descopăr singură că sunt pe un drum greşit. Deocamdată n-am descoperit acest lucru.

Medoiu, ca să-şi ascundă emoţia, duse pumnul la gură şi tuşi sec, neconvingător. Roşi, îşi drese glasul, trecând la un ton milităros:

— În cazul acesta îţi cer să nu rupi legăturile cu von Rittgen… Evită-l o vreme, dar nu cu ostilitate, ci dintr-o

[3] Vezi cartea a doua, „Toamna cu frunze negre“, p. 262. Document original. (H. Z.)

anumită suferinţă… Ştii tu mai bine cum să-l duci… („Cum îi vorbesc? Unde o trimit? Ce fac din ea?“) La un moment dat o să te rugăm să fugi cu el din Bucureşti. La Sinaia sau în altă parte… Pentru trei-patru zile…

— Iar cu Richter ce fac?

— Caută să amâni pe cât poţi mai mult întâlnirea ce ţi-a cerut-o. În privinţa asta, noi o să decidem când să te întâlneşti cu el…

— Corespondenţa cu von Meisner o continui?

— N-o întrerupe nicio clipă, o menţii în acelaşi stil. Mai ai vreo întrebare?

— Nu!

— Acum, Luiza, îşi îndulci Medoiu vorba, să te ţii bine că am să-ţi comunic şi eu ceva deosebit de important şi de delicat… Radu Doinaş trăieşte…

Buzele Luizei Văitoianu începură să tremure. Murmură tulburată:

— Cum aşa, trăieşte?

— Sunt sigur că trăieşte, că-i în Bucureşti, că a tras la Athénée Pallace, dar nu cu înfăţişarea şi identitatea lui, vorbi Medoiu mai departe, precipitat. Noi nu-l putem aborda direct, până ce nu avem siguranţa că este el. Ne-am gândit la tine… Eşti singura fiinţă în măsură să-l adulmeci fără să-l desconspiri şi să ne confirmi dacă este sau nu Radu Doinaş.

— Incredibil! murmură Luiza cu o îndoială justificată. Radu Doinaş trăieşte, e în Bucureşti! Crezi, maiorule, că identificându-l, am să pot să rezist să nu mă arunc la pieptul lui?

Nervii lui Medoiu se destinseră un pic, iar un surâs condescendent i se întinse lesne pe toată faţa.

— Luiza, eşti mult mai puternică decât îţi imaginezi. Cea mai mică greşeală îl poate costa pe Radu Doinaş nu libertatea, ci viaţa… De pildă, mareşalul îl vrea mort, căci este convins că a fost un legionar înrăit, iar noi, o bucată de timp, nu-i putem spune mareşalului adevărul… Noua

sa identitate este următoarea: Angelo-Giuseppe Proietti, i s-a repartizat apartamentul 321. Deţine o procură cum că ar fi reprezentantul comercial al unei firme din Ankara… Medoiu scoase din buzunarul de la căptuşeala hainei o fotografie făcută, se vedea, de către un agent al maiorului. Uite cum arată.

Luiza luă cu degetele tremurânde dreptunghiul acela de hârtie: era mai mult ca sigură că ochii i se vor lovi fulgerător de chipul atât de cunoscut al lui Radu. Zâmbi însă dezolată: un ochelarist cu o barbă tunsă scurt se uita la ea intrigat.

— Ce zici? stărui Medoiu dornic să-i cunoască opinia.

Luiza înălţă din umeri întocmai ca o fată neştiutoare pusă, pe neaşteptate, în faţa unei probleme încâlcite.

— Ştiu eu? Ai zis să-l adulmec. Am să încerc… izbucni relaxată în râs, spre stupoarea ofiţerului.

— Ce te amuză atât de mult în treaba asta?

Luiza Văitoianu nu se opri din râs, nu vedea cum ar putea să-i explice maiorului că ea, „Nebuna din Sărindar”, ajunsese la concluzia că fiecare bărbat cu care se culcase respira prin toţi porii un miros al lui şi numai al lui, inconfundabil, iar îndemnul „Adulmecă-l!“ nimerise, dracu ştie cum, la locul potrivit.

PARTEA A DOUA

Destinul căpitanului Iamandi (I)

1

Corneliu Cara: **Stimată doamnă de Beaumont, pregătindu-mă pentru această nouă rundă de convorbiri, m-am uitat prin ultimele stenograme şi trebuie să vă mărturisesc că mi-ar fi plăcut mai mult să trimit tiparului stenogramele, decât paginile mele.**

Doamna de Beaumont: **Ce să vă fac, aţi încheiat un pact cu Diavolul. Dacă l-aţi încălca, avocaţii mei v-ar urmări până şi dincolo de mormânt. Şi-apoi, toată lumea ştie că publicaţi cărţi şi nu culegeri de documente.**

Corneliu Cara: **Doamnă, iertată să-mi fie modestia, nu ştiu cât sunt de scriitor – unii critici mă contestă, alţii mă laudă —, dar om de cuvânt sunt, vă asigur, iar învoiala noastră va fi respectată întru totul.**

Şi acum, cu voia dumneavoastră, tema convorbirii noastre de azi va fi toamna anului 1942.

Doamna de Beaumont: **Ce vorbă înţeleaptă avem noi, românii, când ne referim la acest anotimp: Toamna se numără bobocii!**

Corneliu Cara: **La 20 septembrie 1942, aşa cum rezulta dintr-o discuţie avută cu generalul Belcea,**

Radu Doinaş a plecat în Prusia, la cartierul lui Gehlen, ca invitat oficial al secţiei „Armate Străine Est“ sau cum i se spunea în germană „Fremde Heere Ost“, cu o nouă identitate – Robert Iamandi zis Muşat. **Unde şi când a avut Radu Doinaş prilejul să vă povestească vizita lui în Prusia?**

Doamna de Beaumont: **La Bucureşti, în vara anului 1943, prin iunie sau iulie parcă, după ce multă vreme nu mai ştiusem nimic unul de celălalt.**

Corneliu Cara: **Îmi puteţi indica locul unde v-aţi revăzut?**

Doamna de Beaumont: **Cum să nu… Unde merg atâtea dezvăluiri, ce mai contează încă una? Ne-am întâlnit cu totul întâmplător la doctorul Tester acasă. Neamţul ăsta cu o biografie britanică atât de încurcată avea o vilă la Şosea şi organizase un garden-party. Întâlnirea a fost o adevărată surpriză pentru mine.**

Corneliu Cara: **Numai pentru dumneavoastră?**

Doamna de Beaumont: **Aşa cum vă spun… Radu Doinaş purta pe chip masca lui Iamandi. Pe urmă, uniforma. Îl vedeam pentru prima oară aşa. Fireşte, el m-a recunoscut din prima clipă… Ochii acestui căpitan cu pieptul încărcat cu barete de erou îmi păreau desigur cunoscuţi. I-am simţit urmărindu-mă. Faptul ca atare m-a măgulit. Printre invitaţii lui Tester era singurul bărbat mai prezentabil.**

Corneliu Cara: **Totuşi cum l-aţi recunoscut?**

Doamna de Beaumont: **În momentul când mi s-a adresat. A făcut-o privindu-mă în ochi cu o bucurie uşor de identificat. Nu ne-am desconspirat. Aveam amândoi mult prea multă experienţă ca să săvârşim o asemenea greşeală.**

Corneliu Cara: **De ce atâta prudenţă?**

Doamna de Beaumont: **Sub acoperişul vilei lui**

Tester, al acestui iscusit spion al ultimului război mondial – zău, ar merita să-i consacraţi o carte! —, se adunau, din iniţiativa bogatului amfitrion, agenţi ai diverselor servicii de spionaj din România. Ca să vă puteţi forma o idee, aş compara vila lui Tester cu o „bursă neagră“ unde „vindeai“ sau „cumpărai“ informaţii. Printre spioni se numărau şi invitaţi nevinovaţi, care erau departe de a şti cu ce se ocupa durduliul şi bonomul doctor Tester. Fără voia lor, dar prin graţia gazdei, deveneau figuranţi care, într-un fel sau altul, îngreuiau activitatea serviciilor de contrainformaţii.

Corneliu Cara: **Într-adevăr, mă fascinează figura lui Tester, dublu spion, dacă nu chiar triplu, care a găsit între anii 1940 şi 44 în Bucureşti un loc atât de favorabil activităţii lui.**

Doamna de Beaumont: **Ca orice mare spion nazist, a fost iniţial… spion britanic. Să nu mă contraziceţi, e părerea mea.**

Corneliu Cara**: Doamnă, eroul meu preferat tot Radu Doinaş rămâne. De aceea, trec peste Tester şi vă întreb: Unde aţi găsit totuşi acel cadru intim pentru a vă întâlni în siguranţă?**

Doamna de Beaumont**: La Sinaia. Hotelul „Palas“ vă spune ceva? Mai întâi am plecat eu la Sinaia. Pe urmă a venit şi el. Hotelul ne convenea la amândoi, pentru că poseda un pasaj subteran, care-l unea de cazinou. Am ocupat, se înţelege, camere separate. Dar de întâlnit, ne întâlneam pe teritoriul altei camere. De fiecare dată alta… Parcă-l văd: se apropia de mine în timp ce eu jucam la ruletă şi-mi şoptea numărul camerei. Ne-am întâlnit în felul acesta trei dimineţi la rând… De ce dimineţile? Pentru că nopţile aparţineau cazinoului.**

Corneliu. Cara**: Doamnă, cum explicaţi acest paradox sau mai exact cum trebuie să explic eu cititorilor mei faptul că un ofiţer atât de versat şi de matur ca Radu Doinaş, ofiţer activ în cadrul Biroului 2, vi se destăinuia.**

Doamna de Beaumont**: Deşi am mai discutat pe tema asta, revenirea asupra subiectului nu mă indispune şi, ca să fiu dreaptă până la capăt, împărtăşesc nedumerirea dumneavoastră. În această ordine de idei, trebuie să vă declar că maiorul Medoiu nu numai că era la curent cu tainicele noastre întâlniri, ba le şi încuraja, dirijându-le. Devenisem pentru Medoiu – termenul supără puţin auzul, dar n-am încotro – un „canal" prin care se scurgeau anumite informaţii spre Apus, iar de acolo către aliaţi, căci şi între cei Patru Mari care, în realitate, la ceasul acela al istoriei, erau trei, se făcea un schimb de informaţii. Vă reamintesc de enigmaticul dr. Roessler din Elveţia, care, fiind în contact cu o importantă sursă de la Marele Cartier al lui Hitler, nu era altceva decât un dispecer de informaţii pentru coaliţia antihitleristă.**

Corneliu Cara**: Aşa e… În stenograme există referiri la Roessler şi la această problemă…**

Doamna de Beaumont: **Nu scăpaţi din vedere că Radu m-a iubit, că reprezentam pentru el singura fiinţă căreia i se putea destăinui. Nu trebuie să înţelegeţi de aici că îmi servea toate secretele pe tavă… Dacă aş fi şeful unui serviciu de spionaj, aş născoci pentru spionii mei forme variate de defulare, de descărcare. Am în vedere nu obiectivul actului de spionaj – de astea se descarcă ei în paginile unor rapoarte –, ci impresiile şi senzaţiile trăite, spaimele şi bucuriile lor, amorurile lor ascunse sau făţişe. Un spion, – de**

orice calibru ar fi el – simte puternic nevoia, sub apăsarea activităţilor sale subterane, să povestească, să mărturisească. Dar îi este strict interzis s-o facă. Un spion, nici măcar neveste-si, oricâtă încredere ar avea în ea, nu i se poate contesa… De aceea nu aş căuta pentru agenţii mei psihanalişti, ci pur şi simplu nişte supape. Ceva asemănător cu un vomitorium… **Poftiţi, domnilor, de „vomaţi“, daţi din voi afară tot ce simţiţi nevoia, că de depozitarea acestor reziduuri am eu grijă. Chiar şi convorbirile noastre reprezintă pentru mine o descărcare. Numai că, prin pactul nostru, de „depozitare a reziduurilor“ ne îngrijim împreună.**

Înainte însă de a intra în subiectul propriu-zis, aş vrea să vă atrag atenţia asupra persoanei cu numele de Reinhard Gehlen; a fost, fără îndoială, o personalitate marcantă a vremurilor noastre. Istoricii de mâine ai serviciilor de spionaj, în descrierea personalităţii lui şi a rolului jucat de el în timpul şi după cel de-al doilea război mondial se vor lovi de mari obstacole, de cele mai multe ori create chiar din ordinul „generalului cenuşiu“. Mă refer la cărţile scrise în Occident, ca şi în Est, care amestecă mici adevăruri cu mari neadevăruri… S-a creat astfel în jurul „generalului cenuşiu“ o adevărată legendă, susţinută fără contenire. Ei bine, tocmai cu acest Reinhard Gehlen, pe atunci locotenent-colonel, i-a fost dat lui Radu Doinaş să se întâlnească în toamna lui 1942… Vă atrag atenţia că veţi fi nevoit să parcurgeţi o bibliografie cam bogată privind viaţa şi activitatea lui Gehlen.

Corneliu Cara: **Vă foarte mulţumesc… şi vă rămân îndatorat dacă mă veţi sprijini în alcătuirea bibliografiei.**

Precizarea scriitorului Corneliu Cara: „În realizarea capitolelor ce vor urma, consacrate „Agentului B-39“, autorul a mai folosit pe lângă sursele documentare ale doamnei de Beaumont, documentele convorbirilor cu regretatul general-locotenent (r) Belcea, carnetul cifrat al maiorului Medoiu Ştefan, precum şi bibliografia de specialitate, inclusiv memoriile lui Reinhard Gehlen, apărute imediat după ieşirea acestuia la pensie. Autorul mai atrage atenţia că ficţiunea artistică, jucând un rol primordial în realizarea acestui ciclu de cărţi, consideră că orice asemănare între unele personaje fictive şi cele reale nu este decât întâmplătoare.

2

De mai bine de două zile, Reinhard Gehlen, şeful secţiei Fremde Heere Ost, se lupta cu o indispoziţie ivită de îndată ce i se adusese la cunoştinţă că generalul Halder, respectabilul său protector, fusese înlocuit de la conducerea Marelui Stat-Major, în urma unui conflict cu Führerul. Nu era o simplă înlocuire de rutină a unui general cu un alt general, stat-majorist şi el, dictată de comandantul suprem într-un moment de enervare sau de criză de autoritate, ci una cu sensuri militare profunde şi cu implicaţii grave, previzibile, dacă priveai ceva mai atent harta operaţiilor din Răsărit. Iar Reinhard Gehlen, înainte de toate, fusese ofiţer de stat-major, colaborator apropiat al generalului Halder, remarcându-se, mai ales în timpul elaborării „Operaţiei Barbarossa“; ştia deci să citească foarte bine o hartă oriunde s-ar fi găsit ea, la Marele Cartier de la Rastenburg sau în propriul său cabinet din pădurile Angerburgului. Din păcate harta arăta că înlocuirea generalului Halder intervenise într-un moment cu totul nepotrivit, când Führerul s-ar fi cuvenit să-i ia în consideraţie experienţa, să mizeze mai mult ca oricând pe capacitatea de sinteză a celui pedepsit şi mai

puţin pe ideile sale spontane, sugerate, cum îi plăcea Führerului să se laude şi să se mândrească, de Sfânta Providenţă care sălăşluia în el ca într-un templu.

Informaţiile pe care Gehlen le primea fără contenire, ziua şi noaptea, de la ofiţerii săi aflaţi în linia întâi a fronturilor şi de la agenţii infiltraţi în spatele inamicului conturau pe hartă, dacă nu de la o oră la alta, atunci de la o zi la alta, o situaţie, din ce în ce mai primejdioasă pentru trupele germane şi aliate. În sud, exact acolo unde până mai ieri prăbuşirea definitivă a ruşilor era iminentă, se cocea un buboi imens, care punea în primejdie întregul efort de până atunci al Wehrmachtului. Numai în aparenţă nemulţumirea manifestată la O.K.W. era întreţinută de concepţia tactică-strategică a comandantului suprem. În realitate – Gehlen era unul dintre ofiţerii superiori care cunoşteau prea bine adevărul –, Halder, partizan al teoriilor lui Klausewitz, îşi exprimase mai de mult insatisfacţia faţă de un complex de idei politico-militare ale Führerului, care abia acum îşi arătau, la o scară foarte întinsă, nocivitatea. Sufereau de pe urma acestor idei nu numai zonele ocupate ale Rusiei sovietice, ci şi moralul bravului soldat german. Urmărind îndeaproape, când de la O.K.W., când de la F.H.O., sinuosul dialog dintre Hitler şi Halder, Gehlen refuzase să-şi imagineze că va veni o zi când atotputernicul Führer, comandant suprem al Wehrmachtului, va semna un ordin de înlocuire a strălucitului şef al Marelui Stat-Major. În forul său intim aprecia hotărârea Führerului ca o jignire adusă întregului corp de generali, căci Halder, prin talentul şi capacitatea sa, întruchipa renaşterea armatei germane sub un nou steag politic, care-şi propusese să-i redea Germaniei demnitatea sa naţională ştirbită de tratatele de la Versailles şi Trianon. După ani şi ani de umilinţe, generalii germani descoperiseră în persoana fostului caporal Adolf Hitler forţa politică hărăzită să dea armatei un plan cutezător. Capitularea

Franţei, precum şi obligarea inamicului înfrânt de a semna la Réthodes actul supunerii necondiţionate, victoriile fulgerătoare din nordul şi sudul Europei reprezentau cea mai bună dovadă că programul politic al celui de-al treilea Reich ctitorit de Hitler se contopise armonios cu planurile militare ale armatei germane renăscute.

„Nu e treaba voastră, a militarilor, susţinea Hitler în urmă cu câţiva ani, să vă preocupe ce fel de regimuri politice vor impune învingătorii în Polonia, în Franţa sau în Cehoslovacia. De acest pachet de probleme politice mă voi ocupa Eu, Führerul, care, prin programul partidului meu, voi reaşeza Germania la locul său de frunte. Misiunea voastră, a militarilor, e să câştigaţi Blitzkriegurile mele.“

Amintirile îi accentuară lui Gehlen starea depresivă. Ar fi fugit de ele undeva, în Tirol sau în frumuseţea peisajului patriarhal din Bavaria, pentru a-şi odihni nervii şi a-şi regăsi pe deplin judecata lucidă. Dar un asemenea act ar fi echivalat cu o dezertare ruşinoasă… Evenimentele de pe front, ca şi cele din spatele frontului, îl condamnau să rămână pe loc, în liniştea aparentă a cabinetului ce şi-l organizase într-una din barăcile-tip ale comandamentului său, instalat în pădurile de răşinoase ale Angerburgului, şi să lupte „corp la corp“ cu gândurile. Sub supravegherea respectabililor generali Halder şi Häusinger, el, Gehlen, pe atunci un simplu maior talentat, împlinise „Operaţia Barbarossa“ cu ideile sale inedite. Efectuase zeci şi sute de calcule, prevăzuse aproape totul pe un front unic în istoria războiului, de la Marea Nordului şi până la Marea Neagră. Această dimensiune operaţională îl ţinuse într-o nesfârşită stare de excitare, căci mereu descoperea pe hartă sau în nenumăratele sale anexe nu numai dimensiunea modernă a Germaniei renăscute, ci şi pe aceea a propriei gândiri. Desigur, meritul de a fi luat cunoştinţă de sine îi

revenea exclusiv generalului Halder, căruia, chiar şi în condiţiile dizgraţiei, nu putea să nu-i rămână credincios şi recunoscător. Calculase deci totul, iar în zorii zilei de 22 iunie 1941, la ora 3,25, tot ce se urnise simultan, într-o formidabilă maşină de război răsfirată pe un front de mii de kilometri, i se datora şi lui. Un singur amănunt scăpase calculelor sale: că, într-o bună zi, Halder va propune să fie numit şef al F.H.O., punându-l astfel în situaţia de a părăsi Biroul de operaţii al Marelui Stat-Major. Abia după o lună sau două, mintea sa disciplinată, aptă de mari analize şi sinteze, pătrunsese semnificaţia acestei măsuri.

„Aşadar, Halder a fost înlocuit... N-a izbutit să-l convingă pe Führer, îşi spunea Gehlen pentru a treia oară, după ce mai bine de o jumătate de oră bătuse cabinetul în lung şi în lat, cu simţământul apăsător că dintr-un moment în altul cerul se va prăvăli peste pădurea Angerburgului, strivindu-l. Ce va fi de acum încolo? La ce trebuie să mă aştept? Ce va urma?“

Euforia primelor luni de război în Răsărit i se risipise de mult din suflet; în bătălia pentru Moscova, rusul silise trupele germane să „interpreteze“ aidoma drama ostaşilor lui Napoleon. Şi astfel Gehlen începuse să constate cum „Operaţia Barbarossa“ – mândria sa – se modifica, şi Blitzkriegul sucomba de la o etapă la alta. Din momentul acesta – de ce n-ar recunoaşte? — au început a fi formulate la O.K.W. noi întrebări, cam stânjenitoare, cu privire la adevăratul potenţial de luptă al inamicului.

Gehlen se opri ostenit la masa de lucru; pălise brusc din pricina unei insuficienţe hepatice pe care şi-o trata fără succes. Cu totul întâmplător, ochii îi căzură pe un dosar subţire cu coperte verzi. Desluşi de la distanţă un nume scris cu creion albastru de mâna unui iscusit caligraf: „Cpt. Robert Iamandi zis *Muşat,* ofiţer român de informaţii“. Printr-o neaşteptată asociaţie de idei, îşi

aminti ce ecou stârnise la Marele Cartier de la Viniţa memoriul adresat mareşalului Antonescu de către generalul român Iacob Iacobici. Nu era un simplu memoriu, ci un adevărat rechizitoriu împotriva participării pe mai departe a României la războiul contra Rusiei sovietice. Era cam prin februarie sau martie când amiralul Canaris sosise la Viniţa cu o copie a memoriului lui Iacobici, între timp demis de mareşalul Antonescu de la conducerea Marelui Stat-Major.

Generalul Halder, îşi amintea Gehlen, nu tratase cu uşurinţă documentul provenit de la Bucureşti, îl parcursese în câteva rânduri şi subliniase cu un creion roşu, aşa cum obişnuia, acele idei care meritau atenţie. Actul generalului român îl impresionase adânc: memoriul vădea nu numai personalitatea remarcabilă a autorului, ci şi opinii realiste şi îndrăzneţe cu privire la psihologia ostaşului român. Înainte de a trimite documentul spre a fi clasat, îşi mai amintea Gehlen, generalul Halder îl întrebase pe şeful Abwehrului: „Ce crezi, dragul meu Wilhelm, ne putem bizui pe un aliat cu o asemenea psihologie?“ Amiralul răspunsese cu ironia-i muşcătoare: „Dacă Iacobici, ca român ce e, susţine că ostaşul lui nu suportă să fie smuls de lângă ai lui şi trimis să lupte pentru alţii, la dracu-n praznic, nu văd de ce noi am avea o altă părere.“ De atunci trecuseră două campanii – de primăvară şi de vară –, şi războiul era departe de a se încheia, deşi, la un moment dat, trăiseră cu toţii iluzia victoriei. Septembrie intra în ultima sa decadă, iar pe harta operaţiilor se contura, ce-i drept, vag, dar, unui militar de carieră, călit în lupte, nu putea să-i scape acest semn, spectrul unei mari primejdii. O nouă campanie era în pregătire, ultima după cum îi asigurase Führerul. Campania de toamnă „Stalingrad“! Iar pe direcţia apropiatei ofensive se afla, cu misiunea de a-l înlocui pe ostaşul italian, ostaşul român, cel descris atât de meticulos în datele sale caracterologice de fostul şef al

Marelui Stat-Major al armatei române. Şi, brusc, Gehlen se pomeni întrebându-se cu un interes aparte: „Oare nu cumva actul generalului român îl stimulase şi pe Halder să-l înfrunte, în fine, pe Führer, exact pe terenul concepţiilor lui militaro-politice, teren pe care acesta se considera imbatabil?“ Halder atacase planul strategic propus de comandantul suprem, demonstrând indirect precaritatea gândirii lui militare, invocându-l pe Klausewitz; atacase şi politica administrativă în teritoriile ocupate, demonstrând legătura indisolubilă dintre ceea ce se petrecea în spatele frontului şi moralul scăzut al militarului german din linia întâi. Hitler nu-i suportase criticile, le apreciase ca fiind defetiste şi dezagregante şi-l schimbase din funcţie, fără să-l îndepărteze însă de la Marele Cartier, căci în cazul lui Halder, complexele de inferioritate ale Führerului acţionau invers decât în alte cazuri: simţea organic nevoia să-l aibă lângă dânsul.

Un gust amar îi urcă în gură şi Gehlen îşi schimonosi faţa, strâmbându-se. Comandă secretarei un ceai de plante cu miere şi, hotărât să treacă la rezolvarea problemelor curente ale zilei, se aşeză la birou şi trase spre el dosarul căpitanului român Robert Iamandi, zis „Muşat“. Prima filă reprezenta o sinteză a maiorului Brauner, şeful Grupului „Walli 3-sud“, care, la indicaţiile ultrasecrete ale lui Gehlen, îşi extinsese activitatea, fără a avea aprobările de rigoare ale lui Canaris şi Schellenberg, în afara frontului, pe teritoriul României şi al Bulgariei.

De fapt, F.H.O.-ul luase cunoştinţă de „Muşat“, de reuşitele acţiunilor de spionaj ale acestuia datorită părţii române, schimburilor de informaţii prevăzute în înţelegerile bilaterale. Copiile unor documente expediate de români nu indicau sursa, nici nu erau obligaţi să o facă. Dar valoarea documentelor indicase Comandamentului F.H.O. că Biroul 2 de la Bucureşti se bucura de contribuţia unui spion inteligent, îndrăzneţ, cu

legături când în Portugalia şi Spania, când în mişcarea de opoziţie din Italia. Evaluând rapoartele şi documentele trimise de Biroul 2, Gehlen ajunsese la câteva concluzii, a căror valoare se cerea urmărită în timp: a) Informaţiile furnizate de spionul român îşi aveau sursele în zone ale Europei în care secţia contrainformativă a F.H.O.-ului nu avea cum şi nici calitatea de a acţiona fără a-şi încălca regulamentul de funcţionare, iar şeful F.H.O.-ului, din considerente nebuloase chiar şi pentru el – cel puţin aşa se justificase în faţa colaboratorilor săi apropiaţi –, nu voia deocamdată să raporteze şefilor de la O.K.W. şi Abwehrului existenţa spionului român. b) Rapoartele în copie ale neidentificabilului agent român, expediate de Bucureşti prin curier german la Angerburg, erau bogate în date privind activităţi politice şi diplomatice. Până nu de mult, F.H.O.-ul şi mai ales locotenent-colonelul Gehlen nu prea zăboveau asupra unor asemenea informaţii. De la o vreme însă Gehlen, dintr-un considerent pe care nu-l explicase nimănui, nu numai că insistase să se acorde atenţie acţiunilor diplomatice ale unor partide de opoziţie din Europa ocupată, iniţiate în culisele ţărilor iberice, dar trecuse camuflat la exploatarea acestor informaţii. Să-i fi aflat oare românii noua sa preocupare? Sau pur şi simplu la mijloc nu era vorba decât de o simplă coincidenţă? c) Ar fi mai mult decât util pentru F.H.O. şi obiectivele sale mai apropiate sau mai îndepărtate dacă ar izbuti să câştige bunăvoinţa românilor pentru o colaborare cu curajosul spion român.

Bunăvoinţa românilor nu fusese câştigată chiar de la primele schimburi de scrisori. Nici Gehlen nu urmărise atingerea obiectivului din primul foc. Mai întâi românii îi dezvăluiseră un indicativ – *Muşat.* Doar după ce Gehlen îşi exprimase dorinţa de a-l cunoaşte şi felicita personal pe *Muşat,* Bucureştiul se hotărâse, în fine, să-i comunice că ofiţerul lor, căpitanul Robert Iamandi, este măgulit de dorinţa sa. „Ne îngăduim, scriau românii, să vă

desconspirăm, în fine, identitatea ofiţerului nu numai pentru a onora şi pe această cale relaţiile noastre, dar şi pentru că motivele conjuncturale ne obligă să-l readucem pe *Muşat* în ţară.“ După primirea acestui mesaj, Gehlen nu ezitase să transmită unor agenţi ai lui, ce activau pe teritoriul României în afara oricăror acorduri, ordinul de a da cu orice preţ de urma căpitanului Robert Iamandi, revenit în România, dacă, bineînţeles, ştirea comunicată de români corespundea adevărului. Rapoartele în această chestiune primite de la Bucureşti, via Sofia, cuprindeau unul şi acelaşi răspuns: „O sursă de încredere de la Secţia a II-a a Marelui Stat-Major afirmă că un ofiţer aparţinând Biroului 2, al cărui nume n-a putut să fie stabilit, a revenit din ţările iberice la Bucureşti după o absenţă îndelungată şi se găseşte ascuns, spre refacere şi instruire, într-o vilă din zona munţilor Semenic.“ Au urmat câteva convorbiri preliminare cu românii, în cadrul cărora aceştia au acceptat ideea invitării căpitanului Iamandi la Angerburg, deoarece de-acum înainte doreau să-l reţină pe *Muşat* în ţară. Explicaţia, ce-i drept, l-a cam indispus pe Gehlen, dar nu l-a făcut să-şi piardă şi speranţa că adevăratul scop al aducerii spionului român în bârlogul său, scop ştiut numai de el, va fi totuşi atins.

Tot studiind firavul dosar, ochii lui Gehlen se opriră din nou asupra acelui dreptunghi, unde, de obicei, se aflau anexate fotografiile din faţă şi din profil ale agentului. Locul era gol. Din acest punct de vedere dosarul suferea de o gravă lacună. Una din marile lui slăbiciuni era de a studia cu migală fizionomia necunoscuţilor cu care urma să aibă de-a face. Fruntea sa înaltă, palidă şi lucioasă, pe cale de a deveni pleşuvă, se încruntă uşor, parcă sub apăsarea acestui gând. Aşadar, românii îi asiguraseră lui *Muşat* o conspirativitate aproape perfectă, calificativ înalt, căci aşa cum criminaliştii nu cred în ideea crimei perfecte, tot aşa şi Gehlen nu credea în conspirativitatea

perfectă a spionilor.

De pe dosar privirile i se mutară pe imensa hartă a operaţiilor, pentru a redescoperi, dincolo de Don, conturul acelui spectru primejdios – Stalingrad. „În condiţiile acestea, se întrebă Gehlen după ce-şi mai îndulci cu o gură de ceai amarul fabricat de ficat, cum va reacţiona românul Robert Iamandi la propunerile mele?“ Nu şi-l putea închipui pe Robert Iamandi zis *Muşat* plecând din Bucureşti spre Prusia fără ca şefii săi să nu-l fi adus în faţa hărţii spre a-i arăta situaţia Frontului de sud...

În urmă cu câteva luni, victoria răsunătoare de la Harkov redeşteptase marile speranţe. Ochii lui Hitler începuseră să strălucească iarăşi, fascinându-i cu şi mai multă forţă pe generalii Marelui Cartier General, iar ofensivele din iulie şi august păreau a da definitiv dreptate planului strategic al Führerului: izolarea Moscovei şi a nordului Rusiei de grânarul Ucrainei, de stepa calmucă şi cubană, în fine, de Caucaz, şi de întreaga zonă petroliferă a Caspicei. După evoluţia bătăliilor, sfârşitul lui august ar fi însemnat şi sfârşitul războiului. E drept, săgeţile şi steguleţele operative ale hărţilor ajunseseră la Volga şi la Stalingrad, în stepa cubană şi în Caucaz, dar dârzenia rusului sporea necontenit, iar chemarea propagandei bolşevice: „Niciun pas înapoi!“ devenise arma lui secretă pe toată linia Frontului din sud. Armă a rusului devenise şi septembrie, cu zilele sale din ce în ce mai scurte şi cu nopţile din ce în ce mai lungi. Ritmul înaintării scăzuse şi continua să scadă cu fiece zi, desenând la flancul stâng al câmpului de bătălie aripile unei păsări prevestitoare de dezastre.

Ori de câte ori îşi înălţa privirile spre hartă şi desluşea acele aripi uriaşe şi negre, Gehlen le şi vedea aievea, strângându-se brusc, cu o forţă neaşteptată, strivind cu uşurinţă, dar mai ales fără milă, tot ce cădea în raza mişcării lor.

Perspectiva unei posibile catastrofe îl înfricoşa şi imediat simţea cum pe cerul gurii i se întindea amarul fierei.

Da, de pe hartă dispăruse din nou adevărul tacticostrategic al Führerului. Un alt adevăr tindea să-i ia locul, cel al generalului Halder. „Mai există oare vreo ieşire? se întreba Gehlen din ce în ce mai întunecat. Oare dezastrul mai poate fi împiedicat? Există în această conjunctură şi un adevăr al meu? Al serviciului pe care-l conduc? Cum îl pot afla şi, mai cu seamă, cum îl pot aduce pe harta marilor operaţii?“

Întinse mâna să ridice paharul cu ceai, când, prin dictafon, Grethe îl anunţă că sosiseră de pe front sintezele celor trei centre de informaţii din subordine.

3

În avionul cu care zburam spre Königsberg eu şi cu maiorul Sommer, trimisul special al F.H.O.-ului, eram singurii pasageri. Încă de la decolare, de parcă am fi fost înţeleşi, amândoi ne-am cufundat în universul gândurilor noastre. Probabil că Sommer voia să-mi lase mie iniţiativa conversaţiei. Eu însă nu simţeam nevoia de a sta de vorbă.

Mă năpădiseră o mulţime de gânduri, de parcă ar fi fost provocate de huruitul motoarelor. Mă gândeam că înainte de a fi devenit „B-39“, am călătorit mult, la îndemnul tutorelui meu care dorea să facă din mine un bărbat cu „o minte sănătoasă într-un corp sănătos“, apoi şi la cel al generalului Petrescu, „naşul“ ofiţerului de informaţii „B-39“. Generalul nu-mi dezvăluise încă intenţiile sale. În schimb, mă încurajase să călătoresc peste hotare. „Plimbă-te, băiete! Deschide-ţi ochii, descoperă cum trăiesc şi alte popoare, mă sfătuise el. Observă-le obiceiurile, datinele! Plimbă-te prin cartierele aristocratice, dar bagă-te şi prin cele rău famate! Fă-ţi

însemnări, consemnează-ţi observaţiile, impresiile! Unde nu-ţi iei note, memorează! Tot visezi să devii într-o bună zi gazetar. O să vezi că o să-ţi fie de folos.“ Aşadar, vreau să zic că am cutreierat lumea. Şi chiar mi-a fost de folos. Şi în gazetărie şi în ale spionajului. De pildă, în Germania am călătorit într-o vreme când nici nu visam că voi fi acreditat la Berlin ca ataşat de presă la legaţia noastră. Îmi amintesc din acea călătorie că Heidelbergul mă fermecase şi n-a lipsit mult să-i devin student. Într-un cuvânt, trecând în revistă etapele „perioadei mele germanice“, dacă mă pot exprima astfel, cred că nu există land prin care să nu fi trecut. Prusia răsăriteană însă mi-a scăpat. De ce, nu ştiu. Nu pot să-mi explic. S-ar putea ca acest ţinut să nu fi exercitat asupra mea nicio atracţie. Nici măcar după ce nemţii lichidaseră „coridorul polonez“ de la Memel şi Danzig şi când doctorul Otto Dietrich organizase pentru ataşaţii de presă şi corespondenţii străini o călătorie de documentare prin Prusia, n-am fost atras de mirajul acestui voiaj. Desigur, Königsbergul îmi spunea ceva, dar nu într-atât încât să-mi aţâţe pasiunea mea turistică. Şi acum, iată-mă în zbor spre Prusia. Cu trimisul personal al lui Gehlen lângă mine, ca o măsură absolut necesară: în situaţia mea, maiorul reprezenta un al doilea paşaport… După câte îmi băgaseră în cap instructorii mei – maiorul Medoiu şi generalul Belcea – pământul şi pădurile Prusiei ascundeau obiective militare majore: bunkerul lui Hitler de la Rastenburg, sediul complex al Marelui Cartier General, zonele fortificate din jurul Königsbergului. Desigur, O.K.W.-ul mai avea şi un sediu ceva mai avansat spre linia frontului, în pădurile Viniţei, dar Rastenburgul rămânea sediul principal al lui Hitler şi al Wehrmachtului. Studiind harta Prusiei, am stabilit că localitatea Angerburg, înecată în păduri şi unde Fremde Heere Ost îşi avea cartierul general, se afla situată nu departe de Rastenburg. Doar patruzeci de kilometri, nu mai mult, îl

despărţeau pe Gehlen de Hitler, de fapt, nu de Führerul său, ci de generalul Zeitzler, noul şef al Marelui Stat-Major şi căruia îi era direct subordonat.

În toată perioada instruirii mele mă gândisem la această incredibilă călătorie când cu umor, când cu nelinişte. Nu o dată mă vedeam lovindu-mă de Brigadenführerul SS Walter Schellenberg, fără ca acesta, bineînţeles, să mă recunoască. Alteori însă mă recunoştea, ceea ce, în mintea mea, ducea la un şir de încurcături teribile.

Fusesem pregătit să evoluez pe scena prusacă ca un adevărat invitat, să caut să fiu cât mai relaxat, să vizitez tot ce mi se va propune – Königsbergul, poate şi alte localităţi – *poate şi...* Prin acest „poate şi“, mi se dăduse de înţeles că pot să am parte de un şir de întâmplări neprevăzute, hilare sau tragice, şi că tonusul meu va depinde numai de mine, de interpretarea ce le-o voi da pe loc.

Deodată, un gol de aer m-a smuls din strânsoarea gândurilor. L-am simţit şi pe maiorul Sommer tresărind. Privirile noastre s-au întâlnit, ne-am zâmbit. Avionul îşi echilibrase zborul.

Neamţul nu-mi displăcea, părea să fie de o vârstă cu mine. Ar fi rămas cu părul brunet dacă un obuz care explodase la câţiva metri de el nu l-ar fi încărunţit în câteva secunde. Cât timp nu-şi scotea chipiul, totul era în ordine. Când se descoperea însă, contrastul dintre faţa sa tânără şi părul înălbit te impresiona neplăcut. Fireşte, până ce te obişnuiai. După un timp, sătul de propriile-mi gânduri, luai iniţiativa unei discuţii:

— Sunteţi căsătorit, domnule maior?

Îmi mulţumi printr-un zâmbet condescendent pentru întrebare şi se grăbi să scoată fotografia unei blonde care-i surâdea fotografului cu capul lăsat pe umărul drept. Era o femeie cam ştearsă, dar cei aproximativ treizeci şi cinci de ani o ajutau să nu pară chiar lipsită de

feminitate.

— Am şi un băiat de opt ani! se mândri maiorul.

Aşa cum mă aşteptam, mai scoase o fotografie: a băieţelului. Era leit maică-sa.

— Le duceţi dorul? întrebai într-o doară.

— De ce? se miră însoţitorul meu. Îmi văd zilnic nevasta şi copilul. Datorită domnului locotenent-colonel Gehlen, care este şi un foarte fin psiholog: dumnealui a înţeles că ofiţerii din cadrul comandamentului său numai atunci pot să dea un randament maxim, când se ştiu cu familiile lângă ei.

— Interesant…

— Are dreptate, continuă maiorul să susţină vederile comandantului său. Noi avem războiul nostru – îi cunoaşteţi prea bine specificul – şi nu suntem chinuiţi de dorul de casă şi familie aşa cum sunt chinuiţi, de exemplu, cei din linia întâi… Cu mine însă nu prea au fost probleme. Sunt prusac… născut şi crescut în Gumbinen. Aţi auzit de Gumbinen? Nu? Şi soţia mea e tot din Gumbinen…

— Mă, bucur că sunteţi prusac, îl flatai eu. Sincer să vă spun, în afara unor cunoştinţe generale despre ţinutul dumneavoastră, nu ştiu mai nimic… O universitate celebră, un filosof şi mai celebru, o catedrală istorică, unde erau încoronaţi regii teutoni… Cam la asta se rezumă cunoştinţele mele…

Totuşi maiorul păru încântat de cât ştiam şi-mi zâmbi îngăduitor, aşa cum se zâmbeşte de obicei unui copil, care, spunând pe de rost o poezie, uită câteva versuri.

— O să vi le îmbogăţiţi, pronostică Sommer. Programul dumneavoastră debutează cu vizitarea Königsbergului… Trei zile, după care vom pleca la Angerburg.

Din cabina piloţilor ieşi un căpitan înalt şi slab, cu pometii obrajilor încinşi ca de o lăuntrică febră tebecistă. În drum spre toaletă, ne vesti cu o bunăvoinţă generoasă că zburăm deasupra Poloniei şi, în curând, vom face la

Lodz o primă escală. Cea de-a doua şi ultima urmând să fie la Varşovia.

Escalele nu-mi spuneau nimic; doream fierbinte să ajung cât mai repede la destinaţie şi să intru în scenă. Era o vreme excelentă de zbor. Aveam, ca întotdeauna, şi un dram de noroc. Avionul aluneca prin văzduh lin, fără prea multe goluri de aer, fără hurducături îngrijorătoare.

Ca să sparg iarăşi tăcerea care ne ferecase, întrebai:

— Cu ce vom face drumul de la Königsberg la Angerburg?

— Cu o avionetă, veni prompt răspunsul maiorului

— Voi înnopta acolo?…

— Nu cred… în orice caz, vi s-a reţinut pe toată durata vizitei un apartament la hotelul „Steaua nordului“.

— Vorbiţi-mi despre ceva! îl îndemnai eu.

— Despre ce?…

— Despre orice doriţi… despre Prusia… despre femeile Königsbergului…

— Ooo, ce teme vaste! râse maiorul, iar obrajii săi bruneţi se împurpurară de plăcere. Despre femeile Königsbergului nu vă pot vorbi… itinerarul nostru e mult prea scurt pentru o asemenea temă.

Şi astfel îmi dădu primul semn că nu era deloc un ofiţer obtuz, dacă mi-aş fi închipuit aşa ceva, avea chiar şi o replică promptă.

— Pe femeile noastre le veţi descoperi şi singur, sunt convins că nu vă vor dezamăgi. Vă plictiseşte cumva drumul? se interesă el, îngrijorat de această posibilă realitate.

— Nu… Aş vrea doar ca timpul să treacă mai repede… îmi place să simt pământul sub picioare.

— Mi-e că dacă vă voi vorbi despre istoria Prusiei, veţi adormi.

— Ca să fiu sincer, efectul ăsta nu poate să ţină de istoria ţinutului respectiv, ci mai curând de povestitor.

Sommer râse prietenos.

— Vorbiţi o germană perfectă, observă el subit, fără nicio legătură cu cele discutate până atunci.

Cred că aprecierea sa avea la bază o întrebare pe care, dacă ar fi formulat-o direct, ar fi sunat cam aşa: „Unde aţi învăţat germana, că o vorbiţi foarte corect?“ Or, eu, în privinţa unor răspunsuri, trebuia să fiu foarte prudent, să-mi uit definitiv identitatea, biografia, drumurile mele prin Germania. Căci legendara creaţie a Biroului 2, căpitanul Robert Iamandi, avea cu totul altă biografie. De aceea am şi răspuns ambiguu:

— Viaţa, domnule maior, viaţa te învaţă multe şi, uneori te supune şi perfecţiunii!

Îl lăsai astfel să înţeleagă ce voia.

— Oricum, mă bucur… Tot timpul am sentimentul că nu însoţesc un ofiţer român, ci unul german. De aici o altă senzaţie ciudată: cum să-i povestesc unui german istoria, în ultimă instanţă, a Germaniei.

Îmi veni, pe neaşteptate, în minte Caragiale şi eram cât pe ce să-l rog să n-o ia de la ’48. Zisei:

— Abordaţi atunci o altă temă… Datinile populare…

— Mă faceţi să râd, domnule Iamandi… Şi chiar râse, nu forţat, ci firesc, trecându-şi degetele prin părul albit şi pieptănat lins peste cap. Sunt orăşean, prefer istoria…

O cunoştea, mi-a făcut dovada. L-am ascultat din ce în ce cu mai mult respect, căci, curând, mi-am dat seama că ţineam ca tovarăş de zbor un ofiţer de carieră inteligent, cult, poate chiar specializat în probleme de istorie. Nu-şi căuta cuvintele, frazele sale erau curgătoare, colorate…

— Uneori, Prusiei i se mai spune, cu sens peiorativ, leagănul militarismului german. Aşa e… Aristocraţii Prusiei au dat şi dau Germaniei mari militari ai istoriei Germaniei.

N-ar fi fost prea politicos din parte-mi să precizez că Hitler, marele strateg al actualului război mondial, era

austriac şi nu prusac. Am ocolit replica, afirmând:

— Pentru mine, nu ştiu de ce, formula Prusia – leagănul militarismului german înseamnă, în primul rând, puternica fortăreaţă a Königsbergului.

— Să ştiţi că vă mai despart de fortăreaţă încă trei ore de zbor.

Când maiorul mi-a adus la cunoştinţă că zburam deasupra Mării Baltice şi că avionul descrie un semicerc pentru a găsi unghiul cel mai potrivit pentru aterizare, mi-am aruncat o privire prin hubloul din dreapta mea: cerul şi marea se contopeau într-un tot cenuşiu, ca, în clipa următoare, să zăresc venind sub noi păduri întinse, de conifere, iar printre ele, şerpuind ca nişte râuri, şosele înguste. M-am uitat la ceas: deşi îl pusesem în concordanţă cu fusul orar al zonei, găseam că lumina zilei era încă foarte puternică. Mi-am exprimat nedumerirea.

— Şi va mai fi încă preţ de două ore, mă asigură înveselit maiorul Sommer. V-a obosit zborul?

— Nicidecum, îl liniştii eu şi nu din politeţe, deşi cele două motoare ale avionului îmi mai huruiau binişor în cap.

De îndată ce am pus piciorul pe pământ, am înţeles că aterizasem pe un aeroport improvizat, de campanie, ca în vreme de război. Nici urmă de aerogară, ci doar un şir de barăci construite din panouri din lemn, cu care ostaşii Wehrmachtului împânziseră teritoriile ocupate din Europa. Asemenea unor jocuri de construcţie pentru copii, se înălţau repede şi se constituiau în dormitoare, birouri, popote, conform „schemelor de joc“. Am mai observat la cele două extremităţi ale câmpului de zbor grupuri de camioane din care se înălţau antene de radio-comunicaţie; mai mult ca sigur că erau destinate conducerii zborurilor.

M-a întâmpinat regulamentar tot un maior, purtând

însemnele trupelor germane de uscat; cu mâna la chipiul înalt, dominat deasupra cozorocului de vulturul german al Reichului hitlerist, s-a recomandat:

— Sunt maiorul Martin Brauner, şeful relaţiilor F.H.O, cu aliata noastră. Sunt onorat, domnule căpitan Robert Iamandi, că vă pot întâmpina ca oaspete al nostru pe acest pământ străbun, binecuvântat de două mari spirite germane: Friederich cel Mare şi Immanuel Kant. Încă o dată: fiţi bine venit!

L-am ascultat, şi eu cu mâna la chipiu, mirat oarecum de introducerea celor „două spirite“ într-o urare de bun venit.

— Vă mulţumesc pentru caldele cuvinte, am răspuns eu, şi vă declar fără înconjur, domnule maior, că mă simt onorat că Fremde Heere Ost mi-a oferit privilegiul de a călca pe acolo pe unde au călcat nobilii străbuni ai Imperiului german… De pe acum sunt emoţionat… Vă mulţumesc că aţi venit să mă întâmpinaţi. Vă mulţumesc şi pentru că aţi numit în persoana maiorului Sommer un foarte agreabil camarad de drum.

Când „solemnitatea“ a luat sfârşit, am fost condus la o maşină de campanie; am predat cele două valize ale mele, iar maiorul Sommer m-a asigurat că vor ajunge la hotel la timp. Înainte de a urca în maşină, am mai privit o dată cerul luminat bizar de un soare care asfinţise de mult. Ai fi fost înclinat să crezi, cuprinzând orizonturile, că ceva trebuia să se fi stricat în mecanismul de rotaţie al Terrei şi, din pricina asta, amurgul, cu luminozitatea-i şi umbra-i cunoscute, încremenise între cer şi pământ.

M-am aşezat pe bancheta din spate, avându-l de astă dată lângă mine pe maiorul Brauner, lui Sommer revenindu-i locul din dreapta şoferului.

Brauner şi-a scos chipiul şi l-a pus pe genunchi. Avea un păr şaten, pieptănat cu cărare şi bine periat. L-am imitat; fruntea mi-era transpirată. Dintre toate piesele uniformei, chipiul îl suportam cel mai greu, un adevărat

calvar.

— Doriţi să conversăm în limba română? mă întrebă respectuos ofiţerul care răspundea în cadrul comandamentului lui Gehlen de relaţiile cu Sudul.

Mi se adresase într-o românească uşor viciată de accentul, de care nu avea cum scăpa, al limbii germane. I-am răspuns, zâmbind:

— Fiind aici, pe meleagurile unde fiecare piatră evocă gloria regilor teutoni, vă propun să discutăm numai în germană, ca astfel să-mi oferiţi şansa de a-mi îmbogăţi vocabularul şi de a-mi şlefui modesta germană ce o stăpânesc.

Am încercat să fiu pe placul gazdelor, flatându-i. În momentul acela nu ştiam dacă mi-am atins sau nu obiectivul, în fiecare clipă cât mi-a fost dat să mă mişc printre prusaci, să respir aerul Prusiei, m-am ferit să cad în păcatul de a-mi subaprecia interlocutorii. Îi ştiam ofiţeri de informaţii şi contrainformaţii selectaţi din elita corpului ofiţeresc german: inteligenţi, culţi, cu o profundă cunoaştere a profesiunii lor militare. Fără îndoială că încercau să determine vicleniile protocolare sau diplomatice ale celor cu care veneau în contact.

— Vă mulţumesc… însă mi-ar face şi mie plăcere ca, în contact cu dumneavoastră, să-mi îmbogăţesc vocabularul, răspunse Brauner în română, ca apoi să continue în germană: Vă adresez chiar rugămintea ca, atunci când voi face o greşeală, să mă corectaţi, vă voi rămâne îndatorat.

Vehiculul militar pornise în viteză; avea arcuri bune… Dar nici şoseaua nu era de lepădat, era perfect asfaltată.

— Pentru a vă îmbogăţi limba, trebuie să ne vizitaţi ţara…

— Ei, nu se poate spune că n-am vizitat-o!

Nu minţea. Ne cunoştea ţara foarte bine, pe cea reîntregită, ca şi pe cea dezmembrată. Maiorul Medoiu îmi făcuse portretul său: ca şi Reinhard Gehlen, făcuse

parte din Biroul de operaţii al O.K.W. în timpul elaborării „Operaţiei Barbarossa“. Lui Martin Brauner, în 39—40, i se încredinţase „misiunea turistică“ de a studia la faţa locului principalele căi de acces în România, calitatea drumurilor şi a şoselelor, clădirile viitoarelor comandamente hitleriste, căile cele mai propice pentru a asigura cu succes afluirea marilor unităţi germane spre România, apoi spre Balcani. „Judecând după cum au înaintat nemţii în ţară în anii 1940—41, apreciase Medoiu, şi după viteza de afluire a motorizatelor lor, după cum fuseseră alese cantonamentele, putem spune că Brauner e un militar priceput. Nu întâmplător Gehlen şi l-a ales drept colaborator principal în cadrul F.H.O. Într-un cuvânt, Brauner e un stat-majorist capabil, dublat de un ofiţer de informaţii şi mai capabil.“

Maiorul Martin Brauner stătea în stânga mea, tolănit elegant pe banchetă, cu chipiul pe genunchi. Îmi zâmbea cu o politeţe bine dozată; nici prea rece, nici prea caldă, ca să nu mă pună pe gânduri. Începusem amândoi o partidă de şah, cu ochii legaţi, conştienţi că fiecare mişcare nu putea avea întotdeauna efectul dorit de el sau de mine.

Şoseaua şerpuia printr-o frumoasă pădure de pini, lovită cu blândeţe de forţa de metamorfozare a amurgului.

— Vă văd îngândurat, domnule căpitan, observă Brauner, vădind înţelegere pentru starea care încerca să-şi croiască drum în sufletul meu. Sunteţi obosit?

— Nu, nu, am ripostat cu vioiciune, poate pentru a arăta că nu eram obosit. Ştiţi, impactul cu ţinutul dumneavoastră are asupră-mi un efect neobişnuit… cum să vă spun, poate cuvântul bizar e mai potrivit…

Cei doi ofiţeri s-au arătat aproape simultan interesaţi de mărturisirea mea. Maiorul Sommer s-a răsucit spre mine, iar Brauner n-a ezitat să mă întrebe:

— Vă deranjează dacă v-aş ruga să fiţi, în această

chestiune, ceva mai explicit?

Aş fi fost un idiot dacă m-ar fi deranjat întrebarea amfitrionului meu. Ce-i drept, nu prea sesizam originea interesului lor pentru aşa-numitul „efect ciudat“, ceea ce nu m-a împiedicat să le împărtăşesc ce am simţit în momentul în care am pus piciorul pe pământul Prusiei.

— Vin din sud… Mi-am petrecut, în ultima vreme, zilele şi nopţile prin zone ale Mediteranei şi ale Atlanticului. (Anume lăsam să-mi scape asemenea detalii.) Mi-e fiinţa încă plină de lumina acelor ţărmuri, cu aerul şi flora specifică sudului. Şi, dintr-o dată, nordul: dintr-o dată, coborând din avion, am simţit că aerul are un alt… miros… că lumina parcă se cerne altfel, că şi retina o recepţionează altfel. Până şi adierea vântului, probabil dinspre Baltică, e încărcată cu alte săruri… Nemaipomenind de pădurea ce o străbatem… Cam asta-i tot…

Maiorului i-a scăpat un oftat sincer – nu, auzul nu mă putea înşela – şi a ţinut, la rându-i, să-mi mărturisească:

— Vedeţi, domnule căpitan Iamandi, am intrat în cel de-al treilea an de război şi, deşi nu suntem în tranşeele din prima linie, constatăm că ne-am cam abrutizat. Fără să vreţi, aţi umblat la un mecanism delicat. Ne-aţi amintit că trăim într-un peisaj unic, cu un cer, cu un soare, cu o lumină proprie firii noastre… îngăduiţi-mi să vă mulţumesc pentru frumuseţea simţămintelor dumneavoastră.

O înfruntare directă între doi ofiţeri de informaţii aparţinând unor armate diferite poate fi comparată în fel şi chip. Comparaţii uneori subtile, alteori derizorii, cum era aceea pe care mi-o îngăduiam în momentul acela: doi boxeri urcaţi pe ring, fiecare cu garda lui, studiindu-se… Prin forţa misiunilor noastre, ne suspectam până şi cele mai inofensive fraze. Numai că eu, neuitând nicio clipă de sfaturile „managerului“, mă voiam relaxat. „Domnule Doinaş, ăştia urmăresc să obţină ceva de la

noi, îmi tot repetase generalul Belcea. Ce anume nu ne dăm seama… Invitarea unui ofiţer român în «bârlogul» lor de la Angerburg e un fapt fără precedent. Şi nu l-au vrut pe nimeni altul ca invitat decât pe *Robert Iamandi,* această creaţie a imaginaţiei noastre. Poate vor să ne prindă cu mâţa-n sac… Dar poate că ficţiunea noastră i-a convins şi au nevoie de serviciile inexistentului *Iamandi.* Nu ştim… Fii relaxat, poartă-te ca unul care nu se aşteaptă la nimic sau se aşteaptă la orice şi nu mai are nimic de pierdut.“ Încercam deci să evaluez situaţia aşa cum fusesem instruit.

— Mai avem puţin şi intrăm în oraş… Aici, nu departe, în pădurea Fuchsbergului, avem un poligon ultramodern, dacă o să doriţi să-l vizitaţi sau să participăm la o tragere, să ne spuneţi.

— V-aş ruga mai curând să-mi comunicaţi programul acestei prime seri, căci am înţeles că programul meu începe chiar din această seară, schimbai eu vorba.

— Ne-am gândit că după ce vă veţi odihni şi vă veţi acomoda cu apartamentul, să servim împreună cina la restaurantul hotelului. Maiorul Sommer şi cu mine am veni cu soţiile.

Am fost plăcut surprins. De mult, din seara când Brigadenführerul SS Walter Schellenberg mă invitase în familia sa, la un prânz, nu mai avusesem prilejul să fiu într-o atmosferă de familie. Mi se amintise, fireşte, fără voia amfitrionilor, cât de singuratică îmi fusese viaţa în ultimii ani.

— Voi fi mai mult decât încântat să fac cunoştinţă cu soţiile dumneavoastră.

— La hotelul „Steaua Nordului“ veţi sta în apartamentul în care a stat şi Führerul în 1934, interveni şi maiorul Sommer, radios că-mi putea comunica şi el un lucru menit să-mi facă plăcere.

— Mă copleşiţi, am zis. M-am dezobişnuit, datorită *treburilor* mele, de a fi un musafir aşteptat şi tratat că

atare.

Din nou am făcut aluzie la viaţa aventuroasă a *căpitanului Robert Iamandi.*

Nici nu mi-am dat seama când maşina a oprit. Şoferul, un ofiţer tânăr, a sărit de la volan şi a deschis portierele. Am coborât şi am constatat că între cer şi pământ stăruia neclintită lumina aceluiaşi amurg. Clădirea hotelului, cu patru caturi, construită auster, în stil gotic, nu părea deloc primitoare. „Nord Stern“… „Steaua Nordului“. Nu m-am grăbit să intru. Secondat de cei doi ofiţeri, am privit curios în juru-mi. Descopeream un oraş înecat în verdeaţă şi asta mă minuna.

— Suntem chiar în centrul oraşului, mă informă maiorul Brauner, mişcat de reacţiile mele turistice. Iar peste drum este faimosul parc zoologic al Königsbergului, organizat în secolul trecut.

Un tramvai trecu prin dreptul nostru, tăindu-ne perspectiva. Abia atunci m-am răsucit cu faţa spre hotel şi am propus să intrăm.

Maiorul Brauner a ţinut morţiş ca Sommer să se dovedească până la capăt un bun tovarăş de drum şi să mă conducă până la etajul al doilea, unde mi-a amintit din nou:

— Apartamentul 217 a intrat în istorie datorită Führerului…

„Ei, începând de astăzi, mi-am replicat în gând, va intra în istorie pentru a doua oară.“

Chiar Sommer mi-a deschis uşa, care, de altfel, era descuiată. Am intrat încrezător nu numai în „Steaua Nordului“, ci şi în cea a destinului meu… Cele două valize, spre mirarea mea, mă aşteptau. Apartamentul se constituia din două camere mai mult înalte decât spaţioase, cu o baie numai pe jumătate îmbrăcată în faianţă.

— La ora douăzeci şi treizeci de minute, mă prezint aici să vă iau la cină, nu cea de taină, ci de bun sosit la

Königsberg…

Sommer a pocnit din călcâie satisfăcut de întorsătura dată frazei, a dus mâna la chipiu, lăsându-mă, în fine, singur. De mulţumire, am căzut într-un fotoliu, mi-am răşchirat picioarele vârâte în cizme, mă ardeau, şi am închis ochii. În poziţia asta, mi-am dezbumbat vestonul. Puţin mai târziu, pe când răsuflam uşurat că mă reîntâlnisem cu mine însumi după un zbor de mai bine de zece ore, am realizat tăcerea apăsătoare a apartamentului, a împrejurimilor. Curând, ceva vag, greu de definit, m-a făcut să-mi redeschid ochii. Amurgul lipit de cele două ferestre îşi pierduse din transparenţă. M-am ridicat şi m-am dus la una din ferestre, am tras perdeaua şi am scrutat depărtările; şi, deodată, mi-am dat seama că am făcut o mare descoperire, că am aflat fără să doresc de ce lui Hitler i se rezervase în 1934 taman apartamentul 217: se zărea de la fereastră, în ciuda înserării lente, o piaţă imensă, care unea mai multe artere ale oraşului, străjuită, ca şi la Nürnberg sau München, de zeci de catarge uriaşe, de care atârnau, ca nişte pancarte roşii, steagurile naţional-socialiste. Mai era acolo înălţată şi o tribună. Probabil că şi Führerul, întocmai ca şi mine, înainte de a cobori în Agora, admirase de la fereastră mulţimile care-l aşteptau, tribuna de undo avea să vorbească şi să primească defilarea trupelor SA, SS, poate şi pe cele ale armatei. Mai văzusem în Germania asemenea pieţe intrate în „istorie“, în perioada mea de ataşat de presă la Berlin. Am stat la fereastră până ce am înregistrat aprinderea luminilor, ceea ce însemna că antiaeriana Wehrmachtului nu inclusese Königsbergul în nomenclatorul spaţiilor aeriene primejduite[4]. Am aprins şi eu lumina în apartament: mobila desuetă, paturile înalte, cu perne uriaşe, nu m-au deranjat. Veneau parcă din alt secol. M-

[4] Primele raiduri cu adevărat distrugătoare ale aviaţiei engleze şi sovietice au avut loc în 1944.

am uitat la ceas şi m-am apucat să-mi desfac valizele. Mi-a fost uşor să constat că nu fuseseră violate.

Ciocăniturile în uşă ale maiorului Sommer m-au găsit pregătit să cobor. Dormisem bine, făcusem şi un duş; într-un cuvânt, eram proaspăt, cu forţele refăcute, gata să fac faţă cu stoicism cinei…

— Domnule căpitan Iamandi, sunteţi aşteptat…

Şi Sommer era *fraiche* – n-ar fi fost exclus ca în cinstea oaspetelui, omul să se fi bărbierit pentru a doua oară în ziua aceea; răspândea în jurul său un miros plăcut de colonie bărbătească de bună calitate.

— Aţi izbutit să vă odihniţi?

L-am asigurat că da şi nu i-am ascuns că, un timp, impresionat de semnificaţia deosebită a apartamentului, am încercat să mi-l imaginez pe Führer scriind la birou sau plimbându-se gânditor prin cameră.

— N-am izbutit… am minţit eu cu un aer de om dezolat. Însă liniştea de aici este foarte odihnitoare.

— Da, suntem departe de front, recunoscu Sommer şi imediat se corectă: Numai în aparenţă… Să mergem, dacă sunteţi de acord…

Am străbătut un coridor pustiu, apoi am coborât scara ce ducea la recepţie, iar de acolo treptele altei scări şi am intrat în sala unui restaurant care, din primul moment, mi s-a părut foarte intim; dintr-o căutătură, am numărat cincisprezece mese. În cadrul acesta intim, soţiile celor doi ofiţeri confereau cinei o atmosferă de petrecere familială. Au urmat prezentările. Soţia maiorului, Anna Sommer, era aidoma ca în fotografie – poate puţin mai trecută. Însă ceea ce ascundea cartonaşul cu care însoţitorul meu se lăudase în avion, dezvăluia realitatea: femeia era cam dolofană, cu picioare scurte, plinuţe. Nici nevasta maiorului Brauner nu era mai înaltă, dar avea o faţă cu un ten delicat şi o expresie mai inteligentă în priviri. „Eva“, mi s-a

recomandat ea surâzându-mi ca unui vechi amic.

Abia după ce am luat loc, am observat că cina fusese pregătită pentru şase persoane, căci scaunul din stânga mea rămăsese neocupat. În dreapta mea se aşezase maiorul Brauner cu soţia; urma apoi familia Sommer. Ar fi fost o impoliteţe să-mi exprim nedumerirea în legătură cu constatarea mea. Se vede treaba că gazdele au descifrat ceva pe chipul meu, căci maiorul, zâmbind către toţi cei din jurul mesei, mi-a dezvăluit:

— V-am pregătit o surpriză!

De data asta mi-am mărturisit făţiş mirarea. Eva a sărit bătând din palme copilăreşte:

— Martin, ce-ai făcut?! Ai stricat totul…

Anna a intervenit şi ea în timp ce îşi aranja cu palmele cutele părului.

— Poate că domnul căpitan Iamandi ghiceşte… Să-l lăsăm să ghicească!

Din capul locului, am reţinut dorinţa lăudabilă a gazdelor de a nu realiza în jurul mesei o atmosferă oficială, ci una de intimitate caldă. Aşadar, mă puseseră în faţa unei „surprize“ care, încâlcind proverbiala punctualitate germană, întârziase la cină. Sau cine ştie, poate că aşa-i ceruse „regizorul“.

— Da, da, să ghicească! se bucură Eva Brauner de propunerea doamnei Sommer. Să vedem dacă ghiciţi…, mi se adresă ea, cu capul uşor împins înainte; gura-i frumoasă, întredeschisă în momentul acela, dezvăluia o dantură albă, puternică.

Primul meu gând a fost Reinhard Gehlen, şeful F.H.O., dar imediat m-am contrazis cu propriile-mi argumente. Un comandant care la Bucureşti îmi fusese caracterizat drept o fiinţă retrasă, austeră, pe deasupra şi suferindă de ficat, nu-şi putea permite să se ivească în chip spectaculos la o cină organizată într-un restaurant. Apoi, prin nu ştiu ce piruetă năstruşnică a creierului, m-am gândit la *Lola,* surpriza de la Berlin, apoi cea de la

„Pustnicul“, dar am izgonit-o din minte rapid. Ca să dau însă satisfacţie doamnelor şi pentru a le cuceri simpatia (presupuneam, că, după cină „odată ajunse la casele lor, femeile mă vor comenta în ambianţa familiilor lor), am început să-mi demonstrez perspicacitatea.

— Surpriza nu poate fi decât o femeie, am declarat eu.

— De ce? De ce? mă întrebă, zglobie, doamna Sommer, satisfăcută de acest joc de societate izbucnit spontan, care dădea serii o anumită savoare.

— Dacă surpriza ar fi fost întruchipată de un bărbat, atunci acesta nu ar fi putut să fie decât un ofiţer. Oricine ar fi fost acest ofiţer german sau român, s-ar fi dat peste cap de o sută de ori numai ca să fie punctual la o cină unde este aşteptat, mai ales, de… două doamne.

— Bravo! bătu din palme admirativ soţia maiorului Brauner, confirmându-mi că sunt cu deducţiile pe drumul cel bun.

— Mai există un element din care am dedus că surpriza este personificată de o femeie, am continuat eu să întreţin atmosfera jocului. Am făcut o pauză, reluându-mi deducţiile pe un ton misterios. Organizatorii acestei mese – probabil chiar patronul restaurantului – au avut grijă să pună în dreptul tacâmurilor destinate doamnelor câte o frumoasă garoafă roşie…

Cei din jurul mesei au izbucnit într-un hohot vesel de râs. Ar fi nedrept dacă n-aş mărturisi că acest joc, într-un fel, îmi pria şi mie, întreţinându-mi relaxarea.

— Până aici ne-aţi uimit, domnule maior, aprecie doamna Brauner, care mă studia cu un interes crescând. Ce ne mai puteţi spune despre femeia aşteptată?

— Că toţi cei din jurul mesei o respectă foarte mult.

Cred că din toate aiurelile debitate până atunci, ultima aiureală a entuziasmat.

— Formidabil! aprecie Eva Brauner şi îşi întoarse capul spre soţia lui Sommer: Ce zici, Anna? Nu-i aşa că domnul Iamandi e formidabil?

Cei doi ofiţeri îşi priveau soţiile cu o indulgenţă generoasă.

— Să ne spuneţi acum, ceru dolofana doamnă Sommer, cum aţi ajuns la această concluzie…

La Berlin, în perioada copilăriei mele ca ofiţer de informaţii, am observat că puteam folosi nu fără succes şi zâmbetul, şi ochii mei albaştri, într-o cooperare cu chipul meu mereu bronzat, pentru a cuceri un… cap de pod în sufletul unor nemţoaice căsătorite, fidele până la fanatism soţilor lor. Recunosc: era o „armă“ ridicolă, uneori derizorie, dar cu care, în anumite împrejurări, izbuteam să împuşc mai mulţi iepuri deodată. Şi în seara aceea simţeam instinctiv nevoia ca, după cină, cele două neveste să mă comenteze cu simpatie. Aşa că mi-am aruncat în „luptă“ zâmbetul şi căutătura ştrengărească a ochilor, în timp ce spuneam:

— La această concluzie am ajuns urmând o cale mult mai simplă decât vă imaginaţi. Dacă n-aţi fi respectat-o sau chiar iubit-o (mi-am cercetat ceasul), în aceste clipe aţi fi dat semne de nervozitate… întârzierea ei v-ar fi ofensat… Mai ales că aveţi la cină un oaspete sosit de la celălalt capăt al Europei.

— Bravo, domnule maior! zise Anna Sommer apăsat. Este exact aşa cum aţi intuit dumneavoastră.

Volubilitatea o făcea mai drăguţă pe blonda doamnă Sommer, care, puţin câte puţin, se despărţea vizibil de expresia de nevastă sobră din fotografia ce-mi fusese arătată în avion.

A intervenit din nou şi doamna Brauner.

— Într-adevăr este vorba de o prietenă a noastră, o fiinţă deosebită, preţuită de noi. Înainte de a continua, se uită întrebătoare la soţul ei şi acesta cu siguranţă că îi dăduse consimţământul, căci ea urmă: Din nenorocire, a rămas văduvă încă din primele luni ale războiului…

Maiorul Brauner a întrerupt-o, cerându-i politicos scuze şi, fixând cu privirea piramida ce o forma şervetul de

lângă păhărelul de schnaps, mă informă:

— Soţul ei a fost căpitan de infanterie şi a comandat pe „Frontul central“ un batalion de infanterie. A căzut eroic, astă-iarnă, în faţa Moscovei. Am fost camarazi, am urmat aceeaşi şcoală de ofiţeri. Ar fi putut, prin calităţile sale, să rămână în cadrul O.K.W., dar s-a adresat Führerului cu cererea de a fi trimis în Răsărit.

Povestea era tristă; am simţit după vocea dintr-o dată moale a maiorului că evocarea morţii camaradului său îl tulburase. Povestea putea fi chiar adevărată. Dar, am mai spus-o şi cu siguranţă că o s-o mai spun de multe ori de acum încolo, era de datoria mea să pun sub semnul întrebării până şi atmosfera familială din jurul mesei, desigur cu pondere, fără a exagera nici într-o parte, nici în cealaltă. Pe undeva, vulpoii ăştia trebuie să-mi fi întins o capcană, gândeam, deşi nu era prea recomandabil să mă las împovărat de asemenea probleme. Doar nu l-au invitat ei pe inexistentul Robert Iamandi în Prusia de răsărit, aşa, în dorul lelii…

I-a revenit doamnei Brauner obligaţia de a risipi atmosfera oarecum sumbră ce se aşternuse peste buna noastră dispoziţie.

— Ştiţi, ciripi ea drăgălaş, surpriza noastră…

— …al cărei nume nu mi l-aţi dezvăluit…

— …întârzie cu aprobarea noastră.

— Ca surpriza să fie cât mai convingătoare, o completă soţia lui Sommer, mărturisind în felul acesta că şi ea era la curent cu înscenarea.

— Iat-o că vine! exclamă Eva fericită.

Mi-am întors maşinal capul în direcţia de unde presupuneam că trebuie să se ivească surpriza. Un fior de emoţie sau de nelinişte tot m-a încercat. Femeia venea plutind spre noi, cu o distincţie şi un surâs suav care o înfrumuseţau, căci nu era ceea ce se numeşte o femeie frumoasă. Mi-am dat seama şi mai mult de acest adevăr când, după ce i-am sărutat mâna, m-am uitat mai

bine la ea.

— Karla Helldorf, se recomandă ea abia auzit, iar după ce s-a aşezat, cuprinzând dintr-o privire veselă pe toţi cei din jurul mesei, s-a întors spre mine şi mi s-a adresat cu o simplitate cuceritoare: Domnule căpitan, sunt convinsă că bunii mei prieteni v-au pus la curent cu motivul întârzierii. Mai sper că surpriza şi regia nu v-au dezamăgit.

— Doamnă, vă asigur că merita să fac un drum atât de lung ca să mă bucur de o asemenea surpriză.

Karla Helldorf – unde am mai auzit eu numele ăsta? – a izbucnit într-un râs cristalin, discret, care a pus-o, în continuare, într-o lumină agreabilă.

— Domnule căpitan, mă lămuri ea, am râs pentru că, probabil, prietenii mei au omis să vă dezvăluie că sunt actriţă.

— Ei, actriţă! o întrerupse Eva Brauner supărată. Eşti vedeta principală a teatrului nostru! Nu ţi-am înţeles niciodată modestia.

Karla Helldorf repetă:

— Sunt actriţă! Iar dumneavoastră, prin glas şi prin perfecţiunea cu care vorbiţi limba germană, mi-aţi amintit de un partener.

Aşadar, cina a debutat mai mult sub semnul prezenţei actriţei şi mai puţin sub cel al oaspetelui. Constatarea nu m-a lăsat rece. Era o realitate că apariţia Karlei Helldorf a înviorat mult atmosfera, mai cu seamă că nu sugera prin niciun amănunt că ar fi văduvă, şi încă una de război. Nu ofta, nu apela la fraza „Pe când trăia Hans… Dumnezeu să-l ierte!“ însă de deosebita sa sensibilitate şi inteligenţă mi-am dat seama după primele cuvinte rostite. Din acest punct de vedere se detaşa vizibil de prietenele ei, mândre în felul lor de superioritatea neostentativă a actriţei.

Surpriza – trebuie să recunosc – mi-a căzut bine, făcându-mi realmente plăcere, căci, oricât de binevoitor

şi de răbdător aş fi fost, cu siguranţă că aş fi suportat din ce în ce mai greu discuţia încrucişată cu cele două soţii de ofiţeri. Dacă iniţiativa invitării Karlei îi aparţinea lui Gehlen, atunci, într-adevăr, se dovedea a fi un fin psiholog, găsise exact soluţia menită să nu transforme cina într-un calvar.

— Vă pot admira, în aceste zile, în vreun spectacol? am întrebat-o în pauza dintre bucatele delicioase ce ni se serveau.

— Din păcate, nu… Teatrul din Königsberg, la fel şi Opera, instituţii cu tradiţii, nu şi-au reluat încă stagiunea… Şi nici n-o vor relua atât de curând.

— Cum aşa?! La Bucureşti, stagiunea a început de o săptămână…

M-am oprit la timp. În afară de acel spectacol stupid „Cu femeile nu-i de glumit“, pe care l-am văzut până m-a luat dracu ca să pot ajunge la Lisette Vrancea, nu mai fusesem la nici un alt spectacol.

— Actorii noştri au fost organizaţi, pe echipe şi trimişi pe front.

— Şi dumneavoastră?…

— Motive personale m-au împiedicat să-mi însoţesc colegii.

Au răsunat, pe neaşteptate, acordurile unei orchestre formate din patru bătrâni obosiţi. Nu i-am observat când au urcat pe podium să-şi ocupe locurile: costumele lor negre, feţele triste mă trimiteau cu gândul la patru ciocli siliţi de o forţă nevăzută să facă muzică. Cântau totuşi bine, numai că nu trebuia să te uiţi la ei. Karla s-a aplecat spre mine şi m-a lămurit în şoaptă că muzicanţii erau, de fapt, membri ai Filarmonicii din oraş, a cărei formaţie se destrămase din acelaşi motiv ca şi trupa teatrului.

Cina decurgea surprinzător de plăcut, iar preparatele culinare şi vinul erau la înălţime. Anturajul – o, de când nu mai avusesem parte de unul?! –, chiar în această

formaţie prusacă, mă încuraja să mă avânt cu încredere în necunoscut. În ochii Karlei – culoarea lor nu izbutisem încă s-o desluşesc – răsăriseră sclipiri melancolice. Poate că greşeam, dar îmi închipuiam că femeia lupta cu un val de tristeţe. Totuşi conversaţia noastră nu obosea.

Deodată, într-un moment de pauză a orchestrei, maiorul ne-a anunţat că ar dori, ca împuternicit al comandantului, să rostească câteva cuvinte în onoarea oaspetelui din România. A ridicat paharul plin cu acel minunat vin chihlimbariu şi, întorcând capul spre mine, mi s-a adresat:

— Domnule căpitan Iamandi, ştiu că sunteţi un militar care nu poate fi speriat chiar atât de uşor… Nici măcar de perspectiva unui toast. De aceea îndrăznesc să-l şi ţin. Va fi însă un toast scurt.

Eva Brauner îşi lăsase capul pe spate şi-şi asculta soţul cu o mândrie nedisimulată: se vedea că îl iubea, ochiul meu experimentat nu mă înşela. În schimb, soţii Sommer îl urmăreau cu respectul oficial ce-l impunea de la sine funcţia. Karla fuma şi nu părea deloc impresionată de momentul oficial al cinei.

— Vă dorim, domnule căpitan Iamandi, să vă simţiţi printre noi, în străvechea garnizoană a Königsbergului, ca la dumneavoastră acasă. Doar patru ore au trecut de când v-am întâmpinat la aeroport şi, iată, ne simţim în jurul acestei mese de parcă ne-am cunoaşte de când lumea. Şi acum, o altă surpriză: conform programului, veţi petrece, începând de mâine, trei zile la Königsberg, pentru a-l vizita, pentru a-i cunoaşte valorile. Vă va însoţi – să mă ierte buna şi credincioasa mea soţie, dar pur şi simplu, domnule căpitan, vă invidiez – vă va însoţi doamna Karla Helldorf, care, la rugămintea expresă a domnului locotenent-colonel Gehlen, a acceptat să vă fie călăuză. Eu atât am avut a spune… Vă propun, dragi comeseni, să bem pentru oaspetele nostru!

S-a râs, s-a aplaudat, s-au ciocnit pahare de vin. Karla

Helldorf mă studia cu o privire compătimitoare;

— Nu aveţi încotro, domnule căpitan… trebuie să mă suportaţi.

I-am luat mâna, i-am sărutat-o galant şi am declarat:

— Vă mulţumesc… Mi-era teamă că firea mea meridională nu-şi va găsi liniştea în clima nordică. Prejudecăţi! Vă asigur că am şi început să mă simt ca la mine acasă. Vă rog, domnule maior Brauner, să raportaţi domnului locotenent-colonel Gehlen că mă simt onorat că doamna Helldorf nu a refuzat să-mi fie călăuză.

Din nou au izbucnit aplauze şi, pentru că orchestra îşi reluase programul, am invitat-o pe Karla Helldorf la dans. M-a însoţit cu plăcere. Eram puţin mai înalt decât ea, ne potriveam, dansa uşor, mlădiindu-şi armonios trupu-i zvelt şi frumos. Purta o rochie sobră, dintr-o mătase grea, al cărei decolteu lăsa să se întrevadă insinuant adâncitura dintre sânii ei albi, uşor ridicaţi de sutien. Mirosea plăcut, tot s-o adulmeci.

— Mi-era teamă că nu ştiţi să dansaţi, îmi mărturisi ea.

— Nu există bucureştean să nu ştie să danseze.

Nu se prea lipea de mine, deşi dansul o cerea. Dar nici eu nu mi-am propus ca, printr-o stratagemă de dansator, s-o strâng mai bărbăteşte în braţe. Am păstrat exact distanţa pe care ea mi-o impunea.

— Să ştiţi că îmi place uniforma armatei române, îmi spuse, înălţându-şi privirile: avea ochii căprui, faţa ovală, cu buzele uşor întredeschise, ca într-o aşteptare.

— Şi mie, am glumit.

— Sunteţi primul român pe care-l cunosc…

— Sper că nu v-am dezamăgit.

— Încă nu, râse ea prietenos şi se grăbi să adauge: şi nici n-aş dori aşa ceva.

Tangourile se succedau unul după altul, de parcă ar fi fost dinainte comandate. Dansau pe lângă noi şi cei doi ofiţeri cu soţiile lor. Când şi când ni se expediau zâmbete mai mult sau mai puţin protocolare.

— Spuneţi-mi, domnule căpitan, care e prima impresie înregistrată călcând pe pământul Königsbergului?

Întrebarea Karlei, pornită mai mult ca sigur din dorinţa sa firească de a menţine dialogul nostru, sunase totuşi a întrebare de interviu.

— Liniştea… Iată prima mea impresie… Să auzi liniştea… am răspuns eu spontan. Aici, la Königsberg, mi-a fost dat s-o aud – o linişte asurzitoare. E oare liniştea asta o condiţie permanentă a oraşului?

Surâsul ce i s-a desenat pe chip era cald, ademenitor.

— O linişte asurzitoare?! Îndrăzneaţă comparaţie! Îmi place… Aţi scris vreodată versuri?

— Vă asigur că numai rapoarte de serviciu.

— Ceva îmi spune că aveţi o fire poetică…

— A! reacţionai eu înveselit. Dacă-i vorba de fire, să ştiţi că în ţara noastră tot românul e poet. Dar nu mi-aţi răspuns la întrebare.

Fără să vreau, ochii mi-au alunecat pentru o fracţiune de secundă pe sânii ei dezvăluiţi cu zgârcenie de decolteul rochiei. Printr-un reflex scăpat de sub control am adunat-o tandru la pieptul meu, dar ea m-a îndepărtat fără ostentaţie.

— Anii de război, mărturisi ea cu tristeţe, au schimbat mult oraşul. I-au răpit zgomotele diurne.

— Zgomote diurne?! Scrieţi cumva versuri?

A râs exact în momentul când orchestra a amuţit. I-am oferit braţul şi am condus-o la locul ei. Dansase şi nu-şi ascundea bucuria. De altfel şi celelalte două femei nu mai conteneau să-şi manifeste încântarea.

După ce s-a aşezat, Karla Helldorf s-a înclinat uşor spre mine, împărtăşindu-mi mulţumirea că vorbeam *o* germană mai mult decât corectă.

— Asta o să-mi uşureze foarte mult răspunderea ce mi-am luat-o… Stăpâniţi subtilităţi de limbă, ceea ce vă onorează.

— Doamnă Helldorf, dacă v-ar fi auzit profesoara mea

de germană, i-ar fi dat lacrimile de bucurie.

— Povestiţi-mi despre profesoara dumneavoastră de germană, interveni rugător Anna Sommer.

Am inventat uşor o istorioară melodramatică cu o bavareză care cu treizeci şi ceva de ani în urmă s-a îndrăgostit de un tânăr român, cu care a fugit de acasă în România. După câţiva ani de trai fericit, iubitul i-a murit într-o catastrofă feroviară. Ea însă, după lovitura năprasnică a destinului, n-a mai dorit să se întoarcă în Germania şi s-a consacrat profesoratului.

Mi-am dat repede seama că deasupra acestei seri plăcute plana riscul de a cădea în ridicol, ceea ce aş fi îndurat cu greu. M-a salvat „gongul“, adică orchestra; de data asta am invitat-o la dans pe bondoaca soţie a maiorului Sommer. În braţele mele, femeia, până atunci volubilă, se schimbase brusc; devenise tăcută, dansa parcă atentă să nu greşească paşii. Îşi stăpânea cu greu un tremur, iar palma-i transpira întruna. N-am abdicat însă de la legile politeţii.

În timp ce dansam cu doamna Sommer, am observat că de la o masă apropiată de ringul de dans mă urmărea cu o anumită insistenţă un SS-ist, nu-i distingeam gradul pe uniforma-i neagră. Tipul stătea de unul singur în faţa unei cupe de şampanie şi n-ai fi spus, după cum zâmbea, că singurătatea sau calitatea şampaniei l-ar nemulţumi. Fără îndoială mă urmărea. Care să fi fost motivul? Poate noutatea uniformei mele… Îl vedeam cum mă tot căuta, ochii săi tulburi mă fixau profesional. Mi-am amintit, fără să vreau de Schellenberg, de uniforma lui neagră cu cap de mort, de relaţiile mele cu şeful SD-ului; mai mult ca sigur că în ciuda ştirilor că englezii m-au executat, el n-a încetat nicio clipă să mă caute. Desigur, fizionomia mea era alta decât cea modelată de Paul Schmitz la „Pustnicul“, dar nici Schellenberg nu era acel şef de serviciu de spionaj care să creadă, cu una-cu două, în ştirea morţii mele şi să ordone clasarea fişei la

Decedaţi…

— Nu sunt o dansatoare prea bună, încerca doamna Sommer să se scuze pentru mişcările ei stângace.

— Vai, doamnă, nu e bine să fiţi prea modestă. Neştiind ce să spun mai departe, i-am zâmbit curtenitor, ceea ce a iscat în trupul ei un tremur uşor. Şi din nou mi-a venit în ajutor orchestra. Dansul se încheiase. Ne îndreptam amândoi spre masa noastră, când, pe neaşteptate, m-am pomenit cu „uniforma neagră“ în faţa mea.

— Mihai! O, de când nu ne-am mai întâlnit! exclamă el în româneşte. Avea obrajii încinşi, broboane pe fruntea-i îngustă şi fără cute. Cât pe-aci să mă îmbrăţişeze, dar m-am apărat, oprindu-i cu braţele avântul grosolan.

În primele momente, gazdele au urmărit cu încântare scena, închipuindu-şi, aşa cum se mai întâmplă în viaţă, că m-am revăzut din întâmplare cu o veche cunoştinţă. Numai când maiorul Brauner m-a auzit explicându-i în germană SS-istului că mă confunda, a priceput natura incidentului şi s-a ridicat în picioare. M-a luat în tăcere de braţ şi m-a condus lângă cele trei femei care mă ţintuiau fiecare cu o altă expresie. Nu ştiu ce i-a şoptit Brauner „uniformei negre“, dar tipul s-a întors potolit la masa sa.

M-am arătat amuzat de întâmplare, dornic să menţin buna dispoziţie a cinei:

— Ei, trebuia, nu-i aşa, să vă ofer şi eu o surpriză?

— Îmi cer scuze, mi se adresă maiorul Brauner, vădit nemulţumit de incident. Se aplecă spre mine şi-mi şopti: Afirmă că v-aţi fi cunoscut la Lisabona, că aţi petrecut chiar o noapte la cazinoul „Princiar”…

— Minte… Nu există niciun cazino „Princiar“ la Lisabona, am răspuns eu cu glas tare. Româneşte însă văd că ştie…

Karla Helldorf se înroşise excesiv de mult şi, ca să-şi mascheze starea de iritare, şi-a aprins o ţigară, spunându-mi:

— Domnule căpitan, sunt născută în Königsberg, arborele genealogic al familiei mele îşi are rădăcinile în anul 1683. Mă simt şi eu, prin natura situaţiei, gazdă. De aceea, vă rog să nu puneţi la inimă incidentul. Aceste „uniforme negre“ nu sunt ale Prusiei lui Kant şi Hoffmann. Şi, de multe ori, prin prostia lor, ne strică şi nouă buna dispoziţie… Vă rog să treceţi peste acest penibil incident.

— Am şi trecut… De altfel, sunt obişnuit cu asemenea întâmplări. Eu le numesc situaţii, nu incidente. Noi, românii, avem o fire deschisă… Printre altele, ne place vinul, aşa cum bavarezii se dau în vânt după bere. Şi nu o dată, prin cârciumile noastre, încălziţi de un vin bun, ne pomenim în braţe cu câte un necunoscut care ne sărută. Ca să nu-l superi, îl îmbrăţişezi şi tu, îl săruţi, dacă insistă, bei cu el un pahar de vin…

— Chiar aşa? Şi femeile au aceeaşi soartă? bătu bucuroasă din palme doamna maior Sommer.

— Ai vrea tu! o dojeni râzând soţul ei.

Karla Helldorf nu înceta să mă studieze, ceea ce nu mă indispunea deloc.

— Sunteţi şi un diplomat abil! căută ea să mă măgulească.

— Sunt convins că tocmai pentru aceste calităţi, amfitrionii mei – arătai discret către cei doi ofiţeri – s-au gândit să apeleze la bunăvoinţa dumneavoastră.

Karla mi-a aprobat răspunsul printr-un surâs ironic.

Eram vesel, în largul meu, deşi unul din nenumăratele mele mecanisme de alarmare se declanşase. SS-istul mai era în restaurant. A nu-l lua în seamă, a bagateliza incidentul ar fi însemnat să-mi bag capul în nisip. Nu-mi displac coincidenţele. Dar pe cea de la „Steaua Nordului“ o găseam prea trasă de păr. Chiar din prima seară?! Mai întâi şi întâi nu exista niciun Robert Iamandi… Neexistând, nu avea cum să voiajeze în Portugalia. În timpul instruirii mele, studiasem cu migală viaţa de zi şi

de noapte a Lisabonei, studiu uşurat mult de faptul că fusesem în două rânduri în Portugalia. Ştiam toate hotelurile, restaurantele, localurile de joc din Lisabona. Pe lista însuşită de mine nu figura niciun cazinou „Princiar“. Deci cine era această „uniformă neagră“? Cine-l trimisese pe capul meu? Contrainformaţia SD-ului sau era chiar un ofiţer al gazdelor şi nu făcea altceva decât să interpreteze un scenariu al F.H.O? Ce se urmărise oare prin acest incident public? Să se constate dacă într-adevăr cunosc bine Lisabona? Sau să se vadă cum reacţionez în anumite condiţii neaşteptate?

La fel de solitar ca şi înainte, SS-istul îşi vedea mai departe de şampanie. Îl zăream, în răstimpuri; părea a fi într-o stare clară de ebrietate: monologa în şoaptă.

Cina s-a încheiat totuşi într-o atmosferă de sinceră bună dispoziţie şi cordialitate. Ne-am despărţit ca nişte vechi cunoştinţe.

— La ora zece şi jumătate trec să vă iau, mă pregăti Karla Helldorf pentru programul zilei următoare.

Despărţirea de doamnele Brauner şi Sommer a fost tandră, încărcată de urări şi de promisiuni de revedere. Am urcat apoi la etajul al doilea, dar nu singur, ci însoţit de maiorul Sommer, deşi i-am explicat că nu era cazul. Protocolul amfitrionilor se cerea însă respectat. Ca şi atunci când coborâsem scara, coridoarele erau pustii.

Ne-am oprit la uşa apartamentului 217. Deşi îl invitasem pe Sommer să intre, m-a refuzat respectuos şi mi-a întins o carte de vizită.

— Vă stau la dispoziţie la orice oră din zi sau din noapte. Numărul de telefon scris cu creionul e centrala unităţii. Cereţi „Wilhelm 1“ – 437.

— Cum, nu ne vom mai vedea în toate zilele astea? m-am alarmat eu.

Căpitanul a râs binevoitor.

— Voiam tocmai să adaug că la ora nouă vom servi împreună micul dejun. Însă ne vom despărţi în momentul

când doamna Karla Helldorf va veni cu maşina ei personală să vă ia de la hotel.

Apoi, ducând mâna la chipiu, m-a rugat să uit incidentul din local.

— Care incident? m-am prefăcut a nu-mi mai aduce aminte.

— Vă mulţumesc… Noapte bună, domnule căpitan.

Cu mâna pe clanţă, l-am urmărit cum străbătea fără zgomot, desigur din pricina covorului gros, coridorul pustiu.

Am ieşit din baie în pijama, pregătit să mă bag în pat şi să-mi programez un somn bun, binemeritat. Mă îndreptam spre dormitor întinzându-mă alene, când am auzit câteva bătăi în uşă… Am rămas locului şovăind: să deschid sau nu? Bătăile se repetară discret, cu o anumită insistenţă. Am deschis prevăzător uşa, executând un pas înapoi, ca nu cumva să mă pomenesc pocnit în plin. În faţa mea – „uniforma neagră“. N-a aşteptat să-l invit. A intrat, iar eu l-am lăsat. Se ţinea drept, obraznic de drept şi de arogant. Ameţeala îi trecuse. M-a luat la rost, direct:

— Când ai sosit? De ce nu te-ai prezentat la întâlnire?

Mi se adresase din nou în româneşte, cu accentul specific al saşilor din zona Sibiului. N-am replicat, dar nici nu m-am pierdut cu firea. Premeditat, l-am lăsat să vorbească.

— De ce nu-mi răspunzi?

— Pentru că nu mi-ai spus parola, am deschis eu gura, intrând în joc cu un gând precis şi clar.

„Uniforma neagră“ s-a răstit la mine indignat de atitudinea mea:

— Mihai, cum îndrăzneşti?… Ţi-am spus parola şi mi-ai şi răspuns.

De atât am avut nevoie. N-am aparţinut niciodată ofiţerilor de informaţii instruiţi să se bată, să se apere, să

folosească arme albe sau de foc. Însă rahitic nu eram: îmi cunoşteam nu numai capacitatea intelectuală, ci şi pe cea fizică. N-am ezitat deci să o verific pe cea din urmă. Cu stânga i-am trimis o lovitură fulgerătoare în plex, durerea l-a îndoit, ceea ce a uşurat lovitura următoare cu dreapta, care a fost un upercut. A căzut mototol, fără cunoştinţă. Apoi, la fel de calm, l-am scos din apartament şi l-am abandonat ca pe un borfaş oarecare pe coridorul pustiu.

Revenit în apartament, am ridicat telefonul, glasul centralistei a răsunat pur şi liniştitor, i-am cerut legătura cu recepţia. Mi-a răspuns un bărbat pe care, mai mult ca sigur, îl trezisem din somn. Mi-a ascultat reclamaţia răsuflând greoi şi speriat în receptor:

— Sunteţi musafirul nostru din România? mă întrebă el inutil, dar zăpăcit de cele relatate.

— Da, şi am fost deranjat de un ofiţer în uniformă neagră.

— În uniformă neagră? exclamă celălalt speriat de-a binelea.

— E în stare de ebrietate şi n-aş dori să mai fiu deranjat.

— Nu veţi mai fi! mă asigură recepţionerul fără convingere.

M-am băgat în patul incomod, am stins veioza. Bezna a umplut brusc dreptunghiul camerei. Nervii îmi erau destinşi. Gândul că-l lăsasem pe neamţ afară, fără cunoştinţă, nu mă tulbura cu nimic. Mă întrebam doar ce putea să însemne acest „început de program“ şi cum trebuia să-l interpretez. Eram dispus să mi se întâmple orice, un lucru însă nu mi-l doream: evenimentele să nu mă aducă în faţa Brigandenführerului SS Walter Schellenberg.

4

— M-a informat directorul hotelului, îmi vorbi maiorul Sommer după ce am luat loc la masă, că aţi fost deranjat din nou… de acelaşi ofiţer…

Am zâmbit împăciuitor. Mi-era foame, iar preparatele de şuncă, peşte, ouă expuse pe un platou, ca la o expoziţie de artă culinară, erau apetisante. Le-am adulmecat şi, fără a răspunde problemei ridicate de maior, am început să mă servesc şi să înfulec cu poftă.

Apetitul meu a mai luminat puţin faţa mâhnită a neamţului. Încurajat de mine, apucase şi el furculiţa şi cuţitul, dar, înainte de a duce bucatele la gura, mi-a adus la cunoştinţă că a raportat comandamentului reprobabila întâmplare şi că domnul locotenent-colonel Gehlen personal se ocupă de pedepsirea autorului.

— L-am pedepsit şi eu. Gura mi-era plină şi din pricina asta nu i-am putut relata cum l-am pedepsit.

— Am auzit… Maiorul părea să fie satisfăcut de modul cum rezolvasem neînţelegerea nocturnă cu „uniforma neagră“.

— A fost o seară minunată, am zis eu după ce mi-am potolit foamea. De mult simţeam nevoia unei destinderi.

— Mi-aţi cucerit soţia, iar doamna Brauner pur şi simplu este în extaz. Ar fi vrut ea să vă fie ghid.

— Vă mulţumesc… sunteţi cu toţii deosebit de amabili. Dar mă întreb dacă doamna Karla va avea răbdarea să mă suporte.

— Este o femeie admirabilă… şi noi, prietenii ei, o înconjurăm cu mare afecţiune. În momentul de faţă, se îngrijeşte personal de un unchi al ei, generalul Karl von Helldorf, care, în luptele de la Smolensk, a suferit o contuzie: şi-a pierdut auzul, graiul, articulaţiile i-au fost anchilozate… Acum, slavă Domnului, a început să audă, să se folosească de braţe. Graiul încă nu i-a revenit.

Compasiunea mea fiind sinceră, vocea mi-a răsunat

tulburată când am întrebat:

— Ce înseamnă că îl îngrijeşte? Poate că totuşi nu s-a procedat bine că-i vom răpi din timpul ce şi-l consacră unchiului ei.

Maiorul trecuse la *Butterbrot,* de altfel ca şi mine. Muşcam din pâinea acoperită de un strat de unt şi beam cafeaua cu lapte. Printre mestecături şi înghiţituri, m-a lămurit că realitatea e alta decât cea închipuită de mine.

— Este vegheat în permanenţă de o soră medicală. Mintea generalului e lucidă; aude ce i se spune şi răspunde în scris. Are un carnet şi un creion de care nu se desparte. E drept, nu-şi poate mişca picioarele, dar partea superioară a trupului şi-a revenit. E plimbat cu căruciorul, e adus la masă cu căruciorul. În rest, se comportă ca un bărbat sănătos.

Istorioara îmi plăcuse, îmi amintise de proza lui Ştefan Zweig şi de nişte filme siropoase văzute mai de mult, pe tema primului război mondial.

— Generalul nu mai are pe nimeni din familia sa? am întrebat eu, dornic să întregesc în minte istorioara.

— Nu. Karla este singura lui moştenitoare. Desigur, generalul s-ar fi putut retrage la una din proprietăţile sale, căci e foarte bogat, dar nepoata lui a insistat să rămână la Königsberg, sub acoperişul casei ei. Să-l vadă zilnic, să converseze cu el, să-i întreţină moralul şi judecata lucidă.

— Într-adevăr, pare o femeie deosebită.

— Suferă cumplit că teatrul oraşului s-a destrămat şi e în declin… I s-a oferit un angajament la Berlin, dar l-a refuzat.

— E impresionant ce-mi spuneţi!

Nu mă jucam cu vorbele: puterea de sacrificiu a femeii a trezit întotdeauna în mine sentimente de profundă admiraţie. Aş putea să uit sacrificiul Catincăi Bentoiu? Dar pe cel al Luizei? Sau al *Lolei*?

Maiorul şi-a aşezat cuminte cuţitul şi furculiţa pe una

din farfurii, semn că îşi încheiase micul dejun. Şi-a stăpânit cu greu un râgâit, după care mi-a zis:

— I-aţi lăsat o impresie aparte. Pasiunea dumneavoastră pentru teatru, în general pentru artele frumoase…

— Ştie că sunt ofiţer de informaţii?

— Aparţinem de Angerburg, iar Karla ştie că noi toţi cei care ţinem de acest comandament suntem ofiţeri de informaţii.

— Atunci, doamna Karla să nu se mire că sunt la curent cu teatrul, cu artele frumoase. După părerea mea, un ofiţer de informaţii care nu e la curent chiar şi în vreme de război cu fenomenul cultural nu-şi poate îndeplini cu onoare misiunea.

— Aşa e… aşa e… îmi dădu maiorul dreptate, dar se vedea că se lăsase furat de un alt gând.

— Rămân exclusiv în seama ei sau veniţi şi dumneavoastră cu noi?

— Domnule căpitan, vă voi vorbi deschis, fără ocolişuri. Pentru noi, vizita dumneavoastră este fără precedent, începu interlocutorul meu să-şi prezinte punctul său de vedere la o întrebare socotită de mine destul de simplă. Se înţelege că nu vizitarea Königsbergului reprezintă obiectivul principal al vizitei, ci întâlnirea între patru ochi ce o s-o aveţi cu domnul locotenent-colonel Gehlen. Pregătindu-vă însă vizita, am ajuns cu toţii la concluzia fericită că numai o femeie, şi încă una distinsă ca doamna Karla Helldorf, văduva de război a unui eminent ofiţer, poate să ne ajute să ne descurcăm mai uşor ca amfitrioni ai Königsbergului. Noi, deşi aseară am băut, am dansat, într-un cuvânt am petrecut, ducem povara cotidiană a ostilităţilor. Aşa că vă lăsăm în seama doamnei Helldorf. Dacă la capătul acestei zile veţi avea vreo nemulţumire –seara voi fi aici, vom cina împreună – o să-mi spuneţi că ar fi mai bine să vă conducă un bărbat, vom trece imediat, cu grija de

rigoare, la înlăturarea erorii… Oricum, eu sunt împuternicit să vă stau la dispoziţia.

Logosul l-a făcut pe Sommer să năduşească. Şi-a scos o batistă şi, zâmbind stingher, şi-a şters faţa spânatecă.

— Tot la cină vom discuta – bineînţeles, dacă va fi cazul – programul zilei de mâine. Maiorul îşi înălţă fruntea – îi era mai încordată decât înainte –, apoi, după o pauză ce putea să însemne orice, îmi dezvălui pe un ton complice: Ştiţi, de fapt, conform programului iniţial, astăzi urma să aibă loc întâlnirea atât de mult dorită de comandantul nostru. Dar a intervenit ceva şi…

Şi-a cercetat ceasul de mână: până la apariţia doamnei Helldorf mai erau zece minute: nu mă îndoiam că va fi punctuală. Ca un ecou la cele spuse până atunci, am riscat o întrebare:

— Probabil din pricina frontului?

Printr-o clătinare afirmativă a capului mi-a dat de înţeles că pusesem degetul pe rană. Nu era deloc în intenţia mea să înaintez cu discuţia pe această cale. Ba dimpotrivă, devenisem nerăbdător s-o văd pe călăuza mea intrând în restaurant, căci ziua se anunţa frumoasă, iar liniştea de dincolo de zidurile hotelului răsuna ca o chemare.

— S-a creat pe Frontul de sud o situaţie delicată… l-am auzit deodată pe Sommer intrând într-un subiect pur militar.

N-am manifestat interes pentru temă, nu numai dintr-o excesivă prudenţă, ci, zău, cer să fiu crezut, mi se servise un mic dejun delicios, iar… digestia, oricum, numai discuţii militare angajante nu cerea. Reţinusem însă ca pe o problemă majoră dorinţa şefului F.H.O. de a avea cu mine o întrevedere între patru ochi. Merita s-o aştept cu nerăbdare. Oare ce voia să discute cu mine un şef ca Gehlen, stăpân cu informaţiile şi contrainformaţiile pe un front ce se întindea de la Murmansk şi până în Caucaz?

Apariţia la timp a doamnei Karla Helldorf m-a înviorat dintr-o dată: venise îmbrăcată într-un taior gri, cu o tăietură modernă; o pălărie de fetru, aşezată pe o parte, era fixată cu un ac având un cap subţire de chihlimbar, şlefuit cu multe faţete. Ne-am ridicat în picioare; ca şi în ajun, călca mlădios pe tocurile înalte ale pantofilor. Haina descheiată a taiorului lăsa să i se întrevadă, odată cu o bluză dintr-o mătase mată, şi bustul, încă foarte tânăr. Mi-a întins mâna, întrebându-mă şăgalnic:

— Ei, domnule ofiţer al armatei române, sunteţi pregătit pentru marea aventură?

După ce i-am sărutat mâna şi mi-am ridicat ochii i-am descoperit pe chip acel surâs inteligent care o înfrumuseţa şi o spiritualiza.

5

Doamna de Beaumont: **Domnule Cara, mi-aş permite să vă fac o recomandare.**

Corneliu Cara: **Vă rog. Sugestiile, recomandările dumneavoastră sunt la fel de bine venite pentru documentarea mea, precum tot ceea ce îmi povestiţi cu atâta răbdare.**

Doamna de Beaumont: **La Sinaia, în tainicele noastre întâlniri, Radu Doinaş mi-a povestit multe, chiar foarte multe amănunte în legătură cu vizita sa la Königsberg… Îi făcea plăcere să povestească, mai ales după ce a încetat să mai facă ziaristică… Mai cred că, povestind, el încerca să memoreze şi mai bine ceea ce trăia.**

Corneliu Cara: **Cred că şi dumneavoastră, ascultându-l, v-aţi exersat memoria.**

Doamna de Beaumont: **Nu greşiţi… Radu Doinaş a stat trei zile în capitala Prusiei răsăritene… Trei zile actriţa Karla Helldorf s-a ocupat de el, plimbându-l peste tot… Nu şi în forturile cu câte**

două şi chiar trei etaje subterane care înconjurau oraşul! Recomandarea mea este următoarea: socot că, din cele trei zile petrecute de Doinaş la Königsberg, cea mai mare atenţie din partea scriitorului Cara ar merita-o ziua a doua… Mi se pare cea mai semnificativă.

Corneliu Cara: **Voi ţine seama de recomandare.**

Doamna de Beaumont: **Desigur, eu o să vă povestesc tot ceea ce îmi amintesc în legătură cu această incredibilă călătorie a lui „B-39“ în Prusia.**

Corneliu Cara: **Reprezenta oare Königsbergul un punct de atracţie turistică? Adică vreau să vă întreb dacă actriţa Karla Helldorf a avut pe unde să-l plimbe, ce să-i arate?**

Doamna de Beaumont: **O, desigur! Printre punctele de atracţie ale acestui vechi oraş medieval se numără castelul regal şi catedrala în care au avut loc încoronările regilor teutoni: Friedrich I, Wilhelm I. În castel puteai vizita biblioteca de argint şi colecţiile de artă ale ducelui Albrecht… Câteva muzee – cel al chihlimbarului, cel de istorie a oraşului… O grădină zoologică, uimitoare pentru un punct nordic atât de îndepărtat, ca şi un muzeu de botanică. A, da, era să omit: Doinaş mi-a povestit de un turn al castelului regal, care avea o înălţime de aproape nouăzeci de metri şi de unde ţi se deschidea panorama oraşului. Din cetatea Prusiei au pornit multe războaie din trecut, ca şi cel din vara lui 1941…**

În cea de-a doua zi Radu Doinaş a fost la mormântul lui Kant.

6

Ochii mi s-au îndreptat din nou spre mormântul lui Kant; din pricina înălţimii catedralei, mormântul presărat

cu flori ofilite îl găseam meschin prin dimensiunile sale. De aici, o altă bizară senzaţie: că undeva, în adâncul gropii, mortul, celebrul mort, chinuit la nesfârşit de problemele esenţiale ale vieţii şi ale morţii, încerca să scape de obsesia lor, trăgându-se tot mai mult lângă zidul din cărămizi roşii ce urca spre înaltul cerului.

— Le ce te gândeşti? mă întrebă Karla.

Era odihnitor să-i auzi glasul, să-i simţi prezenţa, s-o urmăreşti cum se exprimă. N-am şovăit să-i spun la ce mă gândisem. Imaginea unui Kant chinuit până şi în mormânt de legile cunoaşterii a făcut-o să exclame:

— Umbli cu imagini. Scrii versuri! Te-am prins! Mă apucă de braţ cu ambele mâini şi se lipi de mine. De ce te fereşti să recunoşti că scrii versuri?

Am repetat ce-i spusesem în ajun, că românul e născut poet şi, uneori, face poezie fără să ştie.

— Ce-mi spui sună ca o vorbă de-a noastră: „Prusacul e născut militar“.

Nu se lipise de mine pentru a mă aţâţa, nu era animată de asemenea intenţii. Mi-am dat seama din prima clipă a plimbărilor noastre.

— Chiar asta ţi-e firea? Calmă, caldă, prietenoasă, răbdătoare? E felul tău de a fi sau ţi-ai propus să fii aşa în acest inedit voiaj?

Întrebările Karlei, formulate cu sau fără tendinţă, meritau atenţie; puteau fi ale ei, dar la fel de bine puteau să-i fi fost sugerate de gazdele mele.

— Ce importanţă are, Karla? Mă aflu aici, lângă tine, pe această insulă – opera râului Pregel – la mormântul lui Kant, lângă „templul“ unde erau încoronaţi regii teutoni. Am dinaintea ochilor panorama Königsbergului îmbrăcată într-o verdeaţă rar întâlnită în alte oraşe ale lumii. Mă fascinează clădirile medievale acoperite cu ţiglă… De pe această insulă bisericile şi palatele îmi par ca nişte femei frumoase care nu vor să-şi dezvăluie dintr-o dată frumuseţea.

— Poate pentru tine să nu aibă nicio importanţă. Însă pentru mine are. Bărbaţii noştri sunt crispaţi sub falnica lor uniformă. Ce-i drept, te iau în braţe, iar tu, femeie, însetată mereu de dragoste, de dorinţa de a perpetua specia, îţi dai scama că, de fapt, avându-te, nu se gândesc la tine, nici la trupul tău, nici la ce ar putea el să rodească. Tu, Roberto, eşti altfel, te simt, parcă n-ai veni dintr-o lume prinsă în război. Nu eşti încordat sau crispat, de aceea ai şi descoperit poezia Königsbergului, răceala arhitecturii gotice. Amestecul acesta dintre stilul medieval şi cel modern… Şi ai mai observat ceva – tăcerea cetăţii, fruct al anilor de război…

Urmărindu-i ideile, realizam în acelaşi timp, în plan secund, pustietatea insulei; îmi părea o scenă shakespeareană stăpânită de doi actori… care, nimic de spus, îşi debitau cu naturaleţe replicile.

— În schimb, Karla, te simt crispată, stăpânită de o tristeţe iremediabilă, cum spune un poet român…

— Daa?! se miră ea depărtându-se de mine. Sunt oare încordată sub falnica-mi uniformă de femeie?

A făcut un pas înapoi: nu-şi încheiase haina taiorului, ca şi cum ar fi dorit să-mi atragă atenţia asupra bustului frumos. Respira ceva mai alert. Un gât alb se înălţa firav pentru a-i susţine capul expresiv prin fermitate şi inteligenţă.

— Karla, eşti formidabilă, şi, dacă un român îţi face o asemenea declaraţie, să-l crezi! Nu ne-om pricepe noi în ale tehnicii, dar la femei, zău, ne pricepem,

— Chiar mă simţi încordată? insistă ea.

— E şi normal să fii aşa.

Nu s-a mai interesat de ce e normal să fie aşa. M-a luat de braţ şi m-a condus tăcută, cu paşi mici, spre maşină, îngândurarea însă nu o părăsise. Cred că ăsta era şi marele ci păcat – gândea prea mult. S-a oprit brusc în faţa catedralei; încremenită parcă într-un trecut nu prea îndepărtat, şi, răsucindu-se cu faţa spre mine ca să-i pot

astfel înregistra sinceritatea, m-a întrebat:

— Tu, Roberto, ce crezi, este oare posibil ca într-o zi războiul – războiul ăsta – să ajungă să se retragă în interiorul acestei cetăţi, dominată acum, vorba ta, de o linişte asurzitoare?

Şi dintr-o dată mi-a venit în minte titlul acelui spectacol mediocru de la Bucureşti – „Cu femeile nu-i de glumit“. Cât adevăr într-un titlu banal!

— Tu realizezi gravitatea întrebării? am chestionat-o eu.

— Cum să nu!

— Atunci de ce mi-ai pus-o?

— Pentru că sunt văduvă de război, pentru că sunt totuşi o femeie slabă şi mă gândesc la ziua de mâine a ţinuturilor mele…

— Te îndoieşti de victorie?

— Uneori… recunoscu ea şi, înfrigurată, îmi apucă braţul şi mă conduse la maşină. Da, da, uneori viitorul mă înfricoşează.

— De ce să ajungă războiul în cetatea ta natală, când el a ajuns de-acum la Stalingrad şi, ehei, în adâncul Caucazului?

A întors spre mine o jumătate de faţă, ca să-mi arate un surâs cinic, care, fără îndoială, îmi dădea de înţeles că îmi dejucase tactica. Trecând la volan, mi-a mai spus:

— Ai dreptate… Aşa e… Din punct de vedere logic…

— … şi al adevărului câmpului de luptă, am completat-o eu, fiind convins că femeia habar n-avea de ceea ce se petrece pe Frontul de sud.

Nu s-a supărat că am întrerupt-o.

— Totuşi eu mă tem, iar ziua de mâine mă înfricoşează.

M-am aşezat lângă dânsa, privirile noastre s-au întâlnit: nu minţea – părea înfricoşată de o imagine sau de un gând – ori îşi interpreta foarte bine rolul. La urma urmei, dacă într-adevăr exista o legitate care să silească

istoria să se repete, Karla Helldorf, fiică a acestor meleaguri, avea de ce să-i fie teamă: multe din războaiele prusace declarate Răsăritului s-au rostogolit îndărăt, în propriul lor bârlog. Fără doar şi poate că doamna Karla Helldorf, văduvă de război, cu un arbore genealogic secular, ştia şi ceva istorie.

— Nu mă întrebi unde mergem? se interesă ea după ce porni „Opelul“.

— Nu… Sunt al tău, ţi-ai asumat răspunderi faţă de persoana mea. Aşa că poţi dispune de mine cum doreşti.

După toate aparenţele, îndreptase maşina spre oraş. Mi-am întors capul şi m-am uitat în urmă: pe măsură ce ne depărtam, catedrala din cărămidă roşie părea din ce în ce mai măreaţă… Nu l-am studiat prea mult şi aprofundat pe Kant, dar filosofia care-l făcuse faimos nu-mi era chiar străină; de aceea mi-am şi spus că raportul dintre catedrală şi mormântul filosofului ar trebui să fie invers. Am zâmbit în neştire acestui gând şugubăţ.

— Ei, acum de ce zâmbeşti?

O amuzasem. Probabil îşi imaginase pentru o clipă că am obiceiul de a vorbi de unul singur.

— Ce-ai zice, am spus, de un mormânt Kant cât o catedrală şi invers?

— Tu eşti şi puţin nebun, Roberto, nu-i aşa?

— Da!… Însă precum vezi – i-am arătat uniforma, baretele – n-am obţinut dispensă.

— Ştii, când Gehlen – prusac după mamă şi prieten al familiei noastre – mi-a adresat rugămintea să-mi omor singurătatea ţinând companie unui ofiţer român, i-am cerut să-mi arate fotografia ta… să văd barem cu cine ar urma să-mi omor singurătatea… Ei bine, ştii ce mi-a răspuns? Că n-are nicio fotografie a ta, că nici el nu ştie cum arăţi… M-a pufnit râsul… Am crezut că glumeşte… Aş!

— Dacă mutra mea nu ţi-ar fi plăcut, ce-ai fi făcut, cum ai fi ieşit din situaţie?

— Ei cum, ai văzut şi tu… Am fost invitată la cină şi cu prilejul ăsta trebuia să decid.

— Îţi mulţumesc, Karla…

— Ai şi de ce, răspunse ea cu plăcere. Altfel, ţi-ar fi fost Sommer sau nevasta lui călăuză… Eşti chiar un ofiţer atât de enigmatic?

Mi-am chemat în ajutor puţinul meu talent actoricesc, luând înfăţişarea unui ins pe cât de misterios, pe atât de grotesc.

— Da, Karla, sunt… dar de când m-au dat pe mâna unei femei, mi-am pierdut aureola de ins enigmatic.

Mă jucam. Era tactica cea mai potrivită. Hotărâsem s-o ţin aşa… până ce voi descăleca şi la Angerburg.

— Eşti chiar atât de enigmatic? Hai, răspunde-mi!

— Eşti sau nu mulţumită de mine? Căci, conform protocolului, eu pot cere înlocuirea călăuzei

Karla s-a prefăcut speriată şi a exclamat:

— Roberto, să nu faci una ca asta!… Recunosc, sunt mulţumită de tine… Poate fără barbă să-mi fi plăcut şi mai mult. O porţi de mult?

— Acum ia-te şi de barba mea!

Mai mult ca sigur că şi ea îşi propusese să se joace, cu mine. „Pastilele“ azvârlite ici şi colo mă cam derutau. Erau oare calculate şi fabricate din vreme? Merita oare să-mi bat capul cu rostul lor? Mi-era greu să cred că mi-o plasaseră pe Karla ca, prin arta ei actoricească, să „ciugulească“ din palma mea mici şi neînsemnate informaţii. În cazul acesta, iniţiativa gazdelor prea ar fi fost cusută cu aţă roşie. Mai trebuia ca actriţa să mi se furişeze în pat sau să mă lase pe mine să mă strecor în alcovul ei pentru ca metoda să capete „cap şi coadă“. Totuşi nimic din conduita de până acum a femeii nu insinua un asemenea deznodământ.

— Enigmaticule, ţi-e foame? mi se adresă ea pe când străbăteam o stradă îngustă, pietruită, cu căsuţe vechi, ale căror acoperişuri lunguieţe, acoperite cu olane, se

întrezăreau printre coroanele unor castani. Aşa-i că ţi-e foame?

— Ca unui bătrân soldat…

— Ghici unde te duc?

— La popota unei unităţi de femei, unde, de la santinela de la poartă şi până la bucătar, oaspetele vostru enigmatic din România se va lovi numai de femei.

— Oho! se bucură Karla. Ia te uită până unde te duce mintea?! Ai imaginaţie, Roberto… Să ştii că nu m-aş da în lături să propun o astfel de popotă.

— V-aş vizita atunci de câteva ori pe an.

— Văd eu că vrei să introduci aici în nord obiceiuri orientale! Azi vrei o popotă de femei, mâine o să doreşti un „Salon Kitty“.

Doamne, mi-am spus, dacă femeia asta a fost instruită anume pentru a mă tatona, atunci a fost pregătită excelent. „Boxa“ inteligent, îşi impunea cu viclenie stilul, îmi crea impresia că cel care stăpânea „ringul“ eram eu şi nu ea.

— „Salon Kitty“? Ce-i aia?

Nedumerirea mea răsunase convingător. Dar, din păcate, în problema asta nu auzul meu avea ultimul cuvânt.

Karla mi-a azvârlit o privire surâzătoare.

— Voi, bărbaţii!…

— Stai, Karla, cu mine nu-ţi merge… Eu sunt un turist exigent… Mie să-mi explici ce-i „Salonul Kitty“…

— Zici că n-ai fost la Berlin?

— Nu, n-am fost.

— Şi n-ai auzit de „Salonul Kitty“?

— Oi fi eu pentru voi o figură enigmatică, dar asta nu înseamnă că trebuie să le ştiu pe toate. Pot să deduc însă că acest salon trebuie să fie ceva asemănător cu popota imaginată de mine.

Ca să nu-şi ia mâinile de pe volan, Karla m-a rugat să-i scot pălăria de pe cap. I-am îndeplinit rugămintea cu o

vădită plăcere, evitând însă orice gest de intimitate. Eliberată de povara pălăriei, şi-a scuturat părul auriu, bogat.

— Mi s-a făcut cald, se explică ea.

— Iar mie mi-e foame şi vreau la popota „Kitty“, m-am lamentat eu.

— Acolo te şi duc.

N-am putut să stabilesc dacă glumea ori nu. Mi-am adus aminte de monstruosul stabiliment al lui Schellenberg, de la Berlin, cu slujitoarele sale care cunoşteau la perfecţiune alfabetul amorului şi al spionajului, drept care i-am adresat Domnului o rugă fierbinte: „Pedepseşte-mă, Doamne! Supune-mă la orice cazne, numai nu mi-l scoate în cale pe Schellenberg!“

Din pricina gândurilor am fost mai puţin atent la drumul străbătut. Totuşi, la un moment dat, lăsând în urmă unul din cele câteva poduri de peste Pregel, am zărit un turn crenelat.

— O fortăreaţă? am întrebat eu.

— Da, din cele vechi… Am trecut pe lângă fortăreaţa Dohrn. Roberto, iartă-mi indiscreţia: eşti căsătorit?

— Nu, Karla… Profesiunea mea de ofiţer enigmatic nu-mi permite să duc cu mine în lume povara unui cămin.

— Dar ai o prietenă?

— Am avut una… Şi din pricina ei mi-am lăsat barbă, ca să nu mă recunoască ori de câte ori revin în Bucureşti. De altfel, între timp, m-a părăsit.

— Te-a părăsit?! nu-i veni ei să creadă.

— Da. M-a schimbat cu un camarad german, ofiţer la o manutanţă din Bucureşti.

— Te-a părăsit şi te-a lăsat cu… barbă?

Am oftat şi cred că oftatul ăsta a indus-o în eroare.

— O mai iubesc încă!

M-a privit cu o compătimire care mi s-a părut o jignire adusă lui Robert Iamandi.

— Totuşi unde mergem?

— La mine acasă… Te-am dezamăgit?

I-am pus întrebarea nu pentru că foamea mă chinuia, ci pentru că „Opelul“ actriţei se abătuse de la o şosea principală, intrând pe un drum îngust, bine asfaltat, cu vile în dreapta şi în stânga, despărţit de livezi parcelate egal. Spre deosebire de copacii imenselor spaţii verzi ale Königsbergului, copacii scunzi de prin grădinile oamenilor arătau ochiului că toamna pătrunsese şi în ţinutul Prusiei şi, pălind frunzele cu rugină, câştiga de la o zi la alta teren.

— Nu locuiesc singură.

— Ştiu, Karla. Vocea-mi era schimbată, sugerând interlocutoarei că pusesem punct jocului anterior. Ştiu despre tine atât cât se cuvine să ştiu.

— Să nu începi să mă compătimeşti! interveni ea tăios, ca, puţin mai târziu, cu un glas ceva mai îmbunat, să adauge: Scuză-mă, Roberto, mi-ai făcut, din capul locului, impresia unui bărbat inteligent şi presupun ca, în virtutea acestei calităţi, vei evita să abordezi tema ca atare.

— Mi s-a spus că locuieşti cu unchiul tău, generalul de divizie Karl von Helldorf, care a suferit o gravă contuzie.

Printr-o manevră scurtă, iscusită, „Opel“-ul a intrat pe porţile deschise din vreme ale unei vile cu un cat, oprind lângă oblonul de tablă ondulată al unui garaj.

Karla m-a invitat să cobor. A coborât şi ea. O vreme mi-am rotit privirile: cerul, liniştea, adierea vântului prin coroanele unor meri scunzi, cu frunzele ruginite blând de toamnă.

— Roberto, unchiul n-o să ne deranjeze. Să intrăm…

Deşi dintr-o astfel de precizare aş fi putut să înţeleg multe, am evitat să fac vreo presupunere. Am urmat-o stăpânit de o curiozitate firească. Casa nu părea locuită, deşi stăruia în ea un miros dulce de toamnă, pe care ar fi trebuit să-l simt afară: gutui sau lămâiţă sau poame coapte.

Ne-am oprit în mijlocul unui hol, Karla mi-a luat chipiul, a dispărut cu el. Când a revenit, s-a oprit foarte aproape de mine, cu bărbia ridicată. Buzele-i erau umede… Mi se ofereau oare? Am stat aşa câteva secunde bune, de parcă ne-am fi pus la încercare rezistenţa. Cred că şi ea îmi simţea respiraţia, cum i-o simţeam şi eu pe a ei. În cele din urmă, mi-a şoptit:

— Fii bine venit în casa mea, Roberto!

Eram sigur ca va lua iniţiativa de a mă săruta, dar n-a făcut-o. Încă un semn că era o femeie inteligentă. S-a scuzat că nu o să lipsească mult… cât să controleze pregătirile de dejun şi, înainte de a se retrage, m-a introdus într-o altă încăpere a vilei.

— Aşteaptă-mă, vin să te iau.

A fost retragerea o stratagemă sau nu, nu are prea mare însemnătate. Karla m-a lăsat într-un salon sui-generis, capitonat – într-o dezordine numai în aparenţă nearmonioasă – cu afişe mari şi mai mici, atestând intensa sa activitate artistică. Fără doar şi poate că un scenograf, şi încă unul cu gust, admirator mare al Karlei, trebuie să fi trudit cu dragoste la amenajarea salonului. Era un mic muzeu, unde, pe lângă afişele unor spectacole, vizitatorul se mai întâlnea cu tot felul de programe… Schiller, Shakespeare, Ibsen, Molière… şi cu multe, multe fotografii.

Acum îmi era dat s-o aflu pe Karla, datorită micului muzeu, când în Nora, când în Ofelia, când în alte eroine ale dramaturgiei universale.

Personalitatea Karlei o descoperisem de ieri, de la primul nostru schimb de cuvinte. Dar tot atunci între noi s-a interpus şi un semn de întrebare. De ce locotenent-colonelul Gehlen şi Fremde Heere Ost au apelat la serviciile ei? Nu mă îndoiam că era artistă, dar nu mi-o imaginasem ca pe o stea de primă mărime a teatrului german. Şi acolo, printre afişe şi fotografii, am simţit acel semn de întrebare crescând în mine teribil de dureros.

Oare ce surpriză îmi pregătea F.H.O. prin mijlocirea actriţei? Dar celebrei actriţe Karla Helldorf prin mijlocirea mea? „Răbdare, mă încurajam eu. Răbdare. Nu uita că eşti Robert Iamandi şi nu Radu Doinaş!…“

Târziu, pe o măsuţă căreia nu-i acordasem atenţie, am observat o fotografie, ceva mai mare decât o ilustrată, încadrată cu o ramă neagră. Era a unui tânăr ofiţer german, care mă scruta cutezător. Am îndrăznit să ridic fotografia şi să mi-o apropii. Soţul Karlei fusese un bărbat frumos şi, probabil, cu multe calităţi spirituale dacă actriţa îl acceptase ca soţ. Purta la gât faimoasa „Cruce de fier“, care făcea din cel trecut în nefiinţă un adevărat erou.

Karla m-a găsit cu fotografia în mână; am pus-o repede la loc şi am roşit.

— Fie-i ţarina uşoară! murmură ea. A murit prosteşte!

Vorbe grele, care, de obicei, în asemenea împrejurări, şi mai ales faţă de un străin, nu se rostesc. Şi totuşi fuseseră rostite de o fiinţă inteligentă şi a cărei nobleţe părea să-i fie a doua natură. Ce voise oare să spună? Că se desolidariza de moartea eroică a soţului ei? Că la un an şi mai bine de la moartea lui avea toate motivele, ca văduvă de război, să accepte să însoţească prin Königsberg un ofiţer străin, pe care apoi să-l invite în fostul lor cămin conjugal?

M-a luat de mână cu un gest intim, ceea ce nu-şi îngăduise până atunci. E drept, strânsoarea degetelor ei nu-mi comunica nimic. M-a condus la uşa unei toalete.

Când am ieşit de acolo, m-a poftit într-o sufragerie unde masa fusese aranjată pentru trei persoane. N-am apucat s-o studiez. Din pricina generalului. A apărut pe neaşteptate, instalat ţeapăn într-un cărucior pe rotile, împins din spate de o asistentă medicală îmbrăcată din cap până-n picioare într-un alb imaculat. Instinctiv, am luat poziţie regulamentară, iar Karla, vrând parcă să mă liniştească, m-a luat de braţ. Invalidul a trecut cu

uşurinţă de pe scaunul cu rotile pe cel din capul mesei, iar după ce m-a privit de jos în sus cu o severitate înnăscută, mi-a zâmbit condescendent.

— Domnule general de divizie, m-am prezentat pe un ton milităros, sunt căpitanul Robert Iamandi din armata română…

A intervenit Karla:

— Să ştii că unchiul meu e la curent cu vizita ta la Königsberg şi cu rolul meu în cadrul acestei vizite.

Privindu-mă cu acelaşi zâmbet, generalul mi-a făcut semn să iau loc în dreapta sa, unde îşi ţinea bloc-notes-ul şi creionul. I-am executat „ordinul“ şi imediat a ţinut să-mi comunice în scris: „Domnule căpitan, vă felicit! Vorbiţi o germană foarte frumoasă. Pe vremuri, la Şcoala de cadeţi din Potsdam, camarazii români învăţau greu germana!“

Era cât pe-aci să-i spun că şi tatăl meu studiase în Germania arta militară. Doamne, ce ar fi ieşit!

— Vezi, toată lumea te laudă pentru germana ta…

Karla se aşezase de partea cealaltă a mesei şi nu-şi mai lua ochii de la mine.

— Numai tu mă lauzi pentru calităţi imaginare…

Generalul de divizie Karl von Helldorf urmărea amuzat conversaţia noastră, ca pe o partidă de ping-pong. Mă bucuram că era un bărbat încă viguros, plăcut la înfăţişare, cu o faţă netedă, nemarcată în niciun fel de contuzia suferită. Părul său cărunt, sprâncenele groase, mai mult albe decât blonde, îi accentuau severitatea sa militară şi aristocratică. Dacă nu l-aş fi văzut cu ochii mei pe căruciorul cu rotile împins de o soră medicală, aş fi jurat că stau la masă cu unul dintre cei mai sănătoşi oameni pe care i-am întâlnit în ultima vreme.

Probabil ca să-mi uşureze prezenţa acolo, generalul mi-a mai trimis un mesaj: „Domnule căpitan, vă rog să nu vă sinchisiţi de infirmitatea mea. Aud bine, mintea mi-e mai lucidă decât înainte de a fi fost rănit… Iar prietenii

Karlei sunt şi ai mei. Deci nu vă faceţi probleme. Şi, pentru că mi-aţi devenit simpatic, o să vă dezvălui o taină: în timpul primului război mondial am fost în România!“

Mâna generalului nu şovăia: avea un scris drept, energic, fără ezitări, dovadă în plus că se afla pe calea cea bună a însănătoşirii.

— O! am exclamat eu privindu-l scrutător. Cu atât mai mare este bucuria mea: să întorc o vizită după un sfert de veac!

— Gata! ne întrerupse Karla şi bătu de câteva ori din palme. Acum eu sunt cel mai înalt în grad de la masa asta. Eu comand parada… Toată lumea mănâncă! Poftă bună!

A intrat un servitor bătrân care a început să ne servească tacticos, în tăcere. Îşi îndeplinea obligaţiile cu dexteritatea unui prestidigitator încercat.

Pe măsură ce ni se serveau bucatele, pauzele între ele deveneau tot mai lungi, obicei firesc la casele mari. Drept care şi momentele dedicate conversaţiei erau mai dese. Karla ne domina şi o găseam din ce în ce mai fermecătoare, poate datorită şi euforiei întreţinute de vinurile rafinate aduse direct din pivniţele Helldorfilor.

Într-una din aceste pauze, Karla s-a scuzat că trebuie să se ducă puţin până la bucătărie şi m-a lăsat singur cu unchiul ei care avea chef de vorbă. De cum a ieşit Karla pe uşă, el mi-a scris în carnetul său:

„Frumoasă ţara aveţi! Mai rar femei frumoase ca la Bucureşti! Înţelege-mă, căpitane, eram tânăr… locotenent… N-am uitat petrecerile din România, dar nici bătaia pe care ne-aţi administrat-o la Mărăşeşti. Socot că trebuie să-i dai învingătorului ce-i al învingătorului!“

— Ce bine că în isterie a existat şi un Cezar! am încercat să menţin discuţia la un ton amical.

„De acord!… Predecesorii ne bagă în belea şi tot ei ne scot, îmi răspunse generalul, împărtăşindu-mi amiciţia.

Am înţeles de la Karla că sunteţi invitatul personal al d-lui lt.-col. Gehlen. Am o părere excelentă despre el şi calităţile sale. Înţeleg că sunteţi ofiţer de informaţii?“

Constatam, datorită acestor rânduri, că numărul celor care-l cunoşteau pe Robert Iamandi creştea simţitor. Ca să mai câştig ceva timp, am dus paharul de vin la gură, am băut rar, plescăind delicat din limbă.

— Sunt ofiţer de stat-major, i-am declarat, şi, cum se obişnuieşte în armata modernă la a cărei dezvoltare Wehrmachtul a adus o contribuţie de seamă, stat-majoriştii sunt folosiţi şi în misiuni de informaţii.

„Aşa e!… Am fost şi eu şef de stat-major, îmi grăia scrisul generalului. Cunosc însemnătatea unor asemenea misiuni. O vreme, la Berlin – aţi fost la Berlin? – am ocupat chiar un post în cadrul Abwehrului. Aţi auzit de lt.-col. Bentivegni? Mi-a fost prieten. Nu l-am mai văzut de mult, eu plecând pe front. Nu ne-am mai întâlnit. Nu mi-am pierdut speranţa că, într-o bună zi, o să mă întorc pe front!“

„Limbuţia“ generalului o găseam normală, ţinând seama că trăia izolat, căci aşa cum mă informase Karla, din pricina blestematului acela de carneţel, vizitele unor camarazi şi prieteni de-ai lui se răriseră.

— Vă doresc din toată inima! i-am urat eu. N-am fost la Berlin niciodată, deşi, uneori, mulţumită unor filme cu Any Ondra sau Willy Fritsch, capitala patriei dumneavoastră mă urmărea şi în vis. Iar de locotenent-colonelul Bentivegni am auzit, dar n-am avut plăcerea să-l cunosc, cu toate că ne-a vizitat în câteva rânduri ţara şi, dacă memoria nu mă înşeală, a trecut şi pe la Marele Stat-Major.

Pe aceste cuvinte ale mele Karla a revenit în sufragerie, mai înveselită decât ieşise.

— Vă mai servesc cu o salată de fructe şi cu asta basta! Zâmbetul cu care m-a învrednicit era unul de recunoştinţă că nu dădusem încă semne de oboseală în

urma conversaţiilor sui-generis cu unchiul ei… Unchiule… înainte de a-şi continua fraza, trecu în dreapta sa, aruncă o privire peste cele scrise de general şi, certându-l cu o căutătură dojenitoare, urmă: Unchiule, când ştii atâta literatură şi filosofie, de ce discuţi mereu şi mereu numai pe teme militare? Mai respiră şi tu puţină pace.

Generalul îi replică imediat în scris:

„Vezi cum eşti? Ne-ai promis o salată de fructe… Şi când colo, tu ce ne serveşti?!…“

Am izbucnit în râs cam în acelaşi timp, iar pentru replica sa drăguţă, Karla l-a sărutat afectuos pe fruntea-i înaltă.

— Ce ţi-am spus, Roberto, că am un unchi nemaipomenit. Aş zice mult superior generalului…

Karl von Helldorf a ameninţat-o muţeşte cu palma, sugerând că i s-ar cuveni câteva palme la funduleţul care, după părerea mea, merita mai curând să fie mângâiat decât bătut. Ştiam însă din practica militară curentă, că unghiul de vedere al unui căpitan se deosebeşte mult de cel al unui general.

Nu, nu ne-am retras în budoarul ei, aşa cum îşi imaginase Radu Doinaş şi nu Robert Iamandi, ci într-un salonaş decorat cu motive orientale discrete. Nimic ţipător, nimic de prost gust. În loc de scaune – perne, trei la număr, suprapuse, nu erau ele prea comode, dar fiind suplu, nu m-au chinuit prea tare. S-a aşezat şi Karla turceşte. Ne despărţea o măsuţă scundă. Acelaşi servitor bătrân ne-a adus cafeluţele. Răspândeau aroma cafelei naturale, articol rar în Europa.

— Mă bucur că i-ai plăcut unchiului.

Karla apăruse în salonaş într-un kimono a cărui combinaţie japono-turcească n-am prea înţeles-o. Îi venea însă bine şi nu-i stingherea deloc poziţia. Feminitatea i se accentuase, între noi furişându-se o anumită insinuare pe care eu eram dator s-o cântăresc

bine, cu minime erori de gramaj. Altfel…

— Ce-i cu acest oraş Mărăşeşti, cu oare unchiul meu, aflând că eşti român, mi-a împuiat capul? Nu cumva o fi lăsat pe acolo vreun moştenitor?

Am râs cu poftă. La urma-urmei, într-o campanie militară, orice era posibil… Am ridicat ceşcuţa de cafea şi mi-am „plimbat-o“ pe sub nări. Era atât de aromată şi de tare, încât nu m-am îndurat s-o golesc din câteva sorbituri, aşa cum obişnuiam.

— Acolo, în 1917, a avut loc o „micuţă“ bătălie între trupele române şi germane, am încercat eu să minimalizez evenimentul, din considerente strict diplomatice, care s-a încheiat cu victoria celor care trăiau pe acele pământuri, adică a românilor.

— Cum a fost posibilă o asemenea înfruntare, că doar pe tron se găsea un rege prusac, un Hohenzollern?

— Karla, cafeluţa e delicioasă, e făcută ca pe meleagurile noastre.

— Ocoleşti răspunsul?

— Cred că unchiul tău e mai potrivit să-ţi răspundă la „mistuitoarea“ ta întrebare. Ar fi chiar interesant şi pentru mine sa aflu cum a ajuns de la faimoasa cetate Königsberg la Mărăşeşti, un modest orăşel românesc?

Mi-am permis ironia bizuindu-mă pe inteligenţa Karlei. Nu ştiu dacă a acceptat-o, dar după asta am băut „turcească“ într-o tăcere totală. Dacă am mâhnit-o, cu siguranţă că îmi va mărturisi.

— O să te conduc la hotel, îmi zise într-un târziu, să te mai odihneşti un pic înainte de a te revedea cu maiorul Sommer.

— La ordinul dumneavoastră! am zis.

— Mulţumit de ghid?

— Mulţumit şi recunoscător… Iar tu ţi-ai purtat crucea cu stoicism. Nu de alta, dar bărbaţii, când sunt şi militari, sunt plicticoşi pentru o femeie.

— Ţi-am mai spus, tu îmi pari altfel, mă măguli ea din

nou.

— Poate din pricina uniformei.

— Îmi pare rău, teatrul e închis, nu pot juca pentru tine… Mi-ar fi plăcut să mă vezi în „Nora“… Şi ştii de ce? Pentru că, după ce m-ai fi văzut, ai fi acceptat de la sine să-mi spui o poezie scrisă de tine.

— De ce eşti atât de convinsă?

— Pentru că sensibilitatea mea artistică te-ar fi stimulat.

Normal ar fi fost s-o iau de mână, să-i receptez şi să-i interpretez zvâcnirile pulsului. Dar n-am schiţat niciun gest. Nicio iniţiativă nu trebuia să vină din partea mea.

— Eşti totuşi convinsă că scriu versuri?

Ne-am studiat un timp fără să scoatem o vorbă, prin fumul ţigărilor. Apoi s-a ridicat spunându-mi că se duce să se schimbe. M-am folosit de acest răgaz ca să-mi întind picioarele amorţite. Din nou am auzit liniştea cu care auzul meu se dezobişnuise. Mi-am amintit de Ulisse şi de avatarurile sale la cântecul ademenitor al sirenelor, ca să ajung la concluzia că şi liniştea nu-i decât un cântec ademenitor. M-am ridicat voiniceşte, m-am întins ca să-mi aud oasele trosnind.

Karla a revenit îmbrăcată într-un alt taior decât cel purtat de dimineaţă. Am urmat-o supus. Abia după ce a scos maşina din curte şi a pornit cu o viteză moderată spre oraş, i-am auzit iar glasul, de astă dată trist:

— Roberto, ai avut vreodată o presimţire?

Era o întrebare răsărită dintr-o reală frământare lăuntrică, cel puţin aşa am recepţionat-o. Mişcat, am răspuns:

— Când părinţii mei au pierit într-o catastrofă feroviară şi şi-au luat rămas bun de la mine… În clipa aceea eram convins că n-o să-i mai văd niciodată.

Mă privea pieziş şi cu o uşoară încordare; conducea totuşi atentă, deşi circulaţia vehiculelor, paralelă cu cea a tramvaielor, era minimă. Soarele alunecase spre

Baltică, dar mai lumina încă profunzimea cerului.

— Ieri, dar şi astăzi, mi-ai vorbit de copleşitoarea linişte a oraşului. Ei bine, Roberto, liniştea asta am început s-o aud şi eu; şi ziua, şi noaptea, şi când străbat străzile oraşului, şi când nu mă mai satur admirându-i monumentele… E o linişte care sădeşte în sufletul meu o presimţire sumbră… Presimt, Roberto, că voi ieşi curând din scena vieţii… Nu, nu, Roberto, să nu te grăbeşti să mă aplauzi: „Bravo, Karla, ai rostit un monolog formidabil! Eşti talentată…“ Ştiu cât sunt de talentată. Am acceptat să-ţi fiu călăuză, pentru a-mi arăta mie însămi încă odată oraşul. Că te-am cunoscut, cu acest prilej, pe tine, un militar, întâmplător sensibil şi delicat, ăsta e un dar al destinului…

— Îţi mulţumesc, Karla… Să ştii că am scris versuri pe vremea când eram un licean îndrăgostit de profesoara de chimie.

— Vrei tu să pari un ofiţer enigmatic, porţi şi o uniformă frumoasă, dar toate astea luate la un loc nu reprezintă pentru sensibilitatea ta o platoşă destul de solidă. Vezi clădirea aceea? E vechea universitate fondată în anul 1554, acum adăposteşte biblioteca orăşenească. Dacă doreşti, mergem mâine s-o vizităm. Te-ai descurca cu „Opelul“ meu dacă ţi l-aş da pe mână? mă întrebă, pregătită parcă să-mi facă o plăcere.

— Cu un „Fiat“ m-aş descurca mai repede…

— Vrei să te las acum la volan?

— Karla…

— Îmi place cum îmi pronunţi numele, se bucură ea, dându-mi de înţeles că tristeţea sumbrelor ei presimţiri i se retrăsese în ascunzişurile sufletului.

— Totuşi tu răspunzi de viaţa mea şi nu eu de a ta, am precizat eu, şi chiar dacă ţi-aş cere volanul, tu să faci bine să mă refuzi. Imediat însă, ca şi cum aş fi uitat ce spusesem mai înainte, am oftat, într-adevăr poetic – dacă există un oftat poetic: Nesfârşit e amurgul pe

meleagurile voastre!…

— Acum ştiu şi mai bine de ce îmi placi, îmi declară şi-mi aruncă o privire, ca de alint.

— Pentru că sunt brunet, am zis eu, fălindu-mă.

— Maiorul Brauner e şi el brunet, mă dezumflă ea râzând.

— Atunci pentru uniformă…

— Uniformă are şi Brauner, cu multe barete în piept… Ai o exprimare literară, mai puţin viciată de terminologia militară…

— Nu sunt eu un ofiţer enigmatic?…

— Nu începi discuţiile cu: „Pe vremea când eram în garnizoana cutare…“ sau „Aveam la şcoala de cadeţi un comandant… “

— Credeam că numai româncele au darul de a-i vedea pe unii bărbaţi altfel decât sunt în realitate… Normal, când le place un bărbat.

— N-am spus că-mi placi ca bărbat. În lumea militarilor de aici tu eşti un militar mai aparte, mai puţin cazon.

Când am zărit în depărtare înălţându-se clădirea din cărămidă roşie a hotelului „Steaua Nordului“, m-a încercat un sentiment de uşurare. Karla începuse să mă obosească.

A oprit automobilul exact în locul de unde mă luase de dimineaţă. Spre surprinderea mea, poate din obişnuinţă, s-a aplecat spre mine şi mi-a deschis portiera.

— Te-aş însoţi, Roberto, dar nu-mi place să fac dragoste în camere de hotel!

Cuvintele nu m-au zăpăcit, dimpotrivă, ca mai întotdeauna în asemenea împrejurări, mi-am găsit repede replica:

— Te-aş săruta Karla, dar maşina e decapotabilă şi nu-mi place s-o fac chiar în plin centrul oraşului în prezenţa atâtor trecători!

Era frumoasă în momentul acela şi chiar ispititoare, primejdios de ispititoare, de aceea m-am grăbit să cobor

şi numai după aceea i-am sărutat mâna.

7

Freulein Grethe întră în cabinetul şefului ei, locotenent-colonelul Reinhard Gehlen, cu dezinvoltura acordată de regulamentul conceput chiar de şeful F.H.O.-ului. Adică bătuse formal în uşa capitonată; nu era obligată să aştepte până ce va auzi cuvântul „Bitte!“. Intră deci, dar, tot cum îi cerea regulamentul, se opri lângă uşă. Purta uniforma gri a Wehrmachtului, care-i venea bine până la gât. De la gât în sus, orice colaborator apropiat al şefului îi descoperea faţa boţită, gura ca de „iepure“. Gehlen în persoană o alesese din cel puţin zece dosare şi nu greşise. Grethe se dovedise a fi de un devotament fanatic, verificat la aplicaţiile-test, concepute şi dirijate numai de Gehlen, pentru a pune la încercare vigilenţa celor în subordine de la comandamentul din Angerburg.

— Conform programului zilei, la ora nouă urmează să-l primiţi pe căpitanul român Robert Iamandi.

— Mulţumesc, domnişoară Grethe!

Întâlnirea cu românul fusese pregătită minuţios, iar după părerea celor doi colaboratori ai săi – Wessel şi Herre –, cu care alcătuia triumviratul F.H.O.-ului, în schema întrevederii nu mai putea interveni nimic decisiv, poate mici şi neînsemnate modificări determinate de cursul dialogului. Astăzi, mai mult decât acum câteva zile, când românul pusese piciorul pe pământul Prusiei, regreta mai puţin, dacă nu chiar deloc, ideea de a-l fi invitat pe Robert Iamandi în inima comandamentului său. Istoria războaielor şi mai ales studiul în profunzime al războaielor de pe bătrânul continent îi dezvăluiseră poziţia strategică a României încă de pe vremea când nu

era decât un simplu *fahnenjunker*[5] încărcat de vise romantice… Nu-şi închipuise în tinereţea sa de ofiţer că O.K.W.-ul îi va deschide peste un număr de ani perspectiva colaborării la „Operaţia Barbarossa“ şi, astfel, şi perspectiva studierii în amănunţime a poziţiei României în istoria trecutelor războaie. Călătorise atunci zi şi noapte prin regatul Hohenzollernilor, într-un mod cu totul şi cu totul inedit: prin lectura şi analiza atentă a rapoartelor informative trimise O.K.W.-ului de agenturile sale din România şi Balcani – rapoarte economice, sociale, politice –, prin hărţile executate de cartografi militari de înaltă clasă… După punerea la punct a „Operaţiei Barbarossa“ ar fi putut, dacă şi-ar fi propus, să se plimbe prin România cu ochii închişi şi nu s-ar fi rătăcit nicicum. Nu ignorase şi nici nu ignora poziţia acestui stat în timpul primului război mondial. Faptul că pe vremea aceea, de altfel ca şi în prezent, tronul era ocupat de un descendent şi Hohenzollernilor nu reprezenta pentru Wehrmacht nicio garanţie de stabilitate. Pe hărţile sale operaţionale, România – ţară cu un popor pe cât de simplu, pe atât de ciudat, cu reacţii imprevizibile, adevăr atestat şi de experienţa ultimilor ani de război – figura ca o poartă uriaşă spre Răsărit şi Balcani.

Reinhard Gehlen cel lucid, cum îl porecliseră camarazii din preajma sa, nu se dădea înapoi de la nicio concluzie, oricât de dură ar fi fost ea. Între anii 1934 şi ’40 România nu-l interesase decât ca stat-majorist, ca ales al generalului Frantz Halder de a-şi aduce contribuţia capacităţii sale, însetată de afirmare, la elaborarea „Operaţiei Barbarossa“. Acum însă, în toamna anului 1942, când nimeni nu mai îndrăznea să pomenească – fie şi în treacăt – de memorabila „operaţie“, România începuse să-l intereseze din cu totul alt unghi de vedere:

[5] Elev stagiar în noua armată de după primul război mondial, acceptată de Tratatul de la Versailles.

politic şi diplomatic. Dar cine-i conferise lui, militar de carieră, şef al unei, secţii de spionaj şi contraspionaj, cu o arie de activitate circumscrisă foarte exact la cele trei sectoare ale Frontului din răsărit – „Nord“, „Central“ şi „Sud“ –, libertatea de a-şi încălca statutul şi a-şi extinde activitatea mult în afara misiunilor strict militare? „Eu mi-am luat această libertate… eu, locotenent-colonel Reinhard Gehlen, şi bine fac!“ îşi răspundea şeful F.H.O.-ului, ori de câte ori analiza sintezelor sosite de pe front redeşteptau în el, din ce în ce mai dureros, gânduri sumbre, neferindu-se astfel să-şi asume în faţa propriei sale conştiinţe responsabilităţi care-i depăşeau cu mult atribuţiile.

Încă din vara anului trecut, ruşii, în ciuda pierderilor şi a cedărilor de teritorii, anulaseră prin nebănuita lor împotrivire conceptul Blitzkriegului. Intervenise apoi, în iarnă, şi prăbuşirea operaţiei „Taifun“ – înfrângerea din faţa Moscovei. Mai era pe atunci umbra lui Halder la înaltul cartier şi i-a fost dat să constate cu proprii săi ochi că nimeni, nici măcar idolul său – şeful Marelui Stat-Major –, nu îndrăznise să ia iniţiativa de a analiza cu obiectivitate, până la sânge, cauzele înfrângerilor suferite de trupele Wehrmachtului sub zidurile capitalei ruseşti. El însă o făcuse, ce-i drept, în taină. O făcuse din dragostea sa pătimaşă pentru arta militară şi jocurile de război. Aşternuse concluziile pe hârtie, neîndrăznind însă să le arate cuiva… Cine avea nevoie de concluziile unui ofiţer al Biroului de operaţii al O.K.W.-ului, când Führerul în persoană, comandantul suprem al Wehrmachtului, îşi impunea cu fanatism propriile concluzii? Nu-i rămăsese decât să-şi ascundă opiniile într-un plic sigilat. Din ziua aceea, alte plicuri sigilate, cuprinzând analizele sale asupra operaţiilor de pe front, se aşezaseră în seif, lângă primul plic. Învăţase într-un timp relativ scurt un adevăr axiomatic: Istoria posedă mari instanţe judecătoreşti.

Gehlen, înzestrat de la natură cu o minte mult mai

puternică şi mai sănătoasă decât trupu-i firav şi mistuit de suferinţe digestive, se vedea adus – viu sau mort – în faţa unei asemenea instanţe pentru a fi judecat, nu atât în lumina dezastrului ce-l va fi lăsat războiul, cât a documentelor… Iar printre acestea se vor număra, cu siguranţă, şi plicurile sale sigilate ce vor deveni, cu timpul, documente.

În perioada pregătirii campaniei din primăvară şi vară, campanie care, în concepţia lui Hitler şi a înaltului cartier, trebuia să fie şi ultima, O.K.W.-ul ajunsese la una din concluziile cele mai realiste şi anume că Frontul de răsărit, de la un cap la altul, era lipsit de cele mai elementare informaţii cu privire la potenţialul militar, economic, politic şi moral al colosului cu „picioarele de lut“. Tuturor le devenise clar că teoria Blitzkriegului viciase, în cele din urmă, capacitatea Abwehrului de a acţiona cu succes pe spaţii mari şi în adâncime. „De ce trebuie să ne batem capul cu ce se petrece dincolo de Volga sau Ural, când Hitler mâine, de la înălţimea mausoleului lui Lenin, va primi defilarea trupelor noastre?“ Drept care, mai toate operaţiunile O.K.W.-ului privind campania de primăvară şi vară din Răsărit sufereau din pricina lipsei unor informaţii majore la scara întregului front. În consecinţă, O.K.W-ul îşi propusese să reactiveze F.H.O.-ul, principala sursă de informare a trupelor de uscat din Răsărit, iar în acest sens generalul Halder nu găsise nimic mai bun de făcut decât să aprobe înlocuirea colonelului Kinzel cu locotenent-colonelul Gehlen.

Nu, nu regreta numirea. Viziunea sa de stat-majorist se îmbogăţise nesperat de mult, iar mintea-i pătrunzătoare se putea mândri – ce-i drept, încă în taină! — că tot „forând“, nimerise peste „filonul“ logic al războiului, în măsura în care războiul, absurd prin caracterul său distructiv, poate avea şi o logică proprie.

Gehlen îndreptăţise aşteptările superiorilor săi: în

câteva luni izbutise să modifice structura F.H.O.-ului, să-i aducă îmbunătăţiri substanţiale, transformând secţia într-un adevărat serviciu de spionaj şi contraspionaj, ce ameninţa să rivalizeze în curând cu Abwehrul aflat în degringoladă. Dar nu noua structură în sine a F.H.O.-ului, în continuă perfecţionare, reprezenta noutatea şi forţa revitalizării secţiei, ci conceptul politic nedeclarat pe care Gehlen îl aşezase la baza întregului aparat. Acest concept, al cărui obiectiv, tăinuit în toată profunzimea şi complexitatea sa până şi faţă de cei doi camarazi şi prieteni ai săi din triumviratul comandamentului, îl denumise oficial *spionaj total,* pentru că *total,* în vara lui 1942, îşi botezase şi Führerul războiul din Răsărit.

În aşteptarea întâlnirii cu ofiţerul român, Gehlen nu se clintise din fotoliu: continua să-şi ţină mâinile cu vagi pete hepatice pe birou şi să le fixeze ca şi când ele ar fi reprezentat preocuparea sa principală. Se gândea, privindu-le, că dacă Stalingradul nu va cădea în zilele următoare, atunci dezastrul, adâncit şi mai mult de cumplita iarnă rusească, va fi catastrofal şi ireparabil. Se crease, doar în parte, o situaţie asemănătoare cu cea din faţa Moscovei. Dar gândirea sa de ofiţer stat-majorist, susţinută zilnic atât de informaţiile grupelor de cercetare din prima linie, cât şi de cele ale agenţilor lansaţi în spatele inamicului, îi demonstra că, în ciuda succeselor vremelnice din interiorul Stalingradului, oraşul era departe de a capitula.

Se mai gândea Gehlen, în liniştea cabinetului său de la Angerburg, că în fişierul său se aflau orânduite, într-o ordine perfectă şi ţinute la curent, cartotecile comandanţilor sovietici de pe Frontul de sud, de la toate eşaloanele. Şi nu o dată iniţiase, luându-i ca parteneri, jocuri de război. Manevrând, trimiţându-şi trupele în atac, Gehlen îşi chinuia creierul să găsească un răspuns la o întrebare care nu se potrivea deloc cu macheta jocurilor de război. În mod normal, conform jocului, Stalin trebuia

să-i trimită urgent întăriri generalului Ciuikov, comandantul Armatei 62. De ce n-o făcea? De ce întârzia să-i trimită întăriri, tehnică de luptă, muniţii? De ce-i lăsa pe apărătorii oraşului care-i purta numele să se bată cu ce le cădea sub mână? Ajunsese oare inamicul la „fundul sacului“? Conform „jocului“ de la Angerburg, Stalingradul trebuia de mult să capituleze. Dar jocul acela, amenajat special într-o încăpere unde nu avea acces oricine, îi mai demonstra ceva: vulnerabilitatea flancurilor, precum şi posibilitatea unor contraatacuri ale lui Jukov şi Ciuikov. Iar flancurile acelea, apărate de soldaţii lui Mussolini, urmau să fie încredinţate treptat ostaşilor români.

„Cu siguranţă că nu numai eu, ci şi inamicul, gândea Gehlen din ce în ce mai concentrat, deţine informaţii cu privire la starea de spirit a românilor. Timpul i-a dat dreptate generalului Iacobici.“

Infiltraţi în comandamentele unităţilor româneşti de la diferite eşaloane, ofiţerii F.H.O.-ului raportau zilnic ştiri neliniştitoare: trupa şi corpul ofiţeresc îşi manifestau făţiş nemulţumirea faţă de un război pe care nu-l considerau al lor.

„Mai putea fi evitat dezastrul?“ se întreba Gehlen meditând la iarna care se apropia încet şi sigur. Fireşte! Soluţia se afla la îndemână până şi unor profani. Era suficient un ordin… un singur ordin de repliere… de retragere sănătoasă, care să redea rapid frontului o configuraţie normală. Dar cine să-l dea? Halder fusese înlocuit, iar înlocuitorul său, generalul Zeitzler, era deocamdată mai preocupat să ducă la îndeplinire directivele Führerului decât să analizeze cu propriul său cap de stat-majorist perspectiva flancului stâng, care ameninţa să alunece dinspre nord spre sud ca o avalanşă montană de o forţă greu de calculat.

„Cu cine să stau de vorbă? se întreba Gehlen, indispus că începuse să simtă urcând pe esofag, ca un vierme subţire, un fir de venin. Cine poate să mă asculte şi, mai

ales, cine să acţioneze cât nu e încă prea târziu?“ Iar în conjunctura aceasta, el luase o iniţiativă fără precedent: introducerea unui ofiţer de informaţii al Marelui Stat-Major român în pădurile Angerburgului, la nici cincizeci de kilometri de Rastenburg. De ce o luase? Îi era oare limpede, barem în parte, obiectivul urmărit? „Şi da şi nu“, recunoscu Gehlen ambiguitatea situaţiei create.

Disciplina sa interioară, într-o concordanţă perfectă cu disciplina impusă a programului de lucru, îl făcu să se ridice brusc în picioare şi să se învioreze plimbându-se prin cabinet, în aşteptarea ofiţerului român.

8

Fiecare om cu memoria sa: bună, proastă! A mea e bună şi puţin năstrușnică. Când m-am pomenit în faţa locotenent-colonelului Reinhard Gehlen, mi-am amintit subit de un articol, tipărit la o rubrică de curiozităţi din „Universul“, în care autorul îşi propusese să-l descrie pe omul viitorului, al inteligenţelor strălucite, al virtuţilor depline ca rezultat al unei trepte superioare atinse în evoluţia sa. În imaginaţia năstrușnicului autor, acest om al viitorului lua forma unui ins scund, firav, condamnat să ducă pe umeri povara unui cap enorm, ce contrasta, evident, cu puţinătatea trupului.

Şi iată, când am dat cu ochii de şeful F.H.O.-ului şi i-am strâns mâna puţin umedă, mi-am amintit subit de acel curios articol, spunându-mi că, fără să vreau, am nimerit peste prototipul acelui superins al viitorului.

Gehlen era un bărbat scund, firav sub uniforma cenuşie, care încerca să-l arate mai voinic decât era în realitate. M-a şocat din prima clipă capul său mare, pleşuv, parcă prea greu pentru un gât subţire, M-a frapat de asemenea şi paloarea chipului, dar când i-am descoperit petele cafenii de pe mâini, am înţeles că omul nu stătea prea bine cu ficatul.

M-a poftit să iau loc în capul mesei nu prea lungi, el aşezându-se la celălalt capăt. Maiorul Brauner îşi avea şi el pregătit scaunul său. Din punct de vedere diplomatic, în ciuda gradului de căpitan, mă aflam pe picior de egalitate cu amfitrionul meu… Aşezat între noi, exact la centrul mesei, maiorul Brauner îmi amintea de un arbitru împuternicit să vegheze la balanţa dreptăţii într-un joc necunoscut încă mie.

Fireşte, eram curios să înregistrez cum va debuta discuţia, nu de alta, dar, la urma-urmei, trebuia să aflu de ce devenisem, într-o toamnă atât de zbuciumată, turist sau – mai exact – invitatul de onoare al unui comandament secret. Îmi mai huruia în cap motorul avionetei care mă adusese de la Königsberg la Angerburg, zburând jos, deasupra unor lacuri de un albastru pur, ascunse în desimea unor păduri.

— Domnule căpitan, mi se adresă Gehlen prietenos, cu glasul său subţire, nu ştiu de ce am impresia că v-am mai întâlnit…

În aşteptarea răspunsului meu, m-a cercetat cu o caldă simpatie.

— Poate în Portugalia sau în Spania, domnule locotenent-colonel. La vreo recepţie, căci personal cred că n-am avut cinstea să vă cunosc. Nu v-aş fi dat uitării.

— Nu cumva aţi fost în Creta când legaţia noastră a organizat o călătorie de documentare pentru ataşaţii militari? Sau la Viniţa, la înaltul comandament, cu un prilej asemănător, astă-vară, în iunie?

— Astă-vară, în iunie, am râs eu insinuant, mă aflam la mii de kilometri de Viniţa.

— La Potsdam sau la Berlin? stărui Gehlen pe un ton la fel de prietenos.

— Îmi pare rău că trebuie să vă dezamăgesc. Mi-am propus să vizitez Berlinul după război.

— Vă rog să vă consideraţi de pe acum invitatul meu postbelic, oricare ar fi deznodământul conflagraţiei.

Sesizând elementul nou al *invitaţiei,* mi-am zis că momeala fusese, în sfârşit, aruncată. Sau, cine ştie, voise omul să-mi sugereze că posedă o minte deschisă, fără prejudecăţi şi, ca atare, nu excludea şi ipoteza înfrângerii Wehrmachtului.

— Vă mulţumesc anticipat. Se înţelege de la sine că o asemenea invitaţie aş dori s-o onorez cât mai curând posibil.

— Suntem aliaţi doar, iar sfârşitul conflagraţiei, oricare ar fi el, ne priveşte deopotrivă, îmi aminti Gehlen în acelaşi stil de interlocutor dezinvolt, gata să „pună pe masă“ tot ce gândeşte.

I-am răspuns diplomatic, căutând în mod deliberat să întreţin maniera în care mă abordase.

— În acest context, îmi permit să evoc declaraţia domnului mareşal Antonescu: „Vom fi alături de Reich…“

Ochii lui, dezvăluind şi ei suferinţa hepatică a interlocutorului, s-au aţintit asupră-mi mai intens, ca şi când ar fi urmărit să stabilească nu valoarea răspunsului, ci cât de mult credit acordam eu perspectivei de a merge „până la moarte“ alături de Reich. Şi, ca şi cum ar fi dorit să se delimiteze de ceva, a subliniat:

— Da, da, în special Führerul îl apreciază foarte mult pe mareşalul dumneavoastră.

Maiorul Brauner încremenise în scaun, urmărind cu aviditate „partida“. Gehlen a lăsat câteva secunde bune să se scurgă în tăcere: probabil aştepta ca eu, sesizându-i remarca, s-o aprob sau s-o contest. Dar nu voiam să mai înaintez pe această cale, mai exact, să-i prind momeala.

— Noi însă, domnule căpitan Iamandi, suntem ofiţeri de informaţii. Vreau să spun că, în această calitate, noi avem *ochii noştri, mintea şi judecata noastră,* atribute care ne fixează, prin legile militare scrise şi nescrise, în avangarda Marelui Stat-Major şi chiar – de ce nu? — în avangarda conducerii statului.

Pentru prima oară de când intrasem în runda de convorbiri, maiorul Brauner a îndrăznit să-şi îndrepte capul spre comandantul său, dorind, poate, în acest fel, să-şi manifeste aprobarea pentru formulare. Într-adevăr, formularea era îndrăzneaţă, mai ales prin sensurile sale ascunse. Presupunând că discuţia noastră era ascultată şi stenografiată, am intervenit pentru a se consemna într-o stenogramă ce ar putea să devină un document punctul meu de vedere

— În ce mă priveşte, cunoscând înalta funcţie ce o deţineţi, aş dori să vă amintesc – dacă mai este cazul – că nu sunt decât un simplu ofiţer de informaţii al armatei române, precum bine ştiţi, cu misiuni speciale. Privirea mea, deci şi judecata mea nu pot fi decât limitate… Am ţinut să precizez acest adevăr, căci în acest dialog mă simt oarecum handicapat de modesta mea funcţie faţă de cea a dumneavoastră.

Gehlen mi-a dat dreptate, însă până la un punct.

— Domnule căpitan, îmi zâmbi el galben, am convingerea că, în ciuda deosebirilor de uniforme, de grade, de funcţii, vizita dumneavoastră ne va ajuta să găsim o platformă comună de discuţii, utilă cauzei comune.

Mi-a dat cum nu se poate mai clar de înţeles că prezenţa mea în pădurile de la Angerburg avea un scop precis, pe care Gehlen, în momentul acela, îl numise: *platformă comună utilă cauzei comune.* La plecare, generalul Belcea, urmaşul generalului Petrescu, îmi conferise dreptul de-a acţiona cum voi crede de cuviinţă. În virtutea acestei libertăţi aş fi putut declara respectuos: „Domnule locotenent-colonel, nu sunt împuternicit a mă angaja în convorbiri vizând relaţiile dintre Serviciul român şi cel german“, şi cu asta aş fi pus capăt oricăror convorbiri. Aş fi păşit atunci, în Prusia, pe calea celei mai uşoare rezistenţe. Dar am zâmbit condescendent, replicând:

— Am avut credinţa că, încă din toamna lui 1940, domnul mareşal Antonescu a găsit acea platformă comună, amintită aici. Mai cred că prezenţa mea la Angerburg, ca invitat al F.H.O., al dumneavoastră personal, confirmă eficienţa acestei platforme.

— Noi ne-am gândit să vă prezentăm câteva aspecte organizatorice ale activităţii noastre. După care, dacă veţi binevoi, să ne împărtăşiţi şi opiniile dumneavoastră.

— Mă flataţi, domnule locotenent-colonel!

— Nu cred că este cuvântul cel mai fericit ales, mă contrazise Gehlen. Vă apreciem, domnule căpitan Iamandi, vă socotim un ofiţer competent. Şi, fireşte, am fi nişte naivi dacă ne-am ascunde pe după degete şi nu v-am da de înţeles că prin această vizită urmărim să atingem un obiectiv izvorât din actuala conjunctură politico-militară.

Noutatea formulei „conjunctură politico-militară“ am recepţionat-o la dimensiunea ce se cuvenea. Până mai ieri, o secţie de informaţii şi contrainformaţii de front cum era cea condusă de Gehlen se concentra asupra problemelor militare, evitând mai mult sau mai puţin aprecierile politice. Şi, dintr-o dată… Mi-am dat seama că aş proceda bine acceptând ideea lui Gehlen ca, la capătul vizitei, să încercăm să găsim o *platformă comună utilă* ambelor părţi.

— De acord? mă întrebă şeful F.H.O.

— De acord!

Mi-am dat consimţământul, deşi eram sceptic cu privire la ceea ce, într-un comandament de spionaj şi contraspionaj, poate să devină „obiectiv turistic”. Unde-i şeful ăla de serviciu de spionaj care să fie atât de nătăfleţ încât, în mod deliberat, să ridice ici şi colo cortina secretelor, chiar şi în faţa unui „vizitator“ aliat? Totuşi ceva mi se va arăta. Ce era *acel ceva* şi ce înrâurire trebuia, în final, să aibă asupra lui Robert Iamandi, rămânea de văzut.

Doamna de Beaumont**: Mă întrebaţi cum s-a născut fenomenul Gehlen în ţesătura serviciilor, secţiilor, grupelor de spionaj şi contraspionaj nazist şi german? Repet, domnule Cara, nazist şi german.**

Corneliu Cara: **Doamnă, îngăduiţi-mi să mă explic: cum prea bine ştiţi, nu sunt istoric. Însă „B-39“ este un produs al istoriei, mai exact, al unui complex conjunctural istoric. Fac efortul de a-l înţelege pe Radu Doinaş în toată complexitatea sa. De aici şi sursa unor întrebări de natură istorică.**

Doamna de Beaumont: **Domnule Cara, constat că mereu simţiţi nevoia de a vă explica. De ce? Sunteţi aici din iniţiativa mea, ca invitat al meu, tocmai în legătură cu Radu Doinaş. Ca urmare a acestui dialog, am înţeles că fără o abordare lucidă a istoriei, nici eu nu mi-aş înţelege propria-mi existenţă. Nu m-aş împăca deloc cu ideea că istoria m-a tras pe sfoară. Aşadar, ce reprezintă „fenomenul Gehlen“?**

Corneliu Cara: **Cel manifestat în anii războiului, că cel prezent…**

Doamna de Beaumont**: Să nu săvârşiţi eroarea de a-l împărţi pe Gehlen – cel mai disputat şef de serviciu de spionaj – în două felii, cel de ieri şi cel de azi.**

Corneliu Cara: **Am constatat şi eu că s-au scris despre Gehlen multe cărţi şi studii, cam câte s-au scris despre viaţa şi opera lui Kafka, dacă nu chiar mai multe.**

Doamna de Beaumont: **Aşa e, dar toate au unul şi acelaşi ţel, de a-l zăpăci pe cititor, de a ameţi actualele servicii de spionaj aflate acum în războiul din umbră.**

Corneliu Cara: **Dacă în prezent unui scriitor sau**

unui istoric nu i se îngăduie accesul la anumite arhive ale ultimului război mondial, dacă unele studii şi cărţi care apar sunt scrise doar cu scopul de a zăpăci şi mai mult adevărurile istorice, dumneavoastră ce repere de lucru aţi propune? De pildă, în cazul F.H.O.-ului?

Doamna de Beaumont: **Mai întâi, n-aş propune** repere de lucru, **ci o metodă de lucru… o** metodă **care, oricât de paradoxal vi s-ar părea ce o să vă spun, a fost aplicată chiar de Gehlen în anii războiului şi este acum într-o nesfârşită perfecţionare. Am în vedere aşa-numita** metodă **a mozaicului. E pomenită în literatura de specialitate. Aplicarea ei înseamnă să iei de aici un pătrăţel, de dincolo altul… La început o să ţi se pară că pătrăţelele n-au nicio legătură între ele. Dar mai aduni şi altele, cu timpul o să constaţi că pătrăţelele încep să se îmbine între ele, dând un mozaic logic, dacă nu chiar o frescă. E meritul lui Gehlen de a fi inventat** metoda **pe Frontul din Răsărit. A organizat, în acest scop, grupe speciale de scotocitori de tranşee şi bordeie părăsite de ruşi, care adunau, ca nişte gunoieri calificaţi, totul: de la cutii de conserve şi bucăţele de hârtie, până la hărţi şi documente. Toate erau adunate, selectate, studiate, interpretate, realizându-se apoi conexiuni care-i permiteau lui Gehlen să tragă multe concluzii eficiente în legătură cu moralul şi puterea de luptă a inamicului, a unor mici şi mari unităţi.**

Corneliu Cara**: Dacă am înţeles bine, îmi propuneţi să „culeg” câte un pătrăţel, să le adun pe toate şi să încerc conexiuni.**

Doamna de Beaumont**: Exact… Hai să ne jucam şi noi de-a mozaicul! Vreţi?**

Corneliu Cara: **Cum să nu!**

Doamna de Beaumont**: Să luăm un prim pătrăţel: numirea lui Gehlen în fruntea lui Fremde Heere Ost. Când s-a propus această numire? În aprilie 1942. Unde a funcţionat Gehlen până la această numire?**

Corneliu Cara**: La Biroul de operaţii al înaltului comandament al Wehrmachtului, aflându-se sub ordinele lui Keitel, Halder şi Heusinger.**

Doamna de Beaumont**: Ce părere aveţi, în funcţia ce o deţinea, îi treceau prin mâini rapoarte informative de pe Frontul din răsărit?**

Corneliu Cara**: Da, căci altfel n-ar fi putut colabora la elaborarea unor operaţiuni militare.**

Doamna de Beaumont**: Ce credeţi, în perioada aceasta, a avut posibilitatea să-l cunoască pe amiralul Canaris, şeful Abwehrului?**

Corneliu Cara**: Mai mult ca sigur, căci Abwehrul prin lege, era subordonat O.K.W.-ului.**

Doamna de Beaumont**: Iată-vă în posesia celui de-al doilea „pătrăţel“ – Canaris. Pentru a uni cu succes cele două „pătrăţele“ este necesar ca cercetătorul să găsească un răspuns concludent, argumentat, la o întrebare fundamentală: ce a iubit oare Canaris mai mult, Germania lui Bismarck sau Reichul lui Hitler? Eu aş răspunde la întrebare în felul următor: nu Reichul lui Hitler reprezenta pentru Canaris patria sa cea adevărată. Patriotismul amiralului îl detectăm în ataşamentul său faţă de Wehrmacht, pe care l-a slujit prin mijlocirea Abwehrului atât cât i-au îngăduit condiţiile. Subliniez acest lucru din două motive. Primul: greşelile Wehrmachtului, ale generalilor săi în faţa Istoriei, determinate de colaborarea lor cu planurile războinice ale lui Hitler, sunt şi ale lui Canaris. Lui Canaris însă, eu i-aş acorda circumstanţe atenuante, ceea ce nu înseamnă că l-**

aş ierta de absolut toate păcatele. Aţi reţinut?

Corneliu Cara**: Aştept cu nerăbdare să aud şi cel de-al doilea motiv.**

Doamna de Beaumont**: Sunteţi convins că pe cititor îl interesează toate aceste amănunte?**

Corneliu Cara: **Desigur. În afară de faptul că însăşi construcţia cărţii cere cristalizarea acestor aspecte, cititorul de astăzi este lacom de cunoaştere, de adevăr. Astăzi, mai mult decât ieri, cititorul doreşte să afle de ce Europa, cu gradul ei de civilizaţie, s-a azvârlit cu atâta inconştienţă într-un război mondial care a culminat cu explozia celor două bombe nucleare…**

Doamna de Beaumont**: Sunteţi un om politic, domnule Cara…**

Corneliu Cara**: Surâsul dumneavoastră ironic în această chestiune mă onorează.**

Doamna de Beaumont**: Deci trec la cel de-al doilea motiv. Un bun serviciu de spionaj şi contraspionaj reprezintă adevărata avangardă a unei armate. În cazul temei noastre, afirm că Abwehrul condus de Canaris a reprezentat o adevărată avangardă de elită a Wehrmachtului. Dar până la o anumită dată…**

Corneliu Cara**: Ţinând seama de „metoda mozaicului“, mai puteţi spune ce alte date aveţi în vedere?**

Doamna de Beaumont**: Pot, dar sunt multe de explicat şi nu doresc deocamdată să întreprind multe divagaţii. Abwehrul, deci Canaris, a săvârşit eroarea de a fetişiza Blitzkriegul. Mai ales după strălucitoarele victorii din Vest. Agenturile sale nu s-au întins şi extins mai mult decât cerea Blitzkriegul. Pentru Abwehr evenimentele au luat un curs dramatic după eşuarea Blitzkriegului din Răsărit. Înaltul comandament al Wehrmachtului a**

intrat în criză de informaţii. Cine-i de fapt acest inamic din Răsărit? Ce-i aceea un stat sovietic, care-i adevăratul său potenţial uman şi economic? Care sunt valenţele morale şi politice ale comuniştilor? Toate aceste întrebări se puneau foarte acut în iarna lui 1942, în perioada pregătirii campaniei de primăvară. O.K.W.-ul avea nevoie de informaţii, ca de aer. În toiul acestor crize, Canaris şi după el şi alţi generali au intuit cu precizie că Wehrmachtul va suferi înfrângeri cumplite pe Frontul de răsărit. Încă din acea perioadă Canaris, ca un bun gospodar, a păstrat pentru zile negre câteva canale de legătură cu ţările din Vest. De altfel, Heydrich, cel asasinat la Praga, avea anumite bănuieli în legătură cu devotamentul lui Canaris faţă de Reich. De unde veneau atentatorii la viaţa lui Heydrich? Din Anglia! Când şi-au făcut apariţia? În momentul când Heydrich, căutându-l pe Paul Thümmel, celebrul spion „A-54“, s-a apropiat primejdios de mult de Canaris. Să revenim însă la cel de-al treilea „pătrăţel”.

Corneliu Cara: **Reinhard Gehlen…**

Doamna de Beaumont: **Da… Singurul organism care în iarna lui 1942 mai putea furniza ceva informaţii Înaltului comandament şi Comandamentului trupelor de uscat era secţia numită Fremde Heere Ost, care-şi trimitea ofiţerii de informaţii şi cercetare pe linia frontului. Această secţie trebuia întărită. Gehlen şi-a luat în primire postul în aprilie şi a făcut adevărate minuni din unghiul organizării informaţiei şi contrainformaţiei.**

Corneliu Cara: **Numirea lui Gehlen s-a făcut cu aprobarea lui Canaris?**

Doamna de Beaumont: **Deşi în această chestiune dovezile de arhivă n-au ieşit încă la suprafaţă şi**

probabil nu vor ieşi niciodată, eu sunt înclinată să cred că Gehlen este opera lui Canaris.

Corneliu Cara: **Totuşi pe ce vă bizuiţi când lansaţi o asemenea ipoteză?**

Doamna de Beaumont**: Pe diverse pătrăţele. Primul: criza de informaţii de la înaltul comandament a adâncit contradicţiile dintre Abwehr şi R.S.H.A., dintre Canaris şi Heydrich. Al doilea: R.S.H.A.-ul, prin Himmler şi Heydrich, i-a avansat lui Hitler un plan de unificare a S.D.-ului nazist cu Abwehrul Wehrmachtului şi de punere a acestui nou organism sub controlul R.S.H.A.-ului. După cum ştiţi, acest plan iniţiat la începutul lui 1942 a fost aplicat abia în 1944. Însă până la această dată, – R.S.H.A.-ul n-a încetat nicio clipă să-l suspecteze pe Canaris de duplicitate. Aşadar, perspectiva înghiţirii Abwehrului de către nazişti şi lipsirea Wehrmachtului de o** avangardă **proprie începuseră să se profileze mai de mult… Pe generalii O.K.W.-ului momentul înghiţirii trebuia să-i găsească pregătiţi şi chiar i-a găsit. În anul 1944 aveau un Fremde Heere Ost bine organizat, în frunte cu Gehlen.**

Corneliu Cara: **Ar veni cam aşa: în timp ce Himmler se pregătea să înghită Abwehrul, Gehlen trudea la edificarea unui nou Abwehr, dacă pot să spun astfel.**

Doamna de Beaumont: **Aţi sesizat foarte corect, numai că acest proces nu a fost deloc simplu şi limpede. El urma să fie condiţionat de soarta campaniei hitleriste din primăvara şi vara anului ’42. Dacă Wehrmachtul ar fi ieşit învingător, Abwehrul şi Canaris ar fi rămas la locul lor de cinste… Dar n-a fost să fie aşa… Deci iată încă un „pătrăţel“ ce trebuie aşezat la locul lui. Catastrofa de la Stalingrad a grăbit prăbuşirea Abwehrului şi,**

implicit, ca într-un proces perfect dialectic, întărirea, la celălalt pol, a secţiei lui Gehlen.

Corneliu Cara: **Gehlen însă a putut să-şi consolideze nestingherit F.H.O.-ul.**

Doamna de Beaumont: **Aproape nestingherit… Căci cei de la Berlin – Himmler şi Heydrich – erau convinşi că Gehlen îşi desfăşura activitatea strict în limitele războiului din Răsărit. Sunt înclinată să cred că amiralul Canaris l-a hăituit pe Himmler cu problemele sale tocmai pentru a-i abate atenţia de la F.H.O.-ul care se organiza în Răsărit şi de a-i da astfel lui Gehlen răgazul de a-şi întări serviciul.**

Corneliu Cara: **Ca întotdeauna, stimată doamnă, ipotezele dumneavoastră mă fascinează.**

Doamna de Beaumont: **Dar mai trebuie să vă şi convingă, vreţi să adăugaţi, nu-i aşa? Analizaţi cu atenţie fiecare secvenţă, fiecare „pătrăţel“, aşezaţi-le cu răbdare la locul potrivit, aşa cum o făceau ofiţerii instruiţi de Gehlen. Când Himmler şi Schellenberg, după atentatul împotriva lui Hitler din vara lui 1944, au pus mâna pe Abwehr şi l-au transformat într-un simplu birou al S.D.-ului, Gehlen avea de acum un aparat perfect pus la punct. Numai că…**

Corneliu Cara: **Constat că şi dumneavoastră folosiţi suspansul…**

Doamna de Beaumont: **Nu e vorba de un suspans, ci de faptul că, povestindu-vă, mă las şi eu furată de un trecut care, astăzi, dobândeşte în mintea mea noi semnificaţii şi dimensiuni. De exemplu, Canaris a creat şi a condus Abwehrul după un concept, aş zice, clasic: sunt un serviciu de spionaj al Wehrmachtului şi, ca atare, fac spionaj militar, cel politic îl las în seama lui Himmler şi Heydrich, a R.S.H.A.-ului. Canaris şi Abwehrul său şi-au desfăşurat activitatea sub semnul marilor victorii**

hitleriste, al împlinirii planurilor revanşarde ale Wehrmachtului. Ruşinea de la Versailles şi Trianon era ca şi ştearsă.

Corneliu Cara: **Încep să sesizez noul…**

Doamna de Beaumont**: Perioada de înflorire a lui Gehlen este diametral opusă. Fremde Heere Ost s-a reorganizat, s-a dezvoltat într-o vreme când pe toate fronturile începuse să se contureze prăbuşirea Germaniei hitleriste şi a Wehrmachtului. Urmărind, printre altele, salvarea a ceea ce se mai putea salva din onoarea ţării sale, a Wehrmachtului, a generalilor săi, Gehlen s-a abătut, în organizarea F.H.O.-ului, de la conceptul Abwehrului, punând la baza sa nu numai „pătrăţele“ militare, ci şi politice. El nu mai colecta doar informaţii strict militare de pe Frontul de răsărit ce-l avea în faţă, ci şi informaţii politice privind structura partidului bolşevic, a economiei primului stat socialist din lume, laturile bune şi cele vulnerabile ale sistemului. Îl vedem căutând soluţii politice pentru teritoriile ocupate, sprijinind activitatea unor grupări naţionaliste ruse şi ucrainene.**

Corneliu Cara**: Oare Radu Doinaş reprezenta pentru Gehlen un „pătrăţel“?**

Doamna de Beaumont**: Da, însă de un tip aparte… Deşi stătea zi şi noapte cu faţa spre Răsărit, Gehlen nu pierdea nicio clipă din vedere Apusul… Aş îndrăzni o afirmaţie – nu vă recomand s-o luaţi neapărat în consideraţie – „pătrăţelele“ anului 1942, până la Stalingrad şi mai ales după Stalingrad, ni-l înfăţişează pe Gehlen ca pe o personalitate a vremii, ca pe un militar care a intuit viitoarele contradicţii ce se vor ivi imediat după război între Anglia, S.U.A. Şi Franţa, pe de o parte, şi Uniunea Sovietică de cealaltă parte. A**

mai intuit în acest fenomen confirmat de istorie o şansă pentru ţara sa şi Wehrmacht. Şi nu a ezitat să acţioneze pe căi multiple în vederea adâncirii acestor contradicţii.

Corneliu Cara**: Nu-l aureolaţi prea mult pe Gehlen, nu cădeţi şi dumneavoastră în legenda creată în jurul lui?**

Doamna de Beaumont: **Nu poţi învăţa cu folos din lecţiile istoriei dacă nu-i dai Cezarului atât cât i se cuvine. Sfârşitul războiului i-a găsit pe Gehlen şi ai săi nu numai cu o arhivă antisovietică şi anticomunistă cum nu mai avusese până atunci nici Intelligence Service cu ilustra sa experienţă, ci şi cu o viitoare reţea de spionaj, dar mai ales, i-a găsit cu un cap de pod bine înfipt peste Ocean. Aş îndrăzni să mai afirm că la 8 mai 1945, când Keitel semna la Berlin actul capitulării necondiţionate a Germaniei, Gehlen înregistra, în numele Wehrmachtului, o mare victorie: puterile occidentale aveau să-i recunoască valoarea arhivei, urmând să-l instaleze, după un timp, la Pullach ca şef al viitorului Serviciu federal de informaţii.**

Corneliu Cara: **Ei, dar acum să ne întoarcem la Radu Doinaş... De ce a intrat în atenţia lui Gehlen?**

Doamna de Beaumont**: Nici Radu Doinaş şi nici „B-39“ nu au intrat în atenţia lui Gehlen, ci căpitanul Robert Iamandi, această ficţiune excelentă a Biroului român.**

Ca să interpretaţi corect „pătrăţelul“ Doinaş la Angerburg trebuie deci să ţineţi seama de următoarele:

a) chiar şi în condiţiile celui de-al doilea război mondial, serviciile de spionaj ale statelor beligerante menţineau între ele „canale“ semioficiale de legătură;

b) Canaris, aşa cum am mai zis, menţinea şi el asemenea canale: unul din ele a fost agentul A-54, descoperit de Heydrich la Praga;

c) Gehlen a înţeles, probabil, că nu se poate bizui pe canalele „săpate“ de Canaris, ci trebuie să-şi „sape“ propriile canale… În acest sens, fictivul Robert Iamandi a exercitat asupra şefului F.H.O.-ului, prin fictiva sa activitate, o anumită atracţie… Faptul că Doinaş s-a nimerit să fie invitat la Angerburg în septembrie 1942 n-a fost decât o simplă întâmplare şi asta datorită lui… Robert Iamandi.

10

În maşina care mă transporta la Boyen, pe o şosea bine asfaltată ce trecea printr-o pădure interminabilă de conifere, mă stăpânea o senzaţie plăcută de pace, chiar de reverie. La Angerburg mi se spusese: „Veţi vizita fortăreaţa Boyen, situată pe malul lacului Maner, nu departe de orăşelul Lötzen. Vremea-i frumoasă. Peisajul încântător.“ De parcă aş fi plecat într-o excursie, iar reprezentantul agenţiei turistice dorise să mă asigure încă o dată că itinerarul recomandat va fi cel de zile mari. Într-adevăr, vremea era frumoasă, însorită, pădurea o imensă taină prin care toamna se juca, în voie, pe spaţii mari. Reveria în care alunecasem venea de acolo de unde, închizând la un moment dat ochii, începusem să mă gândesc la Karla: plimbările cu ea prin Königsberg luau acum în mintea mea imaginea unei idile punctate de neînsemnate drăgălăşenii: o strângere de mâna, un sărut pe obraji, pe păr. Savuram în tihnă bucuria nesfârşitelor plimbări cu Karla… O, de ar fi fost ea acum lângă mine în locul acestui căpitan Wicht care, de când se aşezase la volan, parcă-şi înghiţise limba!… S-o aud povestind orice – chiar şi cum i s-a prăpădit soţul

pe front, prosteşte… Dar jocul nostru de-a vacanţa nu depăşise pragul acelor cuvinte: „Te-aş însoţi, dar nu-mi place să fac dragoste în camere de hotel!“

Oare voi mai avea prilejul s-o văd? Nu cumva permisul ei de intrare în viaţa mea expirase odată cu plecarea lui Roberto la Angerburg?

După alţi nu ştiu câţi kilometri de drum, am început să-mi omor timpul, încercând să-mi imaginez fortăreaţa Boyen. Cum o fi arătând oare? Aşa, nimic de zis, numele avea o rezonanţă gravă. O fi semănând cu Jilava? Mi-am amintit deodată de tutorele meu, de insistenţele sale de a vizita fortăreaţa Jilava. Aveam pe atunci paisprezece ani şi nici în ruptul capului nu-mi venea să cred că Bucureştiul, cu străduţele sale pline de castani, tei sau salcâmi, are la margine o fortăreaţă. De ce? Pentru ce? Când în Bucureşti oricine putea să intre slobod, prin nenumăratele sale porţi deschise spre toate zările. Am cedat insistenţelor, am vizitat Jilava, dar am rămas dezamăgit şi mâhnit. Dezamăgit pentru că găsisem că fortăreaţa nu era decât un corp străin în trupul Capitalei, până şi ca mijloc de apărare inutil urbei. Mâhnit, pentru că, deşi unchiul meu mă ferise să văd oameni în zeghe şi cu picioarele ferecate în fiare, cărând ghiulele în mâini, ca pe nişte mingi ruginite, pentru a-şi uşura mersul, eu totuşi i-am văzut. Aşadar, o fortăreaţă ce-şi dovedise inutilitatea ca sistem de apărare devenise, cu timpul, puşcărie şi încă una cumplită…

— Vom ocoli Lötzenul, mă informă sec căpitanul Adolf Wicht, şeful Biroului III A din cadrul F.H.O., fără să mă învrednicească cu vreo privire.

„Ocoleşte-l şi du-te-n…!“ l-am înjurat eu muteşte, rătăcind hai-hui după cum mă trăgeau gândurile. Gehlen mă impresionase cu personalitatea sa. Era mult superior lui Schellenberg, prin inteligenţă, rafinament, capacitatea de a cuprinde probleme pe un front larg şi în perspectivă. Şeful S.D.-ului nu era decât un amator ce se

chinuia întruna, ce-i drept cu succes, să devină un profesionist al spionajului. Îşi chema în sprijin capacitatea intelectuală, scăpăra, dar, după ce îl cunoşteai şi-l ascultai pe Gehlen, îţi dădeai seama că aveai în persoana acestuia un militar de anvergură, mulat perfect pe misiunea ce i se încredinţase. Îşi putea lesne umili interlocutorul prin inteligenţa sa, dacă şi-ar fi propus un asemenea ţel. Cu mine însă se comportase ca un amfitrion politicos şi civilizat, evitând trucurile verbale care ar fi putut să mă pună, fie şi pentru o clipă, într-un raport de inferioritate... Aşadar, întrebarea noastră rămânea deschisă: „Ce vrea dumnealui de la Robert Iamandi? De ce atâta osteneală în jurul lui? De ce dorea să-i dezvăluie câte ceva din secretele sistemului organizatoric al F.H.O.-ului? Şi de ce alesese Boyenul ca prim obiectiv «turistic»?“

Desigur, gazdele mă informaseră că fortăreaţa reprezenta un centru de interogare a prizonierilor ruşi selecţionaţi din diverse lagăre şi aduşi anume în liniştea fortăreţei, pe lacul Maner, la sute şi sute de kilometri de front, într-un peisaj de vilegiatură. Dar ce legătură aveau toate astea cu inexistentul *căpitan Robert Iamandi,* cu spionul „Muşat“, cu această ficţiune care numai în imaginaţia maiorului Medoiu făcuse „spionaj militar şi politic“ în Spania, în Portugalia şi chiar şi în Balcani?... Dacă „Robert Iamandi“ pe care îl căram în spinare ca pe o cruce era în imposibilitate de a răspunde întrebărilor, eu, pentru a mă putea orienta în timp şi în spaţiu, eram silit să caut răspunsuri. Un semn de întrebare îl reprezenta şi ofiţerul din stânga mea, de la volan. Maiorul Brauner mi-l prezentase: „Domnul căpitan Adolf Wicht este şeful Biroului de interogare a prizonierilor de la Boyen.“

Ori de câte ori strâng mâna cuiva, îmi însoţesc gestul cu un zâmbet amical. Îl însoţisem şi de data asta, dar căpitanul refuzase să mi-l recepţioneze. Amănuntul mă

şocase, pentru că toţi ofiţerii cu care venisem în contact la Angerburg se dovediseră volubili, comunicativi, aş spune chiar bucuroşi că li se oferise prilejul să cunoască un ofiţer român. Căpitanul ăsta, uscat ca o scândură, cu coşuri sub bărbie, era frigid şi mut. Din fire sau din ordin? Iată semnul întrebării! Înţelegându-mi parcă gândurile, ofiţerul şi-a deschis gura pentru a-mi atrage atenţia:

— Priviţi în dreapta, prin desimea pinilor, se zăreşte un zid cărămiziu… E Boyenul.

N-am încercat să aflu istoricul fortăreţei. Deşi ca întindere mi s-a părut mai mică decât Jilava, o oarecare asemănare era totuşi: un şanţ de apărare cu apă, adânc de câţiva metri, un pod masiv susţinut de lanţuri şi scripeţi. Maşina condusă de căpitanul Wicht a găsit podul lăsat. A trebuit doar să aşteptăm deschiderea celor două porţi. Şi întocmai ca la Jilava, după un prim corp, care, probabil, adăpostea garda, am pătruns în interiorul fortăreţei, lăsând în urmă un al doilea corp.

Maşina a oprit în dreptul unei clădiri, restaurată de curând judecând după prospeţimea zidurilor şi adaptată nevoilor curente. La invitaţia căpitanului, am coborât. Mi-am dezmorţit oasele, mi-am ridicat privirea: văzut din interiorul fortăreţei, cerul senin şi adânc era de o rotunjime imensă, ca şi când l-aş fi privit printr-o lunetă. Aerul era răcoros, liniştea ca de cimitir… Curăţenia exemplară.

— Vă rog să mă urmaţi!

Glasul rece, de gheaţă, al căpitanului, atitudinea lui foarte rezervată m-au trimis cu gândul la o idee care m-a cutremurat: nu cumva gazdele l-au atras pe Robert Iamandi aici pentru a-l supune unui interogatoriu?

Mi-am regăsit calmul în minutele următoare, în biroul căpitanului. Ca şi când atunci şi-ar fi amintit că îmi este gazdă, s-a interesat dacă drumul nu m-a obosit, dacă nu doresc să beau o cafea sau un ceai. L-am refuzat, căci cred că asta şi aştepta.

— Atunci o să începem vizita imediat, mă informă el rece, duşmănos, de parcă prezenţa mea acolo i-ar fi încurcat nişte socoteli. Am primit ordin să vă prezint trei cazuri, după care, dacă o să aveţi întrebări, o să vă dau şi răspunsurile de rigoare.

A vorbit abia mişcându-şi buzele. Niciun muşchi al feţei nu i s-a clintit. Ochii îi erau ca de sticlă.

— Să începem, domnule căpitan, am fost şi eu de părere, nebănuind deloc ce mă aştepta. În realitate, simţeam dorinţa nemărturisită de a se ivi lângă noi o a treia şi chiar o a patra persoană, pentru a mă elibera într-un fel de compania lui Wicht, care-mi călca pe nervi.

Din biroul căpitanului am ieşit pe un coridor boltit şi umed, lung de vreo patruzeci de metri, cu uşi grele ce dădeau în fostele încăperi ale fortăreţei, transformate acum în birouri pentru interogarea prizonierilor, aşa cum aveam să iau cunoştinţă puţin mai târziu.

Căpitanul, fără nicio ezitare, a deschis una dintre uşi, dar nu la întâmplare, căci lăsasem în urmă multe altele.

La intrarea noastră, trei inşi aflaţi în acea încăpere s-au ridicat în picioare. Doi dintre ei erau de-ai casei, purtau uniforma armatei germane, cel de-al treilea însă era rus: i se luase centironul, iar rubaşca-i decolorată şi arsă de sarea transpiraţiei îi atârna ca o fustă scurtă peste pantalonii bufanţi. Avea nişte triunghiuri roşii la petliţele rubaştei, dar nu puteam şti ce grad reprezentau. „Iată, mi-am zis pe loc, un punct vulnerabil al instruirii mele!“

Scaunele destinate nouă fuseseră pregătite din vreme, aş zice cu o grijă „ştiinţifică“, ca unghiul de urmărire a interogatoriului să ne fie favorabil: de la locul meu îi vedeam atât pe cei doi anchetatori – unul din ei stenografia –, cât şi pe cel anchetat. Prizonierul nu părea speriat de ceea ce avea să urmeze, însă paloarea feţei, cearcănele din jurul ochilor parcă plictisiţi să tot privească în jurul său mărturiseau frământările captivului

sau nopţile sale de nesomn. Căpitanul Wicht şi-a tras scaunul mai aproape de mine, aşa încât gura să-i fie cât mai apropiată de urechea mea dreaptă;

— Nu ştiţi ruseşte, nu-i aşa? mă întrebă el în şoaptă. O să vă traduc eu.

Am dat din cap. Ce le-o fi venit nemţilor să mă aducă taman aici? Să-mi prezinte asemenea spectacole? Mă uitam la profilul prizonierului, îi urmăream zbaterea firească a pleoapelor şi, fără să vreau, mi-am amintit de interogatoriile umilitoare la care mă supuseseră englezii la „Royal Victoria Patriotic School“, până ce m-au repus din nou pe linia de plutire. De ce „Robert Iamandi“ trebuia neapărat să asiste la anchetele de la Boyen? Stătea oare în puterea lui de a se ridica şi pleca? În puterea lui Iamandi da, dar nu şi în cea a lui Radu Doinaş.

Tehnica interogatoriului era simplă. Un neamţ – cel care stătea în faţa prizonierului – formula întrebările. Celălalt neamţ – aflat la niciun metru distanţă de camaradul său – stenografia tăcut, semn că şi el ştia ruseşte. Întrebările mi s-au părut normale – vizau situaţia militară a prizonierului, gradul, unitatea, numele comandanţilor şi aşa-mai departe.

Deodată, datorită traducerii pe care căpitanul Wicht mi-o făcea la ureche, am înţeles că ancheta lua un alt curs. Am devenit mai atent.

„Ce profesiune ai avut în viaţa civilă?“

„Geolog.“

„Unde ţi-ai făcut studiile şi în ce an ţi-ai luat diploma?“ *„La Institutul de geologie din Sverdlovsk. L-am absolvit în* 1938.“

„Unde ai fost repartizat?“

„La Institutul de cercetări geologice din Magnitogorsk“.

„Cine era conducătorul institutului la data repartizării dumitale?“

„Nu văd legătura dintre actuala mea situaţie şi conducătorul institutului la care am lucrat.“

Nici eu n-o vedeam. În schimb, nu mi-a scăpat primul semn de nervozitate din partea prizonierului: aşa cum stătea pe scaun, l-am văzut deodată aplecându-se şi strângându-şi mâinile între genunchi, ca într-o menghine. Începea să-l frământe ceva.

„Cine era conducătorul institutului?“
„Ivan Nicolaevici Verihin“.

Prizonierul şi-a lăsat ochii în pământ, mâhnit, fără îndoială, de primul său compromis. Ce va urma pentru el de acum încolo? Va răspunde în continuare la întrebări care nu aveau nici în clin, nici în mânecă, cu statutul lui de prizonier de război, apărat de un tratat internaţional la care aderase şi cel de-al treilea Reich?

„Ai participat la expediţii de prospecţiuni şi, dacă da, în ce zonă?“
„Am participat la trei expediţii, în Siberia centrală.“
„Cu ce program de lucru?“
„Prospecţiuni petrolifere.“
„Cu ce rezultate?“

Anchetatorul şi-a repetat întrebarea, dar fără să ridice glasul. Nu cred că mi s-a părut: urechile prizonierului s-au înroşit brusc, parcă deveniseră incandescente.

„Ne interesează să ne arăţi pe hartă zonele prospectate şi rezultatul acestor prospecţiuni.“

Pentru prima oară prizonierul şi-a întors spre mine privirile încordate. Căuta oare vreo legătură între prezenţa mea acolo şi interogatoriu?
Uşa s-a deschis pe neaşteptate şi cu toţii ne-am mutat

privirile într-acolo. Intrase în scenă, ca într-un spectacol montat cu mână sigură de către un regizor versat, un militar neamţ îmbrăcat într-un halat alb, care a pus respectuos, în faţa prizonierului, o tavă pe care se găseau un pahar de ceai într-un suport de argint, o farfurioară cu dulceaţă, câteva ţigări ruseşti şi o cutie de chibrituri, tot de provenienţă rusească.

„Îţi cer să-mi indici valoarea zăcămintelor de petrol descoperite în Siberia de expediţiile din care ai făcut parte!“

Anchetatorul a întins mâna către tavă într-o mişcare ce îndemna: „Poftim, omule, bea!“ Incidentul s-a produs fulgerător. L-am auzit pe prizonier răcnind o înjurătură, ca pe urmă cu braţul drept să măture cu o zvâcnire nervoasă paharul de ceai, proiectându-l în peretele din apropiere. Acesta s-a spart, desenând cu lichidul său încă fierbinte pârâiaşe ce se prelingeau aburind spre podea.

Inima mi s-a strâns brusc de durere, dar mai cu seamă de îngrijorare. Ce va urma? Putea oare anchetatorul neamţ să treacă peste reacţia atât de violentă a ofiţerului rus? Nu, în niciun caz nu, iar eu, omeneşte, n-aş fi fost în stare să asist indiferent la o scenă care m-ar fi înjosit. Spre marea mea surprindere şi cred că şi a prizonierului, anchetatorul a rămas calm, de parcă s-ar fi aşteptat la o asemenea izbucnire violentă, a zâmbit dojenitor şi a apăsat pe un buton. S-a ivit de îndată acelaşi militar în halat alb care, în poziţie de drepţi, lângă uşă, a ascultat ordinul superiorului:

— Hans, strânge, te rog, cioburile! Vezi să nu calci pe ele…

Hans s-a apucat, sub ochii zăpăciţi ai prizonierului, să execute ordinul încet, cu pricepere, ca un adevărat gospodar.

Cât timp a măturat, a adunat cioburile pe un făraş, a

şters podeaua, din nou am simţit urcând în mine întrebări mistuitoare: „Ce vor ăştia? De ce-l consideră pe *«Robert Iamandi»* apt să asiste la un asemenea spectacol degradant?“

Încremenit în scaunul de lângă mine, căpitanul Wicht îşi trăda prezenţa prin respiraţia sa nesuferit de caldă lângă urechea mea. Ca şi în maşină, amuţise. Nu se vedea obligat să-mi dea vreo explicaţie, iar eu nu ştiam ce atitudine să adopt în numele lui Robert Iamandi. Să-i fi scăpat maiorului Medoiu, creatorul lui *Muşat,* vreun amănunt ce trebuia să mi-l aducă la cunoştinţă?

După ce Hans a ieşit din încăpere, restabilind astfel echilibrul dintre anchetatori şi anchetat, interogatoriul a fost reluat ca şi cum între cei doi nu s-ar fi petrecut nimic.

„Deci unde am rămas? La rezervele de petrol ale Siberiei. După declanşarea războiului, Institutul de cercetări geologice din Magnitogorsk şi-a continuat activitatea?“

„Da!“

„Tot sub conducerea profesorului Ivan Nicolaevici Verihin?“

„Da!“

„După ce ai plecat pe front, ai continuat să corespondezi cu cei de la institut?“

„Da!“

„Cu cine?“

„Nu cu o persoană anume...“

„Ţi se răspundea?“

„Da!“

„Cine?“

„Secretara institutului, o femeie în vârstă. “

„Numele şi pronumele ei?“

„Elena Timofeevici Karpov.“

„Ivan Nicolaevici Verihin ocupa mai departe postul de

director?”

„Da!“

*„Iată harta Siberiei. Arată-ne zona prospecţiunilor petrolifere! Refuzi să ne răspunzi? Bine, să lăsăm pe altădată***...**

Propunerea fusese formulată pe un ton rezonabil, deloc duşmănos sau ameninţător. Se încheia astfel repriza unui interogatoriu în care cel recalcitrant şi violent fusese captivul şi nu anchetatorii. Am răsuflat uşurat când neamţul, care până atunci şezuse aplecat asupra stenogramei, s-a ridicat şi i-a cerut captivului să-l urmeze. Acesta a ieşit încruntat, nemulţumit de ceva, fără a ne mai arunca vreo căutătură.

Imediat după ieşirea rusului, căpitanul Wicht s-a ridicat. L-am imitat. L-a imitat şi anchetatorul. Mi-am închipuit că acum gazdele vor dori să-mi cunoască opinia, eventual şi una critică... Nu cumva îl iau pe Robert Iamandi drept un specialist în arta tragerii de limbă a prizonierilor?

— Mulţumesc, Helmuth.

Helmuth i-a răspuns superiorului luând poziţia regulamentară. Wicht mi-a arătat mutra sa rigidă şi, indicându-mi respectuos uşa, mi-a zis glacial:

— Să mergem mai departe, domnule căpitan!

Încăperea în care m-am pomenit puţin mai târziu se deosebea de prima doar prin câteva recuzite menite parcă s-o mai încălzească, s-o umanizeze. Pe pereţi atârnau tot felul de fotografii. N-au fost necesare explicaţii, căci, din primul moment, am sesizat scopul lor „pedagogic“. Obiectivul fotografic surprinsese chipurile, realizate în dimensiuni mari, ale prizonierilor sovietici înainte de a li se propune să colaboreze cu stăpânii fortăreţei şi după momentul acceptării. Deosebirea dintre ele, se înţelege, era considerabilă. Cred că produceau un efect psihologic puternic şi eficient.

Şi aici protagoniştii ne aşteptau: doi anchetatori şi un

prizonier. „Scena“ – identică cu cea din prima încăpere. Scaunele fixate în acelaşi unghi ne asigurau o vizionare comodă. Ne-am ocupat locurile; am simţit iarăşi la ureche respiraţia neplăcută a căpitanului Wicht: ăstuia, îmi ziceam, ca să i se ia viaţa, ar trebui nu să fie pus la zid şi împuşcat şi nici urcat pe eşafod şi spânzurat, că n-ar muri… Ca să moară trebuie pur şi simplu demontat piesă cu piesă cu o cheie franceză şi cu ajutorul unor şurubelniţe.

De astă dată rusul adus la interogatoriu nu mai era un militar, ci un civil, un bărbat trecut de cincizeci de ani, cu un *pince-nez* desuet pe nasul puţin cam borcănat. Purta sub haina cândva neagră o rubaşcă albă, închisă la gât; i se vedea şi şnurul cu care o încingea la mijloc. Desigur, s-ar fi cuvenit să mi se dea o explicaţie sumară: ce căuta acolo, în faţa anchetatorilor, un civil, căci din capul locului mi se prezentase fortăreaţa ca o tabără de selecţie a unor prizonieri militari, apţi să colaboreze la înfăptuirea unor planuri elaborate de F.H.O.

„De ce te-ai întors la Kiev?“

„E oraşul meu natal şi nădăjduiam să găsesc ceva de lucru.“

„Unde ai stat ascuns din noiembrie 1941 şi până în iulie 1942?“

„În satul Petrovka din regiunea Cernigov.“

„De ce te-ai ascuns?“

„De frică.”

Nu era o înfruntare, ci un dialog… la un pahar de ceai, căci captivul acceptase tava cu ceai fierbinte şi dulceaţă. Obstacolele, probabil, fuseseră eliminate mai de mult. Civilul, care, în răstimpuri, datorită unui vechi reflex, îşi reaşeza mereu *pince-nezul,* răspundea liniştit la întrebări, bându-şi ceaiul îndulcit cu dulceaţă.

„Frică de cine, de ce?“
„Frică de a nu se întoarce puterea sovietica.“
„Nu aveai încredere în victoria Germaniei?“
„Nu, n-am avut.“
„Acum ai?“
„Armata germană a ajuns la Stalingrad şi Caucaz!“
„Ai suferit vreo condamnare sub puterea sovietică?“
„Nu!“
„Piotr Matveevici, nu ai niciun motiv să ne ascunzi adevărul.“

Acel Piotr Matveevici răsunase în încăpere foarte familiar, iar eu urmăream spectacolul chinuit acum de simţăminte contradictorii. Pe de o parte aş fi şters cât mai iute putina, iar pe de altă parte ardeam de curiozitate să aflu ce era cu acest civil, de ce se omorau oamenii lui Gehlen să-l câştige de partea lor. Eram deci numai ochi şi urechi. Iar căpitanul Wicht, n-aveam ce să-i reproşez, îmi traducea maşinal, fără să se încurce, atât întrebările anchetatorului, cât şi răspunsurile anchetatului.

„Vă spun numai adevărul“
„Piotr Matveevici, nu trebuie să ne induci în eroare! Ţi-am găsit cazierul. Ai fost judecat în 1937 de către un tribunal raional din Kiev şi condamnat la cinci ani închisoare.“
*„A fost o eroare judiciară***...** *Nu eu am săvârşit delapidarea, ci adjunctul meu – Iuri Vasili Iurcenko, contabil şef.“*
„În ce închisoare ai stat?“
„Am fost trimis într-un lagăr de muncă, pe şantierul canalului Fergana din Uzbekistan, de aici m-au transferat pe şantierul unui combinat siderurgic din Ural.“
„Mai exact, Piotr Matveevici!“
„La patru kilometri de Omsk se construia acest

combinat.“

„A fost dat în funcţiune?“

„Imediat după începerea războiului. De acolo am fost graţiat, mobilizat şi trimis pe front.“

„Uite ce-i, Piotr Matveevici, ai putea să ne povesteşti în scris tot ce ştii despre acest combinat?“

„Cum să nu…“

„Câte furnale are? Capacitatea lor?“

„Patru… Nu mă pricep la date tehnice, dar toţi vorbeau că furnalele aveau o capacitate mai mare decât cele din Ucraina…“

„Ne povesteşti în scris tot ce îţi aminteşti: de la numele portarului la cel al directorului, de la aprovizionare şi până la producţie. Ai înţeles?“

„Am înţeles!“

„Pe urmă, te rugăm să scrii tot ce ai văzut din clipa mobilizării şi până în cea a dezertării…“

„Am văzut multe…“

„Dacă ştii, de exemplu, în ce localităţi din Uniunea Sovietică au fost evacuate anumite fabrici şi uzine din Ucraina, Bielorusia, le treci acolo şi pe astea…“

„Dacă vă interesează, pot să vă spun unde funcţionează fosta fabrică de tractoare din Harkov. În loc de tractoare produce tancuri…“

Ceea ce ascultam mă impresiona mai puţin decât înainte. Totul amintea de nişte tratative comerciale, folositoare ambelor părţi.

„Aş avea şi eu o rugăminte către comisia fortăreţei… În perioada executării pedepsei nedrepte m-am îmbolnăvit de stomac – gastrită sau ulcer – şi am nevoie de o alimentaţie mai aparte.“

„Bine că mi-ai atras atenţia… O să cer să te consulte doctorul nostru şi să-ţi stabilească el regimul alimentar. De acord, Piotr Matveevici?“

„Bogdaproste! Spasiba!“

„Crezi în Dumnezeu?“

„Cred, cum să nu cred în pravoslavnica noastră biserică a Maicii Rusii!“

Captivul a început să-şi facă înfrigurat semnul crucii şi să mormăie ceva a rugăciune. Pe acest tablou, ca de teatru ieftin, a căzut şi cortina anchetei. Repet, eram mai puţin impresionat decât înainte, însă relatarea mea ar fi incompletă dacă n-aş sublinia că, în acelaşi timp, dezorientarea mea se accentuase.

M-am ridicat în picioare în acelaşi timp cu căpitanul Wicht.

I-am întâlnit ochii sticloşi, cu priviri fixe, fără niciun fior de viaţă în adâncul lor. Am vrut să-i declar rituos că vizita se va opri în acest punct, motivând o migrenă mai-veche, dar neamţul mi-a luat-o înainte.

— Conform programului, mai avem de vizitat încă un obiectiv, după care ne vom înapoia la Angerburg.

Am judecat rapid că pentru încă un obiectiv nu merita să arunc în luptă, întru apărarea mea, migrena…

Cea de-a treia încăpere în care am fost condus era mult mai spaţioasă. De cum am intrat, am sesizat că şi ancheta avea ca temă o problemă de altă natură, poate ceva mai complexă. Pe biroul anchetatorului se afla, drept corp delict, un aparat de emisie şi recepţie, noroit şi ciuruit de gloanţe şi de schijele mărunte ale unui proiectil. Noroite şi zdrenţuite erau şi hainele unui bărbat de vârsta mea „însă mai înalt şi mai voinic decât mine. Privea cu ochii congestionaţi şi sălbăticiţi de ură la cei doi din jur. Cred că omul nu mai apucase să se bărbierească de vreo zece zile. Şi barba aceea înspicată cu fire albe îi dădea o înfăţişare sălbatică.

Am devenit atent din prima clipă, propunându-mi să mă concentrez, aşa încât să nu-mi scape nimic.

„Recunoşti că aparatul e al tău?“

„Am mai recunoscut... Da, e al meu!“
„Unde e codul?“
„Nu eu îl păstram, ci tovarăşul meu“
„Unde e tovarăşul tău?“
„Cred că e departe... A scăpat...“

Anchetatorul nu s-a grăbit să pună întrebarea următoare, a rămas preţ de vreo câteva minute cu ochii pironiţi pe faţa partizanului, ca şi când ar fi cugetat la ceva important pentru mersul cercetării.

„Tovarăşul tău nu a ajuns prea departe... L-am prins... E în mâna noastră şi ne-a făcut mărturisiri complete. “

A râs răutăcios, provocându-şi astfel adversarul. Am auzit un scrâşnet din dinţi care m-a înfiorat.

„Nu cred...”
„Te cheamă Serghei Mihailovici Riabinin, ai 38 de ani, de profesie radiotehnician, eşti membru al Partidului Comunist Bolşevic din anul 1941, după izbucnirea războiului. Ţi-ai oferit voluntar serviciile Direcţiei informative din cadrul armatei roşii.“

După primele dezvăluiri ale anchetatorului, prizonierul îşi lăsase capul în jos, creând impresia că fiecare cuvânt al neamţului îl lovea în creştet, îndoindu-l.

„Ei, Serghei Mihailovici Riabinin, acum ce mai ai de spus?“
„Nimic!“

Trebuie să recunosc că de la o întrebare la alta, de la un răspuns la altul, interesul meu pentru desfăşurarea anchetei sporea. Nu întâmplător. Viaţa mă pusese în ultimii ani în situaţii pe cât de variate, pe atât de

dramatice, mi-a scos în cale, cu dărnicie, tot felul de oameni, dacă ar fi să mă refer doar la câteva extreme – de la generalul Petrescu la Brigadenführerul SS Walter Schellenberg, de la Luiza la Ella, de la „domnişoara Kitty“ la locotenent-colonelul Gehlen. Am întâlnit oameni cu vederi şi doctrine politice care mai de care mai năstruşnice şi mai primejdioase. Nemţi, englezi, francezi, evrei, polonezi, unguri… Iată însă că acum, taman aici, la fortăreaţa Boyen din Prusia răsăriteană, aceeaşi viaţă mi-a scos pentru prima oară în cale un rus, adică de fapt şi de drept un inamic care părea să sintetizeze într-o singură existenţă virtuţile bolşevicului, ale partizanului fanatic. Omul se afla într-o situaţie-limită.

„Fă bine şi răspunde la întrebările mele! În ce organizaţie ai fost primit în partidul bolşevic?“

„Nu aveţi dreptul să mă interogaţi!“

„Şi de ce mă rog?“

„Nu m-aţi prins pe teritoriul Germaniei, ci pe cel al patriei mele.“

„Care patrie?“

Întrebarea mi s-a părut de-a dreptul stupidă, dacă nu chiar prostească. Toţi aparţinem unei patrii şi demnitatea acestui adevăr se cere apărată în orice împrejurare. Dar logica neamţului anchetator era complet diferită de a mea.

„Uniunea Sovietică.“

„Ştii unde a ajuns armata germană?“

„Da.“

„Unde?“

„La Stalingrad.“

„Eşti ucrainean, nu-i aşa?“

„Da.“

„Atunci la ce patrie te referi? Ucraina e sub ocupaţie

germană şi ai fost prins pe teritoriul controlat de armata Germaniei.“

„Mă refer la patria mea, Uniunea Sovietică.“

Anchetatorul făcea abstracţie de prezenţa unui ofiţer român şi a comandantului său, „lipit“ cu şoapta de urechea mea. Zărindu-l apăsând pe un buton, mi-am zis, ştiindu-i pe nemţi tributari unor şabloane, că era momentul să se ivească „omul cu tava“. Dar n-a intrat niciun figurant, aşa cum mă aşteptam, ci un civil cu faţa tumefiată, cu hainele mototolite şi pătate de sânge. Făcea un efort vizibil de a se ţine pe picioare.

Cel supus până atunci anchetei a dat să se ridice, exclamând îngrozit:

„Vasea, dragul meu!...“

„Nu ţi-am ordonat să te ridici de pe scaun!“, l-a repezit anchetatorul.

„Sa*şa,* murmură cel cu faţa tumefiată, *te-am trădat, iartă-mă!“*

Serghei Mihailovici Riabinin şi-a lăsat din nou capul în piept, gata parcă să se prăbuşească de pe scaun. Nu ştiu dacă vreun „om al casei“ mă ţinea sau nu sub observaţie, dacă-mi înregistra reacţiile. Simţeam însă, din pricina efortului pe care-l făceam, cum sângele îmi năvălea în cap, ameţindu-mă, că eram gata să explodez.

Neamţul şi-a reluat ancheta, adresând de astă dată întrebări celuilalt partizan, pe care încă nu-l invitase să şadă. Deşi lângă acesta se afla un scaun.

„Vasili Grigorovici Kirilenko, ai fost primit în partidul bolşevic odată cu Serghei Mihailovici Riabinin?*“*

„Da, în aceeaşi zi, la aceeaşi şedinţă.“

„În ce organizaţie de partid aţi fost primiţi?*“*

„A unităţii militare numărul 85432. “

„Infanterie? Artilerie?“

„Este o unitate militară care ţine de Direcţia informaţii militare de pe lângă Marele Stat-Major.“

„Gradul, numele şi prenumele comandantului unităţii?“

„Colonel Ivan Vasilievici Griţko.“

„Gradul, numele şi prenumele secretarului comitetului de partid?“

„Taci, Vasea, taci!“ interveni înecându-se de obidă, partizanul de pe scaun.

„Maior Iuri Emilianovici Grişin.“

Dintr-o dată ancheta căzuse jos, jos de tot şi o greaţă scârboasă îmi urcă din stomac în gură. Faţa tumefiată a celui de-al doilea partizan explica trădarea camaradului de luptă. Anchetatorii au ştiut cum să-i disloce, să-i despartă, să-i opună unul celuilalt. Dar ce legătură avea tot acest spectacol, feroce în datele sale antiumane, cu „Robert Iamandi“?! De ce, la urma-urmei, fusesem condamnat să îndur vizita la Boyen? Mi-am propus, la un moment dat, să încerc să nu mai văd şi să nu mai aud nimic. Un timp m-a stăpânit credinţa că efortul lăuntric mi-a fost încununat de succes, însă, puţin mai târziu, şoaptele căpitanului Wicht au recăpătat sonoritatea lor şi am auzit următoarele:

„Unde şi când aţi fost paraşutaţi?“

„În noaptea de 14 spre 15 iulie, într-un sector cuprins între Nistru şi Bug.“

„De ce în acest sector?“

„Ni s-a explicat că, fiind un sector controlat de români, ne va fi mai uşor să ajungem la baza stabilită.“

N-ar fi fost exclus să fi tresărit, iar căpitanul Wicht să-mi fi sesizat zvâcnirea. Am intrat în alertă. Se apropiau oare gazdele de la Boyen de obiectivul principal al aducerii mele acolo?

„De ce n-aţi ajuns la baza indicată de centrul vostru?“

„Baza fusese între timp ridicată din pădurile Moghilevului.“

„Aţi comunicat cu centrul“?

„Da. Ne-au cerut ca până la noi ordine să transmitem mişcările de trupe spre front. Ceea ce am şi făcut.“

„Până la prinderea voastră, în raionul Dniepropetrovsk, unde aţi stat ascunşi, de unde aţi transmis?“

„Din sectorul controlat de români şi am plecat de acolo când ni s-a cerut să ne îndreptăm spre Nipru.“

„Aşadar cele mai multe emisiuni cu centrul le-aţi avut din sectorul românesc?“

„Da.“

„Nu v-aţi lovit chiar de nicio greutate?“

„Ba da; într-o zi am pornit să caut ceva de-ale gurii într-un sat, nu-i mai ţin minte numele, şi m-a reţinut un jandarm, ca fiind suspect, şi m-a dus la un alt jandarm mai mare în grad. Acesta m-a înjurat de mamă.“

„Ştia ruseşte?“

„Ştia… M-a înjurat de mamă şi mi-a dat drumu’, ameninţându-mă să nu mai calc pe acolo, că dacă mă mai prinde va fi vai de mama mea.“

„Ce-ai făcut cu codul?“

„Vi l-am predat.“

„Zii ceva mai tare ce-ai făcut cu codul, ca să audă şi tovarăşul tău!“

Deodată, nervii celui cu faţa tumefiată au cedat, am auzit întâi încet, apoi explozia unui plâns ce nu putea fi potolit… Iar printre icnete, o rugă: *„Tu, Saşa, iartă-mă!“*

„Ai auzit, Serghei Mihailovici, codul e şi el în mâinile noastre! Şi acum, ascultă cu atenţie, îţi oferim şi ţie o şansă, aceea de a trece de partea învingătorilor.“

Câteva minute au trecut într-o tăcere adâncă. Aproape că îmi auzeam bătăile inimii. Nervii mi se încordaseră şi mie… Partizanul, încremenit, cu capul în piept, întârzia să-şi iasă din încremenire. Şi pe când icnetele celui cu faţa tumefiată deveneau tot mai slabe, retrăgându-se în pieptul nefericitului, Serghei Mihailovici a izbucnit într-un hohot de râs. Râdea pocnindu-şi genunchii cu palmele, ca într-o mare bucurie…

„Voi îmi oferiţi mie marea şansă?!… *Ia auzi! Ha! Ha! “*

Căpitanul mi-a şoptit că s-a făcut timpul să ne întoarcem la Angerburg. S-a ridicat, s-a dus la uşă şi mi-a deschis-o larg. La vreme. Simţeam dureros nevoia să respir… să respir aerul proaspăt de dincolo de zidurile fortăreţei.

11

La Angerburg mă aştepta o cameră de oaspeţi, o „garsonieră“ micuţă, improvizată într-una din barăcile comandamentului F.H.O.-ului. Am invocat oboseala şi nu m-am jenat să le spun amfitrionilor mei că aş dori să rămân singur şi să meditez pe marginea celor văzute la fortăreaţa Boyen. Dorinţa mea n-a intrigat. Conducându-mă în „garsoniera“ unde aveam să petrec noaptea, maiorul Sommer mi-a lăsat trei numere de telefon: al său, de la popotă – „Veţi fi servit în cameră dacă veţi dori“ – şi al ofiţerului de serviciu. Nu mi-a pus nicio întrebare, nu mi-a cerut să-i povestesc impresiile zilei, în schimb, la despărţire, mi-a comunicat că actriţa Karla Helldorf s-a interesat de mine şi suferă că fusesem răpit de lângă ea.

Am rămas singur. Camerei nu-i lipsea absolut nimic din ceea ce putea alcătui un confort mai mult decât acceptabil. Am deschis fereastra şi m-am lovit de acel

amurg încremenit între lumina zilei şi ceasul înserării. M-am uitat la ceas: la Bucureşti se întunecase de mult. Am simţit în nări un aer bun, ozonat de pădurile nesfârşite din jur. Nimic în atmosfera ce mi-o dăruia fereastra deschisă nu amintea de război… Iar războiul împlinise la începutul lui septembrie trei ani de cumplite distrugeri.

Nimic din tăcerile şi umbrele amurgului nu sugera existenţa, la vreo patruzeci de kilometri de aici, în pădurile Rastenburgului, a unui „bârlog al lupilor“, de unde Führerul conducea înaltul său comandament.

Nimic din acea confortabilă odăiţă în care nimerisem nu lăsa să se întrevadă că ar face parte dintr-o baracă, ce făcea parte, la rândul ei, dintr-un şir de barăci de unde Gehlen dirija un război din umbră, nu mai puţin crâncen decât cel de pe teatrul de operaţii…

M-am lăsat într-un fotoliu, l-am răsucit cu faţa spre fereastră, mi-am scos cu o nespusă plăcere cizmele şi mi-am întins picioarele…

Nu era pentru prima oară când, chinuit de gânduri şi de o singurătate mistuitoare, viaţa îmi cerea să analizez cu luciditate o anumită situaţie, aşa încât să pot lua o hotărâre realistă şi să pot acţiona calm, cu siguranţă, ca nimic din ce ar urma să iniţiez să nu prejudicieze interesele vitale ale Biroului 2. Cred că, de fapt, asta este şi marea povară a unui ofiţer de informaţii pe care ţara îl trimite să lucreze în tabăra inamicului. Imaginaţi-vă, să nu fii *Robert Iamandi,* să nu posezi nicio informaţie care, de bine-de rău, ar fi putut să-ţi devină reper, să nu ai cu cine să te sfătuieşti, să te vezi obligat să iei singur o decizie, şi încă una care să nu se întoarcă împotriva intereselor ţării tale ca un bumerang!…

Ce şi cât ştiau cei din F.H.O. despre *Robert Iamandi* zis *Muşat?* N-ar fi fost exclus ca Gehlen şi ai săi, toţi ofiţeri de o înaltă profesionalitate, să fi dejucat de mult stratagema Biroului 2, lipsa sa de loialitate. Acceptaseră astfel de formă existenţa unui *Robert Iamandi* imaginar,

ba trimiseseră şi o invitaţie pe numele lui, pentru ca, în cele din urmă, să poată stabili şi proba jocul Biroului 2 al armatei române, în vederea exercitării, aşa cum se obişnuieşte, a marelui şantaj… *Domnule căpitan Robert Iamandi în sus… Domnule căpitan Robert Iamandi în jos…* Iar ei au aflat de mult că au de-a face cu o ficţiune.

Eram îndreptăţit să iau în consideraţie o asemenea ipoteză? Da, fără îndoială. Cu atât mai mult, cu cât mă aflam „la faţa locului“.

Da de ce oare Bucureştiul, instruindu-mă, a eliminat din supoziţiile sale această ipoteză esenţială? De ce au ţinut tot timpul să mă asigure că nemţii nu contestă nicio clipă existenţa lui *Robert Iamandi*? În cazul acesta, eu, aici, pe ce coordonate ar trebui să mă mişc? Pe cele calculate de Biroul 2 acasă sau pe cele determinate de mine la Angerburg? Dar, la urma-urmei, ce determinasem? Mai nimic… Fortăreaţa Boyen? Anchetarea unor prizonieri? Iar înainte de a fi invitat în garnizoana comandamentului, îmi odihnisem ochiul şi sufletul vizitând Königsbergul. Dacă ar fi să reţin exponatele Muzeului chihlimbarului şi încă ar fi o dovadă concludentă că gazdele au conceput pentru oaspetele lor „fictiv“ un program variat. De la imensa librărie „Gräfe şi Unzer“ din Königsberg până la sumbra fortăreaţă Boyen… Aşadar, de fapt, ce mă neliniştea? De ce mă alarmasem?

Şi iată aşa, întorcând pe toate feţele vizita de la Boyen, am pierdut clipa, acea miraculoasă clipă când lumina palidă şi străvezie a amurgului se prăbuşise brusc în întunericul nopţii.

De fapt mă alarmase modul ostentativ cu care comandamentul F.H.O.-ului îl introdusese pe *Iamandi*, ofiţer de informaţii, acţionând exclusiv în „ţările neutre“, în „bucătăria“ fortăreţei. De pildă, la ce i-ar fi folosit „bravului căpitan Iamandi“ vizita la Boyen? Cu chiu, cu vai, la câteva concluzii tot am ajuns:

Prima concluzie. Fremde Heere Ost urmăreşte ca prin oaspetele lui să atragă atenţia Biroului 2, care coordonează şi comandă grupele informative şi contrainformative ale Armatei a III-a şi ale Armatei a IV-a de pe Frontul de sud, că aliatul lor german acordă o atenţie mărită anchetării prizonierilor de război, că în acest proces complex de interogări au intervenit întrebări noi, preocupări calitativ noi, că F.H.O.-ul, care comandă şi iniţiază operaţii informative şi contrainformative pe întregul Front de răsărit, din nord şi până-n sud, acordă o atenţie mai mare informaţiilor politice, sociale şi economice. Că de acum încolo F.H.O.-ul se preocupă nu numai de realitatea câmpului de luptă, ci şi de „faţa nevăzută a lunii“. Oare n-ar trebui ca partea română să extindă şi ea aria interogatoriilor, spre binele şi viitorul alianţei?

În liniştea şi întunericul încăperii, având senzaţia bizară că mă aflu pe coverta unei corăbii ce navighează pe o mare liniştită, mesajul ascuns al amfitrionilor devenea şi mai concludent. Se sugera astfel părţii române că n-ar trebui să-şi facă prea multe scrupule pentru a încălca tratatul internaţional cu privire la tratamentul prizonierilor de război. Or, noi respectam cu stricteţe tratatul şi nu ne îngăduiam prin nicio acţiune violentă ca, în interogatoriile de rutină, efectuate de altfel şi de inamic, să-l silim pe prizonier să declare mai mult decât dorea… Oricât îmi chinuiam mintea ca să mi-l imaginez pe generalul Belcea sau pe maiorul Medoiu organizând o „fortăreaţă“ ca la Boyen nu izbuteam, ceea ce îmi strecura un fior de bucurie amestecată cu demnitate.

A doua concluzie. Dezvăluindu-mi secretul fortăreţei Boyen cu o parte din mecanismul său de investigaţie, Fremde Heere Ost nu urmărea altceva decât să ne atragă atenţia că inamicul apreciază teritoriul administrat de noi ca un sector vulnerabil, unde

diversioniştii inamicului pot fi paraşutaţi în linişte şi cu succes.

A treia concluzie. Luându-l în reper pe căpitanul *Robert Iamandi* cu un ţel precis, Fremde Heere Ost urmăreşte să exercite asupra acestuia o înrâurire psihologică: fie să-l intimideze, fie să-i studieze structura psihică, reacţiile în anumite situaţii mai puţin comune. Toate acestea în vederea invitării lui *Iamandi* de a colabora la o operaţie germano-română.

Ajungând la aceste trei concluzii, nu pot să spun că mi-am simţit sufletul mai uşurat. Nu, nu… căci nicio clipă nu excludeam posibilitatea ca F.H.O. să aibă în vedere cu totul alte repere decât cele cuprinse în supoziţiile mele.

În concluzie, am decis să mă comport, în continuare, la fel de degajat, cu înfăţişarea invitatului care ştie că timp de cinci zile se află la discreţia gazdelor. Drept care, am comandat o cină frugală. N-am părăsit camera, prefăcându-mă obosit. De altfel, unde să ies? Să trag iscoadele după mine? Fără doar şi poate, eram ţinut sub observaţiei.

De pe un raft cu cărţi în limba germană, toate militare, am scos una privitoare la rolul trupelor de uscat într-un război modern. M-am tolănit în pat… am început s-o citesc şi, după două pagini, am adormit buştean…

12

……Document……

CARNETUL CIFRAT AL
MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

Starea de spirit antigermană

● 20 februarie 1942. **Conflict la Lozovaia. Comandantul Corpului 11 armată german cere Diviziei 1 infanterie română, adusă în marşuri forţate în linia întâi, pe un ger de crăpau pietrele, să-l contraatace imediat pe inamic. Ordinul german n-a fost executat. Poziţia a fost părăsită din ordinul comandanţilor noştri.**

● 27 februarie 1942. **Gen. Manstein este nemulţumit... Protestează că regimentele noastre (18 inf. şi 92 inf.) n-au executat ordinele comandamentelor germane. Furios e şi gen. Wöhler, comandantul Corpului 24 german, căruia îi este subordonată Divizia 18 română.**

Nemulţumiri mari şi printre comandanţii români ai Diviziei 17 inf. Imixtiunile în comanda unităţilor noastre se coboară până la comandanţi de regimente şi batalioane. Nemulţumiri îndreptăţite. De pildă, batalioanele Reg. 33 inf. sunt puse sub comenzile unor diferite regimente germane. Nemţii au mers până acolo cu obrăznicia lor, încât l-au îndepărtat de pe front pe comandantul regimentului nostru, punându-l în imposibilitatea de a-şi mai comanda unităţile.

●[6] **O altă măsură jignitoare: gen. Manstein şi-a permis să pedepsească Divizia 18 română, trecând-o direct sub comandament german. Nemulţumiri în rândurile ofiţerilor şi ostaşilor.**

● **Aversiunea militarilor noştri faţă de aliat este în creştere. De la Corpul 5 armată mi se raportează că ostaşii trimişi la vatră, în permisie, se manifestă făţiş împotriva militarilor germani. Iar ofiţerul meu de la Regimentul 33 artilerie mă informează că: „... starea de spirit antigermană am descoperit-o nu numai la ofiţeri, dar mai ales printre ostaşi. Această stare de spirit se**

[6] Unele însemnări din carnet nu sunt datate (n. a.).

caracterizează printr-o aversiune accentuată împotriva aliaţilor germani, o aversiune vecină cu ura. Nu e o stare de spirit născută de azi pe mâine.“

● **Rapoartele ofiţerilor mei semnalează din ce în ce mai des starea de spirit antigermană. Tot mai des întâlnesc în rapoarte formularea „ostaşii noştri sunt contra nemţilor “**

● **Gen. Ilie Şteflea a prezentat Berlinului un document- protest intitulat „Greutăţi întâmpinate de trupele afectate operativ comandamentului german“. Amestec, haos, porcărie! Aprecierile gen. Ilie Şteflea sunt tari…**

— **Gen. Şteflea a prezentat un protest şi generalului Hauffe[7], drept care acesta recunoaşte că „dispoziţia de a mai lupta a românilor a scăzut considerabil.“**

● lunie 1942. **Dintr-un manifest comunist răspândit în cazărmi şi printre unităţile în drum spre front: „Ceasul al 12-lea a sunat! Poporul român are de ales: a pieri pentru Hitler şi împreună cu fascismul german sau a se salva prin retragerea armatei române de pe frontul sovietic, prin încheierea imediată a păcii cu Uniunea Sovietică, America, Anglia şi ţările democratice, prin intrarea ei în frontul mondial al popoarelor iubitoare de libertate, împotriva tiraniei hitleriste.“**

● August. **Gen. I. Şteflea a prezentat mareşalului un raport menit să împiedice trimiterea de noi unităţi pe front. N-a avut niciun ecou. Pe marginea raportului, mareşalul a notat, printre altele, următoarele: „Îşi iau cei ce au redactat raportul răspunderea consecinţelor politice pentru o astfel de atitudine? Dacă astfel de atitudini şi mentalităţi**

[7] Şeful Misiunii militare germane din România în anul 1942.

pleacă de la conducerea armatei, ele se răspândesc în jos şi în toată ţara ca fulgerul şi astfel se propagă defetismul, se face jocul inamicului şi se creează stările premergătoare revoluţiilor în momente grele.“

● August. **Gen. Ion Gheorghe[8] a fost chemat urgent la Marele Cartier al O.K.W. de la Viniţa, de către gen. Zeitzler[9], care, sub forma unei note de protest, îi aduce la cunoştinţă incidente grave între unităţile române şi comandamentul german al grupării gen. Ruoff. Câteva unităţi ale noastre au refuzat să participe la atac. Alarmat, gen. I. G. raportează mareşalului.**

● 7 august 1942. **Gen. Ilie Şteflea şi-a prezentat demisia. Mareşalul i-a respins-o.**

● 24 august 1942. **Viniţa. Puternice presiuni germane asupra delegaţiei Marelui Stat-Major român pentru a trimite pe front noi unităţi pentru acoperirea spaţiilor întinse din dreapta şi din stânga Armatei 6 germane, care a ajuns la Stalingrad. Pentru a preîntâmpina viitoare incidente se înfiinţează gruparea militară „Mareşal Antonescu“, cu un Stat-major mixt Şteflea-Hauffe. Mareşalul ar urma să preia direct comanda după încheierea bătăliei de la Stalingrad. Până atunci realitatea câmpului de luptă rămâne aceeaşi – orice ordin dat de mareşal trebuie să fie aprobat şi de germanul Hauffe. Şi tot până atunci, Armata a 3-a şi a 4-a rămân sub ordinele generalului german baronul von Weichs.**

● 26 august. **Gen. I. Şteflea a început să aplice planul de camuflare a planului de mobilizare şi a**

---

[8] Ministrul plenipotenţiar al României la Berlin.

[9] General german din cadrul Marelui Stat-Major al înaltului comandament al Wehrmachtului. În septembrie 1942 Hitler îl va numi şef al Marelui Stat-Major, în locul gen. Frantz Halder.

unei mari cantităţi de armament. Diviziile din primul eşalon vor pleca pe front numai cu jumătate din efectiv. Planul său pune la adăpost, în ţară, circa 220 000 ostaşi.

13

Micul dejun l-am servit la popotă în compania maiorului Brauner. Ca întotdeauna, era proaspăt ras, răspândind în juru-i un vag parfum bărbătesc. Mirosea ca un măr uitat pe pervazul unei ferestre… Folosea tacâmurile cu o distincţie aristocratică şi nu mi se adresa niciodată cu gura plină. Din punctul ăsta de vedere, ne asemănăm, de parcă ne-am fi bucurat amândoi de serviciile aceleiaşi guvernante.

— Ce-i nou la Stalingrad? l-am întrebat eu, căci n-ar fi fost deloc normal să mă menţin într-o indiferenţă totală.

— Lupte crâncene de stradă… S-a mai înaintat cu vreo sută de metri.

Prezentându-mi succint situaţia, am observat că s-a ferit să facă vreun pronostic cu privire la deznodământul bătăliei. Totuşi, ca să nu-şi lase informaţia fără o perspectivă, a mai spus:

— În Caucaz, pe direcţia Groznâi, am atins zonele de petrol ale ruşilor…

— Pentru astăzi ce program mi-aţi mai prevăzut? m-am interesat eu pe un ton care insinua fără echivoc oboseala zilei de ieri.

Maiorul Brauner, minte ageră, a sesizat încotro bat şi, zâmbindu-mi amical, mi-a replicat:

— Astăzi sunteţi programat să rămâneţi pe teritoriul comandamentului… Aşa că o să vă scutim de oboseala unui drum cu maşina.

Nu ştiu dacă se aştepta ca eu să rectific cele spuse şi să precizez că nu-i vorba de un drum cu maşina, ci de ceea ce pot afla la capătul drumului, am preferat să tac,

deşi pe limbă îmi stăteau câteva cuvinte muşcătoare la adresa căpitanului Wicht. Despre gazde, ca şi despre morţi, numai bine.

— Sunteţi programat să vizitaţi aşa-numitul *Birou C,* situat la vreo cincizeci de metri de popotă. Domnul locotenent-colonel Gehlen doreşte şi chiar insistă să acordaţi atenţie acestui obiectiv din programul vizitei.

— Mă obligaţi să-mi dezvălui curiozitatea.

— S-a şi constatat că vă feriţi să puneţi întrebări, râse voios maiorul.

— Scrupulele mele au un temei, m-am explicat eu. Sunt ofiţer de informaţii şi mai ştiu că nu mă găsesc pe un teritoriu oarecare, ci pe cel al F.H.O.-ului. S-ar putea ca eu săptămâna viitoare să fiu în Portugalia sau în Turcia, de ce să-mi încarc mintea cu informaţii de prisos?

— Vreau să vă asigur, domnule căpitan, că acest fel al dumneavoastră de a fi a impresionat în mod deosebit.

— Acum însă o să-mi iertaţi întrebarea: de ce domnul locotenent-colonel Gehlen doreşte neapărat să vizitez aşa-numitul *Birou C?*

— Am uitat să fac o precizare. Doreşte să-l vizitaţi înainte de a avea cu dumneavoastră o nouă întrevedere între patru ochi, preciză maiorul.

— Cu atât mai mult întrebarea mea îşi găseşte justificare.

— *Biroul C* deţine un dosar care priveşte exclusiv partea română… Dacă n-aveţi nimic împotrivă, aş propune să mergem.

Mi-a dat limpede de înţeles că nu-mi va dezvălui nimic în plus în legătură cu ceea ce el a numit *un dosar care priveşte exclusiv partea română*. N-am insistat, m-am ridicat şi am ieşit în curtea comandamentului, stăpânit de gândul că, după ce voi fi luat cunoştinţă de acel dosar, va urma o întrevedere între patru ochi cu şeful lui Fremde Heere Ost. Nu trebuia să fii prea deştept ca să prevezi că apropiata întâlnire va avea ca subiect de

discuţie şi dosarul cu documentele sale. Se întrezărea astfel, după o cursă sinuoasă, perspectiva finişului… Când îmi va fi dat să intru pe ultima turnantă?

Am străbătut curtea comandamentului în diagonală, cu pas mic, alene, de parcă amândoi am fi dorit să prelungim drumul cât mai mult. Cerul era de un albastru pur, iar în depărtare, în contrast cu verdele crud al pădurii, devenise de o vizibilitate nemaiîntâlnită: cred că dacă Dumnezeu ar fi tronat cu adevărat în ceruri, i s-ar fi zărit barba…

— Karla ar dori ca, la despărţire, să luăm din nou masa împreună, în aceeaşi formaţie ca şi în prima seară, mă înştiinţă maiorul.

— Cu mare plăcere, am consimţit eu.

O vreme nu ne-am mai spus nimic, deşi păşeam unul lângă celălalt. Îl iscodeam însă cu coada ochiului. Părea mai îngândurat decât la popotă sau poate că-l furase vreo amintire. Dar nu i-am tulburat îngândurarea cu vreo întrebare.

Maiorul Willy Göde, şeful *Biroului C,* trebuie să ne fi zărit de la fereastra biroului, căci ne-a ieşit în întâmpinare. Era un bărbat cu faţa arsă de soare, cu o bărbie proeminentă, puternic împinsă înainte. Salutându-mă, mi-a zâmbit şi mi-a mărturisit că era bucuros că acceptasem să vizitez *Biroul C.*

— Vi-l predau, zise Brauner glumind. Din momentul acesta este al dumneavoastră. A pocnit din călcâie, şi-a dus mâna la chipiu în semn de omagiu şi a mai spus: către ora mesei trec să vă iau.

Şeful *Biroului C,* mult mai luminos la înfăţişare decât căpitanul Wicht, m-a poftit în camera sa de lucru; nu era prea spaţioasă, poate din pricina unor dulapuri metalice şi a unor maldăre de dosare care parcă îşi aşteptau rândul pentru a fi cercetate sau clasate.

— Luaţi loc! mă invită el. A aşteptat să mă aşez, apoi

s-a aşezat şi el. Abia atunci am zărit pe peretele din spatele său atârnând, ca o icoană, fotografia Führerului. Fotograful îl surprinsese din profil, pe cap cu chipiul militar, scrutând cutezător, pe sub cozoroc, viitorul Europei.

Introducerea a fost scurtă, trebuie să recunosc, datorită stilului milităresc, concis, al maiorului. A bolmojit el un şir de fraze protocolare, dar după asta, în conformitate cu ordinul primit, mi-a explicat în linii mari în ce constă activitatea *Biroului* C.

— Un spionaj total presupune acţiuni informative complete… E desigur foarte important să descoperi mişcările de trupe din sectoarele fronturilor, să stabileşti nomenclatura diviziilor, a armatelor, a brigăzilor, tăria fiecărei unităţi de luptă a inamicului, numele principalilor comandanţi…

Vorbirea maiorului Willy Göde era egală, nu cunoştea modulaţii. Îşi înălţa însă mereu sprâncenele, dealtminteri frumos arcuite, ca şi cum îndrăzneala de a-mi vorbi despre toate astea îl nedumerea. Nu-mi spunea deocamdată lucruri noi, dar îl ascultam cu atenţie, căci mă interesa să reţin cum şi pe ce căi va ajunge să-mi vorbească de dosarul privind aliatul român.

— Este, desigur, foarte importantă trimiterea unor formaţii de cercetare în spatele inamicului, la adâncimi uneori mari, pentru a-i descoperi rezervele camuflate, sistemul de pază…

Mai bine de un sfert de oră maiorul Göde m-a plimbat cu răbdare prin sferele generale ale activităţii informaţionale. Cuvintele „Este, desigur, foarte important“ le-am auzit de nenumărate ori; începuseră chiar să mă calce pe nervi. A trebuit să-l mai suport până l-am auzit schimbând macazul.

— Spionajul total, domnule căpitan Iamandi, acordă atenţie şi unor detalii sau amănunte care, la prima vedere, par lipsite, de importanţă. *Biroul C* se ocupă de

culegerea şi interpretarea unor aşa-zise fleacuri… Nici nu vă puteţi închipui ce însemnătate poate dobândi, la un moment dat, un petic de hârtie găsit şi ridicat de pe linia frontului, din tranşeele smulse inamicului, din zonele cedate de inamic prin retrageri.

A făcut o pauză scurtă, rămânând cu sprâncenele înălţate. Ca şi cum ele ar fi refuzat să revină în poziţia lor normală.

— În acest scop, *Biroul C* a organizat grupe de scotocitori, care, dirijate de noi, au o singură misiune: de a cotrobăi prin tranşeele inamicului, prin şanţurile de legătură dintre linii, prin bordeiele din linia întâi şi a doua şi aşa mai departe… şi a colecta tot ceea ce poate, într-un fel sau altul, să ne dezvăluie o informaţie cu privire la inamic. În acest fel nu trebuie să ne scape nimic, nici cel mai neînsemnat petic de hârtie.

Cu siguranţă că maiorul Göde descoperise pe chipul meu o expresie de sinceră nedumerire, căci se oprise brusc din peroraţie, pentru a-mi spune:

— Am impresia că doriţi să mă întrebaţi ceva.

Relatarea şefului *Biroului C* mă furase complet prin noutate şi, evident, îmi scăpasem de sub control. Era mai practic, mai inteligent, într-un cuvânt, *mai profesionist,* să-l fi ascultat până la capăt. Ciudat, intervenţia sa m-a zăpăcit pentru un timp şi m-am auzit întrebându-l:

— Şi morţii… şi morţii sunt scotociţi?

Maiorul mi-a zâmbit binevoitor, fără a urmări prin aceasta să mă pună într-o situaţie jenantă. Aş afirma chiar că omul a venit în întâmpinarea mea, realmente dornic să mă ajute.

— Obiectivul *Biroului C* este unul cu totul şi cu totul nou… Desigur, o cercetare a frontului exista şi înainte, dar era întâmplătoare şi de rutină. Domnul locotenent-colonel Gehlen a dat activităţii F.H.O.-ului o nouă dimensiune sistematică, metodică, cu militari specializaţi în scotociri, colectări, selectare şi interpretare. Da, sunt

scotocite şi cadavrele. Mai cu seamă acolo unde rezistenţa inamicului s-a dovedit mai puternică.

Dacă puţin timp înainte socotisem limbuţia maiorului, raportată la muţenia căpitanului Wicht, binevenită şi o dovadă de camaraderie germano-română, acum mi se părea drept o cruntă pedeapsă, fiind obligat s-o ispăşesc până la capăt cu stoicism.

— Şi ce faceţi cu toate mărunţişurile astea? am întrebat cu reţinere.

— Cele care pot interesa sunt expediate comandamentului, unde sunt cercetate, supuse unor noi selecţii şi interpretări. Piesele reţinute sunt luate în evidenţă, fişate, depozitate pe categorii, pe anumite teme. Aşa s-a născut, în activitatea spionajului total, metoda pe care domnul comandant Gehlen a botezat-o a *Mozaicului.*

Şeful *Biroului C* a izbucnit într-un râs vesel, de om cu fire deschisă.

— Sunteţi surprins, nu-i aşa? îşi înălţă maiorul bucuros sprâncenele. De ce metoda *Mozaicului?* Desigur, nu aţi avut unde să mai auziţi de o asemenea metodă. Poate în criminalistică. Să vă explic mai pe larg. În esenţă, metoda presupune o acţiune de conexiune. Să vă dau un exemplu. În buzunarul unui soldat inamic, căzut în luptele de la Leningrad, scotocitorul nostru a găsit o pagină de ziar de front, tipărit de un mare comandament sovietic. Cel scotocit pe când mai trăia, citise ziarul, apoi începuse să-l consume la fumatul mahorcii. Ştiţi cum fumează ruşii mahorca?

Am înălţat încurcat din umeri şi am răspuns stingherit că nu aveam de unde să ştiu.

— Rup din ziar un dreptunghi cât o foiţă de ţigară şi fac din el un cornet micuţ, îl umplu cu mahorcă, îi dau foc la un capăt şi încep să tragă din el. De aceea, cei mai mulţi păstrează ziarul. Înţelegeţi? Ei bine, scotocitorul găsind asupra mortului punga cu mahorcă şi pagina

aceea de ziar care nici nu era întreagă, a reţinut-o spre cercetare. A nimerit în felul ăsta peste o informaţie. Era lăudat în acea informaţie un trăgător de elită, un *snaiper,* care înscrisese pe război cincisprezece ostaşi de-ai noştri. Ziarul a ajuns la noi. Mai întâi s-a constatat că trăgătorul acesta de elită nu se găsea în evidenţa noastră, i s-a întocmit o fişă, am cercetat sectorul unde opera, am stabilit regimentul din care făcea parte, divizia şi aşa mai departe… Trei luni mai târziu, un alt scotocitor, de data asta pe frontul Voronej, dă de o altă informaţie laudativă la adresa aceluiaşi trăgător de elită. Confruntând primul ziar cu cel de-al doilea, am tras concluzia, prin metoda conexiunii, că divizia care operase în urmă cu câteva luni pe frontul de la Leningrad fusese, între timp, transferată la Voronej, fără ca cercetarea germană împinsă în prima linie să fi prins de veste… Aţi înţeles? Am dat doar un exemplu, dar observaţiile noastre cuprinse în rapoarte-sinteze sunt, mai întotdeauna, datorită metodei, de importanţă majoră.

Metoda conexiunii! Metoda mozaicului! Înţelegând misiunea acestui *Birou* C, am îndrăznit şi eu să fac o primă conexiune:

— Intră în vederile unităţilor astea de scotocire şi sectoarele de front unde luptă trupe româneşti?

Maiorul Göde se aştepta probabil la această întrebare, căci mi-a răspuns imediat, printr-o formulă diplomatică perfectă:

— Nu, domnule maior, nu intră în vederile noastre… Suntem doar aliaţi! Poate că domnul comandant, recomandându-vă să vizitaţi *Biroul C,* urmăreşte ca, prin dumneavoastră, să propună comandamentului român introducerea în cercetare a metodei respective, iar apoi extinderea conexiunii prin scotociri şi interpretări comune. E o simplă deducţie şi-mi cer de pe acum iertare dacă anticipaţia mea nu se va adeveri.

— Am fost însă avertizat în legătură cu un dosar…

— A, da! sări maiorul Göde, luminându-se la faţă ca şi când ar fi vrut să-mi dea de înţeles că abia acum a priceput la ce făceam aluzie. Ce se întâmplă, domnule căpitan, echipele noastre de scotocire au dat şi de unele materiale româneşti. Când au fost culese, scotocitorii n-au prea înţeles dacă au aparţinut trupelor române sau italiene, de aceea, aşa cum cer şi instrucţiunile, au fost expediate comandamentului... Aici le-am stabilit „identitatea“.

— Aveţi pe cineva care ştie limba română?

— Avem, îşi manifestă maiorul din nou bucuria sa camaraderească, un tânăr locotenent de pe meleagurile ţării dumneavoastră. De altfel, o să vi-l prezint, căci el o să vă pună la dispoziţie, spre studiere, dosarul. În această ordine de idei, trebuie să vă mai aduc la cunoştinţă că domnul locotenent-colonel Gehlen ne-a atras atenţia că dosarul o să-l luaţi cu dumneavoastră în România.

Fair-play-ul lui Gehlen nu m-a prins pe nepregătite, îl aşteptam, neştiind însă ce forme concrete va lua. Trebuia să dea ceva... să împingă ceva pe eşichierul partidei ce o începuse cu *Robert Iamandi* şi cu managerul său, Biroul *2.* „Desigur, îmi spuneam, Gehlen nu se va limita la cele trei mişcări – *fortăreaţa Boyen*, *Biroul C, dosarul românesc* – pentru a-şi demonstra loialitatea şi încrederea faţă de şefii mei.“ Mi-era însă greu, chiar imposibil, să definesc obiectivul urmărit de şeful F.H.O.-ului.

— Vă rog, domnule căpitan, să reţineţi precizarea care o fac: există un ordin special care interzice echipelor noastre de scotocire să-şi extindă operaţiile în sectoarele trupelor aliate...

— Vă asigur, domnule maior, că am reţinut precizarea.

— Atunci, vă rog să veniţi cu mine.

După vreo cincisprezece paşi am intrat într-o încăpere, unde cele patru mese de lucru, rânduite ca într-o clasă

de şcoală, îmi aminteau de sala de lectură a unei biblioteci. Această impresie era întărită şi de faptul că pe fiecare masă străjuia o lampă de birou. La intrarea noastră, s-a ridicat de la „catedră“ un sublocotenent cu părul roşcovan, ondulat şi sârmos, care a luat o poziţie corecta de drepţi, dar nu prea rigidă. Ai fi zis că se bucură întâlnind o uniformă a armatei române într-un loc atât de îndepărtat de locul său de baştină.

— Vi-l prezint pe sublocotenentul Sigmund Derner…, originar din România.

I-am întins mâna şi, strângându-i-o, i-am spus în româneşte, pe un ton ponderat, bine cumpănit, ca să nu las loc echivocului:

— Mă bucur de întâlnire, domnule sublocotenent.

La auzul graiului românesc nu s-a întunecat la faţă, ci s-a adresat maiorului în germană, cerându-i permisiunea să-mi răspundă tot în româneşte. Proceda disciplinat, în spiritul regulamentelor.

Sprâncenele maiorului se înălţară iarăşi a mirare:

— Vai, da’ se poate, Sigmund, te rog…

— Sunt originar din comuna Doştat, nu departe de Sibiu. Bine aţi venit, domnule căpitan!

M-a încercat un fior de bucurie auzindu-i vorbirea corectă. Ce ciudat! Născuţi amândoi pe binecuvântatul pământ al României şi să ne fie dat să ne întâlnim în pădurile Angerburgului, el purtând uniforma armatei germane, când s-ar fi cuvenit, ca cetăţean al ţării, s-o poarte pe cea a armatei noastre…

— Domnule căpitan, sublocotenentul Derner este în temă… Are dosarul pregătit. El, printre altele, este şi custodele acestei săli de studii. Ştie câteva limbi… chiar şi rusa… Eu o să mă retrag.

Ne-a lăsat singuri. Sublocotenentul mă privea cu o bucurie stăpânită, de parcă i-ar fi fost teamă că întrebările care-l mistuiau – doar veneam de acasă! — să nu izbucnească din el fără voie. Sau poate mă înşelam.

— Eşti plecat de mult de acasă? l-am întrebat.

— De aproape un an de zile…

— Familia ţi-a rămas la Doştat?

— Toţi ai mei sunt la Doşlat. Mi-e dor de ei, de casă, de Dumbrava Sibiului. Aţi fost la Sibiu? Cunoaşteţi Dumbrava?

— Frumoase locuri! am oftat cu melancolie şi, ca să-l aţâţ, am adăugat: Prima mea iubire a fost o fată din Sibiu.

A oftat şi el, dar imediat, amintindu-şi, se vede treaba, că nu era chiar locul cel mai potrivit aducerilor-aminte, a devenit oficial.

— Dosarul e pregătit… La ce masă doriţi să staţi? N-o să vă deranjeze nimeni…

Am ales ultima masă din dreapta mea, lângă una din cele două ferestre… Nu întâmplător o alesesem: doream să mă aflu cât mai departe de locul custodelui.

Sublocotenentul a luat un dosar de pe „catedră“ şi mi l-a pus pe masa indicată.

— Nu e cazul să vă faceţi însemnări, m-a avertizat roşcovanul, căci urmează să-l primiţi în ziua când veţi pleca spre ţară.

— Mulţumesc, sublocotenente!

M-am aşezat în faţa dosarului; copertele erau de piele şi sugerau din capul locului dorinţa gazdelor de a-l dărui, fireşte nu mie, ci comandanţilor mei. Sigmund Derner îşi reluase locul şi, uitând de prezenţa mea, s-a apucat şi el să studieze un dosar. Îmbătrânise dintr-o dată, devenind grav şi serios. Privindu-l, m-am întrebat: cum a ajuns flăcăul ăsta să poarte uniforma armatei germane? Doar saşii sunt cetăţeni români şi, ca atare, trebuie să se supună legilor ţării. În mod normal, Sigmund trebuia să-şi satisfacă serviciul militar în rândurile armatei române şi nu în ale armatei germane. Cum a ajuns deci la *Biroul C,* în uniforma ofiţerilor Wehrmachtului? Câtva timp mi s-a părut că ar fi mai important să găsesc răspuns întrebării

decât să mă apuc să cercetez dosarul. Nu mă loveam decât de două explicaţii: fie că roşcovanul, dezertase din armata română, fie că Reichul îl împrumutase oficial. Mai exista şi o a treia explicaţie, pe aceea însă refuzam în mod categoric să mi-o dau: că mi-ar fi camarad de armă, că ar fi un ofiţer al armatei române plantat în inima serviciului lui Gehlen… Ar fi fost mult prea frumos.

Supărat pe mine însumi că m-am lăsat furat de gânduri lăturalnice, am deschis mapa. M-a izbit din primul moment acurateţea cu care fusese întocmit dosarul. Nu cuprindea prea multe documente, dar acestea erau numerotate şi însoţite de o filă de inventar, instrument de orientare pentru cercetător. L-am parcurs cu atenţie şi din primul moment m-a şocat varietatea documentelor: pagini dintr-un jurnal intim al unui locotenent de infanterie; două epistole scrise de una şi aceeaşi mână, adresate de un caporal mamei sale; un manifest al Partidului Comunist Român adresat soldaţilor, ofiţerilor şi generalilor români; patru file de caiet umplute cu versuri populare; un bilet de liberă trecere tipărit de ruşi în limba română, adresat celor care doreau să dezerteze; un ordin al unui comandament german adresat unui comandament român, cu menţiunea „A se distruge“; un manifest incitator scris de mână, agramat, de un soldat român…

Din simpla parcurgere a inventarului – un adevărat sumar – am înţeles şi rostul pieselor adunate într-un dosar ce urma să-l duc cu mine, ca pe un „dar“. Toate documentele, ce-i drept puţine la număr, aveau în graiul celor de la F.H.O. un singur înţeles: iată, stimaţi domni de la Biroul 2, starea de spirit a militarului vostru, stare scăpată cu totul de sub control, iar dacă prezentul dosar n-o să vă convingă, vă putem oricând pune la dispoziţie o întreagă arhivă.

În ciuda sumarului, am deschis dosarul la întâmplare, ca pe un album. În locul fotografiei, o etichetă din

rechizita şcolarilor transformată într-un „fluturaş“ incendiar. Nu prea era curată. Trecuse prin mai multe mâini sau, acolo unde fusese ascunsă, o atinsese umezeala sau transpiraţia. Cuvintele „Jos *Antonescu! Jos Hitler! Nu mai ascultaţi de ordinele călăilor!“,* scrise cu un creion chimic, se lăţiseră.

În josul paginii, cel ce alcătuise dosarul caligrafiase cu tuş negru următoarea explicaţie: „Fluturaşul“ a fost găsit asupra soldatului Oprea I. Vasile, din Reg. 92 infanterie, împuşcat la 3.07.42*, pentru refuz de a se ridica la atac.*

Mi-am stăpânit un suspin. Pur şi simplu nu doream să oftez în prezenţa lui Sigmund Derner. Nu încăpea nicio îndoială că între refuzul soldatului Oprea de a se ridica la atac şi „fluturaşul“ incitator se făcea o legătură logică.

Mă izbea însă constatarea că explicaţia din document nu indica cine şi din ordinul cui fusese împuşcat Oprea I. Vasile. Dar şi asta, desigur, se putea deduce foarte lesne.

— Explicaţiile sunt scrise de dumneata, domnule sublocotenent?

— Da, de mine… îmi surâse sibianul, flatat de întrebare.

Nu-mi luam ochii de la „fluturaş“: fără îndoială, îl întocmise un om nu prea obişnuit să ţină creionul în mână, fără prea multă şcoală. Pe câtă vreme Derner! Doamne, de ce învăţători şi profesori buni de română trebuie să fi avut parte! Mi-am luat inima în dinţi şi l-am întrebat:

— Eşti cetăţean german?

— Încă nu… dar sper să capăt cetăţenie foarte curând, îmi răspunse el cu aceeaşi luminozitate în priviri.

Am întors pagina. Un alt „fluturaş“, realizat însă dintr-o etichetă ceva mai mare, păstra peste text câteva pete de sânge. Fusese găsit, aşa cum indica scrisul lui S.D., asupra sergentului Mihai D. Nicolae, căzut la 08.06.42, în timpul forţării Donului. Cadavrul fusese ridicat de către „echipele de ciocli“ ai armatei germane şi înmormântat

lângă Taganrog, într-o groapă comună, împreună cu morţii germani şi, probabil, înainte de a fi azvârlit în groapă „fusese „scotocit“.

„Până şi pe morţi îi buzunăresc de gânduri, constatam din ce în ce mai revoltat, dar, în acelaşi timp, neuitând să mă îmbărbătez: „Fii calm, Radule!… Calmează-te, Radule, până la Golgota ta e cale lungă!“

Am întins mâna să întorc filele dosarului: am văzut-o tremurând şi m-am dojenit. Întorsesem filele tot la întâmplare, în grabă, ca nu cumva Derner să-mi observe tremuratul.

De astă dată, alcătuitorii dosarului lipiseră de pagina respectivă o ciornă… un petic de hârtie pe care o mână nervoasă scrisese în franceză:

„Fii cu ochii pe general! Neamţul ăsta monoclat urmăreşte ceva… Părerea mea e că vrea să ne bage într-o porcărie… Să ne treacă sub comanda lui…“

Iniţial, ciorna fusese împăturită – păstra limpede urmele împăturirii – şi strecurată adresantului… De ce acesta n-o distrusese sau de ce o pierduse nu mai avea acum nicio importanţă. Sub „document“, Sigmund Derner caligrafiase cu acurateţe:

„Biletul a fost «cules» întâmplător de o echipă a Biroului C, la 18—08—42, de la fostul punct de comandă al Regimentului 14 infanterie. Părerea grafologului: autorul biletului este un ofiţer cult, temperament sangvin, înclinat spre umor.

Mi-am ridicat fruntea şi l-am căutat pe Sigmund Derner din priviri. L-am găsit „cufundat“ în studierea unui dosar.

— E aici o ciornă, l-am smuls eu din „studiu“.

— A, da, scrisă în franceză, ghici el imediat la ce mă referisem.

— Ce-i cu ea? Nu sesizez motivul pentru care a fost inclusă la dosar…

— La prima vedere, ciorna nu pare să prezinte vreo

semnificaţie. Dar aceeaşi ciornă investigată pe baza *metodei mozaicului* – ştiu că vi s-a făcut o informare sumară asupra metodei – începe să prindă grai. Cum ştiţi, în lunile iulie-august, pe Frontul de sud au avut loc lupte grele, la care au participat şi unităţi române. Stabilindu-se locul de unde ciorna a fost culeasă, metoda mozaicului ne-a permis să stabilim ce general german a vizitat punctul de comandă al regimentului, cu ce problemă s-a prezentat generalul german la comandamentul român, incidentul care s-a produs, sursa sa…

— Atunci aţi izbutit să stabiliţi şi cine-i autorul ciornei? (Ah, Doamne, cât de greu mi-a fost să-mi ţin în frâu furia!)

— Încă nu… Am primit dezlegarea de a vă da explicaţii complete privind fiece document, sublinie Sigmund Derner. (Probabil că de aici şi simpatia ce o afişa faţă de mine: una oficială şi sentimentul că mi-era de folos.) Am identificat zece ofiţeri români care în ziua aceea au intrat în legătură cu generalul german. Opt din cei zece sunt cunoscători ai limbii franceze şi numai doi stăpâneau germana. Cercetările însă au fost oprite din ordinul domnului comandant.

— De ce?

— Incidentul a fost analizat de către o comisie mixtă germană-română şi aplanat.

În timpul lungilor discuţii cu maiorul Medoiu, acesta n-a evitat să mă pună la curent cu tensiunea existentă la nivelul celor două comandamente operative, tendinţa ascunsă sau făţişă a aliatului german de a subordona comandamente ale unităţilor române, de a hotărî şi a ordona peste capul comandanţilor români operaţii pentru trupele noastre. Se ajunsese în felul acesta ca trupe române să fie împinse înaintea trupelor germane, pentru a le deschide acestora o cale uşoară de înaintare. Abuzurile se înteţiseră şi odată cu ele şi incidentele.

N-am mai insistat, m-am întors la dosar. După alte câteva pagini întoarse mai mult în silă decât în grabă, mi-au reţinut atenţia un număr de scrisori, câteva cărţi poştale… Explicaţia prezenţei lor la dosar fiind sumară, i-am cerut caligrafului lămuriri suplimentare.

— Acest sergent-major Ioniţă R. Marin, dacă îi mai ţin minte bine numele („Avea memorie şi încă una foarte bună!“). A fost unul dintre poştaşii Diviziei a 11-a… În ziua când a murit călătorea cu un vehicul al armatei germane. Ducea poşta pentru trupa diviziei din linia întâi… Camionul, în drum spre poziţii, a fost lovit de proiectile ale inamicului: au fost morţi şi răniţi. Printre cei morţi se număra şi poştaşul Ioniţă… Contrainformaţia noastră a intrat în posesia genţii cu corespondenţă. Neştiind ce să întreprindă, a expediat-o centralei… Am primit atunci ordin să realizăm un sondaj printre scrisorile şi cărţile poştale. Restul corespondenţei a fost înapoiat diviziei.

Explicaţia nu ocolea adevărul, ceea ce-i conferea o şi mai mare forţă de convingere. Amfitrionii voiau parcă să mă asigure: „Vezi, dragă Robert Iamandi, noi ne purtăm cu tine aşa cum ne purtăm cu unul de-al nostru.“ Stilul acesta începuse să mă roadă. Ideea de a fi pus pe acelaşi plan cu Wicht, cu Göde, cu Sigmund Derner îmi înţepa întruna nervii.

M-am aplecat asupra unei epistole scrise pe o foaie de caiet de dictando:

Dragă Maria,

Mă folosesc de prilejul că bunul meu camarad Gheorghe Nistorescu, Gigi, de care ţi-am mai scris, pleacă în ţară, într-o scurtă permisie, ca să-ţi trimit prin dânsul prezenta epistolă. Sunt bine şi sănătos, ceea ce doresc a afla şi din partea voastră. Nu vreau, draga mea, să te descurajez. Ţin însă să cunoşti adevărul şi numai

adevărul. Pe aici e încă iarnă grea, deşi suntem la sfârşitul lunii martie. Ai auzit de Lozovaia? Sunt sigur că nu. Nici eu, nici cei din compania mea nu auziseră de ea. Niciunul, de altfel, nu ştie ce avem noi cu Lozovaia. Însă cei care vor supravieţui n-o vor uita niciodată. Ne-au chemat nemţii în ajutor şi, după ce am mărşăluit şi tot mărşăluit cât mai departe de casele noastre, ne-au trimis, osteniţi cum eram, în atac, cu ruşii în faţă şi „aliaţii“ în spate. Cu vieţile noastre le-am creat o breşă. Vai de românul ăla care se uita în spate... Îţi scriu toate astea ca să le ştii. Că erai tare mândră de mine că plec la război! Ei bine, află pe această cale că noi, aici, suntem sub comandă germană, care dispune de sufletul nostru. Până şi domnul comandant al regimentului despre care tu, ca să mă faci gelos, îmi tot spuneai că-i un bărbat bine ascultă ruşinat de ordinele ofiţerilor nemţi.

Dragă Maria, s-au prăpădit la Lozovaia mulţi români. Dacă ar fi ca mâine să ne întoarcem la Vâlcea, sala de dans n-ar mai fi plină cu flăcăii pe care tu îi ridicai în slăvi că sunt frumoşi şi puternici. Stăm în gropi, murdari, îngheţaţi şi ne întrebăm cui îi va veni rândul. Scrisoarea mea o să te mâhnească, ştiu, dar întreabă-l pe Gigi, aducătorul scrisorii, dacă mint măcar cu o iotă. Mai întreabă-l pe Gigi cum a murit Licu, cel care dansa cu tine cel mai bine vals-boston. N-a murit de glonţ tras din faţă. Ai priceput? Şi barem dacă l-ar fi tras unul din ofiţerii noştri... Îţi scriu toate astea, dragă Maria, ca să-ţi scoţi gărgăunii din cap...”

Scrisoarea se încheia aici. Nu din vrerea autorului, ci din a celui care mi-a pregătit dosarul. Se putea lesne constata că fusese scurtată cu o foarfecă. Cu siguranţă că ceea ce urma nu mai avea pentru noi, primitorii documentelor, nicio importanţă.

În schimb, „mânuţa“ lui Sigmund aşternuse cu tuş cuvintele:

„Scrisoarea iscălita de sublocotenentul Firică I. Nelu a fost găsită la 3 aprilie 1942 asupra sergentului-major Nistorescu E. Gheorghe, decedat într-un tren surprins de bombardamentul aviaţiei inamice între Lozovaia şi Vapniarka.“

Mărturisesc că din momentul acela n-am mai avut nici tăria, nici răbdarea de a mai citi documentele dosarului; a părăsi însă aşa-numita sală de studii a *Biroului C* n-ar fi reprezentat pentru Robert Iamandi o ieşire din scenă prea înţeleaptă. În consecinţă, nu-mi rămânea altceva de făcut decât să rămân locului şi să mă prefac preocupat de conţinutul acestui *dar* ce urma să-l iau cu mine la Bucureşti.

14

Maiorul Brauner m-a condus până la uşa cabinetului lui Gehlen. Chiar el mi-a deschis-o, luând-o înaintea secretarei în uniformă cenuşie care se ridicase în picioare şi încremenise într-o poziţie de drepţi mai perfectă decât a unui bărbat. După asta, maiorul a făcut un pas înapoi, închizând după mine uşa dublă a cabinetului.

Gehlen, firav, palid, mai mult din pricina ficatului decât a efortului său fizic şi nervos, s-a ridicat de la birou şi m-a întâmpinat cu un zâmbet maliţios. S-a interesat cum mă simt, dacă sănătatea nu mi-a făcut vreo festă, în fine, dacă aerul Prusiei mi-a priit…

— Aţi prins o toamnă superbă, îmi atrase el atenţia. Curând însă, dinspre Baltică se vor porni vânturile, negurile, ploile… Apoi zăpezile…

Ne-am instalat la aceeaşi masă unde mai discutasem, numai că, de data asta, tot pentru a respecta un anumit protocol, ne-am aşezat faţă în faţă, despărţiţi de lăţimea mesei şi nu de lungimea sa. Eram foarte aproape de amfitrionul meu; obrajii lui mi s-au părut mai gălbejiţi, iar fruntea mai boltită. Dar tot de la locul meu, prin

fereastră, puteam să văd nestingherit acea neobişnuită luminozitate a amurgului nordic: ştiam că de-acum încolo, încă două ore pe puţin, mă voi bucura de fenomenul care mi se părea cel mai fascinant pe aceste meleaguri străine. Liniştea era într-atât de adâncă, încât atunci când, între două zgomote, îi stabileai profunzimea, te învăluia o uşoară îngrijorare.

— Aşadar, domnule căpitan Iamandi, vă apropiaţi de sfârşitul călătoriei… Mâine veţi mai petrece o zi la Königsberg, iar poimâine seara veţi fi acasă, la Bucureşti.

Îmi vorbise cu căldură şi chiar cu o uşoară notă de invidie că nu putea fi el în locul meu.

— Zilele se scurg foarte repede, mai ales când gazdele îţi oferă un program foarte bogat.

Nu ştiu ce a înţeles din declaraţia mea făcută din complezenţă, dar s-a grăbit să-mi propună de îndată:

— Dacă doriţi, vă putem prelungi vizita. Anunţăm şi Bucureştiul.

Am mulţumit, am inventat şi o minciună: la Bucureşti mă aşteaptă un munte de treburi.

— Îmi place să cred că programul v-a satisfăcut, urmă el flegmatic. Desigur, cel de la Königsberg mai mult decât cel de la Boyen sau de aici… Aşa e şi firesc. Aş dori să vă reamintesc însă că sunteţi primul ofiţer de informaţii al unei armate aliate care s-a bucurat de cinstea de a-mi vizita comandamentul, de a lua contact cu câte ceva din noua organizare a F.H.O.-ului.

Am zâmbit cam mucalit, mulţumindu-i din nou. Derutat de zâmbetul meu, mi-a zis:

— Nu arătaţi prea convins…

— Domnule locotenent-colonel, atât cât am putut să-mi dau seama, sunteţi-un ofiţer cu o experienţă vastă. Eu, dacă aş fi fost în locul dumneavoastră, n-aş fi făcut imprudenţa de a-l invita pe *Iamandi* în inima comandamentului.

— M-aţi fi lăsat doar în seama doamnei Karla Helldorf,

râse el scurt şi simpatic. Şi mă rog de ce?

— Sunt, după câte ştiţi, un ofiţer cu misiuni speciale în afara hotarelor ţării, oricând pot pica în capcanele contraspionajului englez sau sovietic… Sau, oricând, o informaţie pornită chiar de aici, dintr-o sursă a aliaţilor, mă poate pune pe mine acolo în situaţia de a fi silit, pentru a-mi apăra pielea, să descriu tot ce am văzut la Angerburg sau Boyen…

— E foarte logic ceea ce spuneţi. Atunci când am lansat invitaţia, am luat şi noi în considerare o asemenea perspectivă. Dar am hotărât să riscăm. Riscul e doar meseria noastră.

— Se poate deduce că miza-i mare, am avansat eu, cu prudenţă totuşi, o provocare.

Gehlen n-a prins mingea, a lăsat-o să-i treacă pe lângă urechea-i mare, parcă de ceară, şi mi-a expediat propria sa minge.

— Ce părere aveţi despre dosarul pe care o să vă rog să-l transmiteţi ca pe un document neoficial domnului general Ştefan Belcea?

— V-aş răspunde – deşi problematica nu-i de competenţa mea –, dacă aţi binevoi să-mi arătaţi care este rostul unei asemenea evidenţe pe seama unui aliat.

O clipă mi-am închipuit că replica mea va determina o schimbare vizibilă, desigur în rău, a conduitei lui Gehlen. M-am înşelat, şeful F.H.O.-ului a făcut de îndată dovada că mă tratează ca pe un interlocutor de rangul lui şi, arătându-mi toată stima şi consideraţia, n-a ocolit răspunsul:

— Precizez că v-am invitat aici pentru a vă răspunde la orice întrebare, deşi înţeleg foarte bine că, în dialogul nostru, cel handicapat sunteţi dumneavoastră şi nu eu. Oricât de bogată vă este experienţa, n-aveţi cum să fiţi la curent cu aria de activitate a unui întreg serviciu de spionaj… Eu sunt însă la curent.

— Asta aşa e…

— Până a se porni campania de primăvară şi de vară, începu Gehlen uitându-se la mine ca la o persoană oficială în grad cu el, înaltul comandament suferea cumplit de pe urma absenţei unor informaţii de pe Frontul de răsărit. Vinovat de această stare de lucruri a fost socotit, pe bună dreptate, F.H.O.-ul. Am fost numit la comanda acestei unităţi, ca să îndrept lucrurile… Şefii apreciază că, în mare parte, am reuşit. Eu nu sunt mulţumit, dar ăsta-i un alt capitol.

De fapt, îmi relata fapte cunoscute de mine. Le povestea cu dezinvoltură, chiar cu un evident spirit de colegialitate, pentru a-mi dovedi că îmi acorda încredere. Şiretlicul era vechi, făcea parte din tehnica muncii de spionaj. Drept care, la rându-mi, mă prefăceam a fi încântat că a găsit în mine omul căruia i se poate destăinui fără grijă.

— A desfăşura pe toată întinderea Frontului de răsărit acţiuni informative şi contrainformative înseamnă, în concepţia mea, nu numai a te limita la investigarea inamicului, ci şi la sondarea şi testarea propriilor tale trupe. Avem în organizarea F.H.O. un compartiment care sondează mereu starea de spirit a soldatului german, vigilenţa sa. De aici, am ajuns în mod logic la o altă concluzie: Dacă eu, comandant al serviciului *Fremde Heere Ost,* îmi sondez proprii mei camarazi, de ce n-aş extinde aceste testări şi asupra aliaţilor mei de pe front?

Mărturisirea asta m-a uluit; am găsit-o total deosebită, în afara stratagemei amintite mai înainte.

— M-aţi înţeles? Din această iniţiativă au rezultat piesele de la dosar.

Perplexitatea mea, de fapt a ofiţerului de informaţii neobişnuit cu activităţi de tipul acesta în care mă vârâse Robert Iamandi, fusese accentuată de sinceritatea cu care Gehlen recunoştea că, procedând astfel, călcase regula jocului. În acelaşi timp îmi luase şi mie piuitul, căci eu mă pregătisem să-l atac exact pe direcţia loialităţii

F.H.O.-ului în raporturile cu Biroul 2.

— Aţi văzut, fie chiar şi dintr-o studiere superficială a dosarului, cât de logic se pot constitui anumite concluzii: propagandă comunistă… moralul scăzut al trupei… neîncredere şi dezbinare la comanda unor eşaloane…

Logică sa era, aş zice, perfectă. Citea, fără îndoială, pe chipul meu că mă impresionase. De aceea, a continuat să-şi dezvolte teoriile:

— E adevărat, în România, după informaţiile ce le deţine Berlinul, mai desfăşoară o activitate de opoziţie şi şefii unor foste partide – Maniu, Brătianu… Dar trebuie să recunoaşteţi împreună cu noi că singurul partid care *acţionează* – organizează acte de sabotaj, tipăreşte ziare, broşuri, le răspândeşte în ţară, ca şi pe front – e cel al comuniştilor. Toate acestea la un loc atacă celula sănătoasă a militarului, îi slăbesc moralul şi combativitatea. Oare Istoria ne-ar ierta dacă am lăsa acest pachet de probleme numai pe seama comandamentelor române?

Gehlen s-a ridicat şi m-a poftit şi pe mine să-l urmez. S-a îndreptat spre harta operaţiilor din Răsărit, mascată de o „cortină“, a tras-o lăsând secretele hărţii să apară deodată la „scenă deschisă“.

— Vă rog apropiaţi-vă, domnule căpitan, m-a îndemnat el luând o vergea, cu care mi-a arătat linia Frontului de sud. Efortul german urmăreşte ocuparea grabnică a Stalingradului. Suntem la sfârşitul lui septembrie. Ruşii opun o rezistenţă dârză. Şi ei consideră bătălia Stalingradului hotărâtoare pentru destinul războiului. Dacă oraşul nu cade în următoarele zile, vom fi obligaţi să mai trăim o iarnă în tranşee. *Să mai trăim* e un fel de a spune…

L-am ascultat foarte concentrat: eram conştient că nu trebuie să-mi scape niciun cuvânt din expunerea şefului F.H.O.-ului, căci eram pus în situaţia de a înregistra un mesaj oral.

Vârful vergelei din mâna lui, după ce străbătu dinspre sud spre nord linia frontului, s-a oprit în dreptul flancului stâng.

— Ce părere aveţi? mă întrebă el profesoral, dar nu-mi lăsă răgazul să răspund. Sunteţi un strălucit ofiţer de informaţii, ca atare, prin formaţie, şi un stat-majorist. Priviţi cum arată această hartă! Ştiţi în mâna cui se va afla soarta Stalingradului? Pare de necrezut, dar aşa e… în mâinile românilor. Poftim! (Vârful vergelei se mută între Stalingrad şi Caucaz). În flancul stâng – ăsta nefericit, ca o aripă – se vor fixa unităţile Armatei a 3-a române care-i vor înlocui pe italieni. Iar flancul drept va fi întărit cu trupe ale Armatei a 4-a.

Gehlen şi-a dus vergeaua la picior ca pe o armă şi mi-a aruncat o privire galbenă: albul ochilor îi era pigmentat de suferinţa sa hepatică.

— Ce părere aveţi?

N-am ezitat să-i răspund, îmi oferise şansa unui răspuns dur şi demn.

— Mi-ar fi foarte uşor ca, privind harta, să vă exprim opiniile mele. Am s-o fac, numai cu condiţia ca dumneavoastră să-mi răspundeţi cu francheţea care vă caracterizează. Cine, dacă nu strategia O.K.W.-ului, a adus Frontul de sud în aceasta situaţie, uşor de interpretat chiar şi pentru un profan? Cine a dispus instalarea unităţilor noastre pe respectivele poziţii?

Gehlen şi-a întors capul spre hartă; nu am putut să sesizez dacă nu a făcut-o pentru a-şi ascunde expresia feţei.

— Da, recunosc, aşa este… Führerul şi O.K.W.-ul, în dorinţa lor, de altfel justificată, de a încheia socotelile cu inamicul până la căderea brumei, au împins unităţile mult înainte, neglijând cele două flancuri. Asta însă este situaţia dată şi nu puteţi contesta că înaltul comandament a concentrat în interiorul Stalingradului o puternică maşină de război, decisă să macine rezistenţa

ruşilor şi să salveze la vreme flancurile vulnerabile. În acelaşi timp, trebuie să ne punem întrebarea dacă ruşii, mâine sau poimâine, se vor hotărî să se folosească de avantajul acestei anomalii, atât de evidentă pe hartă, vor fi unităţile române capabile să le facă faţă? Mai ales cu un asemenea moral, cum mi-l semnalează contrainformaţia mea, în condiţiile în care propaganda comunistă din România se înteţeşte?

— Observ, am zis, că puneţi accentul exclusiv pe moralul trupei române şi omiteţi cel puţin trei condiţii de bază în analiza situaţiei: forţa mereu crescândă a inamicului, faptul că demnitatea soldatului român e mereu călcată în picioare de comanda germană care şi l-a subordonat, faptul că aliatul german n-a mai onorat, în ultima vreme, cererile noastre de a se pune la îndemâna celui „subordonat“ tehnica de luptă de care se bucură soldatul german.

Gehlen a pus vergeaua de unde a luat-o, pe urmă, într-o tăcere solemnă, mască din nou harta ce consemna realitatea sângeroasă a războiului. Am înţeles că opinia mea nu-l mai interesa. Înaintând spre locurile ocupate de noi înainte, Gehlen a continuat:

— Aveţi din nou dreptate, domnule căpitan. Trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu ca Stalingradul să cadă cât mai repede şi ca inamicul să nu contraatace, mai ales, pe flancuri. Toate informaţiile ce le deţinem arată că gândirea militară a duşmanului s-a maturizat…

Stăteam din nou la masa „tratativelor“: am avut impresia că gălbejeala de pe chipul lui Gehlen se accentuase, dar şeful F.H.O.-ului nu arăta în niciun fel că ar fi îngrijorat de acea revărsare a bilei pe care, probabil, o resimţea înăuntrul său.

— Aş fi nedrept dacă, în calitatea pe care o deţin, aş pune vulnerabilitatea flancurilor exclusiv pe seama moralului scăzut al militarului român. L-aş jigni.

Graficul sincerităţii lui Gehlen era în creştere şi,

urmărindu-l cu încordare, încercam să intuiesc nu numai motivele pentru care el, şeful Serviciului de spionaj din Răsărit, îşi deschidea garda faţă de mine, dar mai ales faţă de Biroul 2. Unde voia să ajungă? Care era, în esenţă, mesajul ce urmărea să-l transmită?

— Dacă cele două flancuri se prăbuşesc, continuă Gehlen fixându-mă cu ochii săi sclipind de inteligenţă, atunci ne va fi dat să trăim o nenorocire iremediabilă. Din acest moment ne vom înfrunta nu numai cu forţa militară a Rusiei sovietice, ci şi cu revoluţiile comuniste.

A tăcut. Ajunsese, aşadar, la concluzia mult aşteptată. Mintea îmi lucra cu o febrilitate intensă. Dintr-o dată m-am simţit apt să cuprind într-o conexiune logică tot ce am văzut şi trăit la Angerburg. Am sesizat, cred eu, esenţialul. Viitorul avea să mă confirme sau să mă infirme… Gehlen făcuse şi făcea un efort de a transforma Fremde Heere Ost dintr-un aparat specializat strict pe informaţii şi contrainformaţii militare într-un potenţial politic, îndreptat împotriva comunismului.

— Domnule Doinaş, sunt foarte îngrijorat!

Nu ştiu dacă la auzul numelui meu am tresărit sau nu. Surprinderea a fost atât de fulgerătoare, încât acest moment mi-a scăpat. Mi s-a părut că totuşi n-am auzit bine.

— Domnule Doinaş, repetă el cu scopul evident de a mă readuce la realitate, sunt foarte îngrijorat.

Am ripostat, cred eu, cam hilar pentru o personalitate de anvergura interlocutorului meu.

— Pardon… Aţi spus Doinaş?

— Da! Aţi auzit bine… a rostit el fără să lase ca în glasul său să se strecoare un alt timbru decât cel folosit anterior. Mă cerceta ca şi cum între noi n-ar fi intervenit nimic menit să ne tulbure relaţiile. Vă mărturisesc cu toată sinceritatea că, din punctul meu de vedere, aş fi preferat să fiţi căpitanul Robert Iamandi, în a cărui existenţă am crezut până acum câteva zile. Apreciez

inventivitatea românilor.

Ar fi trebuit să se încrunte sau să zâmbească de satisfacţie că izbutise să dejoace stratagema şefilor mei, dar Gehlen nu-şi schimbă atitudinea în niciun fel. S-a scuzat, s-a ridicat, s-a dus până la masa sa de lucru, de unde s-a întors cu un dosar alcătuit din câteva file. Revenind la locul său, a reluat discuţia pe acelaşi ton:

— Vă voi dezvălui că nu l-am invitat aici pe căpitanul Robert Iamandi pentru a-l cunoaşte şi a mă încânta şi mai mult de faptele sale, ci pentru a câştiga bunăvoinţa generalului Belcea. Într-un cuvânt a Biroului 2, într-o problemă foarte delicată.

Dilema mea era de-a dreptul cumplită. Încotro s-o iau? Pe calea lui Doinaş? Pe cea a lui *Iamandi?* La urma urmei, dacă Gehlen nu urmărea alt ţel decât acela de a dobândi bunăvoinţa şefilor mei, de ce nu se mulţumise cu *Robert Iamandi?* De ce i-a fost necesară desconspirarea mea?

— Domnule Doinaş…

Am intervenit instinctiv:

— Domnule locotenent-colonel, sunt căpitanul Robert Iamandi!

Nu-mi plac situaţiile ridicole. Unii suportă uşor ridiculizarea. Eu, în privinţa asta, sufăr de o sensibilitate excesivă, nu suport să mă pomenesc în împrejurări ridicole sau să fiu ridiculizat. Presimţeam că dialogul va evolua într-acolo.

Gehlen, în schimb, se comporta cu mine ca şi înainte, dându-mi de înţeles că, deocamdată, îi era indiferent cu cine stătea de vorbă, evita să apeleze la procedee tari, de intimidare. În fond, bunăvoinţa la care spera trebuia să-i reuşească prin bunăvoinţa mea.

— Vă înţeleg, domnule Doinaş, a continuat el apropiindu-şi dosarul. Îmi plac jocurile de război, le practic cu regularitate şi nu o dată mă pun în situaţia adversarului… În consecinţă, am intuit că o să vă menţineţi pe poziţia de a susţine că sunteţi Robert

Iamandi. De aceea, fără nici o intenţie de a vă jigni, ne-am propus să vă furnizăm probele care să vă determine să vă recunoaşteţi de la sine putere adevărata identitate. În fond, pentru a transmite la Bucureşti ce am a transmite, aş fi putut să vă ocrotesc. Să vă las să vă prefaceţi în continuare că sunteţi Robert Iamandi, iar eu să mă prefac că am de-a face chiar cu curajosul agent *Muşat*. Dar vă declar din capul locului că, pentru ceea ce urmăresc eu, Radu Doinaş îmi convine mai mult decât... Iamandi. Vă cer scuze pentru situaţia jenantă în care vă pun. Dar sunteţi atât de abil, încât o să fiţi de acord că trebuie să-mi conferiţi şi mie circumstanţe atenuante.

Din momentul acesta am decis să mă retrag în cochilia tăcerii, mai exact, să nu-mi mai apăr niciuna dintre identităţi. Gehlen amintise de nişte probe, după toate aparenţele se aflau între copertele dosarului pe care se odihneau acum mâinile sale delicate, năpădite de mici pete cafenii, cu degete subţiri ca ale unui adolescent.

— La început, acest dosar se numea Robert Iamandi zis *Muşat,* mi-a vorbit Gehlen, cercetându-mă cu o privire neschimbată, de amfitrion amabil în cele mai dificile împrejurări. În prezent, se numeşte Radu Doinaş.

Un altul în locul lui Gehlen mi-ar fi râs în nas, cu ironie şi cinism, subliniind şi în felul acesta victoria. A continuat să-mi vorbească acordându-mi întreaga sa consideraţie şi neîncercând în niciun fel să mă umilească.

— Doresc, din capul locului, să precizez – şi aceasta pentru a nu vă alarma în zadar – că Brigadenführerul SS Walter Schellenberg nu este în niciun fel implicat îi acţiunea noastră. Iar după câte sunt informat, tot căutându-vă, e pe cale de a obosi şi de a da crezare ştirii din presa britanică cum că aţi fost executat.

Gehlen juca tare. Nu ridica glasul, nu bătea cu pumnul în masă, nu mă ameninţa. Pur şi simplu, îmi dovedea că ştie cine sunt. Nu mă mai îndoiam că dosarul acela cuprindea multe dovezi cu privire la identitatea mea

reală. Ascultându-l, mă întrebam: „Am oare dreptul de a mă desconspira, de a atesta în felul acesta că Biroul 2 a iniţiat o acţiune neloială faţă de aliatul german?“

Nu mai încăpea nicio îndoială că Gehlen încerca să mă atragă pe această cale. A deschis dosarul, a cercetat prima foaie, l-a închis la loc. Mi s-a adresat:

— Pregătindu-ne să-l primim pe invitatul nostru Robert Iamandi, am constatat că nu deţinem nicio fotografie a acestuia. Faptul nu m-a mirat… e destul de frecvent. Drept care, din primul moment al sosirii oaspetelui român, am dispus efectuarea unor fotografii. Iată-le!

A scos din dosar patru fotografii de formatul unor ilustrate, prinse cu o clamă, şi mi le-a trecut.

— Cercetaţi-le în ordinea în care sunt puse!

Fotografiile, într-adevăr. Mă înfăţişau cu masca lui Robert Iamandi. Nu ştiu când, unde şi cine le-a efectuat. Nici n-avea importanţă. Nu erau însă prost făcute. Se simţea mâna profesionistului. Prima fotografie înfăţişa un Robert Iamandi cu barbişon şi cu chipiul pe cap. În cea de-a doua îmi dispăruse chipiul. În cea de-a treia îmi dispăruse prin retuş şi barbişonul. A patra aparţinea, fără îndoială, lui Radu Doinaş, îmbrăcat în uniforma de căpitan al armatei române.

— Ei da, acum nu ne mai putem plânge că nu deţinem la dosar fotografii ale căpitanului… Robert Iamandi!

A fost pentru prima şi ultima oară când Gehlen şi-a permis să fie ironic cu mine. Am înapoiat fotografiile, menţinându-mă într-o tăcere riguroasă.

— Fotografiile dumneavoastră, cele cu şi fără barbă au circulat pe la toţi colaboratorii mei, cu întrebările: „E cineva care-l cunoaşte pe Robert Iamandi? Acest ofiţer român apare în vreo fotografie de grup?“ Şi aşa mai departe. Identificarea dumneavoastră, domnule Doinaş, trebuie să recunosc, n-a fost deloc uşoară.

A râs, mai mult pentru sine, lăsându-şi grijuliu capul mare pe spate; s-a auzit un pocnet surd, de oase.

— Aţi fost trecut prin *metoda mozaicului*.

— N-am simţit, am încercat eu să glumesc cam strâmb.

— Din rapoartele Biroului 2 rezulta clar că Robert Iamandi acţiona în ţările iberice, uneori şi în Balcani. Dar când aţi descins, s-a constatat că vorbiţi o germană perfectă, cu accent berlinez. Şi iată aşa s-a născut o nouă întrebare.

Am fost tentat să intervin, să povestesc că am avut profesori de germană foarte buni, dar am preferat să tac. Şi bine am făcut, căci Gehlen, urmând *logica mozaicului*, şi-a continuat expozeul.

— Presupunând că aţi avut profesori foarte buni, tot aţi fi avut nevoie, pentru a vă perfecţiona, pentru a asimila în vorbire un accent tipic berlinez, de cel puţin un an de şedere la Berlin. Pornind de la vârsta pe care o aveţi, s-a ajuns la concluzia că aţi putut locui la Berlin între anii 1936 şi 40…

Logica metodei mă turtea puţin câte puţin. Aş fi vrut să curm totul, strigându-i în gura mare: „Da, domnule, sunt Radu Doinaş! Ce vreţi de la mine?“ Dar mă temperam… mă temperam tot timpul, spunându-mi: „Ai răbdare! Ascultă-l până la capăt. Cine ştie când o să mai dai ochii cu el!“

— Actriţa Karla Helldorf a descoperit înclinaţia lui Robert Iamandi pentru formulări literare. La Berlin aţi avut un „Fiat“, nu-i aşa?

Mi-am amintit în felul acesta de convorbirile cu Karla în timp ce parcurgeam itinerarele turistice ale Königsbergului. Deci actriţa mă trăgea de limbă… Doamne, şi ce mecanism fusese declanşat în jurul lui Robert Iamandi! Iar bietul maior Medoiu care-şi închipuia că în privinţa identităţii totul o să meargă strună…

— Ca să nu mă lungesc prea mult. Aş vrea să vă mai povestesc că specialiştii mei au ajuns la concluzia că Robert Iamandi a stat o vreme la Berlin. Fiind însă ofiţer

de carieră, el nu putea să stea decât beneficiind de cea mai bună acoperire, iar cea mai bună acoperire e cea diplomatică. Apropo, ce impresie v-a lăsat unchiul Karlei, generalul Karl von Helldorf?

— Întrebarea face parte din metoda mozaicului?

— Văd că aţi început să vă acomodaţi cu ea, nu-i rău... Da, ţine de metodă!

— Mi-a făcut o impresie excelentă. Păcat că nu am putut conversa cu el după placul inimii.

— L-aţi mai întâlnit vreodată înainte de a vizita Prusia?

— Nu… am râs eu. Totuşi aparţinem unor contingente diferite.

— El, în schimb, susţine că vă cunoaşte… că v-aţi mai întâlnit…

— Imposibil… Poate să se fi întâlnit cu tatăl meu în toiul luptelor de la Mărăşeşti.

Gehlen a râs pentru a doua oară. Pe urmă s-a ridicat, s-a dus la dictafon şi i-a cerut secretarei să-l introducă pe domnul general Helldorf.

După câteva secunde, uşa s-a deschis larg. În cabinet a intrat generalul, unchiul Karlei. Infirmul îşi manevra singur căruciorul: era îmbrăcat ca la paradă, în uniforma sa de general de divizie, cu Crucea de fier la gât, cu toate baretele de rigoare pe pieptul său lat şi voinic. Pe genunchi se odihnea, împreună cu un creion, nelipsitul bloc-notes al conversaţiilor sale. Mi-a zâmbit ca unui vechi prieten.

Gehlen a înlăturat scaunul din capul mesei, aşa ca generalului să-i revină locul cuvenit ierarhic. Priveam toate acestea de parcă aş fi căzut din lună. Mi-a făcut semn să mă aşez; în momentul în care m-a văzut pe scaun, mi-a împins carnetul. Nu era scrisul invalidului, ci al Karlei. „Mi-e dor de tine… Aş vrea să te mai văd înainte de plecare… Pa!“ Urma semnătura ei. Desigur, am zâmbit politicos, mulţumindu-i însă cu glas tare.

— Revederea cu Karla nu mai depinde de mine, ci de

gazde…

Generalul, parcă mai impunător decât în ambianţa civilă din casa nepoatei, mi-a comunicat imediat răspunsul… *Se aranjează… Dl lt.-col.* G. *este un vechi prieten al meu!*

Gehlen a confirmat afirmaţia generalului printr-o înclinare a capului. Nu se arăta însă dispus să-şi schimbe atitudinea sobră şi ponderată.

A urmat o tăcere cam bizară în care ne priveam ca nişte inşi dezorientaţi, incapabili să înţelegem cine şi de ce ne adunase în jurul mesei. Desigur, i-a revenit amfitrionului misiunea să spargă gheaţa, căci, la urma-urmei, el era realizatorul acestui neaşteptat spectacol.

— Domnule căpitan, în prezent, când nu mai am nicio ezitare în privinţa adevăratei dumneavoastră identităţi, aş dori să manifestaţi o mai mare înţelegere pentru toate cele petrecute şi se vor mai petrece de acum încolo.

După câte ştiam, generalul Helldorf era numai mut, nu şi surd. Devenise, cu sau fără voia sa, martorul ocular al unei convorbiri până atunci strict secrete. L-am iscodit cu coada ochiului; părea că adormise sau că îşi lăsase pleoapele să nu ne mai vadă.

— Domnule Doinaş, domnul general Karl von Helldorf susţine că totuşi vă cunoaşteţi, că-i sunteţi un vechi prieten şi că v-aţi mai întâlnit.

Mi-am răsucit brusc capul spre unchiul Karlei; l-am găsit înfruntându-mă cu ochii deschişi.

— Pot să jur că nu l-am văzut în viaţa mea pe distinsul bărbat.

— E ceva adevărat în ce susţineţi, domnule căpitan… Nu l-aţi văzut.

M-am enervat şi mi-am exprimat imediat şi motivele enervării.

— Domnule locotenent-colonel, în urma discuţiilor noastre, am fost convins că sunteţi un bărbat înzestrat cu o logică excepţională. De ce ţineţi să-mi schimb

părerea? Nu agreez absurdul nici măcar în conversaţii.

Gehlen i-a aruncat generalului o privire, dar nu de om supărat, gata să-l dojenească că-l indusese în eroare, ci pentru a-i transmite un îndemn. Şi atunci s-a produs marea minune, generalul Karl von Helldorf a prins dintr-o dală grai.

— Aşa e, domnule Doinaş, ne cunoaştem de mult timp, şi încă foarte bine, numai că dumneavoastră nu m-aţi văzut niciodată.

Am fost atât de uluit şi de emoţionat de această lovitură de teatru, încât am încremenit cu gura căscată.

Gehlen a intervenit amintindu-mi:

— V-am rugat să manifestaţi o mare înţelegere pentru tot ce s-a petrecut şi se va mai petrece…

Am încercat, în zăpăceala mea, să fiu spiritual şi am murmurat abia auzit:

— Nu-mi rămâne decât să-l văd ridicându-se din cărucior şi umblând.

Generalul Karl von Helldorf parcă atât a aşteptat: s-a ridicat brusc din cărucior şi, sub privirile mele tâmpe, a făcut câţiva paşi prin cabinet, paşi de om sănătos, apoi a dat deoparte căruciorul şi şi-a tras un scaun în capul mesei. Perplexitatea mea l-a făcut să zâmbească cu o duioşie care contrasta izbitor cu severitatea uniformei sale. Îmi cunoşteam capacitatea memoriei şi eram în stare să declar, sub prestarea celui mai sfânt jurământ, că nu-l văzusem niciodată pe acest partener de prestidigitaţie al lui Gehlen.

— Domnule Doinaş, sunteţi încă sub şocul unui spectacol pe care am fost nevoit să-l regizez, vorbi Gehlen. De ce am fost nevoit? N-am încotro, trebuie să mă repet. Pentru că noi îl aşteptam pe căpitanul Iamandi şi în locul lui ne-am pomenit cu Radu Doinaş. Într-un fel, vinovaţi de acest spectacol derizoriu, dar absolut necesar, sunt şi şefii dumneavoastră… Pentru noi, având în vedere intenţiile F.H.O.-ului, era foarte important să ne

convingem că sunteţi Radu Doinaş. Constat că v-aţi mai liniştit. Îl voi ruga din nou, respectuos, pe domnul general să ia cuvântul.

Într-adevăr, mă liniştisem, mi-am întors din nou privirile spre general – nu, nu, memoria nu mă înşela, nu-i văzusem mutra în viaţa mea – el continua să mă fixeze cu aceeaşi duioşie.

— Da, domnule Doinaş, l-am cunoscut şi pe tatăl dumneavoastră, şi pe un alt camarad al Şcolii de ofiţeri din Poznan, Petrescu.

Deodată, mi-a fost dat să trăiesc o altă minune: vocea… vocea pe care o auzeam… da, da, vocea asta o mai auzisem… Doamne! Mi-am pierdut stăpânirea de sine şi am murmurat câteva cuvinte, însă cu senzaţia certă că aş fi ţipat:

— Herr Weiss! Herr Weiss[10]! Dumneavoastră…

Ca la un semn ceresc, am încremenit tustrei. Nu ştiu cine, când, cum m-a redat iar vieţii. Atât mai ţin minte că primele vorbe auzite de mine au venit dinspre Gehlen:

— Vedeţi, domnule Doinaş, că nu v-am minţit? Nu l-aţi văzut niciodată la faţă, dar de auzit, l-aţi auzit.

A intervenit imediat şi *Weiss,* mai puţin emoţionat decât mine şi dornic să mă ajute în a-mi recăpăta cumpătul şi încrederea în ceea ce se întâmpla în acel cabinet.

— Domnule Doinaş, de la bun început vreau să ştiţi că domnul locotenent-colonel Gehlen este la curent cu colaborarea noastră, cu scopul *Operaţiei Janus.* Doresc să vă mai informez că *noi* – printr-o mişcare a capului arătă înspre şeful F.H.O.-ului, într-adevăr, îl aşteptam pe Robert Iamandi. Iar în identificarea dumneavoastră ultimul cuvânt eu l-am avut.

Vedeam, auzeam, nu-mi venea să cred. Există cuvinte banale, rostite foarte des îi asemenea împrejurări. Le-am

---

[10] Vezi „Soarele a murit în zori“ şi „Toamnă cu frunze negre“, Ed. Militară.

folosit şi eu, corespund întru totul unei stări specifice.

— Eu, unul, am crezut că nu mai sunteţi în viaţă. Cum să nu mă bucur de revedere! Ultimele informaţii despre Doinaş de la *Lola* le-am avut, după acea penibilă întâmplare de la vila lui Schellenberg… Sărmana *Lola* a fost condamnată la moarte şi executată. A murit ducând cu ea secretul lui *Weiss,* secretul acţiunilor de opoziţie…

S-a oprit brusc, convins că pusese la îndemână suficiente date ca să înţeleg că prezenţa sa acolo, lângă Gehlen, nu era întâmplătoare, ba mai mult, că opoziţia în numele căreia ne „vânduse“ informaţii în 1940, nu numai că nu se destrămase, ci îşi continua activitatea sub oblăduirea organizaţiei lui Gehlen.

— Domnule Doinaş, într-un cuvânt, suntem foarte mulţumiţi că în locul lui Iamandi veţi deveni dumneavoastră mesagerul nostru, reintră Gehlen în discuţie. Înainte de a vă lăsa în seama generalului Helldorf, aş vrea să enunţ coordonatele mesajului nostru oral. V-aţi imaginat vreodată, mi s-a adresat Gehlen ceva mai înviorat, îndreptând spre mine ochii săi, ce-i trădau boala de ficat, ce ar însemna victoria Rusiei sovietice?

„Nu, nu mi-am imaginat, i-am răspuns eu în gând. În schimb, mi-am imaginat, şi nu o dată, cam ce ar însemna pentru Europa victoria Germaniei hitleriste.“ Cu glas tare însă am răspuns:

— Dacă nu mă înşel, cel de-al treilea Reich este angajat într-un război nu numai împotriva Rusiei, ci şi împotriva Angliei, Americii, Franţei, Iugoslaviei şi aşa mai departe. După câte ştiu, douăzeci şi şase de state au format o coaliţie antihitleristă – Naţiunile Unite. Este deci de presupus că o înfrângere a Germaniei va însemna, în primul rând, o victorie a Naţiunilor Unite.

Herr Weiss urmărea discuţia privindu-mă admirativ; probabil, îi plăcuse replica mea.

— Ar mai fi un lucru, am continuat eu să-mi exprim opiniile, a presupune o victorie a Rusiei înseamnă a

accepta, fie chiar şi ipotetic, ideea că armata roşie ar fi în măsură să refacă drumul de la Stalingrad până la Gleiwitz.

În răspunsul său Gehlen a fost necruţător de sincer:

— Dacă în două săptămâni trupele germane din interiorul Stalingradului nu vor atinge obiectivele stabilite de Führer în cadrul actualei campanii, vom fi, din păcate, martorii unei cumplite catastrofe. Vom fi confruntaţi nu numai cu o înfrângere, ci şi cu un potenţial militar al inamicului a cărui limită ne va fi greu, dacă nu chiar imposibil, s-o cunoaştem… Va fi începutul sfârşitului… în legătură însă cu întrebarea: a cui va fi victoria finală, a Rusiei sovietice sau a Naţiunilor Unite, răspunsul se complică. N-ar fi exclus ca evoluţia războiului, de astă dată dinspre răsărit spre apus, să provoace fisuri în alianţa Naţiunilor Unite…

Gehlen mă obliga indirect să-i recunosc capacitatea de a gândi în timp şi în spaţiu. Inteligenţa sa ieşită din comun era de-a dreptul fascinantă. Într-o vreme când alianţa Naţiunilor Unite se dovedea din ce în ce mai omogenă, demonstrându-şi forţa pe toate fronturile, Gehlen îşi permitea luxul s-o vadă, într-un plan mai îndepărtat, fisurându-se.

— Războiul va cunoaşte o piatră de kilometru, de unde ţări ca America, Anglia, Franţa îşi vor aminti subit că s-au aliat cu un stat bolşevic… pe care trăgeau într-o vreme speranţa că Wehrmachtul îl va înfrânge… Ei bine, nu-l vom înfrânge. Nu din vina noastră, ci din pricina doctrinei lui Hitler şi a lui Himmler privind teritoriile ocupate. Domnule Doinaş, sunteţi şi ziarist, şi comentator de politică curentă, aţi lucrat la Berlin, aţi trecut prin mâna lui Schellenberg, aţi trecut şi prin cea a englezilor… Acum sunteţi aici. Nu ştiu dacă asta reprezintă pentru dumneavoastră o pedeapsă sau un privilegiu al Istoriei. Vreau să spun că aţi trecut prin multe, deci sunteţi pregătit a da răspunsuri. Iată, mai am o întrebare: Cum

vă explicaţi că până la ora asta Anglia, America n-au deschis încă cel de-al doilea front?

— Pentru că, se vede treaba, n-au acumulat încă potenţialul necesar unei asemenea operaţii de anvergură.

Generalul Karl von Helldorf îşi încrucişase braţele la piept şi ne asculta cuminte dialogul, a cărui finalitate eu încă n-o întrezăream.

— Nu-i chiar aşa, domnule Doinaş. Părerea mea e că acolo unde vor să ne atace, ne atacă şi ne lovesc cu forţe puternice, obligându-ne să ne repliem. Uitaţi-vă la ce se întâmplă în Africa de Nord... Mai luaţi în consideraţie raidurile bombardierelor engleze şi americane. Forţa lor de lovire e în creştere.. Aş putea să dau şi cifre... Nu e cazul. Dacă, realmente, ar dori să deschidă cel de-al doilea front, l-ar deschide şi ar înregistra victorii... dar cu siguranţă nu vor...

— De ce? am întrebat eu, cucerit de noutatea discuţiei.

— Dintr-un calcul elementar, foarte înţelept în lumina intereselor lor. Nouă ne spun: aţi vrut război, poftim, îl aveţi... Descurcaţi-vă!... Măcinaţi-vă forţele!... Măcinaţi-le şi pe ale ruşilor! Sleiţi-vă! Iar când aliaţii occidentali se vor hotărî să debarce pe continent, se vor lovi de un inamic hăituit şi vlăguit. În vreme ce forţa lor militară va fi una proaspătă şi odihnită.

Perspectiva zilei de mâine mă entuziasma. Totuşi am replicat:

— Mergeţi cu supoziţiile foarte departe, iar eu încă nu ştiu ce doriţi de la mine.

Gehlen a râs în surdină, trist şi suferind. Vechiul meu camarad de aventură berlineză, *Herr Weiss*, a izbucnit şi el în râs.

— Anticipând ziua de mâine, spuse şeful F.H.O.-ului, poate că mai corect ar fi de spus anticipând preliminariile zilei de mâine, *noi* (această apăsare pe cuvântul *noi* mă trimitea cu gândul la generalii germani potrivnici lui

Hitler, de care maiorul Medoiu îmi vorbise nu o dată) am ajuns la concluzia că nicio putere occidentală nu va dori să accepte tratative cu reprezentanţii partidului naţional-socialist al lui Hitler şi, cum în Germania tradiţionalele partide burgheze au fost suprimate laolaltă cu unii dintre conducătorii ei de seamă, ne-am gândit…

La fereastră, amurgul s-a întunecat brusc. Credeam ca numai eu remarcasem fenomenul, în ciuda concentrării mele, dar l-am văzut pe Gehlen ridicându-se şi ducându-se să aprindă lumina. În vremea asta, generalul şi-a îngăduit să mă fixeze iarăşi în raza duioasă a privirilor sale. Gehlen a revenit la locul său, dar nu şi-a mai reluat ideea de unde o întrerupsese, ci a ţinut să-mi amintească de o declaraţie a mareşalului Antonescu:

— Dacă nu mă înşel, într-o confruntare cu Maniu şi Brătianu, mareşalul Antonescu i-a ironizat, spunându-le: „Am şi eu partidul meu – armata…“ Şi *noi*, militarii germani, în absenţa unor partide de opoziţie, ne-am pomenit acţionând ca un partid, ne-am împovărat umerii cu responsabilităţi politice privitoare la viitorul Germaniei… Acum, când în faţa noastră se află nu Robert Iamandi, ci Radu Doinaş, trecut şi prin furcile caudine ale englezilor, cererea noastră se adresează în speţă lui şi mai puţin şefilor săi.

L-am întrerupt. Trebuia… Se ivise o chestiune de principiu şi nu voiam ca discuţiile să continue fără a mă delimita din vreme. Mai mult ca sigur că mă credea agent al Intelligence Service-ului.

— Mă scuzaţi… Vă întrerup… Domnule locotenent-colonel, cum vă puteţi închipui că eu, Radu Doinaş, mi-aş permite să-mi iau dreptul de a acţiona pentru cauza dumneavoastră fără a aduce la cunoştinţa şefilor mei această discuţie?

— Nu mi-am închipuit aşa ceva. Nici în gând nu-mi pot lua libertatea de a vă jigni, a replicat Gehlen. Nu mă îndoiesc că domnul general Belcea va sesiza esenţa

cererii noastre. Vrem să ne creăm o „uşă deschisă“ către englezi şi americani, via Lisabona…

Dintr-o dată, în mintea mea s-a făcut lumină şi am început să pricep întreaga traiectorie a fictivului Robert Iamandi, rostul invitării sale în Prusia. Planul lui Gehlen, atât cât fusese el formulat, mi se părea de domeniul utopiei.

— Bine, am zis, după câte ştiu eu, în Spania şi Portugalia, ţări neutre, unde se întâlnesc şi se încrucişează ca la Târgul de mărfuri din Königsberg toate oficinele de spionaj din lume, Abwehrul şi SD-ul au agenturi puternice… Sunt ca la ei acasă. Le-ar veni uşor să deschidă nu o „uşă“, ci o poartă, şi nu una, ci mai multe.

— Domnule Doinaş, se înţelege de la sine că noi trei, preciză Gehlen plimbându-şi ochii de la mine la general, am păşit pe un teren ultraprimejdios. Aş vrea însă să precizez că, gândindu-ne la ziua de mâine a Germaniei, noi nu putem risca „uşi deschise“ prin Abwehrul sau prin SD-ul din Portugalia.

Abia în momentul acela am observat că inteligenţa lui Gehlen era propulsată de fanatismul propriu castei militarilor prusaci.

— Domnule Doinaş, ating acum, poate, cea mai sensibilă coardă a problemei. Deţin o informaţie provenită dintr-o sursă foarte sigură că în Portugalia acţionează un spion dirijat de români – *Doctorul Ring.* Nu doresc altceva decât ca partea română, prin Radu Doinaş, să ne mijlocească un contact cu *Doctorul Ring,* în vederea atingerii obiectivului nostru.

Liniştea s-a aşternut uşor şi lin ca o lespede de vată. O vreme ne-am studiat de parcă liniştea ne-ar fi adus la acea masă şi nu ştiam cum să spargem tăcerea. Mi-am asumat eu, în cele din urmă, marea răspundere.

— Acum, când ştiţi că nu sunt Robert Iamandi, ci Radu Doinaş, vă vine uşor să deduceţi că n-am avut de-a face

cu ţările iberice. În privinţa acestui *Doctor Ring,* cu atât mai mult nu am habar.

Le dădeam astfel de înţeles că s-au trudit în zadar, problema portugheză fiindu-mi total străină. Numai Gehlen a înţeles cu totul altceva.

— Vă mulţumesc, domnule Doinaş, nu ne-aţi dezamăgit. Am fost sigur că o să ne ajutaţi… încă în seara aceasta veţi fi împreună cu domnul general Helldorf la Königsberg. Şi sper că, aşa cum în ’40 aţi găsit un teren comun pentru o colaborare rodnică, tot aşa îl veţi găsi şi în ’42. De altfel, domnul general are mână liberă în această chestiune şi o să discutaţi împreună toate amănuntele legate de operaţia ce o propunem.

Ne-am ridicat. *Herr Weiss* mi-a făcut un semn cu ochiul care însemna: „O să vezi că o să fie bine!“ Apoi s-a instalat în cărucior, cu carneţelul pe genunchi, şi a început să-l manevreze spre uşa deschisă de Gehlen: redevenise infirm. Dincolo îl aştepta infirmiera.

Când am rămas din nou singuri, Gehlen a făcut un pas spre mine:

— Misiunea pe care acum o codific ad-hoc *Ziua de mâine* s-ar putea nici să nu aibă loc, a ţinut să-mi mai spună el la despărţire. Totul depinde de deznodământul bătăliei de la Stalingrad. Să dea Dumnezeu ca Frontul de sud să nu se rupă acolo unde „aţa este mai putredă“! Iar noi doi ştim unde e mai putredă, nu-i aşa?

15

La aeroportul Băneasa mă aştepta maiorul Medoiu. Căpitanul Sommer care mă însoţise şi în zborul de întoarcere a rămas în avion din considerente ştiute numai de el. Eram, de altfel, singurii pasageri ai acelui „Heinkel“ special. Se înserase. Când am coborât, am simţit deodată boarea răcoroasă: adia dinspre pădure,

răspândind un iz de toamnă dulce, beată de rugină.

M-am îndreptat spre maiorul Medoiu, am luat poziţie regulamentară şi i-am şoptit: „Mai mult ca sigur că suntem fotografiaţi din avion!“ Mi-a strâns mâna şi, în loc de tradiţionalul „Bine ai venit“, mi-a răspuns: „Ia mai dă-i în mă-sa!“

Ne-a ajuns din urmă un soldat; căra valizele. În faţa aerogării ne aştepta o maşină militară. În jur, linişte şi pustietate. La ceasul acela programul curselor civile, ale Lares-ului se încheiase de mult.

M-am aşezat cu Medoiu pe bancheta din spate: valizele fuseseră puse în faţă, lângă şofer: „Dă-i drumul, băiete!“ a ordonat maiorul cu o asprime nejustificată. În general, l-am simţit distant şi rece. Doar mă întorsesem acasă, dintr-o misiune neplăcută, ca să n-o numesc dificilă! Nu mă aşteptam să-mi sară de gât, dar nici să stea aşa, ca de piatră, şi nici măcar să nu se intereseze cum am călătorit, dacă am avut parte de un culoar aerian liniştit, dacă am suportat bine zborul! Tăcea şi privea înainte, puţin aplecat spre spinarea lată a militarului de la volan, ca şi când ar fi vrut să se convingă cu ochii lui că maşina urma itinerarul dinainte stabilit de el.

Rând pe rând, au rămas în urmă, podul de peste lacul Băneasa, Fântâna Mioriţei. Se întunecase de-a binelea, iar rarele maşini care ne ieşeau în cale foloseau „ochiurile“ de lumină permise de prevederile camuflajului. Curând, şi hipodromul se pierdu undeva, în dreapta noastră. La Arcul de Triumf maşina a cotit la dreapta, luând-o spre Depozitul farmaceutic al armatei. Şoferul conducea cu siguranţă – semn că fusese bine instruit în privinţa itinerarului. Unde naiba mă ducea? Medoiu îşi înghiţise limba. Mi-am înghiţit-o şi eu.

Am recunoscut, în ciuda vitezei şi a întunericului, multe locuri: Buzeşti, Piaţa Matache Măcelaru. Şi, o clipă, am trăit iluzia că Medoiu mă ducea direct la mine acasă,

în Cotroceni. Maşina a intrat însă în strada Ştefan Furtună şi, după nicio sută de metri, s-a oprit la poarta Regimentului 21 infanterie. Un militar a alergat s-o deschidă. Maşina a intrat în curte, a ocolit clădirea ascunsă în beznă şi s-a oprit în curtea cazărmii.

— Să coborâm! m-a invitat Medoiu ieşindu-şi din muţenie.

Am coborât şi am privit în jur. M-am lovit de bezna nopţii şi a camuflajului; am avut senzaţia că, de fapt, ne-am rătăcit şi am oprit maşina ca să căutăm în întuneric un reper. Sus, pe cer, o puzderie de stele sclipitoare.

— Să mergem! m-a îndemnat maiorul.

— Să-mi iau valizele…

— Nu le lua, nu-i nevoie!

— Am acolo un cadou din partea lui Gehlen, pentru şefii mei, am răspuns eu cu sarcasm.

— Nicio grijă. N-o să dispară.

Medoiu a luat-o înainte, grăbit. L-am urmat, supărat că nu-i înţelegeam atitudinea.

Înăuntrul clădirii ardeau becuri chioare. Am urcat o scară, am nimerit într-un culoar întunecos. Ne-am continuat drumul în tăcere. Ecoul paşilor noştri viguroşi avea o rezonanţă stranie, ca într-un film de groază. Ne-au ieşit în cale multe uşi. În fine, maiorul a ales una din ele: nu era încuiată. A intrat, mi-a cerut să-l urmez. Dintr-o primă încăpere am dat în a doua. Medoiu părea să fie familiarizat cu încăperea, căci s-a dus direct la comutator şi a aprins lumina. După mobilierul smuls întunericului, mi-am dat seama că am ajuns în biroul furierilor. Abia aici, după ce mai întâi şi-a scos chipiul şi şi-a şters fruntea transpirată, maiorul Medoiu s-a întors cu faţa spre mine şi m-a apucat prin surprindere de umeri, m-a ţinut aşa de parcă ar fi vrut să mă vadă mai bine, apoi m-a îmbrăţişat bărbăteşte, cu forţă:

— Uf, Doamne, cu câtă nerăbdare te-am aşteptat!… Tot timpul mi-a fost teamă să nu ţi se întâmple ceva pe-

acolo! Văd însă că arăţi bine. De parcă te-ai fi întors din vilegiatură…

Trecerea maiorului de la o atitudine la alta, de la răceală la tandreţe a avut asupra mea un efect neaşteptat; mi-a accentuat şi mai mult mâhnirea. Ghicindu-mi starea, Medoiu a încercat să mă lămurească:

— Hai, nu fi supărat pe mine! Oamenii mei m-au informat că Roeder şi-a pus în mişcare contrainformaţia. Cu ce scop, dracu ştie… Deduc că vor să-ţi afle ascunzătoarea. Au fost cu ochii pe noi atât la aeroport, cât şi pe traseu… Te-am adus aici, pentru că regimentul are mai multe intrări şi ieşiri şi vreau ca urmăritorii să ne piardă urma.

— Bine, dar ce-i cu răceala cu care m-ai întâmpinat?

— Regie, dragul meu, regie… Voiam ca lui Roeder să se raporteze că te-am primit cu răceală.

— Unde mă duci de aici? mi-am murmurat eu întrebarea.

— Acolo unde te-am dus după ce te-am răpit de la hotel.

— Sunt cumplit de obosit! m-am plâns eu, neizbutind încă să reintru pe o linie normală de plutire.

— O să plecăm imediat, însă cu o ambulanţă.

— Valizele! mi-am amintit eu. Să nu dispară…

— Fii fără grijă! mă linişti Medoiu pe un ton mai puţin cazon. Nu te întreb încă nimic, iar tu să nu-mi povesteşti nimic. Mai întâi o să te odihneşti… Să fumăm o ţigară înainte de a pleca de aici… Vrei?

Chestia cu ambulanţa m-a întristat cumplit. Cum asta, îmi ziceam cu obidă, mă reîntorc în ţară şi sunt primit pe uşa din dos.

— Să fumăm… îmi propuse din nou Medoiu, întinzându-mi tabachera şi cercetându-mă cu interes.

N-am apucat să tragem primele fumuri, când au răsunat în uşă câteva ciocănituri, urmate de întrebarea respectuoasă „Se poate?“, Medoiu a răspuns afirmativ.

Un militar a deschis timid uşa şi a raportat că ambulanţa era pregătită de plecare.

Câteva minute mai târziu, şedeam unul în faţa celuilalt: eu pe o targă, Medoiu pe cealaltă. Fumam privindu-ne.

— Chiar crezi că Roeder este interesat să afle domiciliul din Bucureşti al lui *Iamandi?*

— Aşa cum ţi-am spus… în orice caz a înregistrat că ai tras la Regimentul 21 infanterie… Iar mâine dimineaţă, *Robert Iamandi* va ieşi pe poarta cazărmii şi se va plimba ţanţoş prin Bucureşti, ca apoi să se întoarcă la regiment.

Ce mi-a fost dat să aflu în drum spre vila conspirativă a Biroului 2 nu a avut deloc darul să mă calmeze. Am spus că sunt obosit şi nu mi-ar strica un timp de reculegere.

— Te vei odihni… N-am zis că mâine dimineaţă Radu Doinaş va fi acela care va ieşi pe poarta regimentului, ci *căpitanul Robert Iamandi.* Am pregătit în vederea acestei misiuni o dublură după chipul şi asemănarea lui *Robert Iamandi.*

Tare mi-ar fi prins bine şi mi-ar fi uşurat sufletul dacă, în momentul acela, aş fi fost în stare să scot un urlet „*a la* Tarzan“ şi apoi să strig cam aşa: „Da’ mai duceţi-vă dracului cu *Robert Iamandi* cu tot!“ Mă împiedicau însă cei şapte ani de-acasă, uniforma ce o purtam, pe urmă cearcănele şi cutele de pe faţa îmbătrânită timpuriu a maiorului Medoiu. Am suspinat, am scos fum pe gură şi pe nări şi am mormăit nemulţumit:

— Am multe să vă spun… Pe urmă am mai adus cu mine şi un dosar…

Aş fi dorit să urmez cu cuvintele: „Aţi dat viaţă unui strigoi – Robert Iamandi – şi acum strigoiul ăsta o să vă scoată peri albi“, dar mi-am ţinut gura.

Restul drumului l-am făcut în tăcere, privind în gol, fiecare cu gândurile sale. Nici nu ştiu când am ajuns în casa aceea mare şi înaltă a Biroului 2, cu cele două

valize lângă mine.

— Ştii exact ce vrei? m-a întrebat Medoiu părinteşte.

— Da. Să dorm, să mă odihnesc, iar de dimineaţă, când voi deschide ochii, s-o descopăr lângă mine, ca pe o certitudine, pe Luiza Văitoianu…

Nu mi-a scăpat gestul maiorului: se întorsese spre uşă cu un gest de fereală.

— Îmi pare rău, domnule Doinaş, dar Luiza e plecată din ţară cu Gregor von Meisner… E în Germania…

S-a întors din nou cu faţa spre mine: avea obrajii aprinşi de o roşeaţă inexplicabilă.

— În Germania?

— Într-o excursie… Cred că astăzi e la Rostock… Aş vrea să-mi dai dosarul, să-l studiez încă în noaptea asta. Odihneşte-te după pofta inimii şi, când vei simţi că eşti în putere să stăm de vorbă, dă-mi un semn.

A ieşit din cameră cu dosarul sub braţ, iar eu, un timp am rămas cu ochii aţintiţi spre uşă, după care am deschis aparatul de radio şi am început să mă dezbrac. O voce de femeie umpluse încăperea cu îndemnul: „Ionel, Ionelule, nu mai bea băiatule!“ În sfârşit, eram din nou acasă.

PARTEA A TREIA

Toamna agentei „B-40“

1

.....Document.....

CARNETUL CIFRAT AL MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

● Septembrie 1942. **Serviciile „Nebunei“ sunt de nepreţuit. Iar seiful lui R. reprezintă pentru noi o adevărată comoară. Sunt pus în faţa unei grave dileme. S-o încurajez pe Luiza să continue? S-o retrag din „linia întâi“? S-o ocrotesc şi să mi-o păstrez? M-ar accepta ca soţ? Bineînţeles, după terminarea războiului. De ce oare nu mi-aş răsplăti singurătatea?**

● Întâlnire cu „B-40“. **De câte ori mă pomenesc în faţa ei, mă emoţionez ca un adolescent şi nu ştiu dacă izbutesc întotdeauna să-mi ascund tulburarea. A primit, pe căi particulare, o scrisoare de la maiorul Gregor von Meisner. Acesta îşi anunţă sosirea. Intră într-o permisie de o lună şi-i propune „Nebunei“ să-l însoţească într-o călătorie în Germania. Mă întreabă cum să procedeze. Iar eu, în loc să-mi dezvălui sentimentele, îi răspund să-mi acorde timp de gândire.**

● Ştiu că prin hotărârea luată o îndepărtez şi mai mult pe „Nebună“ de mine. Pentru totdeauna. Tocmai acum, când aş fi putut s-o eliberez de orice misiune şi să-i propun prietenia mea, dacă nu chiar dragostea mea.

Îi cer agentei „B-40“ să accepte invitaţia lui Meisner şi să ceară includerea cu orice preţ în itinerarul voiajului şi a oraşului Rostock… „De ce?“ m-a întrebat. Din păcate, n-am putut să-i răspund. M-a înţeles. Dar a făcut o observaţie întemeiată: „N-ar fi bine să cer includerea în itinerar a încă două oraşe… ca nu cumva Rostock-ul să bată la ochi?“ Are dreptate. Ce repede a deprins „N“ profesiunea noastră grea şi riscantă!

2

Gregor von Meisner şi Luiza Văitoianu ajunseră la Rostock către ceasul asfinţitului. Maiorul îşi opri automobilul în faţa hotelului „Doberow“, iar acolo avu plăcuta surpriză de a fi întâmpinat de însuşi patronul „Doberow“-ului, un bătrânel de vreo şaizeci de ani, încă viguros, îmbrăcat într-un costum negru de gală. Se recomandă Rudolf Weinner, le ură bun venit chiar la peron, sărută galant mâna Luizei, iar când află că doamna nu vorbeşte germana trecu la o franceză acceptabilă.

— V-am rezervat cel mai bun apartament al hotelului, la etajul unu… Vă veţi simţi bine… Vă asigur…

Directorul făcu semn unui alt bătrânel să ia valizele şi să le ducă în apartamentul 107.

— Permiteţi să vă conduc. E pentru mine o mare cinste să primesc în hotelul fondat de părinţii mei în secolul trecut pe un descendent al generalului Ludwig von Meisner.

Luiza avu timp să privească în jur: către asfinţit,

soarele incendiase depărtările. În general, avu senzaţia bizară că, deşi senin, cerul era foarte jos… Mai văzu în depărtare ruinele unor clădiri şi ochiul ei de reporter cu experienţă sesiză nu numai liniştea urbei, străpunsă când şi când de sirenele vapoarelor care intrau sau ieşeau din port, ci şi pustietatea sa.

Gregor von Meisner ascultă cu încântare politicoasă amintirile domnului Weinner: povestea cum, la sfârşitul veacului trecut, bunicul lui Gregor dinspre partea mamei fusese oaspetele hotelului şi ce bucuros fusese tatăl său.

Domnul Weinner în persoană le deschise uşa şi le prezentă apartamentul. Luiza îşi exterioriza mulţumirea, flatând astfel orgoliul hotelierului.

— Exact pe gustul meu, spuse ea în franceză şi fără să se jeneze de prezenţa onorabilului domn Weinner, se înălţă în vârful picioarelor şi-l sărută pe Grig. Îmi place foarte mult… Aveţi cumva şi un ghid al oraşului?

Pe faţa uşor congestionată a patronului se ivi un surâs trist, de vinovăţie.

— De când cu războiul nu se mai tipăreşte niciun ghid turistic, iar cele vechi au fost retrase şi interzise. Dar pentru orice informaţie vă stau la dispoziţie. Probabil ştiţi că suntem un oraş vechi, ctitorit în 1218… de Heinrich Borwin I. Numai Universitatea noastră are cinci sute de ani…

Luiza nu-l lăsă să continue, căci înţelese că limbuţia bătrânului proprietar îşi avea explicaţia în tăcerile sale sedimentate de absenţa clienţilor de altădată şi s-ar fi întins la vorbă.

— Vă mulţumesc, domnule Weinner, şi vă promit că voi apela la cunoştinţele dumneavoastră.

— La ce oră coborâţi la cină?

Von Meisner se uită în ochii verzi ai iubitei lui şi se pierdu fascinat în dulcea lor chemare. Înţelegându-i simţămintele, Luiza răspunse în locul lui:

— În jurul orei 19.30.

— Vă pregătesc o masă, le promise domnul Weinner, retrăgându-se respectuos spre uşă.

Când, în sfârşit, rămaseră singuri, Luiza se apropie de Grig şi, mimând o adâncă tristeţe, şopti:

— Am ajuns şi la Rostock! Ne apropiem de sfârşitul voiajului nostru… îmi pare rău, Grig…

— De ce? întrebă el, fără să schiţeze vreun gest de a veni lângă ea.

— Că-i război… că, în curând, drumurile noastre se vor despărţi din nou…

— De ce nu vrei să te căsătoreşti cu mine?

— Grig! O luăm de la capăt? răsună dojenitor glasul femeii. Suntem împreună, nu-i aşa? Să ne bucurăm de voiaj, iar când s-o termina războiul, o să vedem. Acum, hai să ne desfacem bagajele şi să ne pregătim de cină.

Îşi petrecu braţele pe după gâtul lui şi-l sărută.

Luiza se lăsă într-un fotoliu, îşi aprinse o ţigară şi prinse a-l urmări pe Grig cum se pregătea pentru cină. Ca şi în alte rânduri, constata că maiorul Gregor von Meisner, cel dinaintea ochilor ei, semăna din ce în ce mai puţin cu căpitanul Gregor von Meisner pe care Edith von Koller i-l prezentase într-o seară, la „Athénée Palace“. Încă din prima noapte a revederii lor, Luiza sesizase lesne schimbările intervenite în firea şi sufletul lui. Devenise mai bărbătos, dar şi mai rezervat; de aici lungi tăceri, lăsându-i, uneori, impresia că ar ascunde ceva sau că ar deţine o taină apăsătoare. Se străduia, ori de câte ori i se ivea răgazul, să-l descifreze, să-i înţeleagă frământările. Ce i s-o fi întâmplat? Ce oare a intervenit în existenţa lui? Înainte de a pleca pe front obişnuia ca, în puţinele lor ore de amor, să creeze o atmosferă romantică: recita din Goethe şi Baudelaire, rostea în şoaptă metafore sau chiar aforisme. Cultura sa livrescă depăşea cu mult frontierele culturii germane. Apoi, simplul fapt că stăpânea la perfecţie franceza, indica fără

echivoc cât de lipsită de prejudecăţi naţionaliste îi fusese instrucţia.

Nici ea, Luiza, nu refuzase cultura, dar o purta şi o arăta cu simplitatea cu care-şi arăta sânii prin decolteul rochiilor cu o croială provocatoare. Romantismul pe care Grig încerca să-l creeze în momentele când se pomeneau în pat, desele sale sfaturi patetice o amuzau, iar uneori o împingeau să-l ironizeze. Toate astea însă rămăseseră de domeniul trecutului. Devenise dur şi pătimaş în pornirile sale erotice, tăcut. Lăsa, în schimb, gesturile să-i exprime simţămintele. Trecea de la mângâieri tandre la îmbrăţişări bruşte şi violente, refuza să-şi ceară scuze atunci când ei îi scăpa câte un ţipăt „Au, mă doare!“. Parcă şi carnaţia lui, altădată albă ca „telemeaua de Brăila“, îşi modificase culoarea, devenise mai închisă. Dobândise oare, în stepa de dincolo de Nipru, mai multă experienţă masculină? Nu şi-l imagina, la oricâtă fantezie ar fi apelat, pe von Meisner trăgând după el, cu forţa, o rusoaică blondă şi cu ochii albaştri pentru a o viola în câmp sau pe un pat de scânduri. Bunăcuviinţa sa înnăscută, fireşte, rămăsese aceeaşi. Dar şi în privinţa aceasta Luiza simţea că Gregor von Meisner nu mai era cel de anul trecut. Tăcerile, crispările neguroase făceau din Grig un bărbat straniu.

Luiza strivi nervoasă ţigara de fundul scrumierei iar propria ei incapacitate de a-l descifra şi înţelege o irita.

Când Grig îşi puse vestonul de maior, femeia îşi aminti deodată de maiorul Medoiu şi de ultima lor întâlnire înainte de a pleca în călătorie. Pentru prima oară îndrăznise să se apropie de ea, să-i cuprindă umerii cu un gest intim şi să-i vorbească având în ochi o lumină pe care femeia voit se ferise s-o tălmăcească. „Te avertizez, Luiza, încă o dată… Misiunea este delicată şi primejdioasă. După câte înţeleg, la Rostock o să staţi două sau trei zile. Aici obstacolul principal îl reprezintă, din păcate, chiar Gregor von Meisner. Ca să te mişti în

voie trebuie să scapi de el.“

— Sunt gata! zise Grig şi ea tresări fără să vrea. Pe unde-mi călătoreşti cu gândul?

— Scriam… scriam în gând viitoarele reportaje… Luiza îşi întări minciuna cu un surâs suav de femeie ce-şi adoră amantul. Nu ştiu de ce şi hotelul, şi oraşul îmi par pustii…

— Poate vrei să cinăm în cameră?

— Nu, nu… Ar fi păcat, mai ales că domnul Weinner ne-a pregătit o masă. Hai să-i facem şi lui o plăcere, merită…

Luiza îi oferi braţul…

Din capul locului, Luiza se feri să comande aceleaşi bucate ca şi Grig: alese o salată de cruditătţi, două felioare de şalău fiert, fructe.

— Vreau multe cruditătţi!… Uite, am început să iau proporţii, se lamentă ea, întocmai ca o fetiţă răsfăţată.

Domnul Weinner o aprobă înţelegător. Ceru însă îngăduinţa ca el să le recomande vinul.

— Vin de pe vremea Kaizerului! se mândri proprietarul „Doberow“-ului.

— Ce om serviabil! observă Luiza după ce Weinner se depărtă şi se pierdu dincolo de uşa ce dădea spre bucătărie.

— Nu în fiecare zi un von Meisner îi trece pragul, preciza Grig, fără însă a se semeţi cu aroganţă. Liz, chiar ţi-e teamă că o să te îngraşi?

— Foarte! spuse ea din vârful buzelor. Dacă vrei să ştii, unele fuste nu mă mai încap…

— Mi-ar plăcea să-mi dăruieşti un copil…

— Nu ştiu să fac copii… poate că şi din pricina asta nu vreau să ne căsătorim, spuse ea jumătate în glumă, jumătate în serios.

Bărbatului îi îngheţă un zâmbet amar în colţul gurii. Luiza nu i-l băgă în seamă. Se uită în jur cu ceva mai mult interes şi constată că acea senzaţie neplăcută de a

fi nimerit într-un oraş mort, pe care o încercase sus, în apartament, dispăruse cu totul. Puţine mese rămăseseră neocupate. Consumatorii, în cea mai mare parte femei, vorbeau în şoaptă, în timp ce un bătrân pianist, cu o cocoaşă destul de proeminentă în spinare, cânta în surdină melodii germane, vechi cât universitatea oraşului.

— Eşti tare schimbat, Grig, îţi dai seama de acest lucru?

Luiza regretă imediat incapacitatea ei de a-şi ţine gura. Nu era nici locul, nici momentul potrivit pentru o discuţie atât de delicată. Îşi închipuise că se va tulbura sau va da semne de nervozitate sau îi va scăpa chiar o grosolănie. Spre mirarea sa, el îi răspunse sec:

— Da, îmi dau seama!

Conversaţia fu salvată de apariţia domnului Weinner, care ţinu ca el personal să le umple paharele, amintind încă o dată cu mândrie:

— Vin de patruzeci de ani! De pe vremea Kaizerului… Vă doresc o cină plăcută, mai zise şi se retrase, lăsând pe un bătrân *ober* să oficieze în locul lui.

Luiza ridică paharul; vinul de culoarea mierei îi aminti de Cotnariul de acasă. I se năzărise acum că stricase ceva în relaţiile lor şi că ar face bine să încerce să îndrepte lucrurile. De aceea îi declară cu gingăşie:

— Mie îmi placi, Grig… Războiul ţi-a răpit aerul acela de inocenţă… te-a călit ca bărbat… Noroc, Grig! Pentru clipa de astăzi!

Maiorul von Meisner ridică paharul, îl ciocni de cel al Luizei şi răspunse cu o tristeţe rece:

— Există şi o clipă a zilei de mâine… Eu propun să bem şi pentru ea!

Încă înainte de a duce paharul la gură şi a sorbi din vin, Luiza se nelinişti. Avusese senzaţia că urarea lui Grig nu era decât o aluzie la ceea ce ea urma, în ascuns, să săvârşească. Bău temătoare, dar găsi vinul într-atât de

bun şi de aromat, încât exclamă spontan:

— E formidabil!

Pe Grig îl înveseli explozia Luizei şi zâmbi ceva mai destins. O pofti să mănânce şi aşteptă s-o vadă ducând furculiţa la gură, apoi începu şi el să mănânce cu un apetit stăpânit.

„Nu trebuie să şovăi, auzi ea îndemnul lui Medoiu, în timp ce-l iscodea pe sub pleoape pe Grig. Dacă şovăi, eşti un om pierdut… La Rostock trebuie din prima zi să-l scoţi din circulaţie. Dacă simţi că nu ai putere, spune-mi şi anulez misiunea!“

Luiza nu mânca, ci ciugulea. Din pricina gândurilor care o năpădiseră. Sub apăsarea lor i se năzări că tocmai felul acesta de a cina ar putea să bată la ochi şi să stârnească în Grig anumite bănuieli. Se surprinse mâncând deodată într-un ritm alert, însă cu toate gândurile concentrate într-o singură direcţie – paharul lui Grig.

— Ce-i cu tine? se interesă bărbatul după ce înghiţise un ultim dumicat dintr-o porţie de şalău. Te uiţi la mine de parcă m-ai vedea pentru prima oară mâncând… Ai o mutrişoară atât de caraghioasă!

— Adevărul e că în serile astea nu te-am văzut niciodată mâncând cu atâta poftă, o întoarse ea inspirată.

Subit, obrajii începură să-i ardă: acum i se tot părea că, de fapt, Grig era la curent cu planul lui Medoiu încă de la plecarea lor din ţară. Şi nu făcea altceva decât să aştepte să vadă până unde poate să-i ajungă perfidia. Apucă repede paharul de vin şi exclamă din nou:

— E formidabil! Cred că m-a ameţit… Vai, ce-mi ard obrajii! Şi ţie îţi ard…

Grig zâmbi, însă nu ca altădată, cu bucurie. Nu mai era în stare să râdă cu bucurie. Luiza înregistrase mai de mult acest amănunt. „Probabil se găsise cineva care să-l informeze de legătura mea cu Hermann von Rittgen, îşi

explică ea. De aici şi absenţa unei bucurii depline. Poate că m-ar fi alungat, dar mă iubeşte prea tare!“ Uneori şi-l imagina în postura soţului înşelat, care, oricât s-ar fi chinuit, nu găsea suficientă tărie ca să se desprindă de lângă femeia infidelă… Un gând ivit brusc o înspăimântă: „Dacă şi el, maiorul Gregor von Meisner, are ordin de la şefii lui să interpreteze un rol… şi, întocmai ca şi ea, aştepta momentul hotărâtor? Doar şi el e ofiţer de informaţii!“

Îşi ridică ochii din farfurie şi-l văzu pe Grig tamponându-şi delicat gura cu şervetul alb şi bine apretat al restaurantului.

— Mă scuzi, Luiza, o să te las singură pentru câteva minute.

Nu aşteptă răspunsul ei. Se ridică – nu înainte de a-şi controla ţinuta – şi porni spre toaletă.

Luiza se uită peste umăr: nu-l mai văzu. I se făcu brusc frică şi inima i se strânse dureros. Se ivise, în sfârşit, momentul să acţioneze. Dacă îl va lăsa să treacă, pierdea, cu siguranţă, şi cel de-al doilea moment. În această privinţă avertismentele lui Medoiu fuseseră pe cât de clare, pe atât de categorice. Luiza trase aer în piept şi bătălie inimii îşi recăpătară ritmicitatea dinainte. Mai respiră o dată, şi mai adânc… În clipa următoare stabili că distanţa dintre ea şi paharul cu vin al lui Grig era minimă. Deschise poşeta şi-şi scoase pudriera: se privi în oglinjoară fără să se vadă, apoi o puse pe masă. Se uită în jur: nu avu impresia că era băgată în seamă. Îşi auzi, pe neaşteptate, tâmplele zvâcnind şi cronometrând astfel scurgerea secundelor. Luă atunci din ascunzătoarea pudrierei acel bob auriu şi gelatinos pregătit de Medoiu şi, prefăcându-se că se apleacă deasupra mesei, îl lăsă să cadă în paharul cu vin al lui Grig. În prima clipă, din pricina emoţiei, trăi o ciudată iluzie optică: i se păru că, în contact cu vinul, *bobul* se multiplicase fulgerător, ameninţând să umple paharul.

Închise ochii, iar când îi deschise senzaţia se risipi, bobul se dizolvase şi se identificase până la dispariţie cu culoarea chihlimbarie a vinului.

Ca să-şi mascheze emotivitatea care întârzia s-o elibereze din strânsoare, ridică paharul ei de vin şi-l duse la gură. Aşa o şi găsi Grig. Zise:

— Bei?!… Bei de una singură?! Bravo!

Se aşeză, înălţă deîndată paharul său şi căutând şi găsind cu greu privirea Luizei, spuse:

— De la voi, românii, am învăţat trei cuvinte: Noroc! Dragoste! Dor! Noroc, deci, că datorită lui s-ar putea să am parte şi de Dragoste şi de Dor!

— Să dea Dumnezeu! zise Luiza în româneşte şi-şi auzi glasul răsunând modificat.

Grig dădu paharul de vin pe gât cu un gest mai puţin aristocratic, făcu pe urmă semn chelnerului să-l umple din nou.

— Ce-i, Liz, te-au emoţionat cuvintele mele? Da, m-am schimbat… La Cotul Donului, într-o singură zi, am murit de şapte ori… Am rămas singurul supravieţuitor al unei unităţi de elită. Ori de câte ori moartea mă fixa cu ochii ei negri, fără fund, îmi aminteam, ca printr-o minune, de cele trei cuvinte româneşti: Noroc! Dragoste! Dor!… Să bem, Liz!

Şi din nou, Luiza Văitoianu trăi un simţământ confuz de spaimă şi ruşine: era sigură că Grig, ascuns pe undeva, văzuse totul şi numai dintr-o nobleţe înnăscută nu-i arunca în faţă adevărul.

3

„Bobul“ lui Medoiu îşi făcu efectul în zorii zilei, mult mai curând decât Luiza Văitoianu se aşteptase. Deşi Grig coborî din pat atent să n-o trezească, Luiza îl auzi, deschise ochii şi-l zări cum, prin întunericul încăperii, se îndrepta spre baie; un val de fierbinţeală o făcu să

năduşească sub plapumă. „Dumnezeule, îşi reproşa ea, cum am putut să fac una ca asta?!“ îl aşteptă încordată să-l vadă revenind. „Numai să nu moară!“ se îngrozi ziarista, înfricoşată de ideea că putea să declanşeze la Rostock un asemenea deznodământ tragic. Dar când îl auzi pe Grig trăgând apa, gândurile sumbre o părăsiră. Totuşi Grig întârzia acolo. Luă o hotărâre: aprinse veioza, coborî. Ciocăni timidă în uşă. De dincolo se auzi glasul speriat al bărbatului:

— Stai acolo!

— Ce-i cu tine, Grig, ţi-e rău?

Nu primi niciun răspuns şi, cuprinsă de remuşcări, se mustră: „De unde, naiba, tupeul ăsta? Să-l mai întreb dacă îi este rău?! Doar Medoiu mi-a explicat că o să i se facă rău, că o să-i întoarcă stomacul pe dos şi o să facă şi febră…“ Luiza însă se lipise de uşă speriată şi nefericită. Îl strigă:

— Grig!

Dincolo, el deschisese apa de la chiuvetă şi se spăla, fornăind ca un cal. Luiza se depărta înfrigurată de uşă şi se băgă sub plapumă. Când, în fine, îl văzu în bătaia veiozei cât era de palid, îl întrebă:

— Văd că ţi-e rău… Să chemăm un medic?

— E groaznic!… E penibil… Am făcut o indigestie cruntă… De la ce oare?

Un vârf de cuţit i se înfipsese Luizei în inimă. Repetă întrebarea ca şi când n-ar fi ştiut despre ce era vorba.

— Să chemăm totuşi un medic?

— Mi-e tare rău, mai zise şi, ca un apucat, alergă din nou la toaletă, ţinându-se cu ambele mâini de stomac.

Luiza îşi vârî ruşinată capul în pernă. „Unde mi-a fost mintea? se frământă ea copleşită de remuşcări. Nimeni nu m-a silit. Uf, dacă mi-aş fi imaginat spectacolul ăsta! … Doamne, de ce nu m-ai învrednicit cu liniştea de a sta în banca mea?“

Grig reveni, ca peste câteva minute să alerge din nou

la baie.

— Iartă-mă, Liz, i se adresa el de fiecare dată. Ştiu că te indispun…

— Lasă-mă să chem un medic…

— O să-mi treacă.

Se întinse în pat, cu faţa în sus, iar ea îi puse palma pe frunte.

— Cred că ai şi febră…

— Daaa? murmură el temător.

— Eu chem un medic! sări Luiza gata să se repeadă la aparat. Grig însă o opri.

Se duse el la telefon şi formă un număr. Vorbi probabil cu funcţionara de la recepţie. Deşi atentă, Luiza nu înţelese nimic din germana lor. El însă, după ce lăsă receptorul în furcă, o informă:

— Am cerut un doctor… şi am mai cerut să ţi se dea o altă cameră.

— Grig, ţipă ea revoltată, cum ai putut să faci una ca asta?!

— Din mai multe motive, îi explică el, chinuit de un val de colici stomacali. Mi-e frică să nu fi adus cu mine vreo porcărie de pe front…

— E o simplă indigestie, singur ai spus… Nu ţi-a priit ceva… sau o fi fost ceva alterat.

El nu dădu atenţie celor spuse de Luiza şi continuă:

— N-aş vrea să te molipseşti… să-ţi strici programul…

— Vreau să te îngrijesc.

Faţa sa frumoasă, aristocratică, se strâmbă într-un zâmbet pe care Luiza îl înţelese anapoda: „Sigur, acum după ce m-ai vârât în boală, vrei să mă şi îngrijeşti!“

— Nu uita, Liz, că sunt un von Meisner şi sunt la mine acasă. Dacă va fi cazul, se va găsi o soră medicală să mă vegheze.

Luiza îşi ascunse faţa în pernă şi, de teamă să nu-i scape vreo prostie, muşcă perna. Până la apariţia medicului rămase nemişcată. Acesta veni însoţit de

proprietarul hotelului, care, după ce spuse: „Îmi pare rău, domnule maior!“, ieşi din apartament. Doctorul, un bătrânel la vreo şaptezeci de ani, miop şi adus din spate, o cercetă pe Luiza şi zise în germană:

— Doamna ar face bine să ne lase singuri.

Grig îi traduse în franceză rugămintea medicului şi Luiza, luându-şi bricheta şi ţigările, trecu în cealaltă încăpere a apartamentului. Nu răsuci comutatorul, preferă să rămână în întuneric. Se apropie de fereastra ce dădea în piaţa hotelului. Îşi aprinse o ţigară, absentă la zgomotele ce veneau dinspre dormitor. Se crăpa de ziuă. O geană de lumină se chinuia să răzbată prin vata unei pâcle. Când, în fine, izbuti, Luiza văzu în depărtare reliefându-se ruinele unor clădiri, ale unor Tor[11]-uri, chiar şi ale unei biserici. Ceva mai târziu desluşi înaltele construcţii metalice ale unor elevatoare din port înălţându-se spre ceruri.

„Acum de ce eşti amărâtă? se judeca Luiza cu mai puţină asprime. Primul obiectiv al misiunii ţi l-ai atins: l-ai scos din circulaţie pe Grig… iar la căpătâiul lui se află un medic.“ Ajunse la concluzia că dacă incidentul cu Grig s-ar fi petrecut la lumina zilei şi nu în plină noapte, spaimele ei ar fi fost mai mici.

— Liz, fii drăguţă…

Grig deschise uşa şi o invită să revină în dormitor. Îi dădu ascultare după ce stinse ţigara. Doctorul îşi încheiase consultaţia şi îşi aduna instrumentele pentru a şi le aşeza în trusă.

— Dragă Liz, doctorul este şi el de părere să te muţi într-o altă cameră, până ce va avea rezultatul analizelor. O să mi le facă chiar în dimineaţa asta. Domnul Weinner ţi-a pregătit deja o cameră.

— Dar ce ai?

— Îl îngrijorează febra şi, iartă-mă, numărul scaunelor. Presupune că-i o intoxicaţie alimentară.

[11] Poartă, în germană.

De parcă ar fi înţeles câte ceva din dialogul lor în franceză, doctorul întrebă în germană: „Doamna nu are niciun simptom?“ „Nu, n-are“, traduse Grig răspunsul Luizei. „O rog, dacă se iveşte un cât de mic şi neînsemnat simptom, să se izoleze imediat în camera dumneaei şi să mă cheme urgent.“

— Liz, îmi pare tare rău că trebuie să ne despărţim.

Patronul hotelului ciocăni la uşă, o deschise, dar nu intră.

— Vreau să vă arăt camera… O cameristă o să vă aducă şi lucrurile.

— Grig…

— Fă-ţi programul… Vizitează oraşul… O să-mi treacă! …

O năpădi din nou ruşinea şi, fără a se mai uita în stânga sau în dreapta, ieşi după ce îşi puse pardesiul peste capot.

— La 204, zise directorul, e aproape de 207.

Uşa era deschisă, camera luminată. Directorul i se adresă în franceza sa greoaie:

— Doamnă, sunt dezolat. Voi cerceta personal alimentele ce i-au fost servite domnului maior von Meisner.

Ca să-l liniştească cu privire la calitatea bucatelor sale, Luiza îi dezvălui îngrijorarea logodnicului.

— Mi-a mărturisit că a făcut pe front ceva asemănător… Crede că-i o recidivă.

— Daa? exclamă parcă bucuros domnul Weinner şi faţa i se lumină un pic. Doamnă, dacă doriţi o călăuză care să vă prezinte oraşul, cunosc o femeie mai în etate care ştie şi franceza.

— Nu, domnule Weinner, sunteţi foarte amabil… Deocamdată mă îngrijorează starea logodnicului meu, iar, dacă voi dori să mă orientez în căutarea unor obiective turistice, o să apelez la dumneavoastră.

Patronul se arătă măgulit şi o asigură că-i stă cu

plăcere la dispoziţie. La plecare se opri, amintindu-şi parcă de ceva. Spuse:

— Ştiţi… în acest oraş hanseatic, vechi de opt sute de ani, trăiesc numeroşi români…

Luiza mimă o mirare convingătoare:

— Români?! Pe aici?! De unde până unde?

— Dintre cei fugiţi din România în iarna anului trecut… Locuiesc într-un lagăr al fabricii de avioane. Poate aţi vrea să…

— Nu, nu, îl opri Luiza să continue, sunt ziaristă, dar politică nu fac.

— Doamnă, ca să vă spun drept, nici locuitorii oraşului nu-i prea iubesc. I se păruse probabil că îndrăznise prea mult, aşa că adăugă: Oricând, vă stau la dispoziţie.

Luizei i se umeziră brusc ochii; se simţi dintr-o dată teribil de singură într-o lume străină, duşmănoasă, şi care începea chiar cu odaia aceea cenuşie de hotel.

4

Patronul hotelului „Doberow“ îşi manifestă în continuare amabilitatea şi-i pregăti Luizei Văitoianu o schiţă cu principalele străzi ale oraşului, pornind chiar din inima Rostock-ului – Neuer Platz.

— Ca să nu vă rătăciţi, să luaţi mereu ca reper Neuer Platz, îi atrăsese atenţia domnul Weinner. Aici se află biserica Sfânta Maria, veche de patru sute de ani, şi tot aici e şi primăria, construită în stil baroc în secolul al XVIII-lea. Aveţi ce vizita… Din păcate, bombardamentul aviaţiei engleze a lovit câteva obiective turistice, ca Poarta Kröpelin, biserica Sfântului Nikolai…

Schiţa îşi dovedi utilitatea şi Luiza se felicită în gând că acceptase propunerea domnului Weinner. Nimeri direct în Neuer Platz, dădu târcoale vechilor clădiri care o alcătuiau. Se apropie cu interes de biserica Sfânta Maria, îi studie arhitectura gotică, îi căută intrarea principală, o

găsi, dar nu se opri, ci îşi văzu mai departe de drum.

Printre norii înalţi şi străvezii plutea alene un soare călduţ, parcă la întrecere cu briza rece ce adia dinspre Marea Baltică. Îşi propuse să înceapă vizitarea oraşului cu Muzeul de cultură şi istorie. „E foarte interesant, i-l recomandase domnul Weinner, posedă o colecţie de monezi de o mare valoare, desigur şi o galerie de tablouri… Cu el să începeţi, ca să vă formaţi o idee asupra oraşului… n-ar fi exclus ca după ultimul bombardament, piesele să fie adunate şi depozitate în adăposturi subterane.“

Până la muzeu, Luiza străbătu străzi înguste, cu case vechi, rustice, din cărămidă roşie. Mirosea a cărbune. O impresionară neplăcut absenţa oricărei animaţii stradale, apoi cozile de la brutării, cu femei obosite şi înfrigurate.

Trecu prin sălile muzeului cu paşi rari, manifestând ici şi colo interes; n-o însoţea nimeni, pentru că nimeni nu ştia franceza. De fapt, mai bine de o oră nu făcu altceva decât să se gândească la misiune, la starea lui Grig, care, cu o febră de aproape 39°, nu mai contenea să alerge la toaletă, la situaţia sa ingrată. „Numai să nu mi-l doboare definitiv! Să-l aduc la Bucureşti viu şi sănătos… Să nu-l am pe conştiinţă.“ Se plictisea de moarte tot oprindu-se în faţa unor portrete clasiciste, reprezentând marile familii hanseatice ale Rostock-ului

Când se văzu din nou în stradă, răsuflă uşurată. Instinctiv, îşi înălţă fruntea şi îşi lăsă faţa să fie mângâiată şi încălzită de razele soarelui. Scoase schiţa lui Weinner şi o cercetă. Citi: Steinstrasse… Langerstrasse… Kropeliner Strasse… Înaintă pe Kropeliner Strasse, în care casele scăpate de la bombardament rivalizau între ele prin stilurile renascentist, neo-clasicist şi gotic… Se opri la nr. 26, unde mâna lui Weinner subliniase cuvintele *Rostocker Hoff* (1822) şi admiră, blazată, complexul de clădiri construit de un partizan al neorenaşterii. Trecu apoi, tot

datorită schiţei, prin Hoddenmarkt. În parcul din faţa universităţii, admiră de la distanţă statuia ducelui von Blücher; trecu mai departe prin faţa palatului ducelui… Stil baroc… gotic… renascentist… şi invers.

Luiza Văitoianu trase o înjurătură ca pe Sărindar, în zilele ei bune: tot ce-i trecea pe dinaintea ochilor era rece, cenuşiu, nesuferit. „Vreau acasă… îşi zise. Vreau în Cişmigiu… Vreau în Crucea de Piatră… Vreau stilul lui nea Severică-proxenetul…!“

Şi, sub apăsarea acestei stări, căută o străduţă care s-o scoată, iar în Neuer Platz. De data asta se opri cu mai multă răbdare în faţa vechii primării; cu aceeaşi răbdare studie zidurile exterioare ale bisericii Sfânta Maria. Când ajunse în dreptul intrării, scrută piaţa în diagonală şi cercetă firmele magazinelor de pe trotuarul opus. Descoperi o firmă – Berăria „La Thomas Marinarul“. Faţa i se destinse într-un zâmbet victorios. Deci era capabilă să se descurce şi într-o lume străină, rece şi duşmănoasă. Traversă strada cu un gând clar, să ajungă pe celălalt trotuar, ca apoi, în drum spre hotel, să treacă în recunoaştere prin dreptul berăriei. Dorea să constate, din vreme, că descrierea maiorului Medoiu corespundea întru totul cu realitatea localului. Puţin mai târziu, pe când trecea prin faţa localului cu pas rar, simulând indiferenţa, şi număra o primă vitrină, apoi pe cea de-a doua, în timp ce observa chipurile consumatorilor, Luiza Văitoianu căpătă o deplină încredere în puterile sale de acţiune.

Domnul Weinner o aştepta emoţionat la biroul, de recepţie; îi mărturisi că ţinuse să fie el primul care să-i comunice că domnul maior Gregor von Meisner se simţea ceva mai bine, că i-a dispărut starea de vomă, dar din păcate, febra mai persista.

— Vă mulţumesc foarte mult, sunteţi foarte amabil!

— Coborâţi la prânz sau doriţi să vă servim în cameră?

— Încă nu am hotărât.

Domnul Weinner o conduse până la scară (liftul nu mai funcţiona din considerente de economie), asigurând-o în continuare, de bunele sale oficii.

Luiza răsuflă uşurată când se văzu din nou singură. „Amabil, amabil, dar şi amabilitatea poate să te sufoce!“ Dori să intre să-l vadă pe Grig, pe clanţa uşii atârna însă un cartonaş pe care scria în franceză, cu majuscule de o şchioapă: „VĂ RUGĂM NU NE DERANJAŢI!“ O clipă trăi impresia neplăcută că i se închisese uşa în nas şi jignită, se îndreptă spre camera ce o izolase de Grig. Dar odată ajunsă printre cele câteva lucruri ale ei aflate la vedere, se mai linişti. Ridica receptorul şi ceru legătura cu 207. Îi răspunse chiar Grig, cu voce stinsă, de om slăbit:

— Iubito, mi-e dor de tine!…

— Lasă declaraţiile, Grig… Vreau să ştiu exact cum te simţi. Dacă nu e cazul s-o chemăm pe mama ta la telefon.

— Nu e cazul, Liz… Faţă de primele ore ale dimineţii, mă simt mai bine. Şi febra e în scădere… Mâine vom avea rezultatele analizelor… Tu cum stai, n-ai niciun simptom?

— Până la ora astă, nu…

— Ei, slavă Domnului!

Luiza deveni vorbăreaţă, îi povesti pe îndelete pe unde umblase, ce văzuse.

— Mai vreau să ies şi după-amiază… Am fost informată că, spre seară, organistul de la biserica Sfânta Maria improvizează la orgă.

— Îmi pare rău că s-a întâmplat să fie aşa, spuse el cu amărăciune. Fă-ţi programul în voie, mâine sau cel mai târziu poimâine vom fi din nou împreună.

— Te rog, Grig, fă-te mai repede sănătos!

Rugămintea o rostise din toată inima şi propria-i ipocrizie o scârbi. „Nu mă ştiam aşa! Pe cine naiba din familie oi fi moştenit? Nici măcar pofta de mâncare nu

mi-a pierit.“

Coborî. Mâncă bine, cu o poftă întreţinută şi de vinul care-i fusese servit în ajun, fumă apoi o ţigară în faţa unei cafele din *ersatz.* Pe neaşteptate, femeile bătrâne de la celelalte mese o întristară. Pesemne o considerau părăsită şi îmbătrânită. Se ridică, urmărită de privirile intrigate ale domnului Weinner, mereu la pândă, şi se refugie în camera ei. Dar nici aici nu se regăsi pe sine. O copleşi puţin câte puţin singurătatea: camera o găsea străină, naviga într-o lume străină, stăpânită de un grai străin… Se repezi la telefon să-l cheme pe Grig, dar se răzgândi. Un alt gând pusese stăpânire pe ea. „Nu uita, auzi ea, pe neaşteptate, sfaturile lui Medoiu, că în voiajul ăsta eşti invitata lui Gregor von Meisner şi nu a lui Himmler. Nu este exclus ca acolo unde viei poposi – hanuri, hoteluri – să ţi se scotocească lucrurile… De aceea să nu te desparţi niciodată de portjartierul „Scandal“, pregătit de noi. Aş zice că este chiar bine să ţi se cotrobăiască bagajele şi să nu ţi se găsească nimic suspect.“

Sub impulsul acestei stări, Luiza Văitoianu îşi făcu de lucru, controlă şifonierul, lucrurile din valiză. Puţin mai târziu. Înţelese inutilitatea frământărilor. „Şi dacă aş constata că mi s-a umblat printre lucruri, conchise ea, ce aş realiza cu asta? Portjartierul e pe mine, iar documentul e ascuns acolo între balene!“ Revăzu în gând firma „Berăria «La Thomas Marinarul» “, cu cele două vitrine mari, şi îşi spuse că, decât să fiarbă în sosul singurătăţii din cameră, mai bine să se pregătească pentru a ieşi în oraş. Deschise şifonierul şi se văzu reflectată în oglinda sa interioară. Îşi scoase rochia şi rămase în furou; îi făcu plăcere să-şi admire corpul prin mătasea trandafirie a combinezonului. Îşi pipăi şoldurile, simţi conturul portjartierului strângând-o fără să-i jeneze pântecul, îşi eliberă ciorapii, apoi îşi scoase portjartierul

şi-l ţinu în mâini, ca pe un lucru rar şi de preţ. „E «Scandalul» meu, tip «Medoiu», se lăudase maiorul. La urma-urmei, trebuia să-ţi fac şi eu un cadou, nu-i aşa? Acum o să te învăţ cum să-l foloseşti…“ Ascultându-l, Luizei îi venise să râdă. Râse şi acum, în singurătatea camerei. Din locul unde se aflau plasate cele câteva balene-ascunzătoare, scoase la iveală „mesajul“ ce urma să i-l transmită lui *Tudor:* era scris pe foiţe speciale, care, odată împăturite, să poată ocupa spaţiul unei cutii de chibrituri.

„Dacă vrei să-ţi faci dovada voinţei şi inteligenţei tale, îi atrăsese maiorul atenţia, caută să nu citeşti ce-i scris pe aceste foiţe.“

Se stăpânise. Deşi ori de câte ori umbla la portjartier, i se aprindea în suflet o curiozitate morbidă. La Hamburg, în ajunul plecării spre Rostock, se încuiase în baie şi nu lipsise mult ca să afle secretul mesajului. Dar şi atunci răsunase ca din ceruri vocea lui Medoiu: „Luiza Văitoianu, ţine minte ce îţi spun: un aviator se prăbuşeşte cu avionul său o singură dată, şi nu pentru că ar fi fost un pilot prost, ci pentru că a fost tentat să calce una din nenumăratele instrucţiuni de zbor. Şi un spion, oricât de iscusit şi de viclean ar fi, nu cade decât o singură dată. Din aceleaşi cauze: ale nerespectării unor instrucţiuni privind conspirativitatea… Numai că un spion căzut în timp de război în mâinile inamicului sfârşeşte în faţa plutonului de execuţie.“

Clipa mult aşteptată a despovărării de misiune se apropia. Împături mesajul, după care scoase din poşetă două cutii de chibrituri aduse din ţară. Una din ele era plină, cealaltă goală. Îndesă fără niciun efort mesajul în cea de-a doua cutie. „Oare care să-i fie valoarea? se întrebă Luiza gânditoare. Merita riscul? Merita oare să-l îmbolnăvesc pe Grig?“

Se uită la ceas. Începu din nou să se îmbrace. Portjartierul nu i se păru mai uşor. Apoi, aşa cum îi

indicase Medoiu, îşi puse pardesiul bleumarin, îşi petrecu în jurul gâtului o eşarfă verde. De aceeaşi culoare îi era şi bascul pe care, aranjându-l pe cap, recunoscu că-i venea bine şi i se asorta cu părul acaju.

5

De întâlnirea cu *Tudor* o mai despărţea un ceas şi Luiza Văitoianu se folosi de acest răstimp pentru a trece în revistă câteva magazine de pe Neuer Platz. Le găsi cu rafturile goale, jalnice, cu negustori bătrâni discutând în şoaptă cu alţi bătrâni. Când o zăreau, tăceau speriaţi şi o cercetau cu o neascunsă nedumerire: „O străină în Rostock, şi încă după bombardamentul englezilor?!“

După trei asemenea treceri prin magazine, Luiza Văitoianu se sătură să-şi mai piardă astfel timpul. S-ar fi aventurat, dintr-o curiozitate strict profesională, şi prin zona portului, în căutarea unor imaginare cabarete portuare, dar fără Grig la braţ o tentativă ca asta ar fi fost curată nebunie.

Păşea rar, se oprea în dreptul unor clădiri lovite de bombe, se prefăcea impresionată şi pornea mai departe, după schiţa bine întocmită de Weinner.

„Noroc de port şi de secţiile «Heinkel» de la suburbiile oraşului, că altfel, după bombardament, am fi fost o localitate pustie îi explicase stilatul patron al hotelului. Cei mai mulţi locuitori s-au evacuat din oraş în satele din jur... Orice s-ar întâmpla, eu nu-mi părăsesc oraşul, se lăudase el, aici m-am născut, aici vreau să mor!“

Luiza se mai opri ici-colo, se mai arătă interesată de câte o vitrină prăfuită, păstrând, ca nişte vestigii ale trecutului, vechi pălării de fetru, cu boruri mari, aşezate pe nişte calapoade amintind capete de femei fără chip. În clipele acelea controla dacă nu cumva era urmărită. Maiorul Medoiu o învăţase, deşi ea încercase să-l convingă că-i va fi întotdeauna greu pe stradă să

deosebească un „admirator“ de un agent pus s-o fileze. Medoiu, râzând, o liniştise în felul său, sugerându-i încredere în forţele proprii: „Tu, Luiza Văitoianu, ai mai mult fler de spioană decât îţi imaginezi… Flerul ăsta, o să vezi, o să-ţi sară de multe ori în ajutor!“

O flatase, cu ce altceva ar fi putut Medoiu s-o ajute? Mult lăudatul ei fler nu erau, în realitate, decât experienţa sa gazetărească, îndrăzneala de a se vârî *liberă* şi *nesilită de nimeni* în afacerile obscure ale proxeneţilor şi ale negustorilor de carne vie.

Nu, nu se luase nimeni după ea, nici măcar un admirator. Toate controalele îi demonstrau una şi aceeaşi certitudine.

Soarele asfinţise sau dispăruse, dar cerul, deşi fără nori, scutura deasupra oraşului o umbră răcoroasă. Dinspre port izbucni vuietul gros, încărcat parcă de fum, al unui vapor care se pregătea să intre în radă sau poate să o părăsească. Luiza se uită la ceasul de mână. Pe măsură ce se apropia de berăria „La Thomas Marinarul“, bătăile inimii i se înteţiră. Îşi încetini paşii, aşa încât, atunci când va trece prin dreptul localului, necunoscutul *Tudor* să aibă răgazul să-i vadă prin geamul vitrinei eşarfa şi basca.

Din pricina emoţiei, ochii i se împăienjeniră pe neaşteptate. Lăsă în urmă prima vitrină, apoi pe cea de-a doua. Nu zărise feţele consumatorilor şi se îngrijoră la gândul că misiunea ar putea să dea greş.

„Am trecut prea repede, se dojeni ea fără nici un motiv. Nu cred că *Tudor* m-a văzut.“

Nu privi în urmă. Se depărta cu vreo treizeci de metri de berărie, după care traversă Neuer Platz, îndreptându-se spre biserica Sfânta Maria… Numai când ajunse aproape de intrare, se opri şi iscodi piaţa: observă un bărbat îmbrăcat într-o scurtă neagră, marinărească, venind dinspre berărie spre biserică şi de data asta o podidiră lacrimile de bucurie, exact în momentul când

păşi în lăcaşul Sfintei Maria… I se făcu dintr-o dată frig: înăuntru dăinuia o lumină slabă, întreţinută mai mult de lumânările aprinse. O orgă nevăzută plângea molcom, cu sunete de jelanie. În strane, câteva femei plângeau şi ele rugându-se.

Luiza alese o strană, se aşeză şi îşi deschise imediat poşeta. Scoase de acolo, odată cu batista, şi cutia de chibrituri, pe care o puse alături. Geanta rămăsese deschisă, ca o imensă gură căscată. Îşi împreună apoi mâinile a rugă şi-şi plecă smerită capul. Şi, ciudat, i se păru că orga îi sărise în ajutor şi se ruga în locul ei.

Puţin mai târziu, bărbatul în scurtă neagră se aşeză lângă ea şi prinse a se ruga cu fruntea plecată. Luiza îl iscodi cu coada ochiului, întrebându-se dacă omul a observat cutia. Nu trecu mult şi acesta scoase din buzunarul surtucului cutia sa de chibrituri şi o lăsă discret să cadă în poşeta deschisă a vecinei de strană. Luă după asta, liniştit, mesajul Bucureştiului.

În clipa următoare îl auzi pe *Tudor* şoptindu-i:

— Nu ştiam că *Bucur* o să-mi trimită o femeie.

Auzind vorbă românească, Luiza, ca prin minune, îşi recăpătă umorul:

— Păi nu ţi-a trimis o femeie, ci o cutie de chibrituri…

Tudor însă nu avea timp de glume.

— Reţine, te rog, bine, ceea ce n-am mai apucat să scriu în mesajul de răspuns. Întreaga conducere legionară, atât cea din lagărul de la Rostock, cât şi cea din lagărul de la Berkenbrueck, a fost reactivată brusc de către Himmler. Circulă printre legionarii de aici zvonul că dacă înfrângerea de la Stalingrad devine o realitate, n-ar fi exclus ca Hitler să încerce să aducă din nou la putere un guvern condus de Horia Sima. Ai reţinut?

— Am reţinut, răspunse Luiza tulburată.

— E foarte important.

— Am înţeles…

— Atunci poţi să pleci…

Luiza Văitoianu îi dădu ascultare, deşi ar fi avut chef să se întindă la vorbă. Ieşi. Afară, Neuer Platz se înfăşurase în umbrele amurgului. Se făcuse şi mai rece. Luiza mări pasul şi, refăcând mental cele petrecute, constată cu dezolare că nu izbutise să surprindă nici măcar o trăsătură a lui *Tudor,* a agentului strecurat de Medoiu în tabăra legionarilor fugiţi din ţară după ce se răzvrătiseră împotriva lui Antonescu.

Numai când se apropie de hotel, Luiza îşi aminti de Grig, apoi de portjartierul în care urma să ascundă raportul lui *Tudor*.

Trecu pragul hotelului uşoară ca fulgul, spunându-şi fericită că, îndeplinindu-şi misiunea, izbutise să slăbească cel puţin cu un kilogram. Ce îşi putea dori mai mult o femeie pentru a avea o siluetă zveltă?

6

STENOGRAMA

convorbirii dintre generalul-colonel (r) BELCEA ŞTEFAN şi scriitorul CORNELIU CARA

— extrase —

Corneliu Cara: **Tovarăşe general Belcea, mă văd nevoit să vă deranjez din nou.**

General-colonel (r) Ştefan Belcea: **Nu-i niciun deranj… Vă stau la dispoziţie… Numai memoria să mă mai ajute.**

Corneliu Cara**: De astă dată aş vrea să vă pun câteva întrebări în legătură cu ziarista Luiza Văitoianu.**

General-colonel (r) Ştefan Belcea: **Agenta „B-40“. Vă rog, aştept întrebările.**

Întrebare**: Ce a însemnat misiunea ziaristei?**

Valoarea sa? În carnetul cifrat al maiorului Medoiu n-am mai găsit nicio referire la rezultatele misiunii agentei la Rostock.

Răspuns: **Ştiţi că în ianuarie 1941, după ce armata a lichidat rebeliunea legionară, numeroşi legionari, în frunte cu Horia Sima, au fugit din ţară şi s-au refugiat din nou în Germania.**

Î.: **Iertaţi-mă că vă întrerup. Faptul ca atare, din punct de vedere diplomatic, mi se pare fără precedent în relaţiile dintre două state aliate. Rebelii legionari încearcă cu arma în mână să-l înlocuiască pe generalul Antonescu de la conducerea statului, pe omul care a semnat alianţa cu Reichul lui Hitler, dau greş, fug în ascuns din ţară şi îşi găsesc adăpost în statul cu care Antonescu s-a aliat?!**

R.: **Nu este singura situaţie absurdă sau tragicomică din perioada aceea. În mod normal, Ion Antonescu ar fi trebuit încă de pe atunci să se lămurească cu privire la loialitatea lui Hitler. Orice om cu judecată putea să-şi pună întrebarea: Cum mai vine şi treaba asta, domnule Hitler, legionari înarmaţi cu arme automate germane trag în mine, în ostaşii armatei mele, dau şi foc în plină stradă unor ostaşi, iar tu, în loc să mi-i legi şi să mi-i trimiţi pachet înapoi la Bucureşti, ca să-i judec pentru fărădelegile lor, le dai casă şi masă?! Ce fel de aliat îmi eşti?**

Î.: **A protestat Antonescu la Berlin? A cerut extrădarea rebelilor?**

R.: **Nu! S-a mulţumit doar să pună anumite întrebări şi i s-a răspuns că rebelii au fost imobilizaţi şi internaţi în lagăre, că vor fi supravegheaţi cu stricteţe, că lui Horia Sima i se va închide gura, iar generalul Ion Antonescu să fie liniştit din acest punct de vedere.**

Î.: **De fapt, care era realitatea?**

R.: **Realitatea era asta: tot grupul a trecut din nou sub pulpana ocrotitoare a lui Himmler, adică a R.S.H.A.-ului şi a S.D.-ului, iar Horia Sima trăia bine mersi... Conducerea legionară a fost instalată în localitatea Berkenbrueck am Spree, iar membrilor de rând li s-a rezervat un lagăr de muncă la Rostock. Aş vrea să precizez că lagărul legionar de la Rostock nu trebuie confundat cu lagărele de exterminare înfiinţate de Himmler şi de Gestapoul său. Am săvârşi o eroare... Lagărul legionar era, mai curând, o tabără de muncă. Legionarii aveau libertatea de mişcare; lucrau la secţia de asamblare a avioanelor „Heinkel", erau plătiţi şi hrăniţi normal... împuterniciţi de-ai lui Himmler, în frunte cu Müller, şeful Gestapoului, menţineau o legătură permanentă cu ei.**

Î.: **Generalul Antonescu a avut cunoştinţa de această realitate?**

R.: **Desigur. Atât Serviciul special de informaţii al lui Eugen Cristescu, cât şi Biroul 2 aveau agenţi plantaţi printre legionarii transfugi. Al nostru, precum ştiţi, era** Tudor...

Î.: **Cum a reacţionat Ion Antonescu în faţa unei asemenea realităţi?**

R.: **A organizat în vara anului 1941, după începerea războiului din Răsărit, două mari procese împotriva rebelilor şi a mişcării legionare. S-au dat verdicte capitale împotriva unor căpetenii. Horia Sima a fost condamnat la moarte în contumacie, în rând cu asasinii lui Iorga şi Madgearu, în rând cu făptaşii masacrului de la Jilava. În felul acesta, conducătorul statului a dat de înţeles Berlinului că s-a delimitat definitiv de rebelii legionari din Germania, că nu exista împăcare între el şi Horia Sima.**

Î.: **Cum au reacţionat Hitler şi Himmler?**

R.: **Printr-o totală indiferenţă... Aveau pe cap probleme mai importante – războiul.**

Î.: **Cum au reacţionat organele române de contrainformații?**

R.: **Indiferenţa lui Himmler ne-a intrigat şi ne-a pus pe gânduri. De ce, după atâtea semne de loialitate din partea lui Antonescu, Berlinul, în loc să ni-i predea pe cei judecaţi şi condamnaţi în contumacie de Tribunalul militar de la Bucureşti, cum ar fi fost normal, le oferă condamnaţilor, în continuare ospitalitate? Nu exista decât un singur răspuns ipotetic: că Himmler dorea să menţină gruparea legionară de la Berlin în rezervă, ca pe o masă de manevră. Desfăşurarea ulterioară a evenimentelor ne-a dovedit că n-am greşit în supoziţiile noastre. De aceea am acordat o mare atenţie surselor infiltrate printre legionarii din Germania.**

Î.: **De ce a fost necesară misiunea Luizei Văitoianu?**

R.: **Tudor al nostru se afla plantat printre legionari încă din 1938, dar nu l-am folosit, l-am conservat. Abia în toamna anului 1941 l-am reactivat. Totuşi legăturile cu el cam scârţâiau. Transmiterea informaţiilor era anevoioasă. De asemenea şi expedierea chestionarelor noastre către el. Ne-am gândit atunci să găsim noi soluţii, mai eficiente... Să-l chemăm pe Tudor la Bucureşti sau într-un alt loc, peste hotare, pentru un instructaj, vă daţi seama, era de domeniul irealului. Atunci s-a ivit posibilitatea de a o folosi pe Luiza Văitoianu.**

Î.: **Deci care era valoarea documentului pe care „B-40“ l-a predat lui Tudor?**

R.: **Documentul cuprindea instrucţiuni cu privire**

la realizarea unui nou canal de scurgere a informaţiilor, precum şi un chestionar cu întrebări.

Î.: **Cum aţi apreciat valoarea documentului adus de „B-40“ în ţară?**

R.: **Vă pot spune că documentul transmis de Tudor prin mijlocirea agentei „B-40“ avea o importanţă aparte: în primul rând ne-a pus la curent cu lupta fracţionistă din conducerea legionară. În al doilea rând, ne-a pus în gardă, ne-a alarmat, în legătură cu o mare diversiune pe care Himmler şi R.S.H.A.-ul o pregăteau împotriva ţării noastre. Era vorba de aşa-numita fugă a lui Horia Sima din „închisoarea“ lui din Germania. Vă amintiţi momentul? „Fuga“ lui Sima s-a produs cam pe la mijlocul lui decembrie 1942... Momentul ne-a găsit pregătiţi, de asemenea şi pe cei de la S.S.I.**

Î.: **Ce înseamnă că v-a găsit pregătiţi?**

R.: **Alertaţi din vreme, agenţii serviciilor noastre au fost pe fază, au putut şi ei să ţină sub observaţie „fuga“ lui Sima. Într-un cuvânt, scenariul diversiunii a fost dejucat la vreme.**

Î.: **Ce obiectiv avea această diversiune?**

R.: **Să-l sperie pe mareşal, să-l şantajeze, să-i forţeze mâna în problemele economice şi militare, să-i atragă atenţia că, dacă după Stalingrad ar avea de gând să se depărteze de alianţa cu Axa Roma-Berlin, Hitler ar avea cu cine să-l înlocuiască.**

Î.: **Credeţi că Hitler era la curent cu înscenarea lui Himmler?**

R.: **Ştiu la ce vă referiţi, la memoriile lui Schellenberg, nu-i aşa? Fostul şef al S.D.-ului susţine în cartea sa că Hitler, auzind de fuga lui Sima în Italia, s-ar fi înfuriat şi ar fi ordonat să fie prins cu orice preţ. Tot el mai susţine că Sima ar fi**

fugit în conformitate cu un plan propriu, înşelând astfel ospitalitatea lui Himmler şi a Gestapoului. Gogoaşe postbelice! Să fim serioşi! Ce interes avea Sima să fugă din Germania şi să-şi abandoneze la Rostock şi la Berkenbrueck camarazii ocrotiţi de Himmler, să-i lase acolo ca ostateci? Şi unde să fugă? În Italia! Păi acolo se găsea o reţea puternică a Gestapoului... Ca pe urmă să ajungă unde? În România, unde era condamnat la moarte şi risca să fie prins în orice moment, cum, de altfel, a mai fost prins! Oricum n-ar fi putut să pună mâna pe putere fără aprobarea şi sprijinul lui Hitler. Adevărul e că mareşalul a protestat la Berlin, la cancelaria lui Hitler şi a lui Ribbentrop, arătându-se jignit că, în felul acesta, i se punea sub semnul îndoielii loialitatea faţă de Berlin. Era taman declaraţia aşteptată de Führer. Iar Hitler, ca să-i dovedească lui Ion Antonescu că-i este un „prieten sincer“ şi-i acordă, în continuare, credit, a ordonat „prinderea“ lui Sima... şi aducerea lui înapoi, în Germania. Ordinul i-a fost îndeplinit. Baronul von Killinger s-a grăbit să-i comunice mareşalului vestea că Sima a fost nu numai arestat, ci şi lichidat. Noi însă, prin sursele noastre, am stabilit adevărul... Himmler nu s-a atins de legionari, chiar dacă i-a internat la Buchenwald. Acest lagăr, pe lângă un sector de exterminare în masă, mai avea şi alte sectoare, cu vile situate mai aproape de Weimar, unde se trăia omeneşte. Himmler cunoştea exact valoarea „mărfii“ din „depozitele“ sale şi a păstrat-o pentru „zile negre“. La 23 August 1944, cum bine ştiţi, i-a scos pe legionari de prin toate ascunzătorile şi a format, la Viena, un guvern verde. Pentru că tot am ajuns aici, să vă mai spun una bună: în ianuarie 1945, deci cu trei

luni înainte de prăbuşirea Germaniei hitleriste, Horia Sima îi adresa lui Himmler o telegramă în care îl ruga să aprobe ca membrii guvernului său să poarte uniforma neagră a SS-ului.

Î.: **Dumneavoastră când aţi aflat de această telegramă?**

R.: **Curând după ce a fost expediată la Berlin, datorită lui Tudor, dar, mai ales datorită curajului şi patriotismului Luizei Văitoianu, care ne-a ajutat prin acţiunea ei, să reaşezăm legăturile cu agentul nostru de la Rostock pe baze conspirative foarte trainice.**

Corneliu Cara: **Tovarăşe general, vă mulţumesc foarte mult!**

General-colonel (r) Ştefan Belcea: **Vă mulţumesc şi eu, căci întâlnirile cu dumneavoastră sunt prilejuri de aduceri-aminte**.

PARTEA A PATRA

Deznodământul

1

— E chiar atât de gravă situaţia?

În aşteptarea răspunsului, Luiza Văitoianu se opri cu ţigara aprinsă între degete în dreptul biroului lui *don Calandru.*

— Fato, îţi spun doar atât, jalea-i mare. Întinse a neputinţă braţele, îmbrăcate până dincolo de coate în nişte mânecare jegoase, iar ochelarii îi alunecară spre vârful nasului.

— Bine, dar comunicatele?! încercă ziarista să-l contrazică fără vlagă.

— Dă-le’ncolo de comunicate! Sunt ca nişte prişniţe puse unui mort… Ascultă ce îţi spun: e doliu mare. Acum toată lumea îi dă dreptate lui Iacobici, generalul.

Luiza Văitoianu se uită dezorientată la secretarul de redacţie şi, după ce mai trase în piept câteva fumuri de ţigară, îşi exprimă îngrijorarea:

— Ce-o să fie acum?

Don Calandru ridică dezolat din umeri, iar faţa-i obosită, încrustată, de cute adânci, se strâmbă ca sub apăsarea unei dureri.

— De unde să ştiu? Din ziare? Din ziarele noastre? De la radio? Tu crezi că ştie cineva ce o să fie?

Luiza ieşi tăcută din biroul secretarului de redacţie, muşcându-şi nervoasă buzele, şi trecu în biroul ei.

Deodată simţi trepidaţia rotativelor de la subsol răspândindu-i-se în toată fiinţa, ceea ce i se întâmpla foarte rar şi atunci numai în momentele când era într-o cumplită stare de surescitare. Se pregăti să părăsească redacţia. Îşi luă lucrurile şi coborî în stradă; o învălui gerul, care în acel decembrie se ivise înaintea obişnuitelor zăpezi. Cerul era jos, neguros şi sumbru. „Va fi un Crăciun trist, îi spusese *don Calandru*, adânc îndurerat de veştile de pe front. Ne vom jeli morţii în loc să ne bucurăm de naşterea Mântuitorului.“

Urcă agale spre Calea Victoriei, cu inima împovărată de tot ce auzise de la „sclavul“ nr. 1 al ziarului „Opinia Capitalei“. Nu intră, ca de obicei, la *Capşa*; ar fi fost un sacrilegiu, socotise, ci o luă spre librăria „Alcalay“. Deodată zări peste drum de librărie biserica Doamnei. Trecuse de multe ori pe lângă ea fără să o bage în seamă. Se miră şi se bucură totodată de subita-i descoperire. Traversă strada şi paşii o purtară de la sine spre sfântul lăcaş.

Intră şi, când se pomeni în faţa icoanei Sfintei Maria, constată cu nedumerire că simţea nevoia de a îngenunchea şi de a se ruga. Dar pe buze nu-i veneau decât cuvintele: „Doamne, Dumnezeule!“. Împietrise smerită, cu capul în piept; poşeta şi-o pusese alături, ca să aibă mâinile libere. Îi venea să plângă, căci descoperea că nu ştie nici măcar cum să se roage. Apoi îşi aminti de cele relatate de *don Calandru* şi începu să murmure: „Ajută-i, Doamne, pe cei de-acolo! Ajută-i să scape cu viaţă! Ajută-i să se întoarcă în pace la familiile şi casele lor! Izbăveşte-ne, Doamne, de suferinţă!“ Mai mult nu ştiu ce să spună; se ruşină, găsi în ea puterea să se ridice şi ieşi repede din biserică sub cerul neguros ce stăpânea străzile.

Luă un taxi şi-i ceru şoferului s-o ducă acasă: i se părea că, retrăgându-se între zidurile locuinţei, va regăsi şi liniştea pe care, în ziua aceea, o căuta mai înfrigurată

ca niciodată.

Urcă în grabă scara, dar, la primul etaj, o bătrânică îmbrăcată în doliu, ce ieşise pe palier, cu o lumânare aprinsă în mâini, o opri şi o întrebă ţuguindu-şi gura ştirbă şi boţită:

— E adevărat, domnişoară?

Deşi o cunoştea, Luiza o cercetă speriată: bătrânica ţinea lumânarea în dreptul pieptului, iar stropul pâlpâitor de lumină îşi juca umbrele pe chipul ei supt, brăzdat de riduri, de parcă ar fi pregătit-o pentru cea din urmă călătorie.

Înţelegând la ce se referea vecina, al cărei fiu era de mult pe front, răspunse îndurerată:

— E adevărat!...

— Mă întreb, vorbi bătrâna cu o luciditate ce contrazicea culoarea cadaverică a feţei, cine le-o fi culegând trupurile? Cine o fi îngropând morţii şi cum? Ce zici, maică, i-om mai găsi noi vreodată?

Şi din nou pe Luiza o înecă plânsul. Murmură ceva, de neînţeles, şi o luă la fugă pe scări, în sus. Închise uşa în urmă şi rămase un timp rezemată, cu ochii închişi şi cu inima bătându-i bezmetic. În timp ce îşi trăgea sufletul, încercă să priceapă ce se petrecuse cu ea în ultimele ceasuri... De unde acest val de slăbiciune? Şi mai ales de unde dorinţa de a plânge? Auzi aievea întrebarea bătrânei: „Cine le-o fi culegând trupurile? Cine o fi îngropând morţii şi cum?“ Neliniştea întrebărilor o tălmăcea acum nu ca pe a unei mame cu fiul trimis pe front, ci ca pe îngrijorarea unui neam faţă de datinile sale: „Cine o fi îngropând morţii şi cum? Ce zici, maică, i-om mai găsi vreodată?“ Îşi reproşă, privind în gol, că nu mai trecuse de mult pe la mormântul părinţilor, pentru a se reculege la căpătâiul lor, pentru a le dărui o floare, pentru a înnoda mereu şi mereu firul unei datini.

În cele din urmă intră în dormitor şi se apucă să se dezbrace, chinuită acum de un alt gând: că viaţa-i fusese

ca o dugheană, ce-i drept, animată de tot felul de clienţi, dar, ca orice dugheană, n-avea cum să evite şi falimentul.

Ţârâitul telefonului o smulse din teroarea gândurilor. Îşi propuse să nu răspundă, dar îşi aminti de înţelegerea ce o avea cu maiorul Medoiu şi ridică receptorul. Auzi glasul cald şi distins al lui Hermann von Rittgen şi se zăpăci.

— Luiza, ştiu că nu mai vrei să mă vezi, îi spuse, totuşi o să te rog să treci încă în seara asta să ridici caseta… Plec mâine din ţară şi nu ştiu dacă o să mă mai întorc.

Uitase de casetă. Ce-i drept, nici maiorul Medoiu nu-i mai amintise de bijuterii.

— Mă auzi, Luiza?

— Te aud…

Ar fi lăsat dracului caseta în ascunzătoarea din casa diplomatului, dar nu-i aparţinea şi nu putea să dispună de ea după bunul ei plac.

— Poţi să treci pe la mine între şase şi şapte? întrebă diplomatul şi, ca întotdeauna foarte atent cu ea, mai adăugă: Vrei să-ţi trimit maşina?

— Trimite-mi-o, dacă nu ţi-e greu! se învoi Luiza plictisită.

— La şase va fi în faţa casei tale… Pa!

Apăsă furca telefonului aproape cu toată greutatea trupului. Îşi aminti iar de Medoiu, de adevăratul ei stăpân din ultima vreme. Formă numărul de telefon al comisarului Stanciu. Acesta se bucură auzind-o.

— Veselă, sănătoasă?

— Veselă, sănătoasă, îi confirmă ea cu tristeţe. Cum ajung să-l văd pe *Milea?*

— Să ştii că nu se poate astăzi. A plecat cu avionul din Bucureşti.

— Când se întoarce?

— În niciun caz mâine… Poate poimâine…

— Mulţumesc, nea Stanciule. Sun eu poimâine.

În liniştea care o înconjurase, se pomeni meditând la istoricul casetei; acolo, printre bijuterii, se ascundea şi destinul ei, al agentei „B-40“. „Poate că, odată cu caseta, nădăjduia ea la fel de moale şi de plictisită, să-mi recapăt şi eu libertatea de altădată.“

2

Hermann von Rittgen îi pândise sosirea; Luiza nici nu apucă să tragă de mânerul de bronz al soneriei, ţinut între fălci de un buldog turnat tot în bronz, când uşa se deschise.

— Intră, Luiza! o invită politicos fostul ei amant. Te aşteptam.

Lăsară în urmă vestibulul şi intrară în sufragerie. Luiza îşi scoase căciuliţa cu un aer familiar, îşi scutură, din obişnuinţă, părul, când ochii i se loviră de o uniformă neagră: la câţi-va paşi de ea, Gustav Richter stătea ţeapăn, cu pieptul împins înainte ca un luptător invincibil, rânjind cu aroganţă. Luiza simţi cum i se taie respiraţia şi i se înmoaie genunchii. Instinctiv, îşi întoarse capul spre von Rittgen, privindu-l intrigată: nu se întâlniseră niciodată, în intimitatea vilei, în prezenţa unor martori. Îşi dădu repede seama că sub acoperişul acelei case se petrecuse ceva între cei doi bărbaţi.

— Am plăcerea să vă spun bună seara! i se adresă Richter cu o politeţe care nu izbutea în niciun chip să-i mascheze răutatea ce-i răzbise pe chip.

Luiza Văitoianu răspunse la salut fără să-i întindă mâna. Un nod dureros i se fixă în gât, de emoţie şi teamă.

— Hermann, invit-o pe domnişoara Văitoianu să-şi scoată paltonul.

Ironia consilierului de poliţie al Legaţiei germane îi sună Luizei ca un avertisment. Căutând să-şi păstreze sângele rece, îşi descleştă gura.

— Nu e cazul… Mă grăbesc… Se întoarse iar spre fostul ei amant şi-i zise: Văd că eşti ocupat, o să trec altă dată.

— Hermann, explică-i musafirei tale că n-o să mai aibă când să treacă.

Von Rittgen păli; nu suporta grosolănia. Întâlnind ochii întrebători ai femeii, se feri jenat şi murmură:

— Luiza, fii drăguţă şi scoateţi paltonul! Domnul Richter ar dori să discute ceva cu tine.

— Nu, Hermann, nu te-ai exprimat corect, interveni cu brutalitate Richter, depărtându-se de căminul în care butucii de stejar în flăcări dogoreau prea puternic. Ştii prea bine că n-am ce discuta cu domnişoara… Eu nu discut, eu pun întrebări…

Luiza nu se sperie, ci îşi aminti de acea noapte când jucându-se cu von Rittgen de-a pisica şi şoarecele, diplomatul i-l descrisese pe Richter ca pe un om mirosind a sânge. Îl ura în momentele acelea nu numai pentru asta, ci şi pentru că-l ştia mai puternic. Mai putea oare spera în ajutorul lui *Ermy?* Răspunsul ce şi-l dădu o trezi la realitate. Zise ridicând glasul:

— Hermann von Rittgen, aş vrea să-ţi amintesc ţie, precum şi colegului tău de diplomaţie că cel care în ţara asta are dreptul juridic să pună întrebări sunt eu şi nu voi. Şi să vă ferească Dumnezeu de ceasul acela negru când o să încep *eu* să vă pun întrebări!

Se îndreptă spre ieşire cu un pas mare, energic. Richter, râzând, îi tăie calea.

— Cum, domnişoară Văitoianu, pleci fără casetă?

Cu capul în piept, von Rittgen vorbi şi el:

— Domnul Richter e la curent…

— N-are decât… Ce-i cu asta?

— Cum a ajuns caseta dumitale în seiful lui? răsună prima întrebare a lui Richter.

Luiza auzi iarăşi murmurul încărcat de vinovăţie al lui von Rittgen:

— I-am explicat…

— Atunci ce mai vrea? se răsti Luiza revoltată. Doar tu te-ai oferit să mi-o păstrezi!

— Tocmai asta vreau să lămuresc, interveni Richter autoritar.

— Hai sictir din calea mea! se înfurie Luiza şi încercă să-l împingă pe Richter deoparte. Nu izbuti nici măcar să-l clintească.

— Domnişoară, mârâi Richter printre dinţi, te avertizez că nu poţi să te joci cu mine aşa cum te-ai jucat cu… Nu rosti numele lui von Rittgen, dar se uită dispreţuitor în direcţia lui.

Von Rittgen, palid, cu pleoapele lăsate, încerca, cu un efort vizibil, să nu-şi frângă mâinile.

— Te ştiam un aristocrat, *Ermy,* spuse Luiza, cum permiţi individului ăsta să-mi vorbească atât de urât? Ce dacă poartă uniformă neagră! Mă cac pe uniforma lui…

Dosul de palmă al lui Richter o nimeri din plin. Luiza se împiedică în propriile ei picioare şi căzu pe covor, uluită nu atât de durere, cât de faptul că un bărbat îndrăznise să ridice mâna şi s-o lovească.

— Ridic-o! îi porunci Richter lui von Rittgen.

Von Rittgen înaintă cu un pas spre ziaristă.

— Să nu te atingi de mine, *Ermy!* îl opri Luiza.

Se ridică singură, cu uşurinţă, deşi capul îi vuia din pricina durerii şi a obidei.

— Va trebui, domnişoară Văitoianu, să-mi explici cum ai avut acces la seiful lui von Rittgen? Cu aprobarea lui, nu-i aşa? Ajutată de el ai făcut copii după documentele secrete din seiful lui de acasă?

În momentul acela Luiza înţelese mecanismul penibilei situaţii în care ajunsese. Acum ştia cel puţin ce cale să urmeze.

— Domnule, dumneata eşti nebun!

— Rămâne de văzut, ripostă Richter destul de calm.

— *Ermy,* tu i-ai auzit acuzaţiile? Că eu… Izbucni în râs.

Că tu…

Richter interveni, întrerupând-o:

— N-ai început bine, domnişoară… Mai întâi i-ai încredinţat caseta, iar bijuteriile dumitale au devenit preţul trădării…

— Von Rittgen, sări Luiza, cum poţi să stai aşa, ca o momâie? Ăsta te acuză de spionaj!

— Nu numai pe el îl acuz… De altfel, până la elucidarea afacerii, eşti prizoniera mea.

— Ba eu cred invers, îl contrazise Luiza cu ironie, că dumneata eşti prizonierul meu.

— Şi asta rămâne de văzut! zâmbi Richter sarcastic, îndreptându-se spre fereastră. Dădu draperia la o parte, văzu în stradă ceea ce-l interesa şi se întoarse către cei doi. Întinse un deget acuzator spre ziaristă şi i se adresă cu asprime:

— Dumneata o să mă urmezi!

„Ce ghinion! gândi Luiza cu o resemnare străină felului ei de a fi. Tocmai astăzi Medoiu să nu fie în Bucureşti… Să fie plecat ac*olo… Acolo* unde morţii… Oare cine le-o fi culegând trupurile?“

— Luiza, eu nu cred că tu ai vreun amestec… Ai fost tot timpul cu mine…

Glasul lui von Rittgen venea parcă de departe şi Luiza îl recunoscu cu greu.

— Eu cred că-i o simplă coincidenţă…

— Dumnealui crede însă altceva, zise Luiza şi-i mulţumi printr-un surâs chinuit.

— Am toate motivele, o completă. Binevoieşte şi urmează-mă!

— Unde?

— O să vezi… râse Richter şi Luiza, surprinzându-i ochii, descoperi în adâncul lor un licăr ştiut şi din ochii altor bărbaţi.

În vestibul fu luată în primire de doi agenţi care o conduseră la limuzina neagră ce aştepta la poartă.

Urcând, Luiza auzi din nou, ca venind de foarte aproape, vocea bătrânei: „Cine o fi îngropând morţii şi cum?“

Maşina porni brusc şi numai în momentul acela Luiza îşi dădu seama că se afla înghesuită între doi agenţi.

3

În ziua de 22 decembrie 1942, către orele nouă dimineaţa, comisarul Rinderiu de la poliţia Capitalei primi un telefon de la procurorul de serviciu.

— Bătrâne, avem o crimă…

— Iarăşi un neamţ?! se îngrozi criminalistul principal al Poliţiei.

— Nu, dom’le, o femeie… N-ai auzit încă? În groapa Vergului… Coboară… Trec să le iau…

— Femeie, zici?

— Au găsit-o asta zi de dimineaţă. Nişte gunoieri.

— În zece minute sunt jos, în stradă.

Deşi geruia puternic, comisarul Rinderiu îşi puse trenciul jigărit, strâns la mijloc cu un cordon lat, cât o centură, şi coborî. Nu se gândea la nimic. Supoziţiile profesionale îl năpădeau doar când ajungea la locul faptei. Îşi aprinse o ţigară şi se postă la bordura trotuarului în aşteptarea rablei procurorului, un „Chevrolet“ lung şi greoi. Fără să vrea, urmări animaţia străzii. Se apropia Crăciunul, unul îndoliat şi cu colinde de jale.

„Chevrolet“-ul veni dinspre Palatul Poştei, avându-l la volan chiar pe procuror, un bărbat tânăr, entuziast în orice împrejurare, însetat, cum îi plăcea lui să se laude, de dreptate socială. Comisarul se aşeză în dreapta sa, medicului legist rezervându-i-se mai întotdeauna locul din spate.

— Auzi, bătrâne, zise procurorul Nicolaescu, ca de obicei, cu o bucurie inexplicabilă, ştii cine-i victima? Gunoierii i-au găsit poşeta… Asasinul sau asasinii au

azvârlit-o la vreo douăzeci de metri de cadavru. E ziarista Luiza Văitoianu…

— Cuuum?! tresări calmul comisar.

— Aşa cum ai auzit… Luiza Văitoianu! Se pare că a căzut victima unui sadic… viol… şi sugrumată de un sadic în timpul violului…

După o lungă tăcere, comisarul Rinderiu, cu gândul la cele petrecute în toamna anului 1940, la Athénée Palace, rosti cu tristeţe:

— Luiza Văitoianu! I se mai spunea şi „Nebuna din Sărindar“… Să moară asasinată?! Păcat! Preferam în locul ei un neamţ cu un glonte în ceafă… A fost o foarte bună ziaristă. Fie-i ţărâna uşoară!

PARTEA A CINCEA

Destinul căpitanului Iamandi (II)

1

— Mă, tu eşti bolnav?

Pe maiorul Medoiu îl surprinsese neplăcut izbucnirea lui Eugen Cristescu: nu erau prieteni, dar nici duşmani nu erau; se cunoşteau de vreo zece ani, colaborau în limitele unor statute elaborate cândva de Serviciul secret şi de Secţia a II-a a Marelui Stat-Major, se considerau camarazi de arme în două tranşee diferite, dar unite printr-un „şanţ de comunicaţie“. În consecinţă, păstrau unul faţă de celălalt o anumită rezervă, care, uneori, se transforma pentru amândoi într-un spaţiu de manevră.

— Arăţi pământiu, de parcă te-ar scutura frigurile…

Medoiu ştia şi singur cât era de neodihnit şi de palid; zăcea în fotoliu fumând fără încetare, aşteptând ca şeful Serviciului secret să se pronunţe într-o chestiune delicată în care ultimul cuvânt el îl avea.

— Du-te, mă, să te vadă un doctor, ce dracu! mai zise Cristescu şi se ridică nesuportând să stea locului prea mult când discuta probleme ale serviciului. Începu să se plimbe prin *living*.

Medoiu îi cunoştea meteahna şi-l poreclise „omul cu spelci în fund“. Îi urmărea acel du-te-vino prin cameră, aşteptându-i verdictul.

— Acum, că m-ai informat de întâlnirea de la Angerburg, nu crezi că ar fi cazul să mi-l prezinţi şi mie

pe acest as al tău, *Robert Iamandi?*

Medoiu, atent să-şi aprindă o nouă ţigară, nu-i răspunse imediat. Eugen Cristescu se oprise la câţiva paşi de el şi-i studia fără să vrea mişcările. Întrebă:

— Tu crezi că o să mai poţi păstra mult timp secretul în jurul acestui *Iamandi?*

— Nu uita că eu n-am insistat niciodată ca tu să-mi desconspiri unele surse ale tale, deşi nu o dată interesele noastre comune o cereau. Voi căuta să apăr secretul lui *Robert Iamandi* până-n ultima clipă.

— Mă, în ce mă priveşte, nu ştiu ca Gehlen să se fi întâlnit vreodată cu agenţi străini în văgăuna lui. Bravo ţie! Bravo lui *Iamandi!* vorbi Cristescu admirativ.

Maiorul Medoiu se enervă, se feri însă să se exteriorizeze.

— Nu am venit aici, dragă Jenică, în această frumoasă vilă…

— … conspirativă, preciză şeful Serviciului de informaţii, n-aş vrea să mă consideri un îmbogăţit de război.

— … această frumoasă vilă conspirativă, ca să-mi lauzi iniţiativele. Aştept ultimul tău cuvânt în chestiunea Gehlen.

— Medoiule, afacerea e cam nasoală! Cristescu mai făcu un număr de paşi prin încăpere şi reveni la fotoliul său.

— Aştept să-mi explici şi de ce. Medoiu îşi ridică fruntea încruntată şi-şi măsură lung colegul.

— Las deoparte teoria „uşilor deschise“ a neamţului, războiul e încă la mii de kilometri de Berlin şi ştii la fel de bine ca şi mine că generalii şi ofiţerii Wehrmachtului l-au urmat şi-l urmează orbeşte pe Hitler… Pe ăştia nu te poţi bizui prea mult. Hitler are un cumplit aparat represiv şi cum ridică vreun general capul – hâc cu satârul! La ei, acolo, decapitarea e la modă. Cum îţi ziceam şi înainte, problema-i nasoală.

— Nasoală, nasoală… o soluţie trebuie găsită. Altfel…

— Altfel, ce?

— Gehlen poate să provoace un conflict între ei şi noi… Mareşalul nu ne-ar ierta şi m-ar sacrifica nu numai pe mine, ci şi pe alţi ofiţeri ai Biroului 2. Şi în felul ăsta, dintr-o singură mişcare, s-ar nărui un eşafodaj construit din greu şi de care ţara are mare nevoie. Gehlen trebuie să aibă cât mai multă încredere în noi, ca să ne punem la adăpost planurile, să ocrotim rezervele armatei pentru ziua de mâine.

Medoiu tăcu, iar Eugen Cristescu nu-i ceru lămuriri în plus. Respecta astfel regula jocului. Nici Medoiu nu-şi vâra nasul în treburile sale, deşi unele din ele priveau armata.

— Altfel, Gehlen ar trece la şantaj?

— Prima victimă ar fi *Robert Iamandi*… Noi însă suntem interesaţi să-şi menţină încrederea în „colaborarea“ noastră. Iar pentru asta trebuie să plătim un tribut.

Eugen Cristescu luă de pe măsuţă paharul cu „Pipperment“, băutura sa preferată, şi sorbi din el câteva înghiţituri.

— Medoiule, *Doctorul Ring* există şi nu-i un oarecare. Gehlen ştie ceva, dar cât ştie, asta-i altă problemă. *Doctorul Ring* este cel mai bun rezident al meu din Occident. Cristescu dădu băutura verde pe gât, mâniat parcă de un gând. Acu’ Gehlen vrea să-i împărţim pe din două… Azi, pentru o „uşă deschisă“, mâine… Îi întinzi un deget şi el îţi ia toată mâna. Nu suntem prea bogaţi în agenţi de anvergură pentru ca, în conjunctura actuală, să-i risipim… Afacerea-i nasoală…

De data. Asta Medoiu îşi exterioriza nervozitatea şi aproape că ţipă:

— Nasoală, nasoală, ce tot îi dai întruna că-i nasoală?! Tu nu înţelegi că Gehlen este într-atât de viclean, încât… cu un proiectil expediat din Prusia poate să ne arunce în

aer o întreagă organizare de-a noastră?!

— Eu zic că totuşi ar trebui să te odihneşti…

— Toată armata română ar trebui să fie trimisă la odihnă şi refacere. Ca mâine, lui Horthy îi dă prin cap să ne atace pe la spate şi nici n-avem cu ce riposta.

— S-o luăm *langsam aber sicher*[12], cum zice neamţul. De ce susţin eu că afacerea-i nasoală?

Cristescu se înfundă şi mai mult în fotoliu, picior peste picior, neluându-şi ochii de la Medoiu. Recunoştea în forul său intim că osteneala camaradului său de la Biroul 2 era proprie unui militar în război. Spre deosebire de el, Medoiu azi era acolo, dar, peste un ceas, un avion putea să-l ducă spre linia frontului. Pentru maior, războiul din umbră se contopea cu cel de la lumina zilei…

— N-o să te las… Dar, ca să găsim o soluţie convenabilă nouă, o să-ţi mai dezvălui ceva. Abwehrul ştia mai de mult de existenţa acestui capabil rezident al nostru – crescut, format de Moruzoff. Aşa se face că în vara anului 1941, în ajunul izbucnirii războiului din Răsărit, când amiralul Canaris şi-a făcut apariţia la Bucureşti – îţi aduci aminte? –, mi-a cerut, printre altele, nici mai mult, nici mai puţin, decât să-l împărţim pe *Doctorul Ring.*

Medoiu încremenise cu ţigara între degete; ce-i dezvăluise Cristescu nu era un fapt oarecare. Începu să-i priceapă piruetele. Nu erau gratuite, executate doar aşa, ca să-l tachineze.

— Să nu-mi spui că l-ai împărţit!

— Mă, Medoiule, tu mă ştii pe mine prost? Spune-mi însă şi tu, cum să-l refuzi pe Canaris, sosit special la Bucureşti ca să pună bazele colaborării dintre serviciile noastre în timp de război? În condiţiile când domnul mareşal Antonescu ne ordona să fim loiali cu nemţii, să n-avem secrete faţă de ei, să le punem pe masă tot ce deţinem, aşa încât Hitler să se convingă personal că a

[12] „Încet şi sigur“, în limba germană.

nedreptăţit la Viena un aliat mai lucid şi mai devotat decât Horthy?! Dacă aş fi fost prost, l-aş fi ascultat şi i-aş fi servit pe tavă totul şi bineînţeles, aş fi dat faliment în douăzeci şi patru de ore. Îţi povestesc toate astea pentru că suntem în toamna lui ’42 şi nu în vara lui ’41… Reţelele noastre, cu mici excepţii, sunt puse la adăpost şi lucrează exclusiv pentru interesele ţării şi nicidecum pentru interesele neamţului.

Medoiu nu afla o noutate; sinceritatea lui Cristescu îi picura însă în suflet un balsam înviorător. Nici Biroul 2, din acelaşi profund devotament pentru destinele ţării, nu pusese pe masa „alianţei militare“ totul, dimpotrivă, trecuse treptat la organizarea unui „eşalon de rezervă“, ultrasecret.

— L-am tratat pe Canaris cu un refuz… un refuz bine pregătit. I-am zis da, *Doctorul Ring* există, este eficient, îi plac şi banii, i-am arătat şi cu ce sume îl plătim… Dar, şi aici am cotit-o, i-am făcut dovada că acest *Doctor Ring* este un antihitlerist notoriu, atunci când a aflat că am aderat la *Axa Roma-Berlin* a rupt-o cu noi, din convingeri politice… Iar asasinarea de către legionari a lui Moruzoff i-a întărit şi mai mult această convingere. Crezi tu, Medoiule, că amiralul Canaris e omul care să se mulţumească numai cu vorbe?… Am construit o legendă în raporturile mele cu *Doctorul Ring*. La sfatul şi cu concursul meu, un ofiţer al Abwehrului s-a întâlnit la Lisabona, în prezenţa unui om al meu, cu *Doctorul Ring,* care, fie vorba între noi, numai doctor nu e. La întrevedere, *Ring* s-a comportat ca un antihitlerist, declarând că nu mai vrea să audă nici de România, darămite să colaboreze cu Abwehrul. Cum vezi, i-am dat ocazie lui Canaris să se convingă că la mijloc nu-i rea voinţă. Am mai pus apoi la cale, după întrevedere, şi o scrisoare a *Doctorului Ring,* adresată nouă, în care ne „făcea cu ou şi cu oţet“ pentru orientarea noastră progermană, ne înjura pentru iniţiativa de a ne fi trecut

prin cap organizarea întâlnirii lui cu reprezentantul Abwehrului. O copie după scrisoare i-am expediat-o şi lui Canaris, la Berlin, în „spiritul colaborării“. Aşa l-am salvat şi păstrat pe *Ring,* care continuă să fie pentru noi o „mină de aur“, reprezentând în acelaşi timp, ţinând seama de interesele ţării, şi o „uşă deschisă“ către ceea ce se numeşte astăzi Naţiunile Unite. M-ai înţeles? oftă Cristescu ridicându-se din fotoliu şi reluându-şi plimbările prin încăpere. Priceput-ai de ce chestia-i nasoală?

— Prea bine… mormăi Medoiu. Chiar că-i nasoală! Deci toate astea s-au petrecut în vara lui 1941…

Eugen Cristescu nu-l lăsă să termine, se răsuci brusc spre maior, spunând:

— Atunci, Canaris… Acum, Gehlen… De ce tocmai Gehlen? Că în mod normal ăsta prin O.K.W. este în subordinea amiralului. Ce legături poate să fie între Serviciul „Armate Străine Est“, care se ocupă strict cu culegerea de informaţii de pe front, şi Portugalia? Că frontul e în Rusia şi nu în Portugalia?

Medoiu trase adânc din ţigară, gânditor.

— Oricum, Canaris, în 1941, căuta la Lisabona *altceva* decât caută Gehlen astăzi. Întrebarea care ni se mai pune e şi asta: Are Canaris cunoştinţă de iniţiativa lui Gehlen?

— Medoiule, sunt multe întrebări; ăştia încep prin a propune o „uşă deschisă“, ca pe urmă să te pomeneşti că îţi dă peste cap o întreagă reţea. Unde mai pui că într-o asemenea împrejurare ar ieşi la iveală „dubla noastră contabilitate“ şi am crea alianţei şi mareşalului greutăţi pe care nemţii nu s-ar da îndărăt să le speculeze în dauna României.

— Totuşi trebuie să căutăm o soluţie, ca în ’41… Tu să-l aperi pe *Doctorul Ring*, eu, pe *Iamandi.*

— *Iamandi! Iamandi!* exclamă exasperat Cristescu, apucând sticla de „Pipperment“ şi umplându-şi paharul. Tu nu bei? întrebă, deşi cunoştea răspunsul. De unde l-ai

mai scos tu pe *Iamandi* ăsta? Că eu până acum nu ţi l-am dibuit.

— Ce importanţă are? A fost la Gehlen, s-a întors de acolo cu ce s-a întors. Îl vrea, aşa cum ţi-am mai zis, pe *Iamandi* ca mijlocitor la Lisabona.

— Îl au cu ceva la mână?

— Să zicem că da… e o poveste mai veche.

— Deci un posibil şantaj din două direcţii?

— Însă cu un singur obiectiv, preciză Medoiu pregătindu-se să-şi aprindă o nouă ţigară.

— Tu crezi în povestea cu „uşi deschise“? Cristescu rămase cu paharul în mână în aşteptarea răspunsului.

— Când citesc rapoartele de pe front, când mă uit pe hartă, încep să cred în expozeul lui Gehlen, vorbi maiorul Medoiu ceva mai înviorat decât înainte. Multe i se pot reproşa mareşalului şi probabil i se vor reproşa, însă un singur lucru nu i se va putea reproşa: nu s-a atins de şefii unor partide politice, i-a lăsat în libertate. La nevoie, mâine, aceştia vor putea tatona o ieşire la liman

Medoiu râse deodată cu o tristeţe amară.

— Ei, ce-i cu tine? se înveseli şi Eugen Cristescu, amuzat de izbucnirea maiorului.

— Râd şi eu ca prostu’, se explică Medoiu. Despre Horthy se glumea că ar fi singurul amiral din lume fără flotă şi fără ieşire la mare… Iar noi avem şefi de partide fără partide. Oricum, îi avem şi, la momentul oportun, pot realiza pe cont propriu „uşi deschise“. Din punctul ăsta de vedere Gehlen are dreptate: în afară de Hitler, nu mai au în libertate sau în viaţă niciun şef al vreunui partid politic. Aşa că motivarea lui Gehlen că pe umerii Wehrmachtului încep să apese şi responsabilităţi politice o găsesc foarte plauzibilă şi putem s-o luăm în consideraţie. De asemenea, şi faptul că, de la o vreme, serviciul lui manifestă un interes crescând pentru informaţii politice, vizând cu precădere mişcarea comunistă din răsăritul şi din sud-estul Europei, se cere

luat în consideraţie…

— Da, dosarul şi raportul omului tău, din punctul acesta de vedere, mi se par pline de noutăţi, îi dădu dreptate şeful Serviciului secret. La noi, comuniştii sunt foarte activi şi nu cu vorba, ci cu fapta. Bine, Medoiule, o să mă gândesc… şi-ţi promit că o să caut o soluţie.

— Mai reţine un lucru: o „uşă deschisă“ de noi pentru Gehlen ar fi sub controlul tău şi al meu… Prin *Ring* am fi la curent cu conţinutul tatonărilor „scumpului“ nostru aliat. Ce zici?

— Ce să zic, mă Medoiule, ce să zic? Cristescu păru dintr-o dată nemulţumit de ceva. Tu le ştii pe ale tale, eu pe ale mele, iar războiul din culise e plin de capcane… N-aş vrea, de pildă, ca despre această „uşă deschisă“ către contacte de pace cu Occidentul să prindă de veste SD-ul, aşa, *ca din întâmplare*, şi tot aşa, *ca din întâmplare,* să mi-l lichideze pe *Ring* exact când noi am avea nevoie de serviciile lui mai mult ca oricând. De ce nu vrei să mi-l prezinţi pe *Iamandi?*

— De ce? De ce? se înfurie Medoiu şi se ridică din fotoliu de parcă ar fi vrut să se arunce asupra şefului S.S.I.-ului. Din considerente conspirative. Într-o zi o să afli, o să ţi-l prezint.

Lui Eugen Cristescu nu-i displăcu furia colegului său de la Biroul 2; înghiţi două-trei guri de „mentă“.

— N-ai încredere în mine? îl tachină şeful S.S.I.-ului.

— Nu în tine, ci într-unii din colaboratorii tăi. Printre ofiţerii mei, *Robert Iamandi* e, deocamdată, într-o siguranţă mai mare.

— Viclean mai eşti, mă, Medoiule, zău aşa! îl lăudă Cristescu. Te foloseşti de serviciul meu ca de un paravan…

— Da, ce să-ţi fac, tu ţi-ai creat un imens paravan lipindu-ţi serviciul de cabinetul conducătorului…

— În cât timp ziceai că Gehlen vrea un răspuns? reveni Cristescu subit la tema iniţială a discuţiei.

— În zece zile de la întoarcerea în ţară a lui *Iamandi*. Au trecut trei zile.

— Ei bine, Medoiule, o să i-l dăm… Va fi însă un răspuns pe care o să-l întocmim împreună. Păcat că nu bei şi tu… ţi-ar fi prins bine… Te-ai mai fi luminat la faţă… Ştii, uneori îţi citesc pe chip o suferinţă de adevărat comandant de oşti, alteori de om îndrăgostit pur şi simplu de o femeie.

În aceeaşi secundă Medoiu o revăzu în gând pe Luiza Văitoianu; şedea cuminte, cu capul lăsat pe umărul drept şi-i asculta instrucţiunile. Oare şi ea sesizase ceea ce sesizase şi mintea strălucită a lui *Jenica* Cristescu?

2

Zilele treceau greu. Le numărам. Mereu mă întorceam la numărătoarea asta. În cea de-a zecea zi de la revenirea din incredibila călătorie în Prusia, urma să se joace cartea decisivă. Nu-mi rămânea decât să aştept la „domiciliul meu forţat“. Desigur, vila se deosebea fundamental de „Pustnicul“ impus de Schellenberg. Mai întâi pentru că eram la mine acasă, chiar dacă imobilul aparţinea nu ştiu cui. La ferestre, cât era ziua de mare, aveam imaginea unei toamne tulburătoare. Îmi trăgeam fotoliul la câte o fereastră deschisă – toate ferestrele aveau câte o toamnă lipită de geamuri –, mă instalam cu picioarele întinse pe pervaz şi nu-mi mai luam ochii de la policromia frunzelor… Citeam, dar, mai ales, reluasem cursurile de limbă portugheză, ca să-mi împrospătez vocabularul. Încă nu ştiam dacă oferta lui Gehlen va fi sau nu respinsă, dar generalul Belcea mă sfătuise: „Pentru orice eventualitate, îmbogăţeşte-ţi vocabularul!“

În momentele când nu studiam ori nu citeam, cădeam într-o dulce stare de reverie. Şi ceea ce mi se părea a fi cu totul şi cu totul ciudat era că această stare de beatitudine mi-o aducea în memorie pe Karla… Poate de

unde nu mai apucasem s-o întâlnesc, să-mi iau rămas bun de la ea. Nu din vina mea, ci a gazdelor. Refăceam în gând drumurile prin Königsberg, amintindu-mi cu bucurie, printre altele, de florile mereu proaspete de pe mormântul lui Kant, de orga care răsuna în pustietatea catedralei cu o deznădejde care îţi aducea în ochi lacrimi, apoi de sumbrele presimţiri ale Karlei.

„Te-aş urma, îmi răsunau uneori în urechi cuvintele ei, dar nu-mi place să fac amor în camere de hotel…“

Dar ca să nu-ţi placă să faci amor într-o cameră de hotel, trebuia să fi încercat măcar o dată o asemenea noutate. Or, mie, în plimbările imaginare prin Königsberg sau în atingerile mele, tot imaginare, de trupul ei, îmi era imposibil să cred că actriţa Karla Helldorf nu cunoscuse neliniştile dar şi plăcerile amorului într-o cameră de hotel…

Da, stând ochi în ochi cu toamna, Karla, spre plăcuta mea surprindere, era singura femeie care pogora de la sine în universul meu intim, iar eu îi acceptam compania.

În cea de-a opta zi de aşteptare, cam în jurul orei 12, s-a produs evenimentul destinat să mă smulgă din domiciliul forţat şi să mă redea aventurii. A sunat telefonul, îmi era strict interzis să ridic eu receptorul. Un subofiţer cu care, când şi când, mai făceam câte o partidă de şah, m-a anunţat că maiorul Medoiu mă chema la telefon.

— La ora 18,45 să deschizi aparatul de radio. Ai înţeles?

— Am înţeles, i-am confirmat.

La acest schimb de cuvinte s-a limitat toată convorbirea. Totuşi ordinul, ca să-l iau aşa şi nu altfel, m-a neliniştit. Aşadar, zarurile fuseseră aruncate. În ce direcţie, urma să aflu abia la orele 18,45. Da sau nu? Cererea lui Gehlen fusese acceptată sau nu? Dacă da, viitorul, în perspectiva misiunii, îmi apărea limpede. Mă aştepta, în primul rând, o călătorie în Portugalia, ceea ce,

deşi implica un şir de riscuri, nu-mi displăcea deloc. Mai obscur întrezăream viitorul zilelor mele în cazul în care şefii ar fi hotărât să respingă propunerile lui Gehlen şi ale lui *Weiss.*

Ca să treacă timpul cât mai repede, m-am îndeletnicit în ziua aceea cu o mulţime de treburi. Am mers până acolo, încât am coborât în pivniţa vilei şi timp de jumătate de oră am spintecat lemne.

La ora 18,10 m-am instalat în faţa aparatului de radio, într-o formă fizică şi psihică perfectă. Glasul de aur al Mariei Tănase umpluse încăperea cu ritmurile mereu crescânde şi înnebunitoare ale *Ciuleandrei.* La sfârşitul melodiei, crainica a anunţat cu o dicţie mai clară ca niciodată că actorul Nicolae Brancomir de la Teatrul Naţional va recita din lirica lui Goethe.

În ciuda stăpânirii mele de sine, am simţit fiori furnicându-mă pe şira spinării. Nu, nu din pricina liricii lui Goethe, ci pentru că ştiam că Brancomir va citi cinci poezii într-o anumită ordine stabilită de Gehlen, pe mine interesându-mă, în mod cu totul şi cu totul deosebit, titlul celei de-a treia poezii. Absenţa din ciclu a poeziei „Elegia din Marienbad“ însemna pentru cei de la Fremde Heere Ost refuzul categoric al Bucureştiului de a da curs cererii lui Gehlen. Ce ar fi urmat de aici pentru mine nu mai avea nicio importanţă, problema transferându-se de la sine, în exclusivitate, şefilor mei. Dar poezia n-a lipsit din ciclu, iar Brancomir parcă a spus-o mai frumos decât pe celelalte.

Am închis ochii, am revăzut barăcile comandamentului de la Angerburg, pădurile de răşinoase care le împrejmuiau; mi l-am imaginat, nu ştiu de ce, tocmai pe Sigmund Derner la centrul de ascultare radio, cu două căşti imense la urechi: a auzit deodată titlul celei de-a treia poezii – „Elegie din Marienbad“ – şi-a notat ceva într-un carneţel. După care s-a grăbit să raporteze răspunsul favorabil al Bucureştiului.

Dacă n-ar fi sunat telefonul, aş fi continuat să călătoresc cu imaginaţia până în sobrul cabinet de lucru al lui Gehlen, ca să-i aflu pe chipu-i gălbejit reacţia. La aparat era maiorul Medoiu.

— Ai ascultat? se interesă el.

— N-am avut încotro… Deşi nu-i poetul meu preferat.

— Şi acum cât timp trebuie să mai aşteptăm?

M-a mâhnit întrebarea. Ce naiba, doar scrisesem negru pe alb tot ce privea operaţia propusă de şeful F.H.O.-ului în persoană!

— Patruzeci şi opt de ore.

O fi sesizat sau nu răspunsul meu de om plictisit de atâtea întrebări de prisos şi s-o fi îngrijorat, nu mi-am dat seama, în schimb, mi-a comunicat că o să treacă să mă vadă în jurul orei nouă.

M-am întors la aparatul de radio şi m-am apucat să-i răsucesc butoanele pe toate lungimile de undă. Era un „Telefunken“ mare cât o ladă şi cu o puternică instalaţie de captare şi selecţie. Toate posturile străine de radio comentau bătălia de la Stalingrad şi nu ţi se cerea să fii expert în probleme militare ca să pricepi că luptele atinseseră apogeul. Mi-am amintit de harta lui Gehlen, de cele două fire albe care marcau flancurile. Cuprins de o mânie subită, dar şi prostească, am închis radioul, închipuindu-mi că astfel scot din viaţă o realitate cumplit de sângeroasă.

Am ieşit în parcul vilei încercând să mă liniştesc. În general, aceste plimbări solitare printre flori şi frunze de toamnă mă linişteau. Gândurile, în mod firesc, mi s-au concentrat asupra misiunii ce mă aştepta. Viitoarea mişcare se numea restaurantul „Flora“ şi se cerea executată după patruzeci şi opt de ore. Nu era chiar mişcarea cea mai neplăcută din cadrul operaţiei. Începând de la ora 19 trebuia să ocup acolo o masă şi, consumând ce-mi poftea sufleţelul, să-l aştept pe mesagerul lui Gehlen, care putea să se prezinte la

întâlnire chiar din prima seară, dar la fel de bine îi era permis să se prezinte şi în serile următoare. Datoria mea principală era aceea de a avea răbdare să aştept timp de cinci seri la rând, fiecare aşteptare ţinând cât un meci de fotbal, adică nouăzeci de minute. Dacă nici în cea de-a cincea seară omul lui Gehlen – necunoscut mie – nu se va fi prezentat să onoreze întâlnirea, atunci partea română trebuia să tragă de aici concluzia, fără niciun fel de îndoială, că partea germană anulase, din considerente ştiute numai de ea, respectiva operaţie comună.

3

Cele două mişcări – citirea la radio a poeziilor lui Goethe şi întâlnirea de la „Flora“ incluzând şi parola – erau, în realitate, şi singurele pe care le ştiam. Aventura însă, de ce să mint, mă atrăgea cu atât mai mult, cu cât „Flora“ era un restaurant frecventat de mine cu plăcere în anii de studenţie.

Câteva ceasuri mai târziu, maiorul Medoiu m-a găsit liniştit, ascultând la radio muzică de Bach şi citind basmele lui Ispirescu. M-a luat în primire direct, fără nicio altă introducere.

— Ce-i cu tine? Te-am simţit la telefon întors pe dos!

— Ei, o simplă indispoziţie! Poate din pricina inactivităţii… a „prizonieratului“.

Medoiu m-a contemplat în tăcere, pe sub pleoape. Desigur, nu m-a luat în serios, dar nici n-a încercat să mă descoasă.

— Domnule Doinaş, mi s-a adresat el, suntem cu toţii foarte nervoşi. Iar în războiul nostru din umbră, nervozitatea reprezintă un inamic primejdios… Măcar dacă am cunoaşte cea de-a treia mişcare, am iniţia contramăsuri.

— Contramăsuri? De ce?

— Acum, după ce au luat notă de acordul nostru de

principiu, Gehlen şi-ar putea lua dintr-o dată libertatea de a acţiona în problema asta şi fără încuviinţarea noastră. Ţi-a trecut prin cap ce s-ar putea întâmpla după întâlnirea de la „Flora“?

— Domnule maior, să fim serioşi, i-am ironizat eu cu blândeţe temerile, ce ar putea să mi se întâmple?

— Nu ştiu, dar e datoria mea să mă gândesc la toate ipotezele posibile. De aceea aş vrea ca încă în această etapă să te pregătim pentru orice eventualitate. Orice s-ar întâmpla, reţine ideea principală a participării noastre la operaţie: *trebuie să controlăm jocul nemţilor cu orice preţ.* Nicio mişcare a celor de la Angerburg în problema *Doctorului Ring* nu trebuie să ne scape. Avem la dispoziţie suficient timp ca să-ţi înfăţişez schema noastră faţă de intenţiile lui Gehlen… *Doctorul Ring* există, personalitatea sa în problemele spionajului este remarcabilă.

Telefonul ne-a întrerupt discuţia. Maiorul a răspuns:

— Da, „Rândunica“ la aparat.

Stătea în picioare, cu spatele la mine, cu picioarele desfăcute: părea îndesat şi puternic.

— Nimeni să nu se atingă de cadavru, îi răsună autoritar glasul, să nu-i dispară vreun obiect. Iar căpitanul Vasilescu să anunţe Misiunea germană. Nimeni de la noi să nu se amestece. E clar? Să se stea la o distanţă cât mai mare de cadavru. Mă ţii la curent.. Rămân la noapte aici.

A pus receptorul în furcă şi s-a întors palid şi obosit la locul său. Transpirase şi, numai după ce şi-a şters fruntea, mi-a spus:

— E cel de-al treilea ofiţer german SS asasinat în Bucureşti în decurs de o lună. În acelaşi mod – asasinul cade, dracu ştie cum, în spatele victimei şi cu un glonţ bine ţintit în ceafă, o omoară… Un singur glonţ… Şi uite aşa se nasc şi problemele colaterale ale alianţei.

— Bun ţintaş!

— Primele două victime erau ofiţeri SS sosiţi din Polonia într-o scurtă permisie în Bucureşti, mi-a explicat Medoiu pentru a-mi satisface curiozitatea. Ceea ce a uşurat situaţia noastră… Crimele sunt puse pe seama unui refugiat polonez. Există în Polonia nişte lagăre de concentrare oribile.

— Cel asasinat acum e tot SS-ist?

— Da, şi vine tot din Polonia.

Ca întotdeauna, maiorul Medoiu a scos tabachera şi mi-a întins-o ca unui vechi prieten. Am aprins ţigările, am tras din ele. Eu tocmai mă pregăteam să-l descos în legătură cu cele trei asasinate, Medoiu însă mi-a luat-o înainte, abordând, în continuare, subiectul nostru.

— Rămân aici… Vreau să-ţi prezint planul nostru, să-l memorezi şi să acţionezi în spiritul său. Să nu uiţi niciun moment, dacă jocul ne scapă de sub control, totul se poate întoarce împotriva noastră ca un bumerang.

4

Am intrat la „Flora“ în uniformă de căpitan, iar în buzunar cu identitatea lui Robert Iamandi. Era o seară caldă, de octombrie; terasa, ringul de dans se mai aflau, spre bucuria mea, la dispoziţia consumatorilor. Zic spre bucuria mea, pentru că în anii studenţiei multe seri le-am petrecut dansând, mai ales cu colegele mele de la Filologie.

M-am aşezat la o masă, am comandat un coniac „Metaxa“ şi, în aşteptarea băuturii, am început prin a cerceta cu discreţie, nu fără emoţie, terasa. O găseam neschimbată: asaltată de tineri – fete şi băieţi – veseli, gălăgioşi, în aşteptarea dansului. Doar luminile ascunse aminteau de starea de război. Privindu-i, nu ştiam dacă trebuie să-i condamn sau să-i încurajez. Războiul nu se va încheia mâine, iar poimâine n-ar fi exclus ca aceşti tineri să îmbrace uniforma militară, să fie expediaţi pe

front, de unde mulţi dintre ei nu se vor mai întoarce niciodată. Mă simţeam bătrân urmărindu-le veselia, hârjoana, sărutările. O, Doamne, de când pornisem la drum? Câte vieţi oare oi fi trăit, că nu mă mai simţeam la locul meu pe terasa primei mele tinereţi?

Am mai cerut un pahar de „Metaxa“: o formaţie de jaz compusă din patru băieţandri, cu siguranţa studenţi la Conservator, declanşase şi dansul. O roşcovană scundă şi durdulie mi-a adus-o în memorie pe Nora. „Flora“ trebuie să se afle şi în calea ei şi n-ar fi fost chiar imposibil să mă pomenesc cu ea la masă… Perspectiva nu mă neliniştea şi, ca atare, nu-mi puneam întrebarea cum m-aş putea debarasa de ea în eventualitatea că… Hm! Minutele se scurgeau şi nimeni nu apărea ca să mă abordeze. După o oră şi jumătate de aşteptare, chinuit de o melancolie care mirosea a coniac, am părăsit terasa. Mi-aş fi îndreptat paşii spre casă, spre Cotroceni, ca să mă întorc pentru câtva timp la viaţa mea anterioară, dar de mult nu-mi mai aparţineam.

M-a ajuns din urmă o maşină militară, ea m-a dus la cazarma Regimentului 21 infanterie, de unde apoi o ambulanţă m-a transportat la bază. Stăteam întins pe targă şi mă gândeam la sângeroasele bătălii de pe front.

5

Cea de-a cincea seară am suportat-o cel mai greu. Aproape din minut în minut îmi controlam ceasul de mână. Încetasem să mai fiu atent la celelalte mese. Chelnerul mă cunoştea de-acum; pândea momentul când paharul se golea şi, fără nicio altă comandă, îmi aducea imediat altul. După o jumătate de oră de aşteptare, mi-am zis cu o bucurie glacială: „Gehlen a renunţat… Bravo lui! Ei, a sosit timpul să-mi caut altceva de lucru!“

Era parcă mai răcoare decât în alte seri, pe cer stelele pâlpâiau foarte îndepărtat. Se dansa, se dădea din tango

în foxtrot, iar din foxtrot în vals sau în vals-boston. Cinci seri la rând am tot aşteptat, încântându-mi privirile. Uneori, ameţit de „Metaxa“, dar şi de felul cum unele tinere îşi mişcau şoldurile. Îmi alegeam partenerele şi dansam cu ele în gând.

Deodată, pe când eram mai absorbit de piruetele dansatorilor, o femeie s-a apropiat pe nesimţite de mine m-a întrebat în germană:

— Dansaţi, domnule căpitan? Vă văd atât de singur…

Cuvintele nu erau ale parolei, dar vocea… vocea îmi era cunoscută… O mai auzisem cândva. Mi-am înălţat privirile şi am exclamat sufocat de emoţie:

— Karla?! M-am ridicat de parcă aş fi fost propulsat de un arc şi am rostit din nou cu un glas gâtuit de emoţie: Karla! Nu cumva visez?

Purta acelaşi taior şi aceeaşi pălărioară ca în prima zi când m-a condus prin Königsberg: mă privea cu surâsul blajin şi trist al călătorului care ostenise mult până să fi ajuns la destinaţie. Mi-a întins mâna să i-o sărut. I-am recunoscut parfumul. Nu, nu visam!

— Eu sunt şi nu te mai uita aşa la mine, Roberto, că acum îţi cad în braţe şi te sărut… Nu mă inviţi să iau loc?

Karla m-a ajutat prin cuvintele şi purtarea ei să revin cu picioarele pe pământ. I-am tras imediat un scaun lângă mine şi am poftit-o să se aşeze.

— Karla, e adevărat?

Mi-a confirmat că e adevărat, iar eu i-am sărutat din nou mâna.

— Îmi înţelegi zăpăceala? Aşteptam un bărbat…

Mă grăbisem cu ultimele cuvinte. În fond, Karla, dacă era fiinţa pe care o aşteptam, trebuia să rostească prima parte a parolei. Poate că apariţia ei acolo nu era decât o nemaipomenită coincidenţă, iar pe mine mă luase gura pe dinainte.

— Aş bea un „Martini“ cu lămâie, îşi exprimă ea dorinţa după ce, probabil, văzuse că eu beau coniac.

Am făcut semn chelnerului care, după cea de-a doua seară, văzându-mă singur, m-a întrebat binevoitor dacă nu vreau o fată, iar în cea de-a treia seară m-a tot studiat cu compasiune. Acum se uita la mine cu o bucurie complice; ivirea neaşteptată a Karlei îl făcuse şi pe el fericit. A luat comanda şi n-a lăsat-o pe Karla să aştepte prea mult.

— Aţi fost la Königsberg vreodată? rosti ea în cele din urmă parola.

— Am fost şi păstrez o amintire frumoasă oraşului, am răspuns eu.

— Aţi stat cumva la hotelul „Steaua Nordului“?

— Da, şi am uitat acolo un stilou.

— Nu-i cumva acesta? Karla deschise poşeta şi scoase un stilou fără capac. Un „Parker“?

L-am luat, am scos la rându-mi un capac, se potrivea perfect cu stiloul adus de Karla.

— Chiar ăsta e! am confirmat eu şi, instinctiv, am dat să-l strecor în buzunarul vestonului.

— Nu, nu, mi-a amintit Karla râzând, stiloul rămâne la mine.

Într-adevăr, finalul parolei ăsta era, eu însă îl uitasem.

— Bun sosit în România, Karla!

— Bine te-am găsit, Roberto, îmi răspunse, ciocnind paharul ei de-al meu. Bău şi urmă: chestia asta cu parola e ca o poveste pentru nişte copii cretini… Dacă tot ne-am cunoscut! În fine…

— Nu mă gândeam că tocmai o femeie o să se prezinte la întâlnire.

— *Acolo* se ştie că îţi plac femeile şi au ţinut seamă de acest viciu al tău, glumi Karla.

— Dacă-i aşa, mă bucur că tocmai viciul meu te-a adus la Bucureşti. Am plecat fără să-mi iau rămas bun de la tine, nu din vina mea, iar în avion m-am tot întrebat dacă ne va fi dat să ne mai vedem. Karla, nici nu ştii ce surpriză mi-ai făcut…

Karla Helldorf zâmbi şi mă privi cu aceeaşi plăcută încântare.

— Roberto, mă inviţi şi pe mine la dans?

Se uită peste umăr în direcţia ringului unde dansul nu mai contenea.

— Karla, dar…

— Hai, invită-mă la dans!

I-am satisfăcut dorinţa, am luat-o la dans, închipuindu-mi că, în timpul tangoului, îmi va transmite instrucţiunile lui Gehlen. Ea însă s-a lipit de mine, am simţit-o fierbinte şi stăpânită de un tremur uşor. Aşa cum îşi lipise obrazul de-al meu, ai fi crezut că ne leagă o veche pasiune. L-am surprins în câteva rânduri pe ospătar: mă urmărea cu o generoasă invidie. „Eh, căpitane, exclamau privirile lui, ai aşteptat tu cât ai aşteptat, dar a dat fericirea peste tine!“

— Karla, i-am şoptit eu la ureche, tu n-ai nimic să-mi comunici?

— Ce să-ţi spun?

Şi-a ridicat ochii spre mine: erau mai inocenţi decât ai unui prunc.

— Doar n-ai venit de la Königsberg până aici ca să dansezi cu mine pe o terasă bucureşteană!

— De ce nu? După asta adăugă drăgăstoasă: Am mai venit eu şi pentru altceva, mai ales că n-am tras la un hotel…

Când muzicanţii au „depus armele“, ne-am întors la masa noastră. În timp ce o conduceam, mă gândeam la maiorul Medoiu: dacă curiozitatea l-a adus prin apropiere, oare şi-o fi dat seama cine era femeia cu care mă întâlnisem?

Karla şi-a aprins o ţigară; fuma şi mă cerceta cu o tandreţe convingătoare.

— Deşi nu te-am văzut pe scenă, trebuie să-ţi declar că eşti o mare artistă.

— Ştii că mi-a fost dor de tine?

— Şi te-ai dus *acolo* şi le-ai spus că ţi-e dor şi te-au trimis imediat la Bucureşti ca să dansezi cu mine.

— Credeam că şi ţie ţi-e dor, mă dojeni ea cu tristeţe în glas.

— Karla, zău, nu mai ştiu ce să cred… Sunt militar, de cinci seri aştept un alt militar de la Angerburg şi, pe neaşteptate, apari tu…

— De unde ştii că nu sunt şi eu militar?

— … şi-mi ceri să te dansez, mi-am continuat eu ideea, din ce în ce mai dezumflat.

— Achită nota şi hai să plecăm!

Bucuria de pe chip i se risipise, luându-i locul o expresie de severitate. Cât am achitat nota, s-a cercetat într-o oglinjoară. Am luat-o de braţ şi am ieşit în întunericul Şoselei Kiseleff. M-a împins uşor spre Arcul de Triumf. Tăcea supărată. Era atâta linişte în jur, încât auzeam distinct cum castanele se desprindeau de pe ramuri şi explodau în contact cu asfaltul. Dintr-o pornire pe care şi astăzi mi-o explic cu greu, m-am oprit şi am adunat-o pe Karla într-o singură îmbrăţişare, i-am sărutat gura, dar buzele-i crispate au refuzat sărutul. M-am simţit sincer ofensat şi am eliberat-o din strânsoarea braţelor.

— N-ai dreptate Karla, am zis eu prosteşte.

Ne-am reluat plimbarea într-o tăcere funebră. Mai mult am simţit decât am văzut o maşină venind ca o umbră şi depăşindu-ne. A oprit apoi la vreo douăzeci de metri. Când am ajuns în dreptul ei, Karla m-a tras într-acolo.

Cineva din interiorul maşinii a deschis portiera din spate. În acelaşi timp s-a deschis şi portiera din faţă. Karla, pur şi simplu, m-a împins spre bancheta din spate, dar n-a venit lângă mine, ci s-a instalat lângă şofer.

— Gutte Nacht, Herr Käpiten[13] Iamandi! mi-a urat bărbatul lângă care mă pomenisem.

— Herr Major Brauner! am exclamat eu uluit de cea

[13] „Bună seara, domnule căpitan…!“ în germană.

de-a doua surpriză rezervată de specialiştii de la secţia „Armate Străine Est“. Cu plăcere! am continuat eu tot în germană, înţelegând dintr-o dată tăcerile Karlei.

— Sunt în drum spre Sofia, m-a informat maiorul, şi cu prilejul ăsta am făcut o escală la Bucureşti.

— La ce hotel aţi tras?

— Îmi displac hotelurile. Prietenul meu, un consilier de la legaţie, mi-a cedat vila sa pentru douăzeci şi patru de ore. Acolo, de altfel, şi mergem ca să stăm de vorbă.

Am înţeles pe dată provenienţa automobilului; muţenia necunoscutului de la volan; dar nu şi supuşenia Karlei, pe oare o cunoscusem nu ca pe o figurantă, ci ca pe o actriţă.

Din păcate, surprins de cursul sinuos al acestei seri, n-am prea manifestat mult interes faţă de itinerarul automobilului. Îmi amintesc însă că am circulat vreo zece minute prin bezna camuflajului şi că, la un moment dat, am avut chiar impresia că ne învârteam fără spor în jurul aceloraşi străzi. În cele din urmă, maşina a oprit în dreptul unei vile. Şoferul a fost acela care a coborât în grabă, a deschis portiera din faţă şi a ajutat-o pe Karla să coboare. Apoi a trecut şi la uşa din spate: am coborât primul şi am încercat să mă folosesc de aceste clipe pentru a scruta strada. Mi-era total necunoscută, iar din pricina întunericului ochii mei n-au izbutit să reţină nici măcar un reper. Am dedus însă că, fiind vorba de un consilier diplomatic, nu putea locui decât în zona ce o formează străzile dintre Statuia Aviatorilor şi Piaţa Confederaţiei.

— Mă scuzaţi, îmi spuse maiorul Brauner, că am s-o iau eu înainte.

Am remarcat siguranţa cu care neamţul a intrat în curte şi s-a îndreptat, urmat de Karla şi de mine, spre uşa principală a vilei. A descuiat-o repede, fără să caute prea mult cheile sau să le încurce. În acest răstimp am încercat să mă apropii de Karla, dar, sesizând la ea un

gest de ostilitate, am rămas locului. „Cu ce oare am supărat-o? m-am întrebat nedumerit şi mâhnit de schimbarea intervenită în purtarea sa. O fi jignit-o îmbrăţişarea poate prea brusca sau prea violentă?“

— Vă rog! ne invită maiorul înainte de a trece pragul vilei mi-am mai aruncat o privire în direcţia automobilului: în afară de silueta înaltă şi dreaptă a şoferului, n-am izbutit să desluşesc nimic altceva.

Da, nu mă înşelasem; maiorul se mişca prin casa prietenului său de la legaţie ca la el acasă; ştia de unde să aprindă luminile, unde duce o uşă sau alta. Nu încăpea nicio îndoială că mai folosise vila în scopuri conspirative.

Am rămas într-un living-room spaţios, pardosit cu cărămizi roşii, fine, ceruite. În jurul unei mese lungi şi înguste, am numărat paisprezece scaune. Mi-a furat apoi privirea o sobă de teracotă, sugerând o căsuţă pitorească de prin părţile Transilvaniei. Pe pereţi, câteva peisaje de pictori anonimi şi nelipsitul tablou al Führerului.

— Pe mine o să vă rog să mă scuzaţi, mi se adresă Karla cu o voce neutră, ferindu-se de privirile mele, am o migrenă cumplită. Poate am să cobor mai târziu…

— Facă-se în voia ta! o privi maiorul Brauner surâzător.

Am urmărit-o pe Karla cum urca încet, cu paşi de om plictisit, scara interioară ce unea parterul cu etajul. Pe urmă a dispărut, i-am mai auzit doar paşii.

— Vă rog să luaţi loc, domnule Doinaş… Am să pregătesc ceva de băut… cunosc toate cotloanele vilei.

— Vă avertizez, pentru orice eventualitate, că posed în continuare identitatea lui Robert Iamandi.

Maiorul mi-a zâmbit, semn că mi-a priceput avertismentul. M-am lăsat într-unul dintre fotoliile pe rotile.

— Un schnaps? Un whisky? Un coniac? mă întrebă maiorul. Am optat tot pentru „Metaxa“, din dorinţa

deliberată de a nu amesteca băuturile. S-a aşezat şi el în fotoliu, tot cu un pahar de coniac.

— Domnule Doinaş, deschise Brauner discuţia, am fost împuternicit de domnul locotenent-colonel Gehlen să iau legătura cu dumneavoastră… Nu ar fi deloc de prisos să arăt că mesajul Bucureştiului a fost recepţionat cu o deosebită satisfacţie. Sunt aici pentru a discuta etapa viitoare a operaţiei.

— Trebuie deci să înţeleg că bătălia Stalingradului e pierdută…

— E ca şi pierdută, domnule Doinaş, oftă maiorul, care, în costumul său elegant şi cu cravata din mătase naturală la gulerul tare al cămăşii, amintea mai curând de un diplomat, sau politician decât de un militar.

— Prosit! zise Brauner şi duse paharul la gură.

— Domnule maior, sunt la dispoziţia F.H.O.-ului.

— Mai exact, a domnului locotenent-colonel Gehlen. Şi a generalului Karl von Helldorf, mă corectă el respectuos, cu un zâmbet enigmatic.

Am acceptat precizarea; era menită să întărească ideea că *„Operaţia Doctor Ring“* aparţinea în exclusivitate cercurilor de opoziţie din sânul armatei germane şi nu F.H.O.-ului.

— Deci, operaţia aprobându-se, vă cer să luaţi în consideraţie câteva probleme: încă din vara anului 1940, *Doctorul Ring*, fiind un antihitlerist convins, a refuzat să mai colaboreze cu Serviciul secret român. În această ordine de idei, şefii mei doresc să atragă atenţia celor ce elaborează operaţia că, în vara anului 1941, Abwehrul a mai făcut o tentativă, prin mijlocirea S.S.I. din România, de a-l contacta pe *Doctorul Ring,* dar a înregistrat un eşec… De atunci a încetat orice formă de colaborare cu *Doctorul Ring,* partea română înregistrând pierderea unui valoros colaborator.

Am, făcut o pauză pur diplomatică, pentru a constata ce efect au avut spusele mele asupra celui care era

mâna dreaptă a lui Gehlen.

— Suntem la curent cu acţiunea din 1941 şi cu poziţia politică antihitleristă a *Doctorului Ring*. Ne convine. De aceea şi încercăm o „uşă deschisă“ prin el, mă informă Brauner.

— A doua problemă: aprobându-se ideea ca eu să fiu folosit de partea germană în acţiunea de contactare a *Doctorului Ring,* doresc să atrag atenţia domnului locotenent-colonel Gehlen că fostul rezident *Ring* a fost, în primul rând, colaboratorul serviciului secret condus de Moruzoff, că a fost un bun prieten al acestuia. Ca atare, şefii mei vă cer, ţinând seama de caracterul delicat al operaţiei, să creaţi o legendă care să ne pună la adăpost interesele.

— Vă rog, în numele şefului meu, să transmiteţi domnului general Belcea că, în acest sens, s-au luat toate măsurile: domnul locotenent-colonel Gehlen îşi dă cuvântul de onoare că interesele părţii române vor fi ocrotite din toate punctele de vedere.

Nu ştiu ce valoare poate să aibă într-un război, şi încă în unul atât de întins şi de distrugător, cuvântul de onoare al lui Gehlen… Totuşi el a fost dat, iar eu mă pregăteam să trec la ultima chestiune, când, deodată, am constatat că nu mai pot să-mi mişc picioarele, apoi braţele. Tot ceea ce mi-am amintit mai târziu a fost imaginea maiorului stând picior peste picior, cu paharul de coniac în mână, privindu-mă fix, ca un hipnotizator, şi distanţându-se de mine cu fiece secundă scursă. Pe urmă, maiorul s-a pierdut în neant, iar eu n-am mai ştiut nimic, nici de el, nici de mine.

6

— Uite-l! exclamă bucuros locotenentul Nică. În fine! Se răsuci apoi spre şofer şi continuă: El e, căpitanul Iamandi.

Pândeau vila de aproape două ore, iar ofiţerul, mereu cu ochii pe cadranul fosforescent al ceasului, hotărâse în sinea sa să părăsească terenul la miezul nopţii. Frumosul imobil, cufundat în beznă, părea părăsit…

— Ia-te după el! îi ordonă locotenentul.

Automobilul, un „Ford“ de prin ’35, demară încet şi se luă după militarul care numai ce ieşise din vilă. Strada îngustă şi întunecoasă părea căzută într-un somn adânc.

— Mai lasă-l să se depărteze de vilă, dirijă Nică manevrele şoferului.

Puţin mai târziu, „Ford“-ul se apropie de căpitan, îl ajunse din urmă, încetini mult viteza: abia atunci locotenentul deschise portiera şi, fără să coboare, strigă:

— Domnule căpitan *Iamandi*, urcaţi repede în maşină!

Cel strigat deschise la iuţeală uşa din spate şi se aruncă pe banchetă, maşina porni ca un bolid, pe străzile încremenite în noapte ale Bucureştiului.

— Aştept de mai bine de o oră, zise locotenentul Nică fericit. Credeam că n-o să mai ieşiţi!

Lovindu-se însă de tăcerea căpitanului, tânărul ofiţer, obişnuit cu muţenia celor de la Biroul 2, nu mai insistă. Puţin mai târziu, „Ford“-ul intra în curtea cazărmii Regimentului 21 infanterie. Sărind de la locul său, locotenentul Nică îl invită pe căpitan să coboare şi să treacă în ambulanţă.

— Mulţumesc! zise căpitanul şi făcu îngândurat transbordarea.

— Domnul maior Medoiu vă aşteaptă… mai spuse Nică. Închizând în urma lui Iamandi cele două uşi din spate ale ambulanţei.

Vehiculul părăsi în viteză curtea cazărmii şi nu avu nevoie nici de douăzeci de minute pentru a ajunge la peronul vilei conspirative a Biroului 2. Locotenentul Nică sări imediat din cabina şoferului şi se repezi în spatele ambulanţei să-i ajute căpitanului să coboare. Îl găsi însă întins pe targă, cu mâinile aşezate smerit pe piept, ca ale

unui mort.

— Domnule căpitan, am sosit! strigă Nică, convins că Iamandi adormise din pricina oboselii. Domnule căpitan!, mai strigă el şi, văzând că nu primeşte niciun răspuns, urcă în ambulanţă, îl apucă de umeri şi-l scutură ca să-l trezească. Numai când una din mâinile acestuia căzu inertă, locotenentul îşi dădu scama că se petrecuse ceva foarte grav. Sări din ambulanţă şi se duse să-l aducă pe maiorul Medoiu. Acesta, la lumina palidă din interiorul vehiculului, constată starea de rigiditate a lui Doinaş şi strigă şoferului:

— La Spitalul Militar, cu cea mai mare viteză!

Abia în drum spre spital, maiorul Medoiu începu să cerceteze cu atenţie faţa cadaverică a lui Doinaş-Iamandi.

— Doamne, îşi spuse, pot să jur că ofiţerul ăsta întins pe targă nu-i nici Doinaş, nici Iamandi!...

— SFÂRŞIT —

Urmează cartea a cincea şi ultimă
„Operaţia «Soare»“

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI

Nebuna din Sărindar (II).....4

PARTEA A DOUA

Destinul căpitanului Iamandi (I).....109

PARTEA A TREIA

Toamna agentei „B-40“.....251

PARTEA A PATRA

Deznodământul.....277

PARTEA A CINCEA

Destinul căpitanului Iamandi (II).....286

Redactor: ELENA MARINESCU
Tehnoredactor: GH. CUCOŞ

———————————————————

Bun de tipar 20.05.1982. Apărut 1982.
Coli de tipar 19. B 124.

———————————————————

Comanda nr. 20 175
Combinatul poligrafic „Casa Scânteii“,
Piaţa Scânteii nr. 1, Bucureşti,

Din ciclul
PE URMELE AGENTULUI „B-39“

au apărut:

Soarele a murit în zori (1976)

Toamnă cu frunze negre (1978)

Anotimpurile morţii (1980)

Va apărea cartea a cincea şi ultima:

Operaţiunea „Soare“